

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ NADİR ESERLER BÖLÜMÜ
TY-615 NUMARADA KAYITLI BULUNAN MECMÜ' A-İ ĞAZELİYYÂT
(İNCELEME-TRANSKRİPSİYONLU METİN)

Yüksek Lisans Tezi

Zeynep KILIÇ

Sivas
Aralık 2017

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ NADİR ESERLER BÖLÜMÜ
TY-615 NUMARADA KAYITLI BULUNAN MECMŪ'A-İ ĞAZELİYYĀT
(İNCELEME-TRANSKRİPSİYONLU METİN)

Yüksek Lisans Tezi

Zeynep KILIÇ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖLMEZ

Sivas

Aralık 2017

KABUL VE ONAY

Üniversite : Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı
Tezin Başlığı : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Nadir Eserler Bölümü
TY-615 Numarada Kayıtlı Bulunan Mecmû'a-i
Gazeliyyât (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)

Savunma Tarihi : 24/11/2017

Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖLMEZ

Unvanı-Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Yrd. Doç Dr. Ahmet ÖLMEZ

Üye : Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Üye : Doç. Dr. Rifat KÜTÜK

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Zeynep KILIÇ tarafından hazırlanan İstanbul Üniversitesi
Kütüphanesi Nadir Eserler Bölümü TY-615 numaradaki Mecmû'a-i Gazeliyyât
(İnceleme-Transkripsiyonlu Metin) başlıklı tez, kabul edilmiştir. 24/11/2017

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

İmza
Zeynep KILIÇ

ÖN SÖZ

Mecmualar, klasik Türk şiirinin önemli kaynaklarından biridir. Eski Türk şiiri, Osmanlı İmparatorluğu'nun büyümesine paralel olarak gelişimini sürdürmüştür. Her geçen yüzyılda biraz daha büyüyen bu şiir, adım adım zirveye çıkmıştır. Şiir zevkinin doruklara çıktığı, hemen hemen bütün padişahların şiire kıymet verdiği ve etkisini bugün dahi kaybetmeyen yüzlerce şiir yazılmıştır. Bu kadar çok şiir yazılması da mecmuaların önemini artırmış hayli fazla mecmua derlenmiştir.

16. yüzyıla gelinceye kadar pek çok şair yetişmiş ve devre damga vuracak yüzlerce şiir yazılmıştır. 13.yüzyılda Mevlânâ, Hoca Dehhanî, Ahmed Fakih; 14. yüzyılda Gülşehri, Âşık Paşa, Kadı Burhaneddin, Ahmedî, Şeyyad Hamza; 15. yüzyılda Şeyhî, Ahmed Paşa, Necatî, Süleyman Çelebi, Ali Şir Nevâyî gibi usta şairler yetişmiştir.

Eski Türk şiiri sahasında “Altın Çağ” olarak anılan 16. yüzyılı ayrı bir yerde değerlendirmek gerekir. Fuzûlî, Bâkî, Zâtî, Hayâlî, Bağdatlı Rûhî gibi şairler hem devre hem de Türk edebiyatına damga vurmuş önde gelen isimlerdir. 16.yy Divan şiiri, hem edebiyat tarihi açısından hem de tezimiz için ayrı bir önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın yapılmasına vesile olan elimizdeki mecmuada 16. yy şairlerinin bilhassa gazel tarzındaki şiirlerine rastladık. Metnin tamamını harf harf inceleyerek ve vezne riayet ederek bu çalışmayı hazırladık. Metin hazırlanırken Divanlarda yer almayan pek çok şiirle karşılaştık. Söz konusu olan Hayali Bey'in ve Kerimi'nin gazelleri, ayrıca Zati'nin müfredleri çalışmamızda ayrı bir öneme sahiptir.

Çalışmamızda her ele aldığımız konuyu ayrı bir bölüm olarak düzenledik. 1.Bölümde; 16. yy. divan edebiyatına genel bir bakış, 2. Bölümde; mecmuanın kökeni 3. Bölümde; mecmuamız üzerine genel tespitler, 4. Bölüm de ise transkripsiyonlu metin, sonuç, kaynakça ve özgeçmiş kısmına yer verdik.

Tez çalışmamı yapmama vesile olan, öğrencilerine her daim kıymet veren ve her sorunumuzda yanımda olan kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet ARSLAN'a canıgönülden teşekkür ederim. Geçen altı yılımda kendisinden çok şey öğrendiğim, kendisinin emekli olmadan önceki son öğrencisi olmaktan gurur duyduğum danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖLMEZ'e teşekkürlerimi sunarım.

Zeynep KILIÇ

Sivas/2017

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR.....	iii
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	iv
TABLO LİSTESİ.....	v
ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER.....	vi
ABSTRACT.....	vii
1.GİRİŞ	
1.1. 16.yy. Divan Edebiyatı ve Gazel Şiir Şeklinin Gelişimi.....	1
2. MECMŪ' A	
2.1. MecmŪ' a Nedir?.....	5
2.1. MecmŪ' aların Önemi	7
2.3. MecmŪ' aların Tasnif Hususiyetleri.....	9
3. İTÜ KŪTŪPHANESİ (TY-615) NUMARADA KAYITLI BULUNAN MECMŪ' A-İ ĞAZELİYYĀT ÜZERİNE GENEL TESPİTLER	
3.1. MecmŪ' anın Tavsifi.....	13
3.2. MecmŪ' ada Yer Alan Şairlerin Kısa Biyografileri.....	16
3.3. MecmŪ' ada Yer Alan Şairlerin Şiirlerinde Kullandıkları Vezinler.....	32
3.4. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yöntem.....	34
4. MECMŪ' A-İ ĞAZELİYYĀT (Transkripsiyonlu Metin).....	99
SONUÇ	599
KAYNAKÇA.....	611
ÖZGEÇMİŞ.....	615

KISALTMALAR

- A.K.M. : Atatürk Kültür Merkezi
a.g.m. : Adı Geçen Makale
a.g.e. : Adı Geçen Eser
A.Ö.F. : Açık Öğretim Fakültesi
Enst. : Enstitü
C. : Cilt
Haz. : Hazırlayan
H. : Hicrî
M. : Miladî
O.M.A.D. : Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi
ö. : Ölüm tarihi
S. : Sayı
ss. : Sayfa Sayısı
Ünv. : Üniversite
vs. : Ve saire
T.D.V. : Türk Diyanet Vakfı
T.A.D. : Türkiyat Araştırmaları Dergisi
Yay. : Yayınları, Yayınevi

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا (آ) Ā, ā	ص Ş, ş
ا (أ) A, a/ E,e/ I,ı/ İ,i/ U,u/ Ü,ü	ض Ž, ž/ Đ, đ
ب B, b	ط Ṭ, ṭ
پ P, p	ظ Z, z
ت T, t	ع ʿ
ث Ṣ, ṣ	غ Ğ, ğ
ج C, c	ف F, f
چ Ç, ç	ق K, k
ح Ḥ, ḥ	ك K, k, g, ñ
خ Ḫ, ḫ	ل L, l
د D, d	م M, m
ذ Z, z	ن N, n
ر R, r	و Ū, ū/ Ö, ö/ O, o/ Ü, ü/ V, v
ز Z, z	ه H, h/ a, e
ژ J, j	ی Ī, ī/ I, ı/ Y, y
س S, s	ع ʿ
ش Ş, ş	

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecnū‘a-i Gazeliyyāt’da Yer Alan Şairlerin Şiirlerinde Kullandıkları Nazım Şekilleri/Türleri ve Sayıları	35
Tablo 2: Mecnū‘a-i Gazeliyyāt’da Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması.....	37

ÖZET

Eski Türk edebiyatının en değerli kaynaklarından birisi şüphesiz mecmualardır. Mecmualar, derlendikleri dönemin şiir anlayışını, estetik beğenisini ve daha birçok özelliği hakkında bilgi sunar. Şiir mecmuaları sayesinde edebiyat tarihlerindeki birtakım bilgileri değiştirmek, netleştirmek ve düzeltmek mümkün olabilir.

Şiir mecmuaları, bir şairin divanında yer almayan şiirleri ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini içerdiğinden önemlidir. Bizim elimizde bulunan gazel mecmuasında birçok şairin daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış şiirlerine rastladık. 16. yüzyıl şairlerine ve her şair için özel olarak ayrılan bölümlerde Hayretî, Amrî, Hayâlî, İshak Çelebi, Kerîmi, Zâtî, Azmizâde Hâletî, Şeyhülislâm Yahyâ ve Necâtî'nin şiirlerini inceledik. Mecmuamızda ilk göze çarpan hususiyetlerin başında derleyenin mecmuayı başından sonuna kadar tutarlı ve sistematik bir tavırla ele alması olmuştur. Mecmuamızda genel olarak 16.yy şairlerine yer verilmiştir. Derleyenin şiirleri seçerken seçici ve dikkatli davrandığı aşikârdır. Bu yüzden biz de çalışmamızı hazırlarken düzen konusunu çalışmamızın odak noktası haline getirdik.

Çalışmamızda ilk olarak 16. yüzyıl şiir zevkini, genel hatlarıyla mecmû'a ve özel olarak TY-615 numaradaki mecmû'a, daha sonra edebiyat tarihinde mecmuaların yeri ve öneminden, son olarak da transkripsiyonlu olarak metin çevrilmiştir. Elde ettiğimiz bulguları da sonuç bölümünde belirtip kaynakça ve sonuç bölümüyle bitirdik.

Anahtar Kelimeler: Eski Türk edebiyatı, Şiir mecmuası, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi.

ABSTRACT

It's certain that journals are one of the most important resources of earlier Turkish Literature. Journals have sense of aesthetics and poetry with specific information of their written time term. Its possible to clarify and emendation some information of Literature knowledge with the help of journals.

The Poetry journals have the specific place in literature as they have unique information about unknown poems and poets. We have found a lot of poetries of many different poets that haven't been seen in any ode journal.

We have investigated the 16th Century poets in specific to Hayreti, Amri, Hayali, Ishak Çelebi, Kerimi, Azmizade Haleti, Şeyhülislam Yahya and Necati. The most important thing and striking feature that we have been found with this journal is stability and systematic documentation. Generally, 16th Century poets has been analyzed within this journal. It's obvious that the compiler was very selective and carefull whereas determines the poetries. Therefore, one of the main focus of us was the order of study.

Respectively, we have investigated the taste of 16th Century poets, journal within general terms and in specific evaluation of TY-615 Journal, the importance of journals in literature history and lastly transcription translation has been completed. We have consolidated all information in the last part of our study and completed the study with references.

Key Words: Earlier Turkish Literature, Poet Journal, The Library of Istanbul University

I.BÖLÜM

GİRİŞ

XVI. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu güçlü padişahların yönetimiyle büyüme ve gelişmesini sürdürerek büyük bir imparatorluk hâline gelmiştir. Bu yüzyılda hem şiir üstadı hem de padişah olarak görevini yerine getiren isimler bulunmuştur. Yavuz Sultan Selim (Selīmī), Kanuni Sultan Süleyman (Muhibbī), II. Selim (Harīmī), III. Murad (Murādī), Şehzâde Bayezid (Şāhī) gibi şair padişahlar, yüzyılın gazel şiir şekline destek vererek yüzyıla damga vurmuştur. Söz gelimi Kanuni Sultan Süleyman'ın kaleminden dökülen şu mısralarda padişah şairlerin de döneminde edebiyata ne kadar değer verdiklerini gösterir niteliktedir.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi

Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi

Saltanat didükleri ancak cihân gavgâsıdur

Olmaya baht u sa'âdet dünyada vahdet gibi

Ko bu ıyş u işreti çünkim fenâdur âkıbet

Yâr-ı bâkî ister isen olmaya tâ'at gibi

Olsa kumlar sağışınca ömrüne hadd ü 'aded

Gelmeye bu şişe-i çarh içre bir sâ'at gibi

Ger huzûr itmek dilersen ey Muhibbî fâriğ ol

Olmaya vahdet cihânda gûşe-i uzlet gibi

XVI. yüzyıl divan şiiri, padişahların da desteğini alarak muazzam bir seviyeye yükselmiştir ve bu yükselişle beraber gazel, kaside, mesnevî ve rubâ'î vs. birçok nazım şeklinin en güzel örnekleri verilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu XVI. yüzyılda her bakımdan altın çağını yaşamıştır. Kanunî Sultan Süleyman'ın 46 yıllık uzun saltanatı boyunca pek çok şair yetişmiştir. Bunların en meşhurları Deli Birader, Hayālî Bey, Fethullah Ârif Çelebi, Taşlıcalı Yahya, Bakî, Fevrî, Nakkaş Bâlizade Rahmî, Edayî, Sürurî, Gubarî, Lamiî Çelebi, Edirneli Nazmî, Ubeydî ve Daî'dir. Bu yüzyıl sadece şiir sahasında gelişimini

sürdürmemiş askerî, kültürel ve ekonomik alanlarda da gelişmeye devam etmiştir. Bilim, kültür ve sanat hayatı da devletin büyümesine paralel olarak gelişimini sürdürmüştür.

Fatih'in İstanbul'u bilim ve sanat merkezi hâline getirme çabası, sonraki padişahlar tarafından da kabul görmüş ve bu uygulama gelenekselleşmiştir. Osmanlı padişah ve şehzadeleri, bilgin ve sanatkâr pek çok insanı himaye etmişlerdir.

Bu yüzyılın Osmanlı Padişahları ve Şairleri:

II. Bayezid (1481-1512): Cafer Çelebi, Müeyyezâde Abdurrahman, Āşık Çelebi, Kemal Paşazâde, Hafız-ı Acem, Necati Bey ve Zâtî gibi birçok bilgin ve sanatkârın yetişmesine ön ayak olmuştur.

Yavuz Sultan Selim(1512-1520): Tacizâde Cafer Çelebi, Müeyyezâde Abdurrahman Çelebi, Zembilli Ali Efendi ve İbni Kemal Yavuz Sultan Selim devrindeki kültür ve bilim ortamının renkli simalarıdır.

Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566): Kınalızâde Ali, Nişancı Celalzâde Mustafa Çelebi, Kazasker Kadri Efendi, Şeyhülislam Kemal Paşazâde, Şeyhülislam Ebusuud Efendi, Seydi Ali Reis.

III. Murad (1574-1595) Bekai Efendi, Şeyh Şüca Efendi, Tiryaki Hasan Paşa.

Bu devirde padişahların çevresinde yazılmış olan Süleymanâmeler ve Selimnâmeler oldukça meşhurdur. Arapça, Farsça ve Türkçe olmak üzere yirmi kadar Selimnâme yazılmıştır.

XVI. yüzyıl divan şiirinin dili önceki yüzyıllara göre daha simgeci ve kavramsal bir şiir dili hâline gelmiştir. Arapça, Farsça deyimler, kelimeler ve uzun tamlamalar kullanılmıştır. 16. yüzyılda bu dil büyük şairlerin elinde ustaca ve hatasız kullanılan bir Türk aruzu haline gelmiştir.

Bu yüzyılda nesir alanında da büyük ustalar yetişmiştir. Asra damgasını vuran ustalar Fuzûlî, Bâkî ve Hayâlî olmuştur. “Aşk” teması Divan şiirinde pek çok kez ele alınmıştır. Ancak hiçbiri Fuzuli'de olduğu gibi derin ve samimi işleyememiştir. O da döneminde yaygın kullanılan mazmunları, kelime ve remzleri kullanmış fakat kendisine has bir üslupla anlatmıştır. Bâkî, iyi bir öğrenin görmüş çeşitli medreselerde müderrislik yapmış ve yaşadığı devrin zenginliğini şiirlerine yansıtmıştır. Devrin usta sanatçılarından Hayali, Kanuni devrinin gözde şairlerinden biri olmuştur. 16. yüzyılın Fuzuli'den sonra en büyük şairidir. 16.yüzyılda devre

damgasını vuran pek çok şair yetişmiş olup bu şairlerin etkisi günümüzde de devam etmektedir.¹

Gazel Nazım Şeklinin Gelişimi:

Gazel kelimesi sözlükte “kadınlarla sevgi üzerine konuşmak, söyleşmek” anlamına gelir. Arap edebiyatında gazel, bir nazım şekli olmayıp kasidelerin başında aşktan, sevgiliden söz eden bölümlere verilen bir addır ve “nesîb” karşılığında kullanılmıştır. Daha sonraları şairin aşk, sevgili, şarap, bahar gibi coşkulu haller karşısındaki duygularını anlatan şiirlere uzun yahut kısa olsun gazel denilmiştir.²

Gazelde öncelikle beyit güzelliğine önem verilir. Her beytin kendi içinde bir anlam bütünlüğü vardır. Bundan dolayı gazelin her beytinde değişik konuların işlenmesi kusur sayılmamıştır. Bütünüyle belirli bir konuyu işleyen gazeller "yek-ahenk", bütün beyitleri aynı güzellik ve kuvvette söylenen gazeller "yek-avaz" adını alır. Gazelden bazı nazım şekilleri de türetilmiştir. Çerçeve olarak gazelin her mısraının altına gelmek üzere kısa mısralar eklenerek müstezad yapılmış, ayrıca her beytine değişen sayıda mısra katmak suretiyle bendlerden meydana gelen daha hacimli şekilleri elde edilmiştir. Bir şairin gazeline her beytin mısraları arasına iki ya da üç mısra konularak taşır, yine her beytin önüne iki mısra eklenerek terbi, üç mısra eklenerek tahmis ve daha çok sayıda mısra eklenerek sırasıyla tesdis, tesmi', tesmin, tetsi' ve ta'şir yapılmıştır. Bunlardan en çok kullanılanları tahmis ve tesdis şekilleridir.

Şairler bazen mahlas beytinden sonra gazellerini bitirmeyip bir ya da birkaç beyit daha eklerler. Bunlara "müzeyyel gazel", eklenen beyitlere "zeyl" adı verilir. Arapça, Farsça ve Türkçe'den ikisi veya üçüyle karışık surette söylenmiş gazellere "mülemma gazel", iki şairin mısra mısra yahut beyit beyit karşılıklı olarak söyledikleri gazellere de "müşterek gazel" denir. Matla'dan sonra gelen beyitlerin mısra ortalarının baştaki ilk mısra ile kafiyelendiği gazellere "musammat gazel", bunların mısra ortalarındaki kafiyelerine "iç kafiye" adı verilir. Bu tür gazeller dört mefailün, dört müstefilün gibi ortalarından iki eşit parçaya ayrılabilen aruz kalıplarıyla yazılır.

Gazel söylemeye "tagazzül", başka bir şairin gazeline aynı vezin ve kafiyede benzer bir gazel söylemeye "tanzir etme" ya da "cevap verme", bu gazele de "nazire" denir. Hemen her şairin çok sayıda naziresi vardır. Nazireler, XV. yüzyıldan başlayarak "mecmuatü'n-nezair" denilen şiir mecmualarında toplanmıştır. Nazirenin tanzir edilen gazelle aynı anlam ve üslup doğrultusunda olması gerekir. Tersine bir anlamda yapılmış olanlara "nakize" adı verilir. Mürettep divanlarda daima kasidelerden sonra gelen gazeller kolayca bulunabilmeleri için Arap alfabesine göre kafiyelerinin son harfleriyle sıralanırlar. Şuara tezkirelerinde çok defa şiirle eş

¹ Mustafa İsen, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, 2006, Ankara.

² Halûk İpekten, *İslam Ansiklopedisi*, C. 13 ss. 440-442.

anlamda kullanılan gazel, Tanzimat'tan sonraki yenilik dönemine kadar Türk edebiyatında çok önemsenen ve her şairin kullandığı başlıca nazım şekli olmuştur.³

XVI. yüzyıl, Osmanlı İmparatorluğu'nun hemen her alanında olduğu gibi şiirde de en mükemmel örneklerinin verildiği bir dönemdir. Gazel nazım şekli Arap edebiyatında doğmuştur. Türk edebiyatına ise XIII. yüzyılda İran edebiyatı yoluyla geçmiştir. Bizim şairlerimiz üzerinde İran sahasında meşhur olan Molla Cami, Urfi-i Şirāzī, Sâib-i Tebrizī ve Şevket-i Buhārī gibi sanatçılar etkili olmuştur.

Gazelin edebiyatımızdaki ilk örnekleri Hoca Dehhani'ye gelene kadar dinî bir mahiyette idi. Hoca Dehhani bu geleneğin dışına çıkmış dinî ve tasavvufî konuları işlememiştir. XIII. yüzyılda tasavvuf şiirinin üstadı Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Anadolu'da gazel tarzının gelişmesine büyük katkıları olmuştur. Yine bu yüzyılda Yunus Emre gibi büyük bir şair yetişmiş yazdığı ilahi ve nefes tarzındaki şiirleriyle devre damgasını vurmuştur.

XIV. yüzyılda bilhassa Nesimi gazelleriyle kendinden sonra gelen şairleri etkilemesi bakımından önemlidir. Yine bu yüzyılda Âşık Paşa, Kadı Burhaneddin ve Ahmedî gibi değerli isimler yetişmiş olup Anadolu-Türk Tasavvuf şiirinin gelişmesine çok büyük katkıları olmuştur.

XV. yüzyıla gelindiğinde ise Çağatay sahasından Ali Şir Nevâî' nin bu yüzyılın gazel tarzındaki en mükemmel örneklerini vermiştir.

XVI. yüzyıla gelinceye kadar gazel şiir şekli adım adım yükselmiş ve XVI. yüzyılda ise zirveye çıkmıştır. Bu yükseliş şairlerin bu şiir şeklini benimseyip ustalıklarla ele almasıyla sağlanmıştır.

Gazel nazım şekli, Anadolu sahasında iki büyük şiir ustası, Zâtî ve Hayâlî'nin elinden geçerek Bâkî'de en mükemmel seviyesine ulaşmıştır. Aynı mükemmeliyet bir başka yönden Azerî sahasında Fuzûlî ile kendisini gösterir. Bu şairimizin gazelleri, ilâhî aşkın beşerî görüntüler içinde yanık, coşkun, derin duygu ve heyecanlarını terennüm eder.⁴

³ Halûk İpekten, *a.g.e.*, ss.440-442.

⁴ Mehmet Arslan, *Eski Türk Edebiyatı 1. Sınıf Ders Notları* ss. 29.

II. BÖLÜM

MECMŪ' A

2.1. Mecmū' a Nedir?

Arapça bir kelime olan mecmū'a "cem" kökünden gelmektedir. "Toplamak, derlemek, bir araya getirmek" anlamlarında kullanılan mastardan yapılan "mecmū" ise "toplanmış, derilmiş" demektir. Bu kelimenin müennesi ise mecmuadır.⁵

Aynı veya farklı türden seçilmiş çeşitli hacimlerdeki metinlerin ve risâlelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adı.⁶

Toplanıp biriktirilmiş, düzenlenmiş şeylerin hepsi; seçilmiş yazılardan, şiirlerden oluşturulan yazma kitap; dergi. Ayrıca birkaç yazarın değişik nitelikli ürünlerinin bir araya getirildiği yazma kitaplar da mecmua adıyla anılmıştır.⁷

Klasik Türk kültürü çerçevesi içinde mecmuayı bugünkü anlamıyla düşünmek yanlıştır. Yüzyıllar boyunca gerek edebiyat sahasına gerekse diğer dallara çok önemli katkılarda bulunan mecmua türü acaba neydi, nasıl oluştu diye düşünülecek olursa şöyle bir sonuca varılır: Mecmūa genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir şiir defteri olarak işlev görmüştür. O defter bitince de mecmua dediğimiz şey ortaya çıkmıştır. Çok düzgün ve itina ile hazırlanmış mecmualar olduğu gibi çok dağınık hatta kâğıdının boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmualara da rastlanır.

Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vs. şekiller ile tevhid, na't, mersiye vs. türler üzerinde oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelam gibi dinî ilimler; simyā, reml, sihir, falcılık gibi eski bātıl ilimler; musıkī, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi, aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoş giden yazıyı mecmuasına alabilir. Bir gazelden sonra mensur bir latīfe, bir fıkıh kasidesinden sonra bir fal usulü, bir müstehcen fıkradan sonra bir öğüt yazılabilir, hatta değişik dillerde pasajlara yer verilebilir.⁸

⁵ Kaplan, Mehmet- Tarlan A.Nihat- Banguoğlu, Tahsin- Gökyay, O.Şaik- Enginün, İnci-Kut, Günay- Okay, Orhan- Kerman, Zeynep: "Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler". C.6. Dergah Yay. İstanbul.

⁶ Mustafa Uzun, *İslam Ansiklopedisi*, C. 28, ss: 265-268

⁷ Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*. İstanbul, 1982.

⁸ İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara, 2015.

Osmanlı ilim, kültür ve edebiyatında çok yaygın ve önemli bir derleme türü hâline gelmiş olan mecmualar genel özellikleri ve muhtevaları dikkate alınarak “mecmūatü’l-eş’âr, mecmūa-i ed’iye, mecmūatü’l-münşeât” vb. şekillerde adlandırılmıştır.

Ancak birtakım mecmualar, muhtevalarının yanında tertipleycilerinin ünlü ve güvenilir kişiler olması dolayısıyla onların adlarıyla da anılmıştır. Meselâ Feridun Ahmed Bey’in Münşeât’s-selâtîn’i ikinci baskısında Feridun Bey Münşeâtı, Osmanlı mûsikîşinaslarından Hâşim Bey’in düzenlediği Mecmūa-i Kârhâ ve Nekşhâ ve Şarkıyyât da Hâşim Bey Mecmuası adıyla yayımlanmıştır.⁹

Mecmū’alarda yer alan biyografik bilgileri ve bu bilgilerin biyografi çalışmalarına katkılarını maddeler hâlinde şu şekilde gruplamak mümkündür:

1. Şairin bizzat hayatı hakkında verilen veya aktarılan bilgiler: Mecmū’aların geneli tezkireler gibi doğrudan şairin hâl tercümesine ait bilgi vermezler. Bu anlamda verilen bilgiler de büyük ölçüde ya özetlenerek alınan ya da anekdot şeklindeki bilgilerdir. Mecmū’ayı tertip edenlerin bir kısmı bu meyanda aktardıkları bilgilerin kaynağını verirken bir kısmı da sadece aktarıp geçer.
2. Daha önce Tezkirelerde adına rastlanmadığı hâlde ilk defa mecmū’alarda ismi geçen şair ya da yazarlar: Öyle görünüyor ki mecmū’alar geniş bir okuyucu kitlesi veya meraklısına sahiptir. Tezkirelerin ulaşmadığı veya eserlerine almaya değer bulmadıkları birçok sanatkâr için yegâne kaynak konumundadır.
3. Başka kaynaklarda bulamadığımız yeni türler, eserler, şiirler: Mecmū’alar, kaynaklarda adına rastlanmayan şairler için birinci elden kaynak teşkil ettiği gibi birçok irili ufaklı eser için de yegâne kaynak niteliğindedir. Mecmū’alara yansıyan sadece şehrengiz gibi türler değil birçok gazel, muhammes, murabba vs. gibi şiirler de vardır. Hatta divanı bulunmayıp doğrudan mecmū’alardan oluşturulan Helâkî Dîvânı, divan nüshası olmasına rağmen büyük oranda mecmū’alara dayanılarak hazırlanan Amrî Divanı, Çakerî Divanı, Behiştî Divanı gibi.
4. Şairlerin birbirleriyle olan özel ilişkilerine dair bilgi ve belgeler: Bu başlık altında değerlendirilebilecek bilgiler daha çok şairlerin birbirleriyle şakalaşmaları, birbirlerini hicvi, soru-cevap muhavereleri gibi konuları kapsar.

⁹ Mustafa Uzun, *İslam Ansiklopedisi*, C. 28, sayfa: 265-268

5. Nazirelerle şairler arasında kurulan ilişkiler ve şairin edebî kişiliğinin oluşumuna ait ipuçları: Nazire bir şairin şiirine aynı vezin, kafiye ve redifte, aynı anlam çerçevesinde şiir yazmak demektir. Buna cevap verme de denir.¹⁰

2.2. Mecmû'aların Önemi:

Mecmualar, Klasik Türk Edebiyatı için önemli kaynaklardır. Şiir mecmualarının değerli kılan belli başlı unsurlar ise şunlardır:

- ❖ Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
- ❖ Bilinen şairlerin bilinmeyen / divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
- ❖ Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
- ❖ Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi'raciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmuaların arasında gizlidir.
- ❖ Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
- ❖ Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
- ❖ Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.

¹⁰ Kılıç, Filiz: "Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyum Bildirileri". AKM Yay. Ankara 2010.

- ❖ Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın / şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmularında çok şiirinin bulunması o devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gördüğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.
- ❖ Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan- şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.
- ❖ Mecmualar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapılarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalar. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilâç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe''ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşeat örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan –asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan- kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi kırıntılarından. Bunları bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmuaların bir de bu gözle alınması çok çok önemlidir.
- ❖ Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Meselâ Bâkî'nin divanında bulunmayan şiirlerini inceleyecek olsak bir tek mecmuayı taramamız ne ifade eder? Yahut bir mecmuada falan şairin şu kadar filan şairin bu kadar şiirinin bulunmasının bir anlamı var mıdır? Bu olsa olsa bize o derleyicinin şiir zevkini yansıtan bir işareti verir. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dönecektir.¹¹

¹¹ M.Fatik Köksal, "Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori". İstanbul, 2012 s. 88-90.

2.3. Mecmū'aların Tasnif Hususiyetleri:

Bir şairin şiirine başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiyede yazılan benzer şiire “nazire” denilir. İşte bu şekilde yazılmış nazireleri derleyen eserlere de “Nazire Mecmuaları” adı verilir. İçinde seçme şiirlerin bulunduğu mecmualara da “Mecmū'a-i Eş'ār” denir. İçinde birkaç şairin divanları bulunan mecmualar ise “Mecmū'a-i devāvīn” adıyla zikredilir. Bu mecmualar edebiyat tarihinin incelenmesi aşamasında araştırmacılara bir dizi kolaylık sunması bakımından oldukça önemlidir. Mecmualar genellikle içeriklerine göre isim alır.

Nazire Mecmuaları içinde Ömer b. Mezīd'in Mecmūatü'n-Nezāir'i, Eğridirli Hacı Kemal'in Cāmiu'n Nezāir'i, Edirneli Nazmī'nin Mecmau'n-Nezāir'i, Budinli Hisālī'nin Metāliu'n-Nezāir'i gösterilmektedir.

Şiir mecmuaları herhangi bir nazım türü veya nazım şekli birliği/müşterekliği aranmaksızın derlenmiş manzum metinlerden oluşan toplamalara şiir mecmuası diyoruz. Bu eserler, kütüphanelerde “Şiir Mecmuası” adı altında kayıtlı olabileceği gibi genellikle “Mecmua-i Eş'ār veya Mecmū'atü'l-Eş'ār” olarak kayıtlıdır. Şiir mecmualarında pek çok şairin türlü nazım şekillerindeki şiirleri –genellikle- bir sıra, esas gözetilmeden bir araya getirilmiştir. En büyük etken derleyicinin “zevk”idir.

Mecmualar üzerinde yapılan çalışma sayısı son zamanlarda artış göstermiştir. Atabey Kılıç, bu yeni çalışmalar sonucu mecmuaların şekil ve muhteva özellikleri hakkında ortaya çıkan yeni bilgiler ışığında mecmuaları tekrar tasnif etmiştir.

Kılıç'ın yaptığı tasnif şu şekildedir:

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından: cönkler, mecmūalar
2. Şekil bakımından:

Manzum metin mecmūaları: Kaside, gazel, nazire, muamma, lugat, ilāhī, şehrengiz, na't, hilye, mi'raciye, mersiye, çeşitli mesnevi seçkilerini barındıran, güfte, müstezad, tarih, musammat, kıt'a ve rubā'ī, divan mecmūaları.

Mensur metin mecmūaları: Lugaz, fetvā, tefsir, şerh, sakk, mekân tasvirî içerener ve münşeāt mecmuaları.

Karışık manzum ve mensur eser mecmûaları: Fevâid, ve eş'ar, farklı türleri barındıran mecmûalar.

3. Dil bakımından: Arapça, Farsça, Türkçe ve çok dilli mecmûalar.
4. Muhteva bakımından: Din, tasavvuf, ilm-i nücum/fal ve remil, hikâye/ latife, hezel ve hiciv, edviye, mûsikî, hat ve hitâbet mecmûaları.
5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar.¹²

Mecmûalar üzerine yapılmış olan güncel tasnif denemesinin bir diğeri de Mehmet Gürbüz'e aittir. *Gürbüz'ün tasnifi şu şekildedir:*

1. Şiirin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları.
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları.
3. Nazire mecmûaları.
4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar.
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin dîvânlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar.¹³

Günay Kut ise mecmûaları şu şekilde sınıflandırmaktadır:

1. Nazire mecmûaları.
2. Seçme şiir mecmûaları (Mecmûa-i eş'ar, mecmûa-i devâin).
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmûalar (Mecmûa-i edviye, mecmûa-i ed'iyeye, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i muammeyât, mecmûa-i münşeât, mecmûatü'r-resâil gibi).
4. Karışık mecmûalar nazım ve nesir olabileceği gibi Arapça, Farsça ve Türkçe gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmûalar.¹⁴

¹² Atabey Kılıç, "Mecmua Tasnifine Dair" *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Turkuaz Yay. ss. 75-96, İstanbul, 2012.

¹³ M.Fatih Köksal, "Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori" Kesit Yay. İstanbul, 2012.

¹⁴ Günay Kut, "Mecmûalar" *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* C. VI, İstanbul, 1986 ss. 170-171.

Dergâh Yayınlarının çıkardığı Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde ise şu şekilde tasnif yapılmıştır:

1. Nazire mecmû'aları
2. Seçme şiir mecmû'aları(Mecmû'a-i eş'âr, mecmû'a-i devâvin)
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmû'alar (Mecmû'a-i edviye, mecmû'a-i ed'iye, mecmû'a-i tevârih...)
4. Karışık mecmû'alar. Bu tür mecmû'alar nazım nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmû'alar.¹⁵

Önemli Nazire Mecmû'aları:

Mecmuatü'n-nezâir: Tek nüshası Oxford'da School of Oriental and Studies Kütüphanesinde 27.689 numarada kayıtlıdır. 1487 yılında Ömer b. Mezid tarafından derlenen bu mecmû'a 84 şaire ait 397 şiir ihtiva eder. Şahıs elinde bulunan bu mecmû'ayı ilk kez Saadettin Nüzhet Ergun, 1928 yılında ilim alemine tanıtmıştır. Daha sonra Fuat Köprülü bu eser üzerine önce bir makale yazarak durmuş, daha sonra da Milli edebiyat cereyanının ilk mübeşşirleri'nde bahsetmiştir.

Câmiü'n-nezâir: Eğridirli Hacı Kemâl tarafından 1512 yılında derlenen bu eser 496 yapraktır ve 266 şairin şiirlerinden örnekleri ihtiva eder. Eğridirli Hacı Kemâl de kendisinden evvelki örnekte görüldüğü üzere kendi şiirlerine yer vermiştir. Bugün elimizde tek nüsha halinde bulunan bu nazire mecmuası Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Umumi 5782 numarada kayıtlıdır.

Mecmû'âu'n-nezâir: Edirneli Nazmi tarafından 1523 yılında hazırlanmıştır. 243 şairin şiirlerini içine alır ve 3356 gazel ihtiva eder. Bu eser yine Fuat Köprülü tarafından Milli edebiyat cereyanının ilk mübeşşirleri'nde tanıtılmıştır.

¹⁵ Kaplan, Mehmet- Tarlan A.Nihat- Banguoğlu, Tahsin- Gökyay, O.Şaik- Enginün, İnci-Kut, Günay- Okay, Orhan- Kerman, Zeynep: *"Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler"*. C.6. Dergah Yay. İstanbul.

Pervane Bey Mecmū'ası: Kanuni Sultan Süleyman'ın bendelerinden Pervane b. Abdullah tarafından 1560 derlenmiştir. Şimdilik tek nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Bağdat Bölümü 406 numarada kayıtlıdır. 641 yapraktan oluşan bu mecmū'anın ne yazık ki ilk yaprağı kopuktur.

Metāliü'n-nezāir: Budin'li Hisālī'nin derlediği bu mecmū'anın kendi el yazısı ile olan nüshası Nuruosmaniye Ktp. 4252-3 numaralarda kayıtlıdır.¹⁶ Hisālī'nin, matla'ları derleyerek meydana getirdiği eserinde dīvan şiirindeki genel özellikleri görmek mümkündür. Hisālī Metāliü'n-nezāir'de 13.yüzyıldan 17. yüzyıla kadar yazılmış olan matla' beyitleri derlese de 15-17.yüzyılda yazılmış matla' sayısı daha fazladır. Bu mecmū'a derleyeni belli nazīre mecmūalarımızdan, yalnızca matla'ları ihtiva etmesi, beyitleri bir araya getirirken zemin şiirinin belirtilmemesi gibi yönleriyle diğer nazīre mecmūalarından farklıdır.¹⁷

¹⁶ Kaplan, Mehmet- Tarlan A.Nihat- Banguoğlu, Tahsin- Gökyay, O.Şaik- Enginün, İnci-Kut, Günay- Okay, Orhan- Kerman, Zeynep: *"Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler"*. C.6. Dergah Yay. İstanbul.

¹⁷ Bilge Kaya: *"Nazīre Mecmū'aları ve Hisālī'nin Metāliü'n-Nezāiri"*, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:6 Sayı: 8, 2005/1.

III. BÖLÜM

İTÜ KÜTÜPHANESİ (TY-615) NUMARADA KAYITLI BULUNAN MECMŪ‘A-İ ĞAZELİYYĀT ÜZERİNE GENEL TESPİTLER

3.1. Mecmū‘anın Tavsifi:

Mecmū‘a-i Gazeliyyāt adlı şiir mecmuasının mürettibi belli değildir. Bu eser İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Nadir Eserler bölümü TY-615 numarada kayıtlıdır.

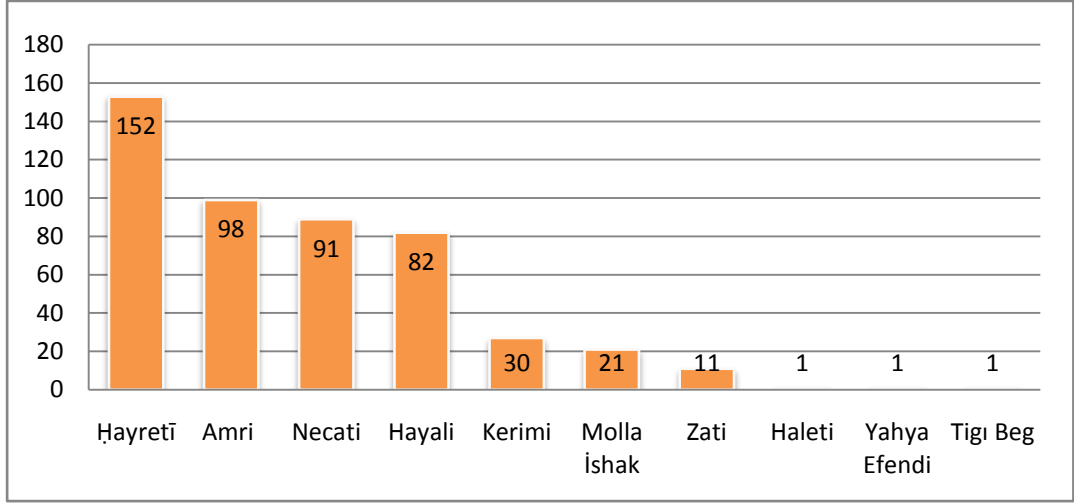
Mecmū‘a-i Gazeliyyātın ölçüleri 230x292 mm’dir; eserin yazıldığı hattın cinsi talikdir ve başlıklar kırmızıdır. Kâğıt aharlıdır. İlk sayfada suyolu ve filigran kullanılmış diğer sayfalar da ise filigran yoktur. Çift sütun şeklinde yazılmış her sayfada ortalama satır sayısı 23 olarak hesaplanmıştır. Kapak sayfasında 1 adet, ikinci sayfada 4 adet farklı isimlere ait kütüphane mührü bulunmaktadır. Cilt bordo meşin kaplı ve zencereklidir.

Mecmū‘a-i Gazeliyyāt toplam 129 varaktan oluşmaktadır. Mecmū‘a da yer alan şairlerin birçoğu 16. yüzyıla damgasını vurmuş şairlerdir. Mecmū‘a oldukça sistematik bir şekilde düzenlenmiştir. Mürettib her şairin şiirini kendisi için ayırdığı bölümde yazmıştır. Bu açıdan diğer şiir mecmū‘alarıyla mukayese edilecek olursa mürettibin bu mecmū‘ayı itina ile yazdığı açıkça görülmektedir. En önemli tespitimiz bu mecmū‘anın sadece 16.yüzyıl şairlerine ve bu şairlerin gazel tarzında yazdığı şiirlere yer vermesidir. Bir diğer önemli nokta ise bu şairlerin doğum yerlerinin hemen hepsinin Balkan toprakları olmasıdır. (Hayretî, Amrî ve Hayālî Vardar Yenicesi, İshak Çelebi Üsküp, Necati Edirne...)

Mecmū‘ada genellikle gazel şiir şekliyle yazılmış şiirler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra müstezad, muhammes, murabba, müseddés, özr-hasten, matla’, müfred, kıt’a, beyt, ‘ıdiyye, şehrengiz, tevhid, na’t, münâcat, sebep-i te’lif ve mev’ize gibi değişik şiir şekilleri ve türleri bulunmaktadır.

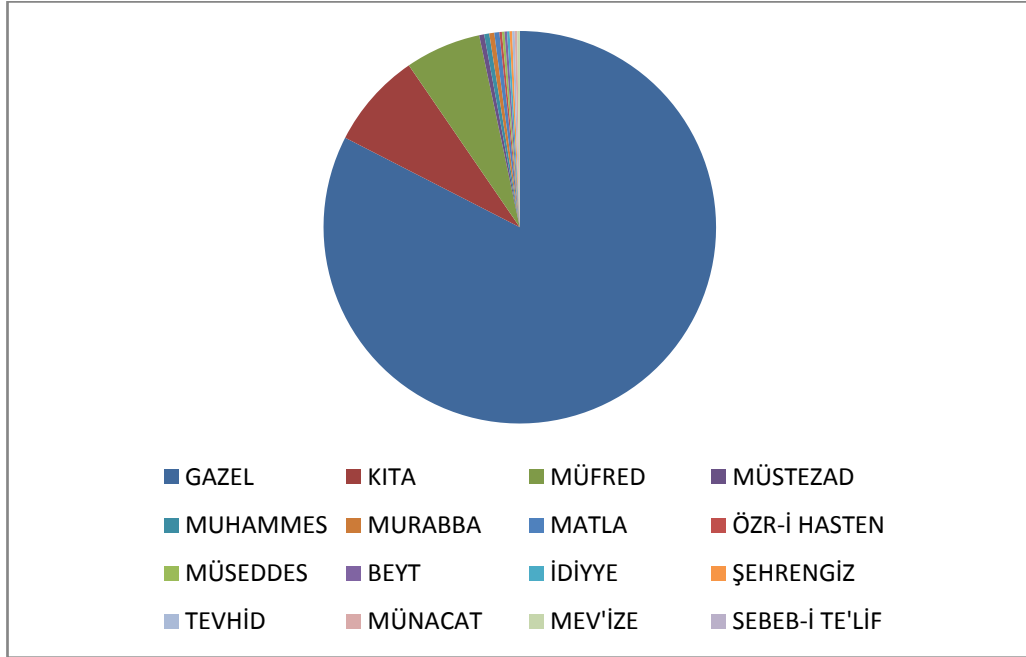
Mecmū‘ada en fazla şiiri bulunan şair 152 şiiri ile Hayretî’dir. Hayretî’den sonra en çok şiiriyle karşılaştığımız şairler sırasıyla Amrî(98), Necâtî(91), Hayālî(82), Kerîmî(30), İshak Çelebi(21), Zâtî(11), Hâletî(1), Yahya Efendi(1) ve Tîgî Beg’dir(1).

Grafik 1: Mecmuadaki şairlerin şiir sayıları

Mecmū'a-i Gazeliyyât'da 397 gazel, 37 kıt'a, 37 müfred, 2 müstezad, 2 muhammes, 2 murabba, 1 müseddes, 1 özr-hasten, 2 matla', 1 şehrengiz, 1 'îdiyye, 1 tevhid, 1 münâcât, 1 mehdiye, 1 na't, 1 sebab-i te'lif ve 1 mev'ize bulunmaktadır.

Grafik 2: Mecmuadaki Nazım Şekilleri/Türleri Oranları

Mecmū'ada en fazla kullanılan kalıp fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün(134), sonra mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün(80) kalıbıdır. Daha çok aruzun kısa kalıpları tercih edilmiştir.

Elimizde bulunan bu mecmū'ada divanlarında yer almayan Hayālī Bey'e ait olduğu kaydedilen 34 gazel; Kerīmī Efendi'ye ait 1 tevhid, 1 sebep-i te'lif, 1 münācāt, 1 na't, 1 müseddes, 2 muhammes, 1 murabba, 7 ferd, 3 kıt'a, 8 gazel, 1 İdiyye; Necātī Bey'e ait 1 kıt'a, 1 müfred; Zātī'ye ait 10 müfred, Tıgı Beg'e ait 1 gazel tespit edilmiştir.

Grafik 3: Mecmuada Yer Alan Divanlarda Bulunamayan Şiirler

	Gazel	Münacat	Na't	İdiyye	Müseddes	Muhamme	Tevhid	Sebeb-i Te'lif	Kıt'a	Ferd	Murabba
Hayali	34										
Kerimi Efendi	8	1	1	1	1	2	1	1	3	7	1
Necati									1	1	
Zati										10	
Tıgı Beg	1										

3.2. Mecmûada Bulunan Şairleri Kısa Biyografileri:

‘AMRÎ, ABDULKERİM EFENDİ

(d./-ö.930/1523/24)

Divan Şairi.

Amrî (Kaynaklarda Ömrî olarak da geçer) Fatih Sultan Mehmet ve II. Bayezid devirlerinde yaşamış ve bu dönemde şeyhülislamlık görevi yapan Abdülkerim Efendi'nin kölesi/evlatlığıdır. Kaynaklarda ona “Amr” ismini veren kişi olarak Abdülkerim Efendi gösterilmektedir. Abdülkerim Efendi Amrî'nin eğitimiyle bizzat kendisi meşgul olmuş ve iyi bir şekilde yetişmesini sağlamıştır. Aldığı eğitim sayesinde devrinde kadılık ve mülazımlık yapmıştır. Ders arkadaşı İshak Çelebi'ye yazdığı bir mektuptan kazancının iyi olduğunu ve kadılıkta karar kıldığı anlaşılmaktadır. Yunanistan'ın Serfiçe kasabasında kadılık yaptıktan sonra son görev yeri olan Vize'de vefat etmiştir. Kaynaklarda şakacı, nüktedan, hoşsohbet, iyi huylu, sevimli ve güzel ahlâklı bir insan olarak tanıtılmaktadır. Kadılık vesilesiyle gittiği yerlerde halk tarafından oldukça fazla ilgi görmüş ve halkın güvenini kazanmıştır.¹⁸

Amrî'nin elimizde bulunan tek eseri Divanı'nda, sadece bir adet kaside yazdığı diğer bütün şiirlerini gazel şiir tarzıyla yazdığı görülmektedir. Amrî'nin şiir dili yüksek zümreye has değildir gayet sade, süssüz ve söyleyişi samimidir. Divanı'ndaki şiirlerin çoğu aruzun kısa kalıplarıyla yazılmıştır. Bu da onun az sözle çok şey ifade etmek istediğini gösterir bir mahiyettir. Şiirleri kendi devrinde pek kullanılmayan redif ve kafiyeleri barındırır. Deyim ve atasözleri çok kullanması sebebiyle Necati'ye benzetilir.¹⁹

Amrî Divanı'nda Kanuni Sultan Süleyman'ın veziri İbrahim Paşa'ya sunulan bir kasideden başka kaside yoktur. Bu da onun makamda ve şöhretde hırsının olmadığını kanıtlar. Latîfî, onu çağının belli başlı şairlerinden biri olduğunu belirtir.

Divanı'nda toplam 143 gazel 1 kaside olmak üzere 144 şiir bulunur ve bu şiirler birçok nazire ve şiir mecmuasını derleyerek merhum Mehmet Çavuşoğlu tarafından tam bir Divan haline getirilmiştir. Divanı'nda bunun yanı sıra musammatlar, kıt'alar, müfredler ve rubailer de bulunmaktadır.²⁰

¹⁸ Mustafa Tatçı, *İslam Ansiklopedisi*, C. 3 s.96/97.

¹⁹ Özkırımlı, Atilla: “*Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*”. Cem Yay. İstanbul, 1982.

²⁰ Abdullah Özkan, *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi C2*.

AZMİZÂDE MUSTAFA HÂLETİ

(ö.1040/1631)

Divan şairi.

977’de (1570) İstanbul’da doğdu. Sultan III. Murad’ın hocası âlim ve şair Azmî Efendi’nin oğludur. Medrese öğrenimini tamamladıktan sonra Hoca Sâdeddin Efendi’den mülâzım oldu ve 1591 yılında müderrisliğe başladı. İstanbul’un bazı medreselerinde çalıştı ve derece derece yükselerek 1597’de Şahn, 1600’de Süleymaniye müderrisi oldu. Daha sonra kadılığa geçerek 1602’de Şam, 1604’te Kahire kadılığına tayin edildi. Bir süre sonra azledildi. 1606’da Bursa kadısı olduysa da devrin meşhur âsilerinden Kalenderoğlu’nun şehre girmesi üzerine kadılıktan ayrıldı. Bir müddet Ahyolu arpalığı ile geçindi. 1611’de tayin edildiği Edirne kadılığında da dört ay kalabildi ve buradan Şam’a gönderildi. İki yıl sonra azledilerek İstanbul’a döndü. 1613’te İstanbul kadılığına getirildi, fakat iki ay kadar kaldığı bu görevden de uzaklaştırıldı. Dört yıl boşta bekledi, Sultan II. Osman’ın tahta geçmesi üzerine sunduğu bir “arz-ı hâl” mesnevisiyle 1618’de Mısır kadılığına tayin edildi, ancak 1619’da yine azledildi. 1623 yılında Sultan IV. Murad’ın cülûsunda Anadolu kazaskeri oldu. Bir yıl sonra kendisine Rusçuk arpalığı verilerek bu görevden de alındı. 1627’de Rumeli kazaskerliğine getirildi ve 1629’da emekliye sevk edildi. 26 Şâban 1040’ta (30 Mart 1631) vefat etti; İstanbul Sofular’da oturduğu evin karşısına yaptırdığı mektebin bahçesine defnedildi.²¹

Divan şiirinde rubâi ustası olarak tanınan, öyle ki kendisini İranlı ünlü rubai ustası Ömer Hayyam’la kıyaslayan ve onun kadar güzel rubai yazdığını söyleyen Hâletî, kendisinden sonra gelen kuşakları bu yönüyle etkilemiştir. Rubailerinde kimi zaman mistik bir dünya görüşü çerçevesinde kalarak münacatlar yazdı, kimi zaman da sevgi temalarını işledi. Rubâi, kaside, gazel ve mesnevilerinin yanı sıra, İslâm hukuku üzerine yapıtları da vardır.²²

²¹ Halûk İpekten, *Azmizâde Mustafa Hâletî, İslam Ansiklopedisi*, C.4 ss.348-349. TDV. Yay. İstanbul 1997.

²² Abdullah Özkan, *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi*, Boyut Yay. İstanbul 2003.

Hâletî, şiirlerinde memuriyet hayatında maruz kaldığı nakil ve aziller yüzünden çektiği sıkıntıları dile getirmiştir. Asıl rubâileriyle şöhret buldu. Onun için Hayyâm-ı Rûm (Anadolu Hayyâm'ı) diye anılmıştır.²³

Hâletî'nin eserleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Dîvân: Riyâzî'nin tezkiresinde bildirdiğine göre Hâletî, *Divan*'ı 1012/1603 yılında III. Mehmed adına tertip etmiştir. Yurt içi ve dışında onlarca nüshası bulunan dîvânın tarafımızdan hazırlanan tenkitli neşrine göre eserde 2 manzum Arzuhâl, 1 Tevhîd, 1 Münâcât, 1 Na't, 1 Mi'râciye, 1 Çehâr-Yâr-ı Güzîn Medhiyesi, 1 Ebâ Eyyûb el-Ensârî Medhiyesi, 1 Sultan Mehmed-i Sâlis Medhiyesi, 41 Kasîde, biri terkîb-i bend nazım şekliyle olmak üzere 2 Mersiye, tamâmı mütekerrir olmak üzere 8 Müseddes, 1 Tahmîs, 4'ü Kıt'a-i kebîre olmak üzere 141 Kıt'a, 16 Târih, 895 Gazel, 601 Matla' ve Müfred bulunmaktadır.

2. Rubâiyyât: Rubâi, bizim edebiyatımızda diğer şiir tarzlarına oranla fazla rağbet görmemekle birlikte Hâletî, gerek bu tarza göstermiş olduğu özel ilgi ve rağbetle, gerekse yazmış olduğu rubâilerin sayı ve de sanat değeri itibarıyla, şairlerimiz arasında özel ve seçkin bir yer edinmiş, "Hayyâm-ı Rûm" olarak anılmıştır. Dolayısıyla Hâletî'nin adı anıldıkça hemen hatırlanan, onu gündemde tutan, öne çıkarıcı ve ona ününü asıl kazandıran rubâileri olmuştur. Şairin bu alandaki değerini hem çağdaşları, hem de sonraki devir şair ve edebiyatçıları açıkça kabul ve ifade etmişlerdir. Hâletî, Hayyâm'ın tesiri altında kalmasına rağmen pek azı müstesna, konuları hayli farklı olmuş o, ilhamlarını vahdet-i vücûd felsefesinden almış ve rubâilerinin esas unsurunu tasavvufî aşk, hüzn ve ferâgat oluşturmuştur. Şairin rubâilerinde kullandığı dil de hayli güzel ve akıcıdır.

3. Sâkinâme: Eserinde Hâletî'nin *Sâkinâmesi* hakkında, şairin devrin modasına kapılmak sûretiyle mesnevî sahasında bir eser meydana getirdiğini; aynı zamanda çok az çaba sarfetmesine rağmen Hâfız, Câmî, Kirmânî ve Sâmi gibi ünlü İran şairleri düzeyinde başarılı olduğunu kaydeder. Tasavvufî içerikli sâkinâmelerden biri olan eserin hangi tarihte yazıldığı ve kime sunulduğu tam olarak bilinmemekle birlikte, 1026/1617'den önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûl kalıbıyla yazılan, 1 Tevhid, 15 Makale ve 1 Hâtîme'den oluştuğu görülen eserin toplam beyit sayısı, hazırlamış olduğumuz tenkitli neşre göre 521'dir.

²³ Arslan Tekin. *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*, Bilgeoğuz Yay. İstanbul, 2010.

4. Münşeât: Nesirlerini, devrinin geleneklerine uygun biçimde düzenlemiş olan Hâletî'nin *Münşeât*¹, genelde aynı çerçevede yazılmış mektuplardan oluşmaktadır. Şair mektubu kime hitâben yazmış ise ona evvelâ duâ eder, akabinde metheder, daha sonra da kendi hâlerinden bahseder. *Münşeât*'ın dili, devrinde bu tip eserlerde âdet olduğu üzere, son derece sanatlı ve ağır olup Hâletî burada âdeta inşâdaki ustalığını sergilemiştir.

Hâletî'nin, büyük çoğunluğu edebî olmayan diğer eserleri arasında ise *Mihr ü Müşterî Hâşiyesi*, *Dürer ve Gurer Hâşiyeleri*, *Menar Şerhi Hâşiyesi*, *Muğni'l-Lebîb Şerhi*, *Hidâye ve Miftah Şerhleri'ne Ta'lîkat*¹ ile tefsire dâir *Kelimât*¹ bulunmaktadır.²⁴

HAYÂLÎ BEY (BEKÂR MEMİ)

(d. 903-905 ?/ 1497-1499 ?- ö. 964/1557)

Divan Şairi.

Vardar Yenicesi'nde dünyaya gelen Hayâlî, Kanuni döneminin en meşhur şairlerinden biridir. Hayâlî Bey geç evlendiği için “Bekâr Memi” lakabını almıştır. Kaynaklarda Ömer ve İbrahim adında iki çocuğu olduğu belirtilmiştir. Gençlik çağında Kalenderî tarikatına katılmıştır. Düzenli bir öğrenim görmemekle beraber Kalenderilerle katıldığı İstanbul seyahatlerinden birinde İstanbul Kadısı Sarı Gürz Nüreddin tarafından şehir muhtesibi Uzun Ali'ye emanet edildi. Hayâlî'nin bir manzumesinden on dört yaşındayken şiirde şöhrete ulaştığını söylediği dikkatte alındığında doğum tarihinin 1497/1499 olacağı düşünülebilir.²⁵

Hayâlî şiirleriyle önce Defterdar İskender Çelebi'nin sonra da onun vasıtasıyla İbrahim Paşa'nın dikkatini çekti. Böylece kısa bir zamanda yüksek makamlara ulaştı. Kanuni ile birlikte seferlere katıldı. Kendisine ulufe, tımar ve zeametler bağlandı. Hayâlî'nin bu şöhretini kıskanan Taşlıcalı Yahya Bey ona hicviyeler yazdı. Hayâlî Bey'in şöhreti Rüstem Paşa'nın sadrazamlığa getirilmesine kadar devam etti. Fakat Rüstem Paşa hem edebiyata değer vermiyor hem de Hayâlî'nin rakibi Taşlıcalı

²⁴ Kaya, Bayram Ali. *Hâletî, Azmîzâde*;

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=280> adresinden alınmıştır.

²⁵ Cemal Kurnaz. *İslam Ansiklopedisi*, C.17 ss. 5-7. TDV. Yay. İstanbul.

Yahya Bey’i tutuyordu. Bu sebeple Hayālî kendisini emniyette hissetmediği için İstanbul’dan uzaklaşıp Rumeli kethüdalığı isteğinde bulundu.

Hayālî’nin hayatının son yıllarına dair fazla bir bilgi yoktur. Kabri Uzunkaldırım Mezarlığı’na karşı dedelerinden kalma Vize Çelebi avlusu önünde bulunmaktadır.²⁶

Arşî’nin vefatına düştüğü tarih “Sözü dilde, hayali gözde kaldı” tarihler içinde en güzel olanıdır.

Hayālî 16. yüzyılın Fuzûlî’den sonra en büyük şairidir. Devrin şairlerden biri, Hayālî’nin zamanındaki büyük şairleri karşılaştırırken şu kıtayı söylemiştir:

Ubeydî’nin sözünde sûz vardır
Edâda lîk Bâkî bî-bedeldür
Nezâketde Hayālî gibi olmaz
Velî Emrî tahayyülde meseldür.

Bu kıta bize Hayālî’nin ince bir şair olduğunu gösterir. Yine zamanın şairlerinden Sâfî, Osmanlı ve İran şairlerini karşılaştırırken “*Husrevlenür Necâtî Hâfızlanur Hayâlî/ Nâzûg edâlarında Şâhî sayıldı Bâkî*” beyitlerinde onun Hâfız ile kıyas edildiğini görüyoruz.²⁷

Hayālî Bey tasavvuf kültürüyle yetişmesine rağmen şiirlerinin tamamını bu üslupla yazmamış kendine has bir orijinaliteyle yazmıştır. Hayālî ince, güzelliğe düşkün ve rind meşreb, hoşgörülü, dost canlısı ve giyim kuşama değer vermeyen bir kişidir. Zâtî gibi büyük bir şairle çağdaş olmasına rağmen zamanla onu bile gölgesinde bırakmayı başarmıştır. Hayālî Bey kendisinden sonra gelen birçok şairi de etkilemeyi başarmıştır.²⁸

Hayālî Bey, şiir sanatlarından çok ifade güzelliğine, tabiiliğine değer vermiştir.²⁹

Tek eseri Divanı olan şairimizi, Ali Nihat Tarlan tarafından yazma nüshaların karşılaştırılmasıyla meydana getirilmiştir. Divan’da 27 kaside ve 668 gazel bulunmaktadır.³⁰

²⁶ Cemal Kurnaz. *a.g.e.* ss.5-7.

²⁷ Volkan Karagözlü. *Hayālî Bey, Hayālî, Mehmed Hayālî Bey, Bekar Memi*, <http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318> kaynağından faydalanılmıştır.

²⁸ Cemal Kurnaz. *İslam Ansiklopedisi*. C. 17 ss.5-7.

²⁹ Arslan Tekin, *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*, İstanbul 2010.

³⁰ Abdullah Özkan. *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi C2*. İstanbul 2003.

Hayâlî Divanı Ali Nihat Tarlan tarafından İstanbul kütüphanelerinde bulunan 13 nüsha esas alınarak karşılaştırılmıştır. Bu nüshaların yedisi metin teşkilinde kullanılmış altısı ise karşılaştırma yapıldığı halde metinde kullanılmamıştır. Bu neşre göre Hayâlî Bey divanında 25 kaside, 8 musammat, 1 terakibent, 5 müteferrik manzume, 688 gazel ve 33 kıta vardır. Divanda “Ez Eş’âr-ı Gül-i Sad-Berg” başlığı altında bazı gazeller kaydedilmiştir. Ayrıca yedi beyitli bir de “Dibâce-i Eşârı Gül-i Sad-Berg” bulunmaktadır. Bu da gösteriyor ki, şair seçtiği yüz şiiri, başına bir de dibâce ekleyerek padişaha takdim etmiştir.³¹

HAYRETİ

(d. ??-ö.941/ 1534 / 35)

Divan Şairi.

Şair Hayretî, ünlü Mevlevî şeyhi Yusuf-ı Sîneçâk’ın kardeşidir. Vardar Yenicesi’nde dünyaya gelen şairimizin asıl adı Mehmed’dir. Hayretî XVI. yüzyılın Bektaşî şairleri arasında sayılır. Şeyh İbrahim Gülşenî dergâhına intisab eden şair daha sonra Bektaşîliği benimsemiştir. Birçok tezkirede onun tımar sahibi olduğu kayıtlıdır. Divanındaki “Kılıç Kasidesi” ve “Yahyalılarız” redifli murabbaî Rumeli akıncı ocaklarında bir sipahi olarak ömür sürdüğü hususunu doğrulamaktadır. Bazı tezkirelerde devrin veziriazamı İbrahim Paşa’ya bir kaside sunarak gelirini artırmak istediği de kayıtlıdır. İbrahim Paşa kendisine ihsanda bulunmak isteyince Hayali buna engel olmuş Paşa ise Hayretî’yi bir tımar ihsanıyla geçiştirmiştir. Buna gücenen Hayretî Rumeli’ye dönüp orada Mihaloğlu ve Yahyalı beylerinin himayesine girdi. Yaşamının son günlerinde iki gözü görmez oldu ve 1534/35 yılında vefat etti. Tahsil durumu hakkında kesin bir bilgi yoktur.³²

Hayretî şiirlerini Bektaşîliğin yansımalarıyla yazdı. Samimi, sade üslubu, zengin kelime hazinesi, aşıkâne, dervişane ve rindane gazelleriyle hemen her kesimden insanın rahatlıkla anlayabileceği bir dille yazdı. Halkın zevkine uygun şiirler yazdı. Tasavvufun tesiriyle tasavvuf terimlerini fazlaca kullandı. Klasik şiirle beslenip bunu divan estetiğiyle birleştirmiştir.

³¹ Ali Nihat Tarlan, “*Hayâlî Bey Divanı*”, İstanbul, 1945.

³² Mustafa Tatçı, *İslam Ansiklopedisi*, C.17 ss. 61-62.

Eserleri:

Divan: Yedi nüsha üzerinden yapılan tenkitli basımda 20 kaside, 25 musammat, 1 müstezad, 487 gazel ve 7 kıt'a bulunmaktadır. Basımı Mehmet Çavuşoğlu ve M.Ali Tanyeri tarafından 1981 yılında yapılmıştır.

Belgrad Şehrengizi: Mehmet Çavuşoğlu tarafından "Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi"nde bir araştırma konusu şeklinde çalışma yapılmış sonra basılmıştır. 261 beyitlik bir eserdir.

Yenice Şehrengizi: 73 beyitlik bu eser yine Mehmet Çavuşoğlu tarafından 1976 yılında yayımlanmıştır. İki eser de şehrin güzelleri anlatılır.³³

İSHAK ÇELEBİ, Kılıççızâde

(d.-/ --ö.944/ 1537/38)

Divan Şairi.

Kılıç yapımında usta bir demircinin oğlu olduğundan Kılıççızâde lakabıyla bilinir. Mevlana Kara Bali'den icazet aldıktan sonra çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. Daha sonra Yavuz Sultan Selim'in müsahipliğini yaptı. Yegânzâde Sinan Çelebi ile geçinemeyerek müderrislikten ayrıldı ve Şam'a kadı olarak atandı. 1537 yılında kadı tayin edildiği Şam'da vefat etti.³⁴

İshak Çelebi mizacı itibarıyla hoşsohbet, güler yüzlü, mizah ve latifeden hoşlanan kişiliği ile çevresinde sevilip takdir edilen bir insan olmuştur. Bunun yanında kaynaklarda özel yaşamında mesleğiyle bağdaşmayan hafifliklerde bulunduğunu ve şaraba aşırı düşkünlükle suçlanır.

Aşk ve cinsellikle ilgili şiirlerinde bir anlamda kendini ifade eden İshak Çelebi, aynı zamanda, tarih düşürme konusunda usta bir isim olmuştur.

³³ Abdullah Özkan. *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi*, C.2. İstanbul 2003.

³⁴ Tuba Durmuş, *İshak Çelebi*

<http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5064> kaynağından faydalanılmıştır.

Eserleri:

Divan: Yedi nüsha üzerinden tenkitli basımı 1990 yılında Mehmet Çavuşoğlu- M.Ali Tanyeri tarafından yapılmıştır. Divan'da 15 kaside, 6 musammat, 1 Bursa Şehrengizi, 342 gazel, 12 kıt'a ve tarih yer almaktadır.

Selimnâme (İshaknâme): Oldukça ağır bir dile sahip olmasına rağmen devrin şairlerinin başlıca kaynaklarından biri olmuştur. Yavuz Sultan Selim'in kahramanlıklarını anlatır. Yurt içi ve yurt dışında pek çok kütüphanede yazma nüshası bulunmaktadır.

Risale-i İmtihāniyye: Sahn-ı Seman müderrisliği imtihanı için bir konu hakkında Arapça olarak kaleme alınıp imtihan heyetine takdim edilmiştir.³⁵

Bu eserlerden başka Arapça yazılmış dört mütezaddan oluşan Müstezad li-İshak Çelebi ve yine Arapça bir kaside olan Kaside-i Fasiha risaleleri vardır.

KERİMİ, KERİMİ EFENDİ

(d./-ö./)

Divan Şairi.

Enisü'l-Musāmirin'de Sultan Süleyman devri şairlerinden biri olduğu kayıtlıdır. Hayatı hakkında pek az bilgi vardır. Elimizde bulunan Şehrengiz'inde Edirne'yi ve 58 dilberin betimler. Tasvirler ikişer beyit olup üç ve dört beyit olanları da vardır.³⁶

³⁵ Abdullah, Özkan. *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi* C.2. İstanbul 2003.

³⁶ İsmail Hakkı Aksoyak, *Kerimî, Kerimî Efendi*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5425> kaynağından faydalanılmıştır.

NECĀTĪ BEY, Īsā

(d. 847-850?/ 1443-1446?-ö.914/1509)

Divan Şairi.

(Divan şiirinin temellerini atan şair.) Necātī'nin asıl adı Īsā'dır. Ailesi hakkında yeterli bir bilgi yoktur. Çocukken yaşlı bir hanım tarafından köle olarak alınıp sonra evlat edinildiği, yetişmesinde Sali adlı bir şairin katkılarının olduğu bilinmektedir. Sanatının gelişmesinde ve tanınmasında Kastamonu'ya gitmesi etkili olmuştur. Kastamonu'da şiir yazmaya başlayan şairimizin "Döne Döne" redifli gazeli devrin üstatlarından Ahmed Paşa'nın dikkatini çekti. Fatih Sultan Mehmet adına da bir bahāriyye ve şitāiyye yazdı. Bunların beğenilmesiyle kâtiplik görevine getirildi ve İstanbul'a geldi.³⁷

Sultan Bayezid'in oğlu Şehzāde Abdullah'ı Karaman sancağına tayin ettiğinde, Necātī'yi de divan kâtipliği görevine getirdi. Şehzadenin vefatı üzerine duyduğu acı sebebiyle ünlü mersiyesini dile getirdi. Bayezid diğer oğlu Mahmud'u Manisa sancağına gönderdiğinde Necātī'yi de nişancılık göreviyle şehzadenin yanına gönderdi. Ancak bu şehzadenin de vefatı üzerine bir daha devlet görevini kabul etmemiştir. Ömrünün son günlerini Vefa semtinde bin akçe aylıkla geçirdi. Mezarı Unkapanı Manifaturacılar Çarşısı'nın yapımı sırasında kaybolduğundan çarşı avlusuna hatırası için bir taş dikilmiştir.

Necātī devrinin tanınmış şairlerindendi. Mahallī hayatın sıcaklığını şiire soktu. Anadolu'da kullanılan tabirlere ve atasözlerine yer verdi. Aruz vezniyle yazdığı şiirlerinde zoru başararak dilimizin sadeliğini korudu. Kaynaklarda son derece güzel, ince, temiz, içe işleyici ve hep bir seviyededir. Şairin matlaları da gazelleri kadar beğenilmiştir. Devrinde ün yapmış "Husrev-i Rum" sıfatıyla anılmıştır.³⁸

Necātī'de görülen bu mahallilik sadece kullandığı dilde değil, yaptığı benzetmelerde, doğa ve av sahnelerine ait son derece canlı tasvirlerinde de güçlü bir şekilde hissedilir. Yine onda, halk diline ve psikolojisine oldukça yakın nükteli ifadenin yanı sıra güçlü bir dile hâkimiyet de vardır. Kelime hazinesindeki zenginlik, ifadesindeki rahatlık, rindâne edası, söylediklerini yeri geldikçe atasözü ve

³⁷ Bayram Ali Kaya. *Necātī Bey, Īsā*,

<http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5425> kaynağından faydalanılmıştır.

³⁸ Arslan, Tekin, *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*, Bilgeoğuz Yay. İstanbul 2010.

deyimlerle zenginleştirip süslemesi, şiirlerinde çok sayıda Türkçe kelime ve deyim yer vermesinin yanı sıra kafiye ve rediflerini de çoğunlukla Türkçe kelimelerden seçmesi, Türkçe'yi aruza rahatça ve ustalıkla uygulayabilmesi de sanatının belli başlı özelliklerindedir. Bir diğer ifadeyle Necâtî, Şeyhî ve Ahmed Paşa'dan farklı olarak, büyük oranda Türkçe kelimelerden ve mahallî unsurlardan yeni bir şiir dili ortaya koymayı başarmıştır. Üstelik tezkirecilerin “mesel-âmiz, mesel-bürûz” olarak tanımladıkları bu dil, sadece atasözü ve deyimlerle örülü bir dil değildir. Bu dil bir adımdır. Sonra başta Bâkî olmak üzere birçok şair eliyle klâsik üsluba dönüşecektir.

Necâtî'nin dili ve üslûbu, ilk dönemin başka şairlerinde de görülen folklorik üsluba yaslanmış didaktik bir dilden de ibaret olmayıp bununla klâsik üslup arasında, daha çok da klâsik üsluba yakın bir dildir. İşte Necâtî'yi çağdaşı şairlere üstün kılan da daha çok şair ruhu ve zekâsının izlerini taşıyan tüm bu özellikleri olmuştur.³⁹

Eserleri:

Divan: Ali Nihad Tarlan tarafından yayımlanan Divan, 1963 yılında yirmi nüsha karşılaştırılarak hazırlanmıştır. 25 kaside, 650 gazel, beyit, müfred, kıt'a, nazm ve hatta nesir parçaları bulunmaktadır. Divanı Müeyyezâde Abdurrahman Çelebi adına tertip edilmiştir.

Kaynaklarda Divan'ından başka Münazara-i Gül ü Hüsrev, Leyla ile Mecnun, Gül ü Sabâ ve Mihr ü Mâh adlı mesnevilerinin, bazı çevirilerinin olduğundan bahsedilmiştir.

Necâtî hem çağdaşı olan şairler hem de kendisinden sonra yetişen birçok şair üzerinde etkisi olmuştur. Pek çok şair tarafından şiirlerine nazireler yazılmıştır.⁴⁰

³⁹ Bayram Ali Kaya, *Necâtî Bey, İsâ*,

<http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5425> kaynağından faydalanılmıştır.

⁴⁰ Abdullah, Özkan, *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi C.2*. İstanbul 2003.

TİĞİ, MEHMED BEY

(d.??-ö.1027/1617)

Divan şairi, sipahi, müteferrika, ihtisap ağası.

Edirnelidir. Asıl adı Mehmed olan şair Tiğî mahlasını kullandı. Riyâzî, şairin Üsküplü olduğunu belirtir (Riyâzî 1346: 37). Edirne sarayında yetişti ve buradan sipahi olarak çıktı. Daha sonra Dergâh-ı Âlî’de müteferrika oldu. Bu görevinin dışında Edirne’de ihtisap ağalığı yaptı. Bir dönem Edirne ihtisabına Topal Mahmûd Ağa’nın muhtesip, Aksak Muzaffer’in nâib ve Yekçeşm Âsaf’ın da kethüda olması üzerine memnuniyetsizliğini şu mısralarla dile getirdi;

Bir 'aceb cem 'iyyeti var ihtisap ocağının

Çerh-i kec-rev kılmamış bu ittifâkında galat

Kâtibi meflûc ü ağa a 'razı nâ-pâyidâr

Kethüdâ yek-çeşm ü nâzır nîm-ten nâ'ib sakat

Birdir imdi gelse beş kişi dokuz gözlü olur

Nâ'ib ü ağa birer pây üzre durur çün meşât

1027/ 1617 tarihinde vefat eden şairin Rızâ Tezkiresinde vefat tarihi 1020/ 1611 olarak verilir.⁴¹

Tiğî, Kemâlpaşazâde’nin Nigâristan adlı eserini Farsçadan Türkçeye tercüme etmiş fakat müsvedde halinde kalan bu eser daha sonra kaybolmuştur. Kaynaklar şairin bir de divanı olduğunu belirtmektedir. Aynı zamanda güzel tarih manzumeleri olan şairin, Edirne’deki tarihi Ali Paşa kapalı çarşısının ve Selimiye Camii’nin yapılışına yazdığı tarihler çok meşhurdur.⁴²

⁴¹ Şerife, Ördek, *Tiğî, Mehmed Bey*,

<http://www.turkedebiyatiisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2365>

⁴² Ridvan, Canım, *Edirne Şairleri*, Akçağ Yay. Ankara 1995.

YAHYÂ EFENDİ, ZEKERİYYÂZÂDE

(ö.1053/1644)

Osmanlı şeyhülislâmı, şair.

İstanbul'da doğdu. Şeyhülislâm Bayramzâde Zekerîyyâ Efendi'nin oğludur. Abdülcebbarzâde Dervîş Mehmed Efendi'den ve diğer bazı âlimlerden ders okuyarak kendini yetiştirdi. Şeyhülislâm Mâlâlzâde Mehmed Efendi'den mülâzemet aldı ve 988'de (1580) Hoca Hayreddin Efendi Medresesi müderrisliğine tayin edildi. 1587'de Atik Ali Paşa, 1590'da Haseki Sultan, ertesi yıl Sahn medreselerinden birinde, 1593'te Şehzade, 1594'te Üsküdar Atik Vâlîde Sultan medreselerinde müderrislik yaptı. 1596'da Halep, 1597'de Şam kadılığına tayin edildi. Bu görevde iken Cigalazâde Sinan Paşa'nın takdirini kazanarak Mısır kadısı oldu. Kadılıktan azli kararlaştırıldıysa da Sinan Paşa'nın araya girmesiyle vazifesine devam etti. 1600'de mâzulen İstanbul'a döndü. Bursa ve Edirne'de kısa süreli kadılıklarda bulundu. 20 Zilhicce 1012'de (20 Mayıs 1604) İstanbul kadılığına getirildiyse de yaklaşık dört ay sonra Hocazâde Abdülaziz Efendi'nin etkisiyle azledildi. 1013 yılı Şâban ortalarında (Ocak 1605) önce Anadolu, beş ay sonra da Rumeli kazaskeri oldu. Ancak Dervîş Paşa yüzünden 1606'da bu görevinden uzaklaştırıldı. 1609-1610'da ikinci defa Rumeli kazaskerliğine getirildi. Bir yıl süren bu görevinden sonra 1026'da (1617) üçüncü defa Rumeli kazaskerliğine tayin edildi. İki yıl süren bu görevin ardından tekrar köşesine çekilen Yahyâ Efendi, 10 Receb 1031'de (21 Mayıs 1622) Hocazâde Mehmed Esad Efendi'nin yerine şeyhülislâm oldu. I. Mustafa'nın tahttan indirilip IV. Murad'ın tahta çıkarılmasıyla Yahyâ Efendi'nin nüfuzu arttı. Ancak Sadrazam Kemankeş Ali Paşa tarafından 9 Zilhicce 1032'de (4 Ekim 1623) azledildi. Şeyhülislâmlık makamına ikinci defa getirilmesi 14 Şâban 1034'te (22 Mayıs 1625) olup bu görevi 19 Receb 1041 (10 Şubat 1632) tarihine kadar sürdürdü.

Şeyh Sinan köyündeki çiftliğinde geçirdiği inziva döneminin ardından 7 Receb 1043'te (7 Ocak 1634) üçüncü defa şeyhülislâmlıkla vazifelendirildi ve ölümüne kadar bu makamda kaldı. Şeyhülislâm iken IV. Murad'ın sevgi ve saygısını kazanan, onunla birlikte Revan ve Bağdat seferlerine katılan Yahyâ Efendi bu dönemde hayatının en rahat günlerini yaşadı. Sultan İbrâhim devrinde ise uğradığı iftira ve ithamlar yüzünden sağlığı bozuldu ve 18 Zilhicce 1053'te (27 Şubat 1644) vefat etti; babasının Fatih Çarşamba'da Sultan Selim Camii yakınında yaptırdığı medresenin hazîresine defnedildi. Ölümüne "Kabr-i Yahyâ ola yâ rab pür-nür" mısraından başka pek çok tarih düşürülmüştür. Şairliği kadar şeyhülislâm olarak da dikkat çeken

Yahyâ Efendi kaynaklara göre gönül ehli, rindmeşrep, hoşsohbet, nüktedan, hak bildiği yoldan şaşmayan, bulunduğu makamın hakkını veren, siyaset bilen, çevresindekilerden daima saygı gören, cömert ve mütevâzi bir kişidir.⁴³

Şeyhülislam Yahyâ Efendi şair olarak çağının gerçek gazel ustalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Dili zarif ve temiz, hayali zengin, ifadesi ince ve nükteli bir şairdir. Günlük zevkleri, duyguları, aşkları, samimi bir eda ile işlemiştir. Sanatlara düşkün değildir. Aşıkâne, kalenderane, rindane ve bazen şûh bir edası vardır. Gazelde rubai veznini kullanan ilk şairdir.

Ünlü İngiliz Türkoloğu Gibb Yahya Efendi'yi "Bir taraftan Baki'ye, bir taraftan Nedim'e" el veren büyük bir şair olarak tarif etmiştir. Seyhülislam Yahya Baki'yi Nedim'e yaklaştıran çizgi üzerinde değerlendirilir. Zamanının şairleri, (Nefî, Şerif Sabri ve Naili Kadim) onu övmüşlerdir. Daha sonraki nesillerden Nedim ve Ziya Paşa özel mısralarla Şeyhülislam Yahyâ Efendi'nin şairliğini açıkça belirtmişlerdir. Ancak kökten dinci softalar, örneğin Fatih Camii vaazı olan Hurşid Çavuşoğlu, Şeyhülislam Yahyâ Efendi'nin şiirlerinden hoşlanmamışlar ve hatta onu kâfirlikle suçlamışlardır.

Diğer taraftan Nefî'nin Şeyhülislam Yahyâ Efendi aleyhindeki hicviyeleri de çok ünlüdür.⁴⁴

Yahyâ Efendi, Sultan 1. Mustafâ, Sultan IV. Murâd ve Sultan İbrahîm devirlerinde 18 yıldan fazla şeyhülislamlık makamında bulunmuş, ilmî yeterliliğinden ve otoritesinden şüphe edilmeyen birisidir. Ömrünün büyük bir kısmını da ilim mahfillerinde müderris olarak geçirmiştir. Fakat onun eserleri genellikle sanat ağırlıklıdır. Kaynaklarda belirtilen ve zamanımıza kadar gelip elimize geçen eserleri içinde Muhsin-i Kayserî'nin Ferâ'iz manzumesine yazdığı şerh dışında salt ilmi eseri yoktur. Yahyâ Efendi'nin bilinen eserleri şunlardır:

1. Dîvân: Yahyâ Efendi'nin en önemli eseri Dîvânıdır. Eser İbnülemin M. Kemal İnal'ın başkanlığındaki bir ekip tarafından baskıya hazırlanarak eski harflerle 1334\1916'da yayımlanmıştır. Bu baskıda nüsha farkları verilmiş olmakla birlikte hangi nüshaların tarandığı ve farkların hangi nüshalara ait olduğu belirtilmemiştir. Eserin başında İbnülemin M. Kemal İnal'ın şairin hayatıyla ilgili 62 sayfalık bir giriş yazısı bulunmaktadır. 1 na't, Sultan Osman ve Hâce Efendi adlarına birer medhiye, 1 sâkinâme, Sultan Murâd'ın oğlunun doğumu için yazılmış bir medhiye, Sultan IV. Murâd'ın gazeline 1 tahmis, 349 gazel, 3 tarih, 24 kıta, 4 rubai, 47 müfreden oluşan bu baskı oldukça sağlam olmasına rağmen çok eksiktir. Hasan Kavruk tarafından hazırlanan karşılaştırmalı metin 1 na't, Sultan Osman ve Hâce Efendilere birer kaside, 1 Sakinâme, Sultan IV. Murâd'ın şehzâdesi adına 1 kaside, Sultan IV. Murâd adına yazılmış 2 kaside, Sultan Murâd'ın bir gazeline tahmis, 450 gazel, 16 tarih, 11

⁴³ Mehmet İpşirli, *İslam Ansiklopedisi*, C.30 ss.114—115.

⁴⁴ Cengiz Halil Erdoğan, *Divan Şiiri Antolojisi*, Bilgi Yay. Ankara 1983.

kıt'a, 4 ruba'i, 16 nazm ve 64 beyitten ibarettir. Şeyhülislâm Yahyâ Divânı, 1995'te Rekin Ertem ve 2001'de Hasan Kavruk tarafından yayımlanmıştır.

2. Ferâ'iz Manzumesi Şerhi: Muhsin-i Kayserî'nin *Câmi'ü'd-Dürer* adlı *Ferâ'iz Manzumesi*'ni şerh etmiştir. *Şerhü Cami'ü'd-Dürer* adlı bu eserin bir nüshası Giresun Ktb. No, 3595'tedir.

3. Kasîde-i Bürde Tahmisi: Hz. Muhammed'i övgü niteliğinde yazılmış meşhur Arapça kasidenin yine Arapça tahmisidir.

4. Nigâristân Çevirisi: 16.yy tarihçi ve şairlerinden Şeyhülislâm Kemâl Paşazâde (ö.940/1533)'nin, Sadî'nin Gülistân'ına nazire olarak yazdığı Farsça Nigâristân adlı eserini Yahyâ Efendi Türkçeye tercüme etmiştir. Eser yeni harflere de çevrilmiştir.

5. Fetavâ-yı Yahyâ: Şairin şeyhülislâmlığı boyunca verdiği fetvalar, Şeyhülislâm Bursalı Mehmed Efendi (ö. 1092/1681) tarafından toplanarak bu adla bir araya getirilmiştir. Eser çok okunmuştur. Kütüphanelerde pek çok yazma nüshası bulunmaktadır.

Kaynaklarda Yahyâ'nın Tabib Beyzâde'nin tıpla ilgili "*Ravza*" adlı eserine, *Mugni's-Şifâ*'ya Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin (ö. 1068/1658) *Süleyman-nâme*'sine takrizler yazdığı da bildirilmektedir.⁴⁵

⁴⁵ Hasan Kavruk, Şeyhülislâm Yahyâ;

<http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3604> kaynağından faydalanılmıştır.

ZĀTĪ

(ö.953/1546)

Divan şairi.

Adı konusunda kaynaklarda değişik bilgiler verilir. Tezkirelerde, Bahşî, Satılmış, Satı, İvaz adlarına rastlanır. II. Bayezid döneminde İstanbul'a gelerek yerleşti. I.Selim ve Kanunî dönemlerinde İstanbul'da Bayezid Camii avlusundaki dükkânında kundura tamirciliği ve falcılık yaparak yaşamını sürdürdü. Kendi kendini yetiştirdiği bilinen Zâtî, bir ara kadılık için başvurduğunda, kulağı ağır işittiği gerekçesiyle geri çevrildi; bunun üzerine kendisine Bursa'da mütevellilik verildiyse de, İstanbul'dan ayrılmak istemediğinden kabul etmedi. II. Bayezid'e sunduğu idiyeye, bahariye, şitaiye gibi kasidelerin beğenilmesi üzerine padişah ve dönemin ileri gelenlerince korundu. I.Selim'in tahta çıkışı üzerine, padişaha sunduğu kasidesi beğenilerek, Balıkesir'de 10.500 akçelik geliri olan iki köy bağışlandı. Daha sonra Makbul İbrahim Paşa'nın sadrazamlığı sırasında gözden düştü; Ayas Paşa zamanında da geliri kesildi. Dîvân şiiri tekniğini çok iyi bilen Zâtî, o yılların genç şairlerine, bu arada Bâkî'ye de hocalık etmiştir. Āşık Çelebi tezkiresinde yazıldığına göre, 3.000'e yakın gazel, 500'e yakın kaside ve rubai yazmıştır. Asıl ustalığını gazel ve kaside alanında gösteren Zâtî, çok kolay, hatta para karşılığı bile şiir yazardı.⁴⁶

Oldukça sade bir dil kullanan Zâtî'nin şiirlerinde atasözleri, deyim ve tabirlere sıkça yer verme alışkanlığı bu kalıplaşmış ifadeler sebebiyle imâle ve zihaf kusuruna düşmesine yol açmıştır. Bu arada gördüğü, yaşadığı, içinde yetiştiği sosyal ortamı da şiirlerine aksettirmeyi başarmıştır. Gazellerinin konusu gündelik hayattaki tiplerden devrin âdet, inanış ve davranış biçimlerine kadar oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır. Gazellerinde riyâzî ilimlerle kitâbî ilimlere de yer vermiştir. Hemen bütün edebî sanatları şiirlerinde kullanmış, aynı zamanda muamma benzeri harf ve kelime oyunları ile şiirlerini renklendirmeye çalışmıştır. Kasideleri gazellerinin aksine ağır bir dille yazılmıştır. Sultan II. Bayezid, Yavuz Sultan Selim, Kanûnî Sultan Süleyman gibi padişahlara, sancak beyi Mesih Ağa, Tâcizâde Câfer Çelebi gibi devlet büyüklerine sunduğu kasideler çok beğenilmiştir. Zâtî'nin arkadaşlarından Şair Āhî ile talebelerinden Bâkî tarafından şiirlerine nazîre

⁴⁶ Abdullah, Özkan. *Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi* C.2. İstanbul 2003.

yazılmıştır. Zâtî'nin nazîre yazdığı şairler arasında Hayâlî Bey, Melihî, Usûlî ve Tâcîzâde Câfer Çelebi sayılabilir.⁴⁷

Eserleri:

1. Dîvân: 1.800 civarındaki gazelin 1.000 kadarı Ali Nihad Tarlan tarafından iki cilt halinde yayınlandı, 1967, 1970; 3. Cildi M.Çavuşoğlu ve A. Tanyeri yayına hazırladılar, 1987; Vildan Serdaroğlu, (Sosyal Hayat Işığında Zâtî Dîvânı, 2006)

2. Şem ü Pervâne: Mesnevi tarzındadır. 5000 beyitten fazladır. Eser klasik tarzda, çift karakterli, aşk ve macera konulu, hayalî bir hikâyedir. Rum hükümdarı Şah Jale'nin oğlu Pervâne'nin Çin Fağfuru'nun kızı Şem'e duyduğu aşkı dolayısıyla karşılaştığı zorlukları ve neticede âşık ve maşukun mutlu sonla biten maceralarını konu edinir.⁴⁸

3. Edirne Şehrengizi: Mesnevi nazım şekli ve aruzun hezec bahrinin mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün kalıbıyla yazılan eser, II. Bayezid dönemindeki Edirne ve Edirne güzellerini konu edinir. 139 beyitten oluşan Şehrengiz'de 48 ve 123. beyitler arasında 38 güzel anlatılmıştır. Bunlardan otuzunun ismi, sekizinin de mesleği söylenmiştir. Her güzelin isim ve meslekleri ikişer beyitle övülmüştür.

4. Letâyif: 16. asır sosyal hayatına dair kıymetli malzemelerin bulunduğu eser, iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda Zâtî ile Keşfi, Çakşırıcı Şeyhî, Ferîdî, Visâlî, Mihrî, Ferrûhî, Âhî, Hadım Ali Paşa, İsa Paşa, Mehmed Şah Çelebi gibi edebî ve tarihî şahıslar arasında geçen karşılıklı konuşma ve şairin nükteli cevapları; ikinci kısımda devrin meslek ve sanat erbabının birer cümleyle ve mizahi bir tarzda tanıtımları yer almaktadır.

5. Mektup: Eser Mekke'de bulunan Gazâlî Deli Birader'in yazdığı ve İstanbul'un, padişahın ve diğer dostlarının ahvalini sorduğu manzum mizahi mektuba aynı üslupla verilen cevaptan oluşmaktadır.

Oldukça süslü ve mensur olarak yazılmış kısa bir girişle başlayan eser, kaside nazım şekliyle yazılan 48 beyitten oluşmaktadır. Mektupta devrin önde gelen devlet adamlarıyla şairlerden oluşan 31 kişi sahip oldukları fizikî durum, müptelalıklar gibi kimi özellikleriyle vafedilmişlerdir.⁴⁹

⁴⁷ Vildan S. Coşkun. *İslam Ansiklopedisi*, C.44 ss. 150-151.

⁴⁸ Arslan, Tekin. *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*, Bilgeoğuz Yay. İstanbul 2010.

⁴⁹ Orhan Kurtoğlu, *Zâtî, İvaz*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=802> kaynağından faydalanılmıştır.

3.3. Mecmū'ada Yer Alan Şairlerin Şiirlerinde Kullandıkları Vezinler:

1. Bahr-i Hezec:

❖ Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün.....	82
❖ Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün.....	28
❖ Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fa'ülün.....	20
❖ Mef'ülü Mefā'ılün Fa'ülün.....	4
❖ Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılün Fā'.....	1
❖ Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Fa'ülün.....	1
❖ Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün.....	1

1. Bahr-i Remel:

❖ Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün.....	137
❖ Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün.....	53
❖ Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün.....	28
❖ Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün.....	4

2. Bahr-i Muzārī' :

❖ Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ılü Fā'ilün.....	55
❖ Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün.....	4

3. Bahr-i Müctes:

❖ Mefā'ılün Fe'ilātün Mefā'ılün Fe'ilün.....	6
--	---

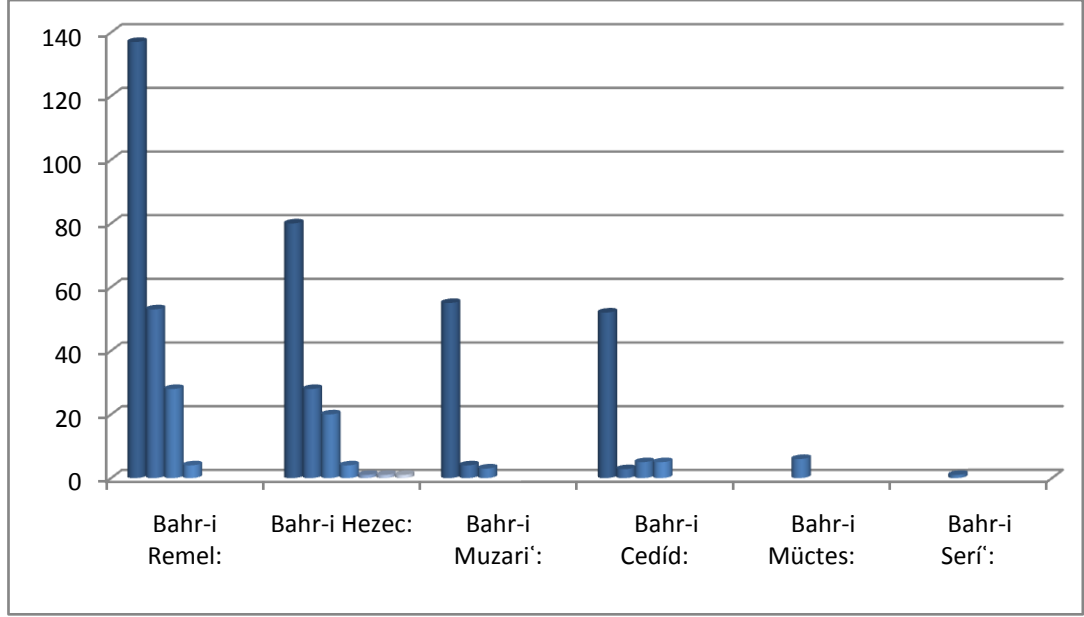
4. Bahr-i Serī' :

❖ Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün.....	1
--------------------------------------	---

5. Bahr-i Cedīd:

❖ Fe'ilātün Mefā'ılün Fe'ilün.....	52
------------------------------------	----

Grafik 4: Mecmuada Kullanılan Vezinler

3.4. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yöntem:

Metnin hazırlanmasında aşağıdaki hususlar dikkat edilmiştir:

1. Her bölüm için ayrı numaralandırma yapılmıştır. Her bölümün ilk gazeline son gazeline kadar numaralandırma yapılmış, bölüm sona erdiğinde numaralandırma da sona ermiştir. Metin okunurken varakların sağ tarafı “a” harfiyle, sol tarafı “b” harfiyle gösterilmiştir.
2. Divanlarla karşılaştırılan gazelerde divanda olmayıp mecmuada yer alan şiirler dipnotta belirtilmiştir.
3. Okunamayan kelimeler yazılmamış “.....” olarak gösterilmiş ve müstehcen kelimelerin ilk iki harfi yazılmıştır. “gö.....”, “si.....” gibi...
4. Vezne uydurmak için ya da divandaki doğru okunuşu sağlamak için metne yapılan eklemeler “()” yay ayraç içinde gösterilmiştir.
5. “Aşk” kelimesi metinde bugünkü okunuşuyla verilmiştir.
6. Metinde büyük harf kullanılmış ancak özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.
7. Atıf vavları sessiz harfle biten kelimelerden sonra incelik-kalınlık uyumu dikkate alınarak “u-ü” şeklinde, sesli harflerden sonra ise daima “vü” şeklinde okunmuştur. “yoldaş u kardaş”, “kadd ü hadd”, “dibā vü hārīr”.
8. Nüshada “dâ’im, mâ’il” gibi kelimeler hemze ile yazılmıştır.
9. Fillerin sonuna gelen -ıp/ip/up/üp ekleri” bugünkü şekilleriyle okunmuştur. “Sürülüp”, “olmayup”, “ayrılmayup”.
10. “Gice, yir, diyü” gibi kelimelerde kapalı “i” sesi korunmuş ve daima bu şekilde yazılmıştır.
11. “Gök” ve “Dost” kelimesi metnin tamamında düst ve gög olarak okunmuştur.
12. İsimlerin sonuna gelen -sız/siz ekleri bugünkü şekliyle okunmuştur.
13. -ıdı/ -ımış/-ise ekleri daima kelimelere birleşik yazılmış ayrı yazılmamıştır. “derdimiş”, “eyleridi”, “hātāyise”, “yogise”.

ZĀTĪ	1							10										11
ḤĀLETĪ	1																	1
YAḤYA EFENDĪ	1																	1
TĪĠĪ BEG	1																	1
TOPLAM	397	2	2	2	1	1	2	37	37	1	1	1	1	1	1	1	1	486

Tablo 2: Mecmū'a-i Gazeliyyāt'da Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması

Vr.nu.	Şair	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Şiirin Başlığı
2a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ne āteş ü bād u ne āb-ı gil idüm cānā Sen serv-i hevā-baḥşa ben mā'il idüm cānā	'Aşq eyledi āvāre ben Ḥayretī yi yoḥsa Her ḥıdmete cānıla müsta'cil idüm cānā	EZ-ĠAZELİYYĀT-I ḤAYRETĪ
2	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Cānı gözini şol ki açā 'āleme baḳā Kūy-ı fenā içinde göre 'ālem-i baḳā	İki cihānı şūfī-yi şūret-pereste vir 'Āşık laruz yeter bize ey Ḥayretī liḳā	VE LEHU EYŻAN
2b	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Gün yüzüne ve'd-ḍuḥā eyler işāret Muşṭafā Hem kı lür ve'l-leyl zūlfüne delālet Muşṭafā	Ḥayretī yanar cehennemden beter hecr odına İtmedün bir dem şefā'at hey kıyāmet Muşṭafā	VE LEHU EYŻAN
2	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Didüm yoluña rūḥ-ı revānum revān ola Gül gibi bir gülümsedi didi revān ola	Cān elde baş etekde gerek Ḥayretī müdām 'Āşık odur ki varı anuñ dermiyān ola	VE LEHU EYŻAN
3a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bir devāsız derdimiş hicrān ki yoḳ dermān aña Bir 'aceb vādīyimiş fūrḳat ki yoḳ pāyān aña	Bezm-i şādīde içersin yād larla sen müdām Ḥayretī ḳalür ırāḳ lar dan baḳup ḥayrān aña	VE LEHU EYŻAN
3	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Tır-i ḡamzeñ düstüm sehm-i sa'ādetdür baña Her ne kim senden gelür 'ayn-ı muḥabbetdür baña	Keşret-i endūhıla miḥnet bucağı Ḥayretī Kelle-i bī-devletümde tāc-ı devletdür baña	VE LEHU EYŻAN

3b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Gel gel ey bülbül belā küncinde ḥaldāş ol baña ‘Aşıkiseñ bu tarīk-i ğamda yoldaş ol baña	Ĝam beyābānında qaldum yalıñuz ey Ḥayretī Hey meded gel qandasın yoldaş u qardaş ol baña	VE LEHU EYŻAN
3	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Eşk-i ḥūnīnümden oldı cümleten (ten)ĝarq-ı āb Görinür başum bu qanlı şuda mānend-i ḥabāb	Oquyaldan ‘aşq dersin levḥ-i ḥüsn-i bārīde Ḥayretīnün her sözi ey ḥāce oldı bir kitāb	EYŻAN
4a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ḥāk qoysun bād-ı ğam şol ‘ayna kim aqıtmaz āb Od yansun yiridür her dil ki olmaya ḥarāb	Aqlama her bir denīye yār elinden Ḥayretī Her ne cevır itse vefādur dilber-i ‘ālī-cenāb	ḤAYRETĪ
4	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Āh kim ser-menzil-i maqşūd uzaq ben pā-şikest Bir belā vādīsine düşdüm gezer tenhā şikest	Ben şikeste-qāmetün çāk çıqdı āhı göklere Oqı çıkmaz Ḥayretiyā olıcaq gerçi şikest	ḤAYRETĪ
4b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Erenlerden eger olursa himmet Olur dā’ī qamu a’ dā ne minnet	Meded senden mededsüz Ḥayretīye Erenler şāhı sulṭān-ı velāyet	ḤAYRETĪ
4	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Her nesneye Ḥudāyā varısa ḥadd ü ğāyet Niçün bulunmaya yā derd-i ğama nihāyet	Ey Ḥayretī mürīd ol cehd eyle pīr-i ‘aşqa İrmez murāda hergiz nāmerd-i bī-irādet	ḤAYRETĪ
5a	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Yine cüş itdi deryā-yı muḥabbet Cihāmı tıtdı ğavgā-yı muḥabbet	Öliceq Ḥayretī her üstüḥānuñ Ola ‘ālemde bir nāy-ı muḥabbet	ḤAYRETĪ BEG
5	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Āh kim o düşmenlerle seyr ider her cāyı düst Düst olmazmış cihānda düstlar hercāyī düst	Ḥayretī bu ‘arşa-i ‘aşq içre bir dīvānedür Bend-i zenciri ḥayāl-i zülf-i ‘anber-sā-yı düst	ḤAYRETĪ BEG

5b	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Eylesem ṭāñ mı kilāb-ı kūy-ı cānānıla baḥş Şimdi mi itdügi var yārān yārānıla baḥş	Ehl-i 'irfānıla yokdur baḥşimüz ey Ḥayretī Ḳaṭreyüz biz etmezüz deryā-yı 'ummānıla baḥş	ḤAYRETĪ
5	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dilber ayağı tozı başuñda tāc Besdür eger 'ārifiseñ gözüñ aç	Gel yüce ṭut himmeti ey Ḥayretī Olma denī-ṭab' olup esfel-mizāc	ḤAYRETĪ
6a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		İder ğamzen gönül mülkini tārāc Alur cān kişverinden beñlerüñ bāc	Gözüñ yum Ḥayretī ağı u ḳaradan Bu fānī naḳşa aldanma gözüñ ac	ḤAYRETĪ
6	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Kişi kendü yār-ı cānından cüdā düşmek ne güc Göz göre rūḥ-ı revānından cüdā düşmek ne güc	'Āşıḳa dilberden ayrılmāḳ ne müşkil Ḥayretī Bendeye şāh-ı cihānından cüdā düşmek ne güc	ḤAYRETĪ
6b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		İhyā iderdi mürdeleri dāyimā Mesīḥ Sen öldürürsin ādemi ḥikmet ne ā Mesīḥ	Devr-i lebinde ḥaṭ görüben didi Ḥayretī Hızırıla geldi bir araya güyiyā Mesīḥ	ḤAYRETĪ
6	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Cihāmı eyledüñ 'aşḳıla mevcüd Zihi iḥsān zihi luṭf zihi cüd	Şorarsañ Ḥayretī den zāhid eydür Hemān birdür hemān bir cümle mevcüd	ḤAYRETĪ
7a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Niçe bir ağlayayın derdle her ğāh meded Yā niçe bir diyeyin āh meded vāh meded	Ḥayretī baña meded irmedi bir kimseden āh Ṭoludur gerçi şādāmıla cihān āh meded	ḤAYRETĪ
7	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey güzellik mısrına sultān olan Sultān Murād Bende-i maḳbülüñ olmaḳdur hemān senden murād	Ḥayretī başumdaki key tāc-ı zerrinümdürür Şāh-ı 'aşḳam ben ne müflisdür yanumda Keyḳubād	ḤAYRETĪ

7	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Benüm şāhum benüm şuḥum benüm çok sevdüğüm Aḥmed Ḳadīmī ḵuluñum luṭf it beni itme ḵapuñdan red	Müdām ey Ḥayretī miskīn yūri āşüfte vü gamgīn Görüp aḥvālūñ ol bī-dīn teraḥḥum eyleye şāyed	ḤAYRETĪ
7b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yāri ayırmaḵ diler benden münāfıḵlar meded Almaḵ ister cānumı tenden münāfıḵlar meded	Uçuralar gibi seng-i ṭa‘nıla ey Ḥayretī Bülbül-i gūyāyı gülşenden münāfıḵlar meded	ḤAYRETĪ
8a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dilerseñ k’ola cānuñ mülki ābād Ululanma şaḵın ey ādemī-zād	Ululanmaḵ düşer mi Ḥayretī hīç Bir avuç āb ü ḥāk-i āteş ü bād	ḤAYRETĪ
8	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ben gedā idinmişem tāc u ḵabāyī bir nemed Çarḥ-ı aṭlasdan baña yegdür fenāyī bir nemed	Ḳalbi şāf olmayıcaḵ āyīne-i şāfī gibi Geymesīñ ey Ḥayretī her bir mürāyī bir nemed	ḤAYRETĪ
8b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dile mışbāḥ-ı ḥüsnüñ zav’ virür şem‘-i ma‘ānīdür Gözüme ḥāk-i rāhuñ tūtiyā-yı İşfahānīdür	Anuñla eglenür gönülüm anuñla eglenür cānum Ġam-ı dilber dil ü cānuñ ḵadīmī yār-ı cānıdır	ḤAYRETĪ
8	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Degüldür penbe-i dāğ-ı belā Mecnūn-ı ‘aşḵ oldum Başumda her biri murğ-ı muḥabbet-i āşiyānıdır	Ġazel şanmañ bunı bir tuḥfe için Ḥayretī nüñ bu Gönül mülkenden ehl-i ‘aşḵa bir ḥoş armağānıdır	ḤAYRETĪ
9a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘Āşıḵa dilber selāmından selāmetler ḵopar Ḥaḵ budur yoldaşlar çok dürlü ḥāletler ḵopar	Bir zarāfet gülsitānıdır bu yirler Ḥayretī Şad-hezārān bülbül-i bāğ-ı belāgatler ḵopar	ḤAYRETĪ
9	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Muḥabbet bezminüñ dil menzilidür Mey-i ‘aşḵuñ ḥired lā-ya‘ḵilidür	Ölüm āsān olupdur Ḥayretī ye Bu ḥalḵuñ gerçi gāyet müşkilidür	ḤAYRETĪ

9b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Didüm ey düst cefâyise hemân ancaḡ olur Didi bī-çāre ḥaṭâyise hemân ancaḡ olur	Faḡrıla izi tozın gözlerüñe sürme idin Ḥayretī kuḥl-i cilâyise hemân ancaḡ olur	ḤAYRETĪ
9	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ol güzeller pâdişâhı kim ḥayâli bendedür Menzili cânımdadır niteki cânım tendedür	Pâdişâham dise sultânım ‘aceb mi Ḥayretī Āsitân-ı devletünde bir kemîne bendedür	ḤAYRETĪ
10a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘Aşḡa ḡul olalı bu gönüm ḥalâyıḡdan kaçır Merd olan nâ-maḡremile âşinâlıḡdan kaçır	İttiḥād-ı ma‘nevī kesb ideḡör ey Ḥayretī Şüretâ maḡbûb olan elbette ‘âşıḡdan kaçır	ḤAYRETĪ
10	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Münevver ḡaldı âfâḡı cemâlün mihr-i lâmi‘dür Benüm vîrâneme şalmadı pertev ḡaldı ṭâli‘dür	Götürme gel dile ey Ḥayretī cân u gönül râzın Gehi bir sır geh işneyni tecāvüz itdi şâyi‘dür	ḤAYRETĪ
10b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey gedâ diyen baña devletlü ḡānum yoḡ mıdır Yoḡsa ben âdem degül miyem ya cânım yoḡ mıdır	Ḥayretī yem dökme gel yoḡ yire ḡanım yirlere Pâdişâhum n’ola ḡul oldımsa ḡanım yoḡ mıdır	ḤAYRETĪ
10	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Süz-ı dilden ḡorḡaram âḡ itmeḡe ‘âlem yanır Çâr erkân u toḡuz eflâk (ü) yidi yem yanır	Uçururlar bâl ü per yandurmada pervâneyi Oda yansun Ḥayretī şol cân ki andan kim yanır	ḤAYRETĪ
11a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Sîne tennûrunda dil kim âteş-i süzen yaḡır Bir fenâ abdâla beñzer ḡüyyiâ külḡan yaḡır	Yanmada yandurmada uçırma iñen pervâne Ḥayretī cân yandurur cânâ ol ancaḡ ten yaḡır	ḤAYRETĪ
11	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		N’eylerem ben ḡülşeni küy-ı niḡârım var yeter Naḡme-i bülbül ne lâzım âḡ u zârım var yeter	Ḥayretī yem ben ne var yoḡise fûls-i aḡmerüm Sînde ey ḡâce dâḡ-ı bî-şümârım var yeter	ḤAYRETĪ

11b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bilsem yine cānumdan ayıran beni kimdür Göz göre revānumdan ayıran beni kimdür	Oğ gibi atub Ḥayretiyā yine yabana Ol қаşı kemānumdan ayıran beni kimdür	ḤAYRETĪ
11	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Leb midür bu sākīyā ya cām-ı bezm-ārā mıdur Söz midür bu bilmezem ya rāḥ-ı rūḥ-efzā mıdur	Her sözüñ cān gūşına bir gevher-i yekdānedür Bilmezem ey Ḥayretī gönlüñ senüñ deryā mıdur	ḤAYRETĪ
12a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Luṭf it unutma bendeñi himmet zamānıdur Kim fevt olur efendi bu fırsat zamānıdur	Dest-gır ol қalaydı ayaklarda Ḥayretī Şāhum ‘alilik eyle mürüvvet zamānıdur	ḤAYRETĪ
12	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Āfitābum gün gibi ‘arz-ı cemāl it günde bir Sāye-veş gam zulmetin gel pāymāl it günde bir	Ḷomasun bīdād-ı hierānıla dād itsün saña Ḥayretī ol şāh-ı ḥüsne ‘arz-ı ḥāl it günde bir	ḤAYRETĪ
12b	Ḥayretī	Gazel/8 beyitlik		Cānumı yandurdı nār-ı intizār Ḷāmetüm lām itdi bār-ı intizār	Ḷandadur n’eyler diriseñ Ḥayretī Kārı zār u yiri gār-ı intizār	ḤAYRETĪ
12	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ehl-i ‘aşkı şīve-i la’l-i şeker-ḥā öldürür Hāy ne қavm olur ki bunları Mesīḥā öldürür	Ḥayretī (yi)gel bu gün öldür begüm ferdāyı қо Kim sen öldürmezseñ anı tīg-ı ferdā öldürür	ḤAYRETĪ
13a	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Nevbahār oldı gönül şöḫbet-i şahbā degül mi Ya ‘nī gül mevsimidür cām-ı muşaffā demidür	Ḥayretī mevsimidür gūşe-i gamdan çıқа gör ‘Ālem-i ‘ayşı şafā gülşen-i şahrā demidür	VE LEHU
13	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Her ne nāvek ki dile ol gamze-i dil-düz urur Şevḳ u zevḳ atına ṭurmaz yine maḥmūz urur	Çoқ ṭolanma қapusın Ḥayretī pervāne gibi Āteşidür şaқın ol şem’i şeb-efrūz urur	ḤAYRETĪ

13b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Murādı kim nişāna o kaşı kemān atar Cānlar nişāne olmağ için aña cān atar	İrgürmedi nişāneye bir kez murād okın Yıllardurur ki Ḥayretī gerçi nişān atar	ḤAYRETĪ
13	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şem ‘ile tūtuşmağı pervāne benden öğrenür Yanmağı göynüklüler gerçi ki andan öğrenür	‘Ālem-i ḥayretde şeydālanmağı ey Ḥayretī Şöyle ḥayrānsın ki her dīvāne senden öğrenür	ḤAYRETĪ
14a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Baňa bu bendi ğam-ı zūlf-i dil-āvīz geçer Ġazabı ğamze-i ḥūn-rīzūn inen tīz geçer	Yımedi zerrece dünyā ğamını Ḥayretiyā Bu cihān içre şu kim şāhib-i perhīz geçer	ḤAYRETĪ
14	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dūstum destūnden olan let baňa devlet yeter Ḍarb-ı serdesteñ başumda efer-i ‘izzet yeter	Ḥayretiyi vālih ü ḥayrāna dest-i dūstdan Gāh geh toyunca let yimek zihi ni‘met yeter	ḤAYRETĪ
14b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Düşmenüm ḥandān u ben giryān olam lāyık mıdur Her dem ol şādān u ben nālān olam lāyık mıdur	İre ‘īd-i vaşla her ḳurbāna lāyık olmayan Ḥayretī geñ yirde ben ḳurbān olam lāyık mıdur	ḤAYRETĪ
14	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Beni yağdı firāğ-ı ‘arız-ı yār Ve ḳinā Rabbenā ‘azābü’n-nār	Cām-ı vaşlıñdan irmezise meded Öldürür Ḥayretiyi derd ü ḥumār	ḤAYRETĪ
15a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dil-teşneyem İlāhī āb-ı zülāle irgür Fūrḳat şebini ya‘nī rüz-ı vişāle irgür	Zevḳ ü şafāyıla ḳıl bī-hoş Ḥayretiyi Ey sākī-yi muḥabbet gel bir piyāle irgür	ḤAYRETĪ
15	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		İşigün taşu başumda benüm tāc-ı sa‘ādetdür Ayağün toprağı iki gözümçün nūr-ı ‘izzetdür	İşitdüm uşluluk sevdāsı varımış dimāğūnda Şaḳın ey Ḥayretī va’llāhi bi’llāhi sefāhetdür	ḤAYRETĪ

15b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		'Ahdine ʔurmaz dirīg ol serv-kāmet geʔ gelür Düstlar oldı yakīnüm kim kıyāmet geʔ gelür	Ḥayretī yi kılma red kim büstān-ı kūyuña Ancılayın bülbül-i bāg-ı belāgat hoş gelür	ḤAYRETĪ
15	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Hey peliddür ki eyā serv-i gül 'izār Alçaqlıg ide kāmētüne öyküne ʔınār	Hicrān eliyle uyarımaz dil ʔerāgını Ġam tekyesinde Ḥayretī gibi bir ihtiyār	ḤAYRETĪ
16a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ayağūñ ʔoprağı ser-tācumuzdur İşigūñ 'arşumuz mi'rācumuzdur	Ḥarābāt erlerinūñ ḥāk-ı pāyı Bizüm ey Ḥayretī ser-tācumuzdur	ḤAYRETĪ
16	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Niʔe bir virmeye el vuşlat-ı cānān niʔe bir Niʔe bir yana firāğ āteşine cān niʔe bir	Niʔe bir vādī-yi hie düşürüp ser-gerdān Göresin Ḥayretīyā bī-ser ü sāmān niʔe bir	ḤAYRETĪ
16b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bahār irişdi cām içmek gerekdür Şarāb-ı la'l-fām içmek gerekdür	Bu günlerde hemişe Ḥayretī -vār Olup rüsvā-yı 'ām içmek gerekdür	ḤAYRETĪ
16	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dīvāne dil ki zülf ü zenaḥdān esīridür Gel gör bu gün ki bendile zindān esīridür	Dil bağlamadı pīre-zen-i dehre Ḥayretī Kocadı gitdi daḥi bir oğlan esīridür	ḤAYRETĪ
17a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Vaşluña cümleten senūñ ey cān elemdedür Miskīn gönül firāğıla dāyim elemdedür	Fāş itse Ḥayretī bizi āfāka ʔañ mıdır Olanca sırrımız iki dilli kalemmedür	ḤAYRETĪ
17	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Cānumı mest eyleyen yād-ı leb-i meygündür Zār iden dil 'andelībin ol ruḥ-ı gülgündür	Ḥayretī yi büstān-ı dehrde ʔolāb-vār Döne döne inleden bu gerdiş-i gerdündür	ḤAYRETĪ

17b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Seyrüm oldı dün gice Ṭübāyı gördüm bir nazār Çin şeh̄er ol serv-i hoş-bālāyı gördüm bir nazār	Necde vardum şanki Mecnūnı temāşā eyledüm Ḥayretī yi vālih ü ḥayrānı gördüm bir nazār	ḤAYRETĪ
17	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yine istiḳbāle çık ey cān ki cānānum gelür Yine pāk it ḥāneñi ey dil ki mihmānum gelür	Gözlerüñ aydın yine ey Ḥayretī yi türe-rüz Ol ayağı toprağı kuḥl-i Şafāhānum gelür	ḤAYRETĪ
18a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Her nefes hem-dem-i zāğ ol yüri elden ne gelür 'Andelībünden ırağ ol yüri elden ne gelür	Zāğıla ṭoldı cihān gülşeni çün Ḥayretiyā Bülbül-i bāğ-ı ferāğ ol yüri elden ne gelür	ḤAYRETĪ
18	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey gönül her mübtelā kim 'āşık-ı dīdār olur Bağrı başlu gözi yaşlu işi āh u zār olur	'Āşıkiseñ Ḥayretī gel nā-murād ol nā-murād 'Āşıkā ancağ murād olan rızā-yı yār olur	ḤAYRETĪ
18b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Benüm her dāğ-ı sīnem kim kızıl ḳana boyanıḳdur Belā dāğıyla zeyn olmuş birer rengin şaḳāyıkdur	Egerçi Ḥayretī rüsvā vü şeydāyī gezer dāyim Şarāb-ı 'aşğ mestidür anı şanmañ ki ayıkdur	ḤAYRETĪ
18	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Çeşm-i ḥün-rizüñ ucından dīdeler giryān olur Hey ne zālimesin ki her dem işigünde ḳan olur	Şemme-i esrār-ı 'aşğumdan kime şerḥ eylesem Ḥayretī yi vālih ü şeydā gibi ḥayrān olur	ḤAYRETĪ
19a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Meminūñ dil 'aceb āvāresidür Ölümlü ḥastası bī-çāresidür	Ağarmışdur şaḳalı Ḥayretī nün Ṭarīḳuñ eski yüzi ḳarasıdur	ḤAYRETĪ
19	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Meminūñ dil ḳadīmī bendesidür Ayağda ḳalmış efgendesidür	Sürüd-ı 'aşğı diñleñ Ḥayretī den Bu bezmün ol da bir güyendesidür	ḤAYRETĪ

19b	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Memīnūn dil qādīmī çākeridür İşigi kelbidür ḥāk-i deridür	Ṭarīk-i ‘aşq içinde Ḥayretī yi Begüm ḥālince görseñ yol eridür	ḤAYRETĪ
19	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yād-ı la‘lūn dil-i bīmāra şafālar getürür Ey ṭabīb-i dil ü cān ya‘nī şifālar getürür	Ḥayretī gelmez eli boş ayağūñ toprağına Māḥazar tuḥfe du‘āyıla şenālar getürür	ḤAYRETĪ
20a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şöyle yaqđum cismūmi gören qara geymiş şanur Egnūme bir ḥırqa-i zerq u riyā geymiş şanur	Şöyle lāğardur vücūdı üstūḥānın seyr iden Ḥayretī bī-çāreyi bir būriyā geymiş şanur	ḤAYRETĪ
20	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şuşamış cānlara la‘lūn şarāb-ı zindeğānıdır Qara günlülere zūlfūñ ḥayāt-ı cāvidāmıdır	Alup cānın dökerseñ Ḥayretī nūñ qanın ey şūfī Mey ü maḥbūbı terk itmez k’anuñ (rūḥ-ı) revānıdır	ḤAYRETĪ
20b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Lāubāliyüz gedāyuz gerçi sulṭānlar bizüz Şüreṭā kem qatreyüz ammā ki ‘ummānlar bizüz	Gülşen-i rāz içre esrār-ı ḥaḳāyık söylerüz Şimdilik ey Ḥayretī murğ-ı ḥoş-elḥanlar bizüz	ḤAYRETĪ
20	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ne Süleymāna esrüz ne Selīmūñ qulıyuz Kimse bilmez bizi bir şāh-ı Kerīmūñ qulıyuz	Terk idüp Ḥayretī yā tāc u qabādan geçdük Anca bu dünyede bir köhne kilīmūñ qulıyuz	ḤAYRETĪ
21a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şanma zāhid bizi nāmūsıla ‘āruñ qulıyuz Yā senūñ gibi hemān qurı vaḳāruñ qulıyuz	Künc-i bāğ-ı feleke virmeyelüm Ḥayretī yā Yeni dīvānelerüz tāze bahāruñ qulıyuz	ḤAYRETĪ
21	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘İsī-nefes dirilür iken yār-ı cānumuz Pür-derd ola revā mı dil-i nā-tüvānumuz	‘Arz eyle dāğ-ı sīneñi dildāra Ḥayretī Götürmedin zamāne cihāndan nişānumuz	ḤAYRETĪ

21b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bindi gemiye gitdi o rūḥ-ı revānumuz Bile yanınca gitdi revān oldı cānumuz	Yanardı oda Ḥayretiyā ḥuşk u ter tamām Peydā olaydı zerrece sūz-ı nihānumuz	ḤAYRETĪ
21	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dilā dīvāneler ‘āşıklaruz biz Baş açık ‘āşıq-ı şādıklaruz biz	Bizi ey Ḥayretī yārān içinde Ne bilsün il nice fāyıklaruz biz	ḤAYRETĪ
22a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yine biñ cānıla bir cānāna düşdi gönlümüz Muştafādur adı bir sulṭāna düşdi gönlümüz	Bundan özge Ḥayretī ‘ālemde rüsvālīk m’olur Pırlık vaḳtinde bir oğlana düşdi gönlümüz	ḤAYRETĪ
22	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Āsitānuñdur bizüm ey düst beytu’llāhumuz Anda gösterdi cemāli nūrını Allāhumuz	Biz faḳīrüz meskenet toprağıdur mesken bize Biz gedāyuz Ḥayretī dervişlikdür cāhumuz	ḤAYRETĪ
22b	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Benden ey nāme yūri cānānuma ‘aşkıla var Bendeden ol şāh-ı ‘ālī-şānuma ‘aşkıla var	Gerçi ol yıllardurur kim dımedi bir kimseye Ḥayretiyi vālih ü ḥayrānuma ‘aşkıla var	ḤAYRETĪ
22	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘Ayn-ı ‘ināyetile baña bir nazar yeter Maḳşūd olan vefāyise işbu ḳadar yeter	Devlet nişānı Ḥayretiyā başda ‘āşıkuñ Maḥbūbunuñ ayağı tozından eşer yeter	ḤAYRETĪ
23a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Baş ḳoşup zūlfūne ḳaddūñ yine āl itmek diler Ben za’ıfūñ ḳāmetin beñzer ki dāl itmek diler	‘Aklı ḳoyub ‘aşka uyaldan göñül ey Ḥayretī Mülk-i fāniden beḳāya intīḳāl itmek diler	ḤAYRETĪ

23	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ḳanda gitseñ bile al yanuñca ey dilber teber Kim yirinde saña çok yoldaşlık eyler (ol) teber	Ḥayretī beñzer ḳazaḳ bir Rūmili abdālısın Kim düşürmezsin elüñden dāyimā ber-ter teber	ḤAYRETĪ
23b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘Āşıḳ-ı taḥḳıḳ olan cevr ü cefādan ḥazḗ alur Şāḥib-i taḳlīd olan mihr-i vefādan ḥazḗ alur	Ḥayretī şavm-ı firāḳ-ı yārdan incinmeyüb ‘İd-i vuşlātda hemān bir merḥabādan ḥazḗ alur	ḤAYRETĪ
23	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey benüm ḥālīm şoran ben bilmezem cānāna şor Bendenüñ aḥvālını var ḥazret-i sultāna şor	Degme bir ḥayvān ne bilsün lezzet-i ḥān-ı ḡamı Ḥayretī ol ni‘metüñ dadını ben ḥayrāna şor	ḤAYRETĪ
24a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şol derzī dilberine her cān ki āşinādur Mıḳrāz-ı ḡamla cānın biçmezse ger ḳabādur	Derviş Ḥayretī yi kimdür diriseñ ey şāḥ Kūy-ı melāmet içre bir şūḥ-ı bī- nevādur	ḤAYRETĪ
24	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ne melāmet gibi bir künc-i melāmet bulunur Ne nedāmet gibi eglenmege ālet bulunur	Ḥayretī nüñ yoḡise ‘aḳlı ne var ey şūfi Her ne deñlü diriseñ ḡaflet ü ḥayret bulunur	ḤAYRETĪ
24b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Baña hiç ḡuşşañ gibi elenmege yārān mı var Ya oñulmaz derdüme derdüñ gibi dermān mı var	Gözlerüm merdümlerine Ḥayretī çok yaşlar Kim beni ağlar acır anlar gibi insān mı var	ḤAYRETĪ
24	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Meclis içre büse-i cānānum almaḳ yol mıdur Öldürüp ben nā-tüvānı cānum almaḳ yol mıdur	Ey kilāb-ı kūy-ı dilber size n’itdi Ḥayretī Çaḡrışub her biriñüz dāmānum almaḳ yol mıdur	ḤAYRETĪ

25a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Meclisde bŭse-i leb-i cānānum aldılar Ben ḥasteyi helāk idŭben cānum aldılar	Biryān-ı nār-ı ‘aşk olalum Ḥayretī diyŭ Bŭlbŭller uş fiġānıla bir yanum aldılar	ḤAYRETĪ
25	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Rind-i fāniler bu dŭnyāyı fenādan geçdiler Zāhidā şanma şarāb-ı dil-güşādan geçdiler	Ṭālib-i rāh-ı ḥaķīķat oldılar abdāllar Ḥayretī el yudılar her mācerādan geçdiler	ḤAYRETĪ
25b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ḥāk-i pāyuñ ey güzeller şāhı başlar tācıdur Āsitānuñ ehl-i ‘aşkuñ ‘arşıdur mi ‘rācıdur	Keşf-i esrār eylerise Ḥayretī Manşŭr-vār Dārıla ķorķutma şŭfī ol anuñ mi ‘rācıdur	ḤAYRETĪ
25	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bu gözlerŭm yine beni başdan çıkardılar Ķanumı ķara yirlere göz göre ķardılar	Şol bir ḥarāmī gözlŭnŭñ ey Ḥayretī bu gŭn Uġrın baķışları yine gŭnlŭm apardılar	ḤAYRETĪ
26a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Her kaçan kim leblerin nāzıla cānān oynadur Her ṫarafdan ‘āşık-ı dil-ḥasteler cān oynadur	Ĝabġab-ı zŭlfŭñ gŭrelden Ḥayretī dir dŭstum Şimdi söz meydānı iķre ṫop u ķevġān oynadur	ḤAYRETĪ
26	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ger dilerseñ ey ḥarābātī şafā-yı rŭzgār Dāyimā nŭş it şarāb-ı dil-güşāyı rŭzgār	Pişesi ‘āşık-laruñ āzādeliķdŭr dāyimā Ne belādur olma ey dil mŭbtelā-yı rŭzgār	ḤAYRETĪ
26b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Geh nāz u gehī cevr ŭ gehī fitneler eyler Bu şīveyile ‘āşıķa gel gŭr neler eyler	Aġyārıla yār olmadıġıķŭn ġam-ı ‘aşkı Ey Ḥayretī gŭnden gŭne gŭnlŭmde yir eyler	ḤAYRETĪ
26	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Öykŭnŭrmiş ruḥ-ı cānāna ķamer Bilmeyŭp ḥaddini bir gŭn lekeler	Bu demi ḥoş gŭrelŭm Ḥayretiyā Bu deme irmedi ķaldı niceler	ḤAYRETĪ

27a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Biz sākinān-ı gūşe-i fülk-i felâketüz Biz āşinā-yı lücce-i baḥr-i melâmetüz	Girmek hisâr-ı ‘aqla degüldür ṭarîķumuz Biz sâlikân-ı râh-ı beyâbân-ı ḥayretüz	ḤAYRETĪ
27	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey ḥace şanma sen bizi şehvet esīriyüz Dīdâr ḥaḳḳı ‘aşḳ u maḥabbet esīriyüz	Ey Ḥayretī ayaḳ tozu bir kaç gedâlaruz Biz şanma bu fenâda riyâset esīriyüz	ḤAYRETĪ
27b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Düstüm gerçi ki düşmen gözine biz dikenüz Başlar üzre yir olur gâh ki gül ü nesterenüz	Küy-ı yârı virevüz mülk-i Süleymâna eger Ḥayretī dünyede âdem degülüz ehrimenüz	ḤAYRETĪ
27	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Düz başdı yine meclis içinde ayağumuz Elde ‘aşâ-yı bâde olaldan ṭayağumuz	Ġavğadan oldu Ḥayretiyâ başumuz emîn Çün dâmen-i ferâgate çekduk ayağumuz	ḤAYRETĪ
28a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Dilber şovukluğ itdi kış oldu bahârumuz Gün görmedük şeb oldu dirîgâ nehârumuz	Ey Ḥayretī döneydi olup belki bî-ḥuzûr Göz dikse nergis-i yâra (ḥâk-i)ğubârumuz	ḤAYRETĪ
28	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Küy-ı niğâra uğramasa rehğüzârımız İtmez ḥuzûr o gün bu dil-i bî-ķarârımız	Ey Ḥayretī olursağ eger ḥâk-ı pâ-yı düst Hep kuḥl idine ehl-i başiret ġubârımız	ḤAYRETĪ
28b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şüretâ ķatreyüz ammâ ki deñizdür dilimüz Bulmaz keştî-yi endîşe bizüm sâḥilimüz	Bir ķadeh bâdeye cânlar virürüz Ḥayretiyâ Bilmezüz ḥamrıla mı oldu muḥammer gilümüz	ḤAYRETĪ
28	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Oñmaduğ şüfîyi gör meyḥâneye meyl eylemez Devleti yoķdur ki devlet-ḥâneye meyl eylemez	Zâhidüñ pendine aldanmaz göñül ey Ḥayretī Ṭıfl-ı zeyrekdür inen efsâneye meyl eylemez	ḤAYRETĪ

29a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Gözlerüñe kim ki ‘ayn-ı nergis-i şehlâ dimez Mîl çekeseñ gözlerine kimse ey şeh lâ dimez	Lebleri vaşfında bu eş‘âr-ı renginüñ görüp Ḥayretī kimdür saña tütî-i şeker-hâ dimez	ḤAYRETĪ
29	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		‘Aklı şavmayınca dil didâr için cân oynamaz Çıkmayınca hâceden toyunca oğlan oynamaz	‘Āşık oynar eglenürken şehrumızde hūblar Ḥayretī ‘āşıklarun sergitdi cânân oynamaz	ḤAYRETĪ
29b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bir nihâl-i tâzedür kıddüñ senüñ ey serv-i nâz Şivelerden mîvesi eksük degüldür kış u yaz	Ḥayli çekdüñ cevriñi yârüñ egerçi Ḥayretī ‘Ömri çoğ olsun hele luţfun daḡı gördüñ biraz	ḤAYRETĪ
29	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Yüri hey fitnessi çok şefkati az Gözi gibi özi de şüh u şannâz	Bu gün meydânda gerçi cân-fedâ çoğ Begüm bu Ḥayretī de cânâ kıalmaz	ḤAYRETĪ
30a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Niçe gündür ki dildârum görünmez Bütün gün ağlaram yârum görünmez	Fiğân it Ḥayretī dâyim çü bülbül Kanı ol yüzi gülzârum görünmez	ḤAYRETĪ
30	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Püte-i ‘aşka düşüp kâl olmağ ister gönümüz Kıalbi şâfi pâk abdâl olmağ ister gönümüz	Yine cân naqdin virüp derd almağ için Ḥayretī Çârsü-yı gamda dellâl olmağ ister gönümüz	ḤAYRETĪ
30b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ḥazer kııl şüret-i luţfi zamânuñ ber-devâm olmaz Olur mı bir elif-kâmet kim âḡir kıaddi lâm olmaz	Senüñ de Ḥayretī işüñ tamâm eyler felek bir gün Dime eksüklük eyleyüb şakın işüm tamâm olmaz	ḤAYRETĪ
30	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Her kıabâdan göz diküp tek cânem kıılma iltimâs Dik tecerrüd süzeni birle pelâs üzre pelâs	Ḥayretī güyâ bir âyetdür cemâl-i düst kim Süre-i ve’ş-şemsden itmiş Ḥaḡ anı iktibâs	ḤAYRETĪ

31a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Pertev-i nūr-ı Ḥudādur ‘aşk-ı pāk Ya ‘nī sırr-ı Muştafādur ‘aşk-ı pāk	Ḳulıyuz ḳurbānuyuz ey Ḥayretī Mülk-i dilde pādişādur ‘aşk-ı pāk	ḤAYRETĪ
31	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Reh-nümā-yı rāh-ı Ḥaḳdur ‘aşk-ı pāk ‘İlm-i taḥḳīḳa sebaḳdur ‘aşk-ı pāk	Ḥayretī anuñla görür işidür ‘Āşıḳa gözdür ḳulaḳdur ‘aşk-ı pāk	ḤAYRETĪ
31b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Müşıl-ı Ḥaḳdur bilürseñ ‘aşk-ı pāk Nūr-ı muṭlaḳdur bilürseñ ‘aşk-ı pāk	Cān virüb alduñsa da ey Ḥayretī Saña aylaḳdur bilürseñ ‘aşk-ı pāk	ḤAYRETĪ
31	Ḥayretī	Gazel/8 beyitlik		İşigi ḥākiyem ben bāb-ı ‘aşḳuñ Ḳapusı kelbiyem erbāb-ı ‘aşḳuñ	İşigüñ nice ḳosun Ḥayretī kim Ḳapuñda oldı fetḥ-i bāb-ı ‘aşḳuñ	ḤAYRETĪ
32a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Gün gibi izḥār-ı i‘cāz-ı Mesīḥā eyledüñ Mürde idüm bir nefes içinde ihyā eyledüñ	Ḥamdü li‘llāh gevher-i maḳşūda irdüñ Ḥayretī Gözyaşın rāh-ı talebde gerçi deryā eyledüñ	ḤAYRETĪ
32	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Şāh-ı ‘aşḳ ey dil çü mīründür senüñ Bende vü sulṭān esīründür senüñ	Ḥayretī redd oluna lāyık mıdur Bir yetīmüñ bir faḳīründür senüñ	ḤAYRETĪ
32b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ben boyun zülf-i girih-gīrūñ senüñ İdiser dünyāyı naḥcīrūñ senüñ	Meykede rindüñ muşallā zāhidüñ Künc-i ḡamdur Ḥayretī yirüñ senüñ	ḤAYRETĪ
32	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Kimine āh-ı ‘āşıḳāne gerek Kimine naḡme-i çeḡāne gerek	Oḳusun Ḥayretī ḡazellerini Kime kim şı‘r-i ‘āşıḳāne gerek	ḤAYRETĪ

33a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ben mübtelâ belâna belî dimişem senüñ Ey nâ-vefâ cefâña belî dimişem senüñ	Bir qaşu râ ḥayâliyile ḳaddüñ oldı dâl Ey Ḥayretî bu rânâ belî dimişem senüñ	ḤAYRETĪ
33	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Bezm-i belâda ḳan yuduban bir dem eyledük Yârânıla yine bu gün def`-i ḡam eyledük	Her mâcerâdan el yuyup `âlemde el çeküp Ḥayrânla Ḥayretî yine bir `âlem eyledük	ḤAYRETĪ
33b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yine bir âfitâba düşdi gönül Şeh-i `âlî-cenâba düşdi gönül	Ḥayretî ḥâşılı ḥaṭâ itdüm Çok ṭarîḳ-i şavâba düşdi gönül	ḤAYRETĪ
33	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Demidür ey şeb-i rûz-ı `îd ol Zamânıdur gel ey ṭâli` sa`îd ol	Şanemler şevḳına deyr-i cihânda Eriseñ Ḥayretî gibi ḳadîd ol	ḤAYRETĪ
34a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ḳapuñda ey perî-rû bende olsam Yüzümle işiḡüñ rûbende olsam	Vişâlüñ meclisinde Ḥayretî -vâr Ġazeller oḳusam ḡüyende olsam	ḤAYRETĪ
34	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yine dil derdine devâ buldum Yine dil zaḥmına şifâ buldum	Âsitân-ı sa`âdetine varup Yine ey Ḥayretî ḡinâ buldum	ḤAYRETĪ
34b	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		İşigiñde niyâza başlatalum Ka`bede gel namâza başlatalum	Nâzenînler çü nâza başladılar Ḥayretî biz niyâza başlatalum	ḤAYRETĪ
34	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		İrişür `arşa âhum İbrâhîm Saña irmez mi mâhum İbrâhîm	Ḥayretînüñ dil-i ḥarâbını yap Ka`bedür secdegâhum İbrâhîm	ḤAYRETĪ

35a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		İçelüm içelüm müdām içelüm Hîç ayılmayalum (müdām) içelüm	Sözi ey Ḥayretī uzatmayalum İçelüm ḥāşılı kelām içelüm	ḤAYRETĪ
35	Ḥayretī	Gazel/8 beyitlik		Çü düşdüm ‘aşkuña dīvāne oldum Cünūna hem-dem-i meyḥāne oldum	Şehā ma’nide genc-i bī-kerānam Egerçi şüretā vīrāne oldum	ḤAYRETĪ
35b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Gülmeden ağlamadan el yuyalum Cümle her mācerādan el yuyalum	Ḥayretī çün dille ğasl idelüm Abdest-i riyādan el yuyalum	ḤAYRETĪ
35	Ḥayretī	Gazel/7 beyitlik		Qıymasun baña yāre yalvarayın Urmasun cāna yara yalvarayın	Qomasun Ḥayretī yi ayaqda Şāh-ı Düldül-süvāra yalvarayın	ḤAYRETĪ
36a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yine yārumdan ayru düşdüm ben Ġam-güsārumdan ayru düşdüm ben	Şevķile Ḥayretī yi bülbül iden Gül-i ‘izārumdan ayru düşdüm ben	ḤAYRETĪ
36	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Yā Rab ol gül- ‘izāra n’eyleyeyin Yüz virür degme ḥāra n’eyleyeyin	Ālıla aġa koydı ol kebgı Bir iki yüzi qara n’eyleyeyin	ḤAYRETĪ
36b	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ala gözlüm baña yār olmaduñ sen Baña yār-ı vefādār olmaduñ sen	Ġamından bu belā-keş Ḥayretī nüñ Begüm beñzer ḥaberdār olmaduñ sen	ḤAYRETĪ
36	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Göñül yoġ olmadın var olmaduñ sen Vücūduñdan ḥaberdār olmaduñ sen	Muḥabbet bādesinden Ḥayretī hîç Bi-ḥamdi’lillāh ki hüşyār olmaduñ sen	ḤAYRETĪ

37a	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Ey aşı rā-yı raḥmetüm eledo Ağzı mīm-i muḥabbetüm eledo	Ḥayretī yi amuñ helāk itdi Zāyir ol bāri türbetüm eledo	ḤAYRETĪ
37	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Çemende yārıla içen çemāne İrer dirler ḥayāti cāvidāne	Kemāna döndi addi Ḥayretī nüñ Niçün o gibi atarsın yabāne	ḤAYRETĪ
37b	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Yüzüñ naşında uymamış ma‘ānī Hemān şüret şatarmış ḥalka Mānī	Şaın ey Ḥayretī bu rübeh-i dehr Zebün eyler niçe şī‘r-i jiyānı	ḤAYRETĪ
37	Ḥayretī	Gazel/5 beyitlik		Cihānda zev u şev-i kāmranī Mey ü maḥbüb-ı eyyām-ı cüvānī	Hemān ey Ḥayretī maḥbüb u meydür Cihānda şā‘irüñ rüḥ-ı revānı	ḤAYRETĪ
38a	Ḥayretī	Gazel/6 beyitlik		Cāna yār ayruluı kār itdi Tİğ-ı hicrānı dil-figār itdi	Ḥayretī her belāna sulṭānum Hep belı didi iḥtiyār itdi	ḤAYRETĪ
38	Ḥayretī	Kıt’a/5 beyitlik		Oldurur ‘ālemde merd-i ḥoş-nihād Ṭuta ‘ālemden perı gibi kenār	Anda ne vardur ḥaıatden eşer Ḥayretī sen saña yār ol saña yār	KIT’A
38b	Ḥayretī	Kıt’a/3 beyitlik		Ḥalilī şī‘r ourken dir görenler Geyik destānına dönmüşdür eş‘ār	Muallidler elinden Ḥayretī nüñ Dil-i vırānına dönmüşdür eş‘ār	KIT’A-İ ḤAYRETĪ
38	Ḥayretī	Müsteza d/14 beyitlik		Teslīm-i rızā apladı mülk-i dil ü cānı Ey rüḥ-ı revānum	Adın demek olmaz yine bir şüḥ-ı cihānı Sevdi dil ü cānum	MÜSTEZĀD-I ḤAYRETĪ BEG

39a	Ḥayretī		Nasihah- name/ 21	‘Aceb ‘ālemde bu ğavġa nedendür Bu hāy u hūy bu eyvā nedendür	Velīkin Ḥayretī yi ḥayret almış Bilemez aşlını aşlā nedendür	MEV‘İZE-İ ḤAYRETĪ
40a	Ḥayretī	Müfred		N’olaydı ḥāk-i pāyuña ey bī-bedel güzel Çirkin yüzümi sürebileydüm güzel güzel		MÜFRED
40	--	Müfred		Kerīmi dār-ı dünyāda budur maḳbūl-ı ins ü cin Ne senden kimse incünsün ne sen kimesneden incün		MÜFRED
40	--	Müfred		Selāmet keştisi bir gün Kerīmī Ecel deryāsımuñ dibine		MÜFRED
40	--	Ferd		Ḥiṣār-ı ma‘rifet fethine cāndan Diyelüm ey Kerīmī Allāh Allāh		FERD
41a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭübā saña Ḳanda irsün şāḥ-ı gül ey serv-i ḥoş-bālā saña	‘ Amriyā eş‘ārı sözile ayıt kim oḳıyub Tā du ‘ālar eyleye her ‘āşık-ı şeydā saña	‘AMRĪ
41	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Dilber ki uyḥuya vara gelmez gözüme ḥāb Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıztırāb	Peykān-ı düst dilde ḳarār eylemez geçer ‘ Amri şikeste şışede hīç eglenür mi āb	‘AMRĪ

41b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Güzellerde olaydı buse ‘ādet İr(er)di baña daḥi bu sa‘ādet	Sücūd it mest olup yār işiginde Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet	‘AMRĪ
41	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Nigārumdan hezārān dād u feryād Ki itmez bu dil-i ḡamḡinümi şād	Daḥi bir serv-ḡadde bende olmaz Eger ‘Amrī olursa bundan āzād	‘AMRĪ
42a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Her seḡergāh direm ḡasretile āh meded İrgüreydi ola mı āh-ı seḡergāh meded	Düstluḡ eylemeseñ ‘Amrīye tañ mı ki anı Saña yavuzlarımıñ düşmen-i bed-ḡāh meded	‘AMRĪ
42	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Nihāl-i ḡāmetüni her ne cān kim eyleye yād Gözine çöpce görünmez şanavber-i şimşād	Aḡardı dīdeleri ḡa‘beteyni ‘Amrīnün Fiḡān ki bulımadı şeş-der-i ḡamda ḡuşād	‘AMRĪ
42b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Sīnem ki şehā ḡamzen oḡınuñ siperidür Yir yir görinen ḡāḡlar āyīneleridür	Uyḡuda bulup bñsesin aldim dirimişsin Dilber saña ‘Amrī ne kim eylerse yiridür	‘AMRĪ
42	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Sīnemi ḡançer-i sitemle yarar Anda kirpikleri ḡadengin arar	‘Amriyā çek cefāyı ‘āşıkiseñ Nāza ḡatlan güzellere bu yarar	‘AMRĪ
43a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Yine ol şīve yüki ‘işve ider nāzlanur Cān ‘arz idene ḡılmaz nāzarı nāzlanur	Ol cefā-pīşeye ‘Amrī yaraşur nāz itse Lā-cerem ḡandayısa ehl-i hüner nāzlanur	‘AMRĪ
43	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Geldi sevdā-yı ‘aşḡ gıtdi ḡarār Bilmezüz ḡālümüz n’ola bu bahār	‘Amriyā ḡurma ḡur yuḡarı yüri Uçalum sebzēra bülbül-vār	‘AMRĪ

43b	‘Amrī	Gazel/6 beyitlik		Ol siyeh-çerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür Severem ben anı kim çeşm-i cihān-bīnümdür	‘Amriye büse virüp rağbetile söylet kim Hüblar hüsünün ārāyişi taḥsīnümdür	‘AMRĪ
43	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Büse virdi dilberüm zād-ı sefer Kim seferde hūb olur ḫalvā-yı ter	Ḳanı ‘Amrī kim ayurdı gitmege Gitmek aḥsañ şimdi kendüden gider	‘AMRĪ
44a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ḳaddi şevḳıyle raḳş urur ‘ar‘ar Ḳarşusunda çınār el ḳarşar	Seni ‘Amrī sever didüm didi kim Ölecek ḫastadur dilin çiyner	‘AMRĪ
44	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Her hūbı kim vefālu diyem bī-vefā çıkar Her nāzenīn ki şefḳat umam pür-cefā çıkar	‘Amrī meded ki ḡamze diyü öldügi bu kim Baḡrum delinmesin mi ki tīr-i ḳazā çıkar	‘AMRĪ
44b	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Gönül şūrīde ben dīvāne vü zār Ne ol benden ne ben andan ḫaberdār	Çemen şahnında gülsün oynasun gül Diken zaḫmıyle bülbül aḡlasun zār	‘AMRĪ
44	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Yüregüm ‘aşḳıla göyünmişdür Ḳara baḡrum benüm döḡünmişdür	Ye ḡamuñ naḳdin irteye ḳomayup Çünkü ‘Amrī yiyen öḡünmişdür	‘AMRĪ
45a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Allāh Allāh bu melek-sīmā ne ḡarrā hūb olur Ṭoḡar aydur şanasın günden güne maḫbūb olur	‘Amriyā sancaḳ çeküp kim yūriye bālā-yı düst ‘Aşḳ-ı ḡālib birle ‘aḳlum düşmeni maḡlūb olur	‘AMRĪ
45	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Māh-rūlar seni dil almada māhir dirler Saña cāzū gözüñe ḳaşuña sāḫir dirler	İkilik yoḳ arada sen de ne dīrsin ‘Amrī Dilberile melek-i hūr u perī bir dirler	‘AMRĪ

45b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Cihān dilberleri cānlar қапарлар Yıқарлар гөnlümüzi geh yaparlar	Seni sevmez diyü ‘Amrīnün a‘dā Yıқарлар гөnlini bühtān yaparlar	‘AMRĪ
45	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Gözüñ mesti dil-i hūnīn uğurlar Meyile şīşe-i rengīn uğurlar	Uğurluқ ıatlu olur diyü ‘Amrī Uyusañ büse-i şīrīn uğurlar	‘AMRĪ
46a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ġamze-i dilbere ciger döymez Sihr oқıdur aña siper döymez	Şanma şerm ide baқmaya ‘Amrī Pertev-i hūsününe nazar döymez	‘AMRĪ
46	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Қanı қaddūñ gibi serv-i ser-efrāz Ki bergi şīve ola mīvesi nāz	Hīsāb idüp yazarsañ қullaruñı Efendi ‘Amrīyi ser-deftere yaz	‘AMRĪ
46b	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Hālümüz saña yanmağa ūmuz Pür ūmīd ü hāriş ü maһrūmuz	Sen haқāret göziyle baқma bize Biz gedā şūretinde maһdūmuz	‘AMRĪ
46	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		‘Ömrüm gibi revān olup ey serv-қad dirġ Bağrumda dāğlar қoduñ ey lāle-һad dirġ	Yā Rab çün Muһammedūñ adaşıdur aña Luţfuñdan itme merһametūñ tā ebed dirġ	‘AMRĪ
47a	‘Amrī	Gazel/8 beyitlik		Kimesnem yoқ benüm cānāndan artuқ Kime қurbān idem cān andan artuқ	Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil Kemālūñ yoğ iken noқşāndan artuқ	‘AMRĪ
47b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Şol qarşudan görinen āfet қıyāmet ancaқ Biñ nāzıla şalınan ol serv-қāmet ancaқ	Biñ kez ölür dirilür furқat şebinde ‘uşşāқ Dilber firāқı ‘Amrī rüz-ı қıyāmet ancaқ	‘AMRĪ

47	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Yırlere dökdi şuyını yüzümüñ Ĥānumānu ĥarāb ola gözümüñ	‘ Amrī Mecnūn-ı ‘Āmirīdür eger Varsa sırrını añlayan sözümüñ	‘AMRĪ
48a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ṭübā budağıdur ĥad-i bālāsı Aĥmedüñ Firdevs bāğıdur ruĥ-ı zībāsı Aĥmedüñ	Şādī seyrānı yıķuben dilde ‘ Amriyā Miĥnet evin yapar ġamı bennāsı Aĥmedüñ	‘AMRĪ
48	‘Amrī	Gazel/6 beyitlik		Zere döndi yüzüm ey sīm-berüm Olalı za‘f-ı tenüñden ĥaberüm	‘ Amriyā ‘aşķ yolına giderüz Çok getür zādı uzaķdur seferüm	‘AMRĪ
48b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Dīde ĥan oldı vāy efendicügüm Ĥandasın ĥanda ĥāy efendicügüm	‘ Amriyem derdile delindi dilüm İñlemez bunca nāy efendicügüm	‘AMRĪ
48	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Seni ben ey perī ādem şanurdum Dil-i dīvāneye maĥrem şanurdum	Senüñ ‘ahdüñi ‘ Amrī gibi ben de Benüm ‘aşķım gibi muĥkem şanurdum	‘AMRĪ
49a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Şüretüñ āyīnesinde ĥaķķı zāhir gördüm Vaĥdeti añlaram ayıla seni bir gördüm	‘ Amriyā bülbül-i ĥudsīye sebaķ virseñ alur Sözlerüñde senüñ inşāf ki çok sır gördüm	‘AMRĪ
49	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Varımadım mescide vā‘iz bu ġün ma‘zūr idüm Başdan aşmış dün içilen ŧolular maĥmūr idüm	‘ Amriyā dün mest iken buse kenār añduñ gibi Küsmiş ancaķ söġmedin geçdi bu ġün maĥhūr idüm	‘AMRĪ
49b	‘Amrī	Gazel/6 beyitlik		Baņa ĥayfuñ biñ tümendür sevdüğüm Yaĥşı bār kim bu yamandur sevdüğüm	Cānum içre cānuma görür gözüm Ĥurretü’l-‘aynum Ĥasandur sevdüğüm	‘AMRĪ

49	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Bülbüller inleden gül-i zībā degül misin Āşıklar ağladan büt-i ra’ nā degül misin	‘ Amrī n’idersin ehl-i şafāya riyā şatup Bāzār-ı ‘aşq içindeki rüsvā degül misin	‘AMRĪ
50a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Naqş iderken la’lüñi naqqāş-ı eşk ey dil-sitān Āl beñ olmuş yüzüne tamlamış bir kaçre kan	Kaçı gönlinden kayanuñ merhamet ummazdı ger Görmese ‘ Amrī kayadan aqduğın āb-ı revān	‘AMRĪ
50	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Bezm-i ‘uşşākında ol gül çāk idüp pīrāhenin Bu günehlü kıllar için açdı cennet revzenin	‘ Amrī yi maḥbūbdan men’ eyleme tek zāhidā Var saña bağışladum va’llāhi cennet gülşenin	‘AMRĪ
50b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Gül zahmını ḥāruñ götürür bülbül ucından Bülbül n’ola çok mı dile düşse gül ucından	Yüz nāle vü biñ derdile bülbül gibi ‘ Amrī Ḥasret dikeninde geçinür bir gül ucından	‘AMRĪ
50	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		‘Ömr āḥir oldı gel berü ey serv-i nāzenin Sāyende biz de hoş geçelüm bir nefes hemīn	Va’llāhi ḥayli ḥüb ṭonadursın güzelleri ‘ Amrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn	‘AMRĪ
51a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Kim gördi senüñ gibi perī-zād Süleymān La’l ola lebi kıddi gümüş serv-i ḥırāmān	Sen buseyile gönlini ‘ Amrī nüñ alıgör Ben ödeyeyin oluriseñ şonra peşimān	‘AMRĪ
51	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Yārı cānum kılmadı k’ol yār-ı cānumdur giden Zerd-rüy oldum ki ol rüḥ-ı revānumdur giden	Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey ‘ Amrī benüm Bursa şehrini özledi kim dil-sitānumdur giden	‘AMRĪ
51b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		‘Āşıkam kāfirler içre bir gözi mestāneye Zülfı kıllābı çeker iltür beni meyḥāneye	‘ Amrī nice şüfī olur zāhidā bi’llāh kim Kılmadın cum’a namāzın gitmedi meyḥāneye	‘AMRĪ

51	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Ƙomaduñ bağrumı çün yarmayınca Ƙomayam ben de āhir şarmayınca</p>	<p>Güzellerde budur ‘ādet ki ‘Amrī İşi bitmez kişi yalvarmayınca</p>	‘AMRĪ
52a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşını taħrīr ide Beñzer ol naqķāşa cām içre perī taşvir (ide)</p>	<p>Ğoncalar ƙan ağlayup güller yaķasın çāk ider ‘Amrī kim bülbül dilinden ħālını taķrīr ide</p>	‘AMRĪ
52	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Döymedi nāzük mizācı āteşin efgānuma Āh kim pejmürdelik irdi gül-i ħandānuma</p>	<p>Dilberi bīmār idüp ağlatma ‘Amrī bendeyi Yā İlāhī şihħat erzānī kıl ol sultānuma</p>	‘AMRĪ
52b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Ğamze oķın atmaz baña aġyār arasında Ƙorķar ki oķı zāyi‘ ola ħār arasında</p>	<p>Vaşf eyleyeli gül gibi ruħsāruñı ‘Amrī Rengin añılur sözleri eş‘ār arasında</p>	‘AMRĪ
52	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>‘İd-i ħüsnünden cihān ferħunde-fāl oldu yine Feyz-i envār-ı tecelliyi cemāl oldu yine</p>	<p>İsteyen gülzār arasında bulur bülbül gibi ‘Amrī şeydāyı gör kim şūrīde-ħāl oldu yine</p>	‘AMRĪ
53a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Ğāba varsam heves-i zülf-i semensālarile Ƙara düşler görürem bu ƙuru sevdālarile</p>	<p>Hey ne şīrīnlük olur ħūblar uydurmağ için ‘Amrī şī‘rūñ heves-i la‘l-i şeker-ħālarile</p>	‘AMRĪ
53	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Ʀotalum beñzeze gül yaprağı pīrāhenüñe Cānı yoķdur ki şehā beñzeze bile tenüñe</p>	<p>Ger ölüp ħāk-i mezārında raķībūñ bite ħār ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenüñe</p>	‘AMRĪ
53b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		<p>Reyħān şacıñuñ olmasa reyħānı benefşe Gözetmezidi boyn egüp anı benefşe</p>	<p>‘Amrī gibi baş egdi vü miskinlige geldi Serkeş görüp ol zülf-i perīşanı benefşe</p>	‘AMRĪ

53	‘Amrī	Gazel/9 beyitlik		Ꞑoma bülbül Ꞑoma fign eyle ‘Aꞑı ‘lemde dstn eyle	Sevelm serv-i lle-ruhsrı Bg-ı hüsn iꞑre Ődmn eyle	‘AMRİ
54a	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Bir ter güzel didüm yine cnnum üstine Bülbül işitse gl Őa dvnum üstine	Cn naꞑdiyile virmezise busesin hbb Başum dağı dilerse n’ola cnum üstine	‘AMRİ
54	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ben Ꞑara gnlyi bu baht-ı siyah Bend-i zülfüne düşürdi nidem h	‘Amrī peyk oldu maħalleñ tlanur Geydrelden başına ‘aşk klh	‘AMRİ
54b	‘Amrī	Msteza d/ 15 beyitlik		Gönül bağlandı mŐgn kklne Yaşumdan Şebnem irdi snblne	Ꞑuzı gel ‘Amrīye uy Ꞑoyına gir Seni Ꞑurd almasun Ꞑalduñ yabanda	‘AMRİ
55a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine Hüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine	‘Amriy KoŐtanniyye ‘azmine tkat Ꞑanı Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine	‘AMRİ
55b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		‘AŐıꞑ ol ‘mrñ Ꞑo geꞐsn h-ı vveylyla GeꞐmesn dny v mfih v hy-ı hyıla	Ey m ‘ezzin gel nefes tt vaꞑtiyile bekle kim Başdurursın Ꞑeng  ny vresin gvgyla	‘AMRİ
55	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Gel ey refk gmze-i cnnı añmaya ‘Aꞑlum alındı fitne-i devrnı añmaya	‘Amrī güzellerin oꞑı kim ‘aŐkuñ artura Gl Őafhsındađı haꞑ-ı reyhnı añmaya	‘AMRİ
56a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Yd kıldı bu Şanem ol sevgülü cndan beni Őinlardan geꝼirdi kesdi yrndan beni	El getür ‘Amrī du‘ya sen ben mn diyeyin Haꝼ Te ‘l krtara bu n-mselmndan beni	‘AMRİ

56	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ey büt-i tersā n’içün kıvduñ kilīsādan beni Kovlayayın Hāzret-i ‘Īsāya maḥşerde seni	Gāh mescide gehī meyḥānede geh deyrde Der-be-der ‘Amrīyi āvāre seni ister seni	‘AMRĪ
56b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Nāz mı ki şatduḡuñ belā mı ki Ḥande mi kılduḡuñ cefā mı ki	‘Amrīyi bir güzel sever dirler Kimi ki sevduḡı Duḡā mı ki	‘AMRĪ
56	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Āh kim ğam leşkeri ḥaṭṭ-ı semensālar gibi Gönlümüñ şehrin yıḡup zulmıla yaḡmalar gibi	Ol şeker-leb acı sözler virdügince ‘Amrīye Zehr-i ğamdur yidüḡi her demde ḥalvālar gibi	‘AMRĪ
57a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuḡı Bādıla gerçi kim egilür gül budacuḡı	‘Aşkı meyiyle ‘Amrīyi hoş bülbül eyledi Ol yüzi gül ki ğoncaya beñzer ṭudacuḡı	‘AMRĪ
57	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Eyledüñ ‘aşkıla rüsvāy ki eyvāy beni Hāy bilmez delüsin hāy göñül vāy seni	Rūḥ-ı bezmine ḥicābısa beden ‘Amrī gel Yaḡalum ‘aşḡ odına ṭurmasun ol yol diken	‘AMRĪ
57b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Hey begüm sevdiğüme ḥışmuñ neden Niçe bin ‘aşıkıların var bir de ben	Dilde n’eyler ḥaṭṭı fikri ‘Amriyā Çünkü bitmez od yanan yirde çemen	‘AMRĪ
57	‘Amrī	Gazel/ 12 beyitlik		Suçumu bilmezsin bildür bileyin Niçe ağlayayın ben de güleyin	Diye göz yummadın ‘ālem gözinden Seni bir göreyin andan öleyin	‘AMRĪ
58a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun Ḥurşid göyünsün meh-i tābān oda yansun	Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i ḡudse ‘Amrī n’ideyin defter ü divān oda yansun	‘AMRĪ

58b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Bilmez miyem seni nesin ey bī-vefā ya sen Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin	‘ Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne Diñle seherde bülbül-i güyā terānesin	‘AMRĪ
58	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Revā mıdur ki raķıbe vefālar eyleyesin Muħıbb-i şādıķa cevır ü cefālar eyleyesin	Egerçi ‘ Amrī ye şimdi sögersin ey dilber Velī dem ola ki biñ biñ du‘ālar eyleyesin	‘AMRĪ
59a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Ķatı gönüllü taş kayasın sen Sevmezem ki gönül yapasın sen	Bulduğuñ cevri ‘ Amrī ye kılduñ Göreyin Tañrıdan bulasın sen	‘AMRĪ
59	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Eyledüm pīrāhen-i şabrum ķabā şimden girü Baş açuķ dīvāneyem ben bī-nevā şimden (girü)	Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup ‘ Amrī ye nāz eyleye her dil-rübā şimden girü	‘AMRĪ
59b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Gönlümü yıķdı şaçuñ ħāke berāber kıldı Belümi bükdi benüm ķaddümi çenber kıldı	‘ Amrī yā luţfı dirġ itmek elüñden gelmez Ĥaķ Te‘ālā seni öz luţfına mażhar kıldı	‘AMRĪ
59	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Geldi kıyāma āhumıla yār ķāmeti Uş bād-ı āhumıla ķopardum kıyāmeti	‘ Amrī ola ki nāme-i ‘işyānı pāk ide Her demde derdle aķıt eşk-i nedameti	‘AMRĪ
60a	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Hey yalancı nigār hey seni mi Ķanı ‘ahd u ķarār hey seni mi	Bülbül-i bāġ-ı ħüsn iken ‘ Amrī Eyledüñ amı zār hey seni mi	‘AMRĪ
60	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Ĥamdü li’llāh sa‘ādet el virdi Merħabā kıldı devlet el virdi	Ķoma alçaķda ben fütādeñi kim Saña devletle rif‘at el virdi	‘AMRĪ

60b	‘Amrī	Gazel/8 beyitlik		Gerekmez kim olam bir laḥza ḥālī Yā dildārum gerekdūr yā ḥayālī	Terāne olalı ‘uṣṣāka ṣevḳuñ Çağırdu bulbüle ‘aşḳuñ yelālī	‘AMRĪ
61a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Merḥabā kılmadı hicrānıla öldüm gitdi Devlet el virmedi ḥırmānıla öldüm gitdi	Nūṣ-ı vaşl ister iken nīṣ-i firāk oldı naşīb Sitem-i gerdīş-i gerdānıla öldüm gitdi	‘AMRĪ
61	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		‘Ārife gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi Sālike tūşe mi var genc-i ḳanā‘ atden iyi	‘ Amriyā ölmedin öl göz yumuban geç geçelüm Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ‘uzletden iyi	‘AMRĪ
61b	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Sen eritdūñ sen yüregüm yağını Tāze kılduñ eski derdüm dāğını	Dūd-ı āhuñdan ḳarardı ḥaṭṭ-ı yār ‘ Amriyā āl indi yüzüñ ağını	‘AMRĪ
61	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Şabā ol serv-i ḥoş-reftāra geldi Lebi ḡonca yüzi ḡülzāra geldi	Müşerref eylesün ‘uṣṣāk bezmin Nigār-ı şekkerin-ḡüftāra geldi	‘AMRĪ
62a	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Gözüñ kim kirpigin oḳ atdı geldi Bir ucı çāḳ yürece batdı geldi	Seveni öldürürseñ işte ‘ Amrī Şuşadı ḳanına cān atdı geldi	‘AMRĪ
62	‘Amrī	Gazel/7 beyitlik		Şīve vü nāza ḡāyet olmaz mı Bu ‘itāba nihāyet olmaz mı	‘ Amriyā daḡi şefḳatüñ yoḳ mı Şīve vü nāza ḡāyet olmaz mı	‘AMRĪ
62b	‘Amrī	Gazel/6 beyitlik		Düşmene urma tır-i pür-tānı Devr-i ḥüsnünde gözle aḥbābı	Sāye toprak dōşendügin ne bilür Gün ki şaldı bisāṭ-ı sincābı	‘AMRĪ

62	‘Amrī	Gazel/5 beyitlik		Yeter kıldum yeter ‘aşkı nihānī ‘Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı	‘Ko ölsün ḥasret-i la‘lūnle ‘Amrī ‘Ko çıksun acılıkla ṭatlu cānı	‘AMRĪ
63a	‘Amrī	müfred		Göz ucından dil-i vīrāneye āteş düşdi Raḥt-ı şabrı dağılup ḥālī müşevveş düşdi		‘AMRĪ
63	‘Amrī	Kit’a/3 beyitlik		‘Kayd-ı keşretten zülfi yār gibi Niçe bir bunca zūlmet ü sevdā	Gör ki ‘İsā mücerred olduğıün İtdi fark-ı felekde mesken ü cā	‘AMRĪ
63	‘Amrī	Kit’a/3 beyitlik		Neng ü ‘arı put idinmekdenise biñ kerre Ehl-i ‘irfān arasında uşanup şınmaḡ yeg	Kefen olmaḡdanısa ḥāce mü‘ezzin destār Ḥūblar şevḡına meclisde oda yanmaḡ yeg	‘AMRĪ
63b	‘Amrī	Kit’a/2 beyitlik		Sāḡarī hey ne ṭurfa keçküldür Kim aña sögmek oldu ‘ādet ü ḥū	Bir segiñ aḡzı yarını yirken ‘Kaḡıyup didi kim ne nuç yir bu	‘AMRĪ
63	‘Amrī	Kit’a/2 beyitlik		Yıḡlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey Boldum köze köz ḡalk ara rüsvāy ya nitey	Oldum dil ü dīdedin meded ḥāy nitey Ey vāy nitey vāy nitey vāy nitey	‘AMRĪ
63	‘Amrī	Kit’a/2 beyitlik		Senden özge ḥūba gönül virmeyem Virmek istersem İlāhī irmeyem	‘Aşkıñı buldum şırāt-ı müstaḡim Yol budur ḡayrı ṭarīḡa girmeyem	‘AMRĪ
63	‘Amrī	Kit’a/2 beyitlik		Senüñ gönülün belālu bülbul ister Benüm gönüm gülüm Balum gül ister	Gönül reyḡāncısı āvāre düşmiş Cemālün ḡülşeninden sünbül ister	‘AMRĪ

64a	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Bir güler yüzlüye virdüm gönlümi Bir şeker sözlüye virdüm gönlümi	N’eylerem ben gönli gam yiter baña Bir elâ gözlüye virdüm gönlümi	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Ey benüm ağladuğum görüp gülen Gülme kim ağlar fırâkıla gülen	‘Amriyâ ben ‘âşıkam vaşl istemen Var senüñ olsun kuculan öpülen	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Gel nice dīvâne oldum gör beni Bundan anda öpmek istedüm seni	Görürem irmez elüm feryâdıla Ağlayup çäk eylerem pîrâheni	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Gâh ucasin oynadup gâhî belin Gönlüm aldı çannışıla bir gelin	Un elemegi bahâne eyleyüp Sevdüğüm Bulğar kıızı yiter şalın	‘AMRĪ
64b	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Yırde kalmaz ‘âşıkunî âhı begüm Zulmi ço hâzır gör Allâhı begüm	Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem Sen tanıķ va’llâhi bi’llâhi begüm	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Ĥüsni ili pâdişâhısın Baĥşî Kimde vardur çâşunî gözüñ naķşî	İrlayalum muĥabbet aĥvâlin Getürün bâde-i şafâ-baĥşî	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/2 beyitlik		Ağlaram biñ derdle çan ağlaram Ĥasret odına cigerler tağlaram	Bağlamaludur bu ben şeydâyı kim Bî-vefâlar zülfine dil bağlaram	‘AMRĪ
64	‘Amrī	Kıt’a/3 beyitlik		Dimiş ağıyâr şerm it andan kim Seni ‘Amrī diyen sever diyeler	Dimiş ol serv-i ģonca-leb ki ne var Ĝâyeti bu öper kıucar diyeler	‘AMRĪ

65a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Her dil ki zülfüñile şehā bī-ḡarār ola Varı cihān içinde anuñ tār u mār ola	Ḥaṭṭ-ı vüçüd üzre ḡonar ‘āḡıbet ḡubār Sen şanma kim bu devr-i felek pāyidār ola	ḤAYĀLĪ
65	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Āyet-i muşḡaf ḡaṭuñdur ḡaşlaruñ ‘unvān aña Zeyn için i‘rāblar çeşmüñde her müjḡān aña	Güşe-i miḡnetde cān virür Ḥayālī derdmend Bir nazar ḡılmaziseñ ey Āşaf-ı devrān aña	ḤAYĀLĪ
65b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Tiḡlar kim çekdi cevlān içre ol ḡātil baña Pirehen çāk eyledüm tā olmaya ḡā’il aña	Ey Ḥayālī dehr zūlmünden yaḡañ çāk eyleyüb Nāle ḡılma kim nazar ḡılmaz şeh-i ‘ādil baña	ḤAYĀLĪ
65	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Bināḡuşuñdaki şol şāfidür kim pāk gevherdür Sa‘ādet āsumānī üzre ṡālī‘ şa‘d āḡirdür	Şeb-i deycūr fūrḡatde Ḥayālī dür şebistānuñ Ḥarā nüçümü rüşen ḡılmaḡ için şem‘-i envārdur	ḤAYĀLĪ
66a	Ḥayālī	Gazel/7 beyitlik		Göñlümi meftün iden şol ‘anberin kākül midür Baḡrumı pür-ḡün iden şol nergis-i şengüll midür	Ḥüblar vaşfinda çok serdür Ḥayālī gerçi kim Ol mehün medḡi gibi bir şive vü şengül midür	ḤAYĀLĪ
66	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Mihr-i ruḡuñla ten ki yoluñda türāb olur Her zerresi kemāle irer āfitāb olur	Dil ḡānesinde olalı miḡmān ḡayāl-i yār Gözüm ḡapaḡı ṡoṡtolu la‘līn şarāb olur	ḤAYĀLĪ
66b	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Cānum ārāmı için şol ne ki cānāndan gelür Şan nesīm-i cān-fezādur āb-ı cüvāndan gelür	Ey Ḥayālī nazm-ı ‘azāyıla bu şi‘rūñ senüñ Şan Nevāyī süzıdur Rūma Ḥorasāndan gelür	ḤAYĀLĪ
66	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Lebüñde ‘ıṡr-ı vefādur ḡaṭuñ ki cāna deḡer Şemīm-i cāna deḡül mülket-i cihāna deḡer	Ḥapuñda miskīn ideliden Ḥayālī yi begüm Kelāmı köşesi rif‘atde āsumāna deḡer	ḤAYĀLĪ

67a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ne belâlar ki ola ol şekli hümâyün eyler Ne ‘anâlar ki ola ol kıamet-i mevzün eyler	Şaçları târi Ḥayālīni çeküb sınımda Dil-i pür derd meger nâlişe kıânün eyler	ḤAYĀLĪ
67	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Geldi ‘îd elde Câm-ı Cem yaraşur Gıtdi devrân ğam-ı nağam yaraşur	Eyle şâhid Ḥayālīye ihsân Şâhîn-i şehbâza kerem yaraşur	ḤAYĀLĪ
67b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Her ki ‘aşkıñıla göñül şehriñi âbâd eyler Tâ kıyâmet ğamıñıla dilini şâd eyler	Şi‘ri şol resme Ḥayālī didi kim nazmından Beytinüñ her biri bir şâ‘iri üstâd eyler	ḤAYĀLĪ
67	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ne sihr eyler saçuñ kim cân uğurlar Ne cân kim dînile imân uğurlar	Ḥayālī söze geydüdüĝi câme Götünden şâ‘irüñ tûmân uğurlar	ḤAYĀLĪ
68a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ne sihr eyler gözüñ kim dîn uğurlar Nice dîn kim dil-i hünîn uğurlar	Dem-âlûde sözüñden ey Ḥayālī Söz ehli ma‘nâ-yı rengîn uğurlar	ḤAYĀLĪ
68	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḥışmıla ol kâfir-i bed-kış kim kıurbân bağlanur Vâlih ü ser-geşte dillerde kıara kıân bağlanur	Ey Ḥayālī şekerin ğüftâruña irmez senüñ ‘Âlem içre gerçi ma‘nalar firâvân bağlanur	ḤAYĀLĪ
68b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Dili şad-pâre kıılan ğamze-i mekkâresidür Cânı âvâre iden zülf-i sine kâresidür	Dâĝ-ı dil ‘aksidür âyîne-i çeşmimde benüm Şanma sen anı Ḥayālī gözümün kıarasıdur	ḤAYĀLĪ
68	Ḥayālī	Gazel/8 beyitlik		Hüsn-i ruhsâruña kıamer döymez Luţf-ı ğüftâruña şeker döymez	Ey Ḥayālī görüp saçı girihin Kıan olur baĝrı müşĝ-i ter döymez	ḤAYĀLĪ

69a	Ḥayālī	Gazel/8 beyitlik		Ġamze-i kereme ciġer döymez Bir baġışına ŧir-i ner döymez	Ey Ḥayālī elüñe al ħalkı Kim anı si..... zeker döymez	ḤAYĀLĪ
69	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Olalıdan yed-i Mūsī gibi enver ħalecik Oldı zülmetde müselmānlara rehber ħalecik	Başlar üzre yeri var dillere te'şir eyler Bu Ḥayālī ħulunuñ ŧi' rine beñzer ħalecik	ḤAYĀLĪ
69b	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Mihrünle güle olalıdan dil ħāk Tāc-ı ser itdi zerreyi eflāk	Be Ḥayālī ' aceb sözüñ vardur Ṭar u ŧāfī aġar ŧu dur ŧan pāk	ḤAYĀLĪ
70a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Perr-i ṭāvūs-ı melāyikdür ŧaġuñ süñbül degül Kevkeb-i baġt-ı sa' ādetdür beñün fülful degül	Ey Ḥayālī gözyaşıyla bezm-i ġamda içdigüñ Nüş-ı cān olsun saña ħün-ı cigerdür mül degül	ḤAYĀLĪ
70	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ġamzeñ oġından iriŧdi sīneme tīr-i ecel Āferīn bāzūña kim verdüñ dil ü cāna ħalel	Ḥünıla ālūde itdüm sīnede ebyāṭımı Andan olmışdur Ḥayālī sözlerüñ rengīn ġazel	ḤAYĀLĪ
70b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Güşe-i zülfünde yāruñ ey gönül miskīn idüm Bu dil-i pür sūzumıla ' ālemi rüşen idüm	Her ŧarābın ey Ḥayālī āñıñuñ soġbetüñ-vār Murġ-ı ŧāġ-ı sidreye ŧan dāne-i erzen idüm	ḤAYĀLĪ
70	Ḥayālī	Gazel/11 beyitlik		Ma' mekānını bugün cennet-i mevā gördüm K'anda bir ħūr gibi dilber-i tersā gördüm	Cām nüş itdüñ ü cān sırrımı fāŧ eylemedüñ Ey Ḥayālī seni bu deyrde deryā gördüm	ḤAYĀLĪ
71a	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Her ne ħan kim yutdı dil la' l-i leb-i dildārdan Dökdi āġir fūrġat anı dīde-i ħün-bārdan	Mey perest olsun Ḥayālī deyü her meyġānede Rindler gülbang iderler külbe-i ħumārdan	ḤAYĀLĪ

71b	Ḥayālī	Gazel/7 beyitlik		Bir belādūr bu rüzigār şaşın Gösterir zehri hoş-güvār şaşın	Uyma ol ğamzeye Ḥayālī gel Seni eyler dilefkār şaşın	ḤAYĀLĪ
71	Ḥayālī	Gazel/8 beyitlik		Sen ol dürr-i yetīm bī-bahāsın Ki baħr-i vaħdetile āşināsın	Ḥayālī yem ki geldi işigüñe Beni kıl sır-ı Ḥaḳḳuñ āşināsın	ḤAYĀLĪ
72a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Her ne dem kim cāna ata ğamze-i tūr-efgenin Olmasun ḥāyıl deyü dil ḥāk idiser āyenin	Yār güyende Ḥayālī ğam yime ağyārdan ‘Āşıḳ olan itler ağzından alur mı dāmenin	ḤAYĀLĪ
72	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Geydi şāhā ne yine bir ḥil‘ at-ı jengār-ı serv Oldı mülk-i bāĝ-ı server eşcār-ı serv	Pāre pāre penbesi çıkmış kabāya bürünür İrişüp kış günleri berf olıcaḳ nā-ḥār serv	ḤAYĀLĪ
72b	Ḥayālī	Gazel/8 beyitlik		Ḥayret alur ‘aḳlumı baḳsam gözine ḳaşuna Şad hezārān āferin şol şüretüñ naḳḳāşına	Varını itdi Ḥayālī şāh ayaĝına nişār Āferin şad āferin şol ḫab‘-ı gevher-pāşına	ḤAYĀLĪ
73a	Ḥayālī	Gazel/7 beyitlik		Ḳaşı her tūr ki atar sīnemize yālarıla Bāĝ-ı dil zeyn olur ol per ü dil-ārālarıla	İrmedi vaşluña ey düst senüñ geldi ḫaḫuñ Geçdi ‘ömrüm nideyin ḳurı temennālarıla	ḤAYĀLĪ
73	Ḥayālī	Gazel/6 beyitlik		Cānum gibi gitdüñ şanemā bir dem içinde Ḳaldım nideyin nāle vü derd-i ğam içinde	Sünbüllerini taĝıduben yār Ḥayālī Efsūmla dil baĝladı ol pūr-ḫam içinde	ḤAYĀLĪ
73b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḥamdü lil‘lāh bu dil-i miḫnet-zede irdi yārına Cām-ı mey şun sākıyā ḳalmaz bu demler yārına	Bir nazarda terk-i cān eyler Ḥayālī dilbere Ol ḫabīb-i cān niçün ḳılmaz nazār bīmārına	ḤAYĀLĪ

73	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Her ne dem kim kil-k-i ḡudret yaza vaşf-ı ḡālīmi Yaqa sürem sözlerinden nāme-i a' mālūmi	Behr yoḡ inşāfdan ebnā-yı cinsūnden senūñ Ey Ḥayālī sende ta'til eyle kıl ü ḡālūñi	ḤAYĀLĪ
74a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Leblerūñ cānā olaldan la'l-i cān perver gibi Bezm-i ḡamda ḡūnıla pürdür gözüm sāḡār gibi	Bülbül-i sevdādan olmış ḡanını ḡaşd itmege Ḥārıla gül yapraḡıdır penbe-i neşter gibi	ḤAYĀLĪ
74	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Bu dil-i şüret perest içre ḡayālī sīnesi Ḡayb-bīn ' aşıḡlarūñ olmışdurur āyīnesi	Ey Ḥayālī ḡam yeme devrān elinden sen bu dem Dürr-i ma' nāyıla birdür sözlerüm gencīnesi	ḤAYĀLĪ
74b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Pür ḡarāret mihr ü meh sevdā-yı gerdūn bī-sükūn Māh-ı nev ḡarḡābda keştī şafaḡ deryā-yı ḡūn	Her zemīni ḡanlu yaşıla Ḥayālī naḡş ider Geçmedi kimse bu naḡşı aña illā dehr-i dūn	ḤAYĀLĪ
74	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ana raḡminde tenüm şol dem ki şüret baḡladı Bir şanem yādına zūnnār-ı muḡabbet baḡladı	Yād-ı la' lūñle Ḥayālī nūş ider ḡūn-ı ciger Gör ḡabīb-i hecr aña cānā ne şerbet baḡladı	ḤAYĀLĪ
75a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḥabibūñ Ḡābe Ḡavseyini rümūzın şūfī benden şor Muḡammed ālinūñ māhiyyetin Veys-i Ḡarenden şor	Ḥayālī tevbesin imānuña döndürdi ey şūfī Kerem kıl ol ḡünāhı sāḡī-yi tevbe-şikenden şor	ḤAYĀLĪ
75	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Sāḡār lebūñe ' aşıḡ-ı ḡūnīn-ciger geçer Her bir ḡabābı bende-i şāḡīb-naḡar geçer	Erdür şu kim ' arūs-ı cihāna baş egmeye Şāḡum vilāyet içre Ḥayālī döker geçer	ḤAYĀLĪ
75b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ey ḡönül Mecnūn-ı ser-gerdāna beñztdüm seni Tekye-i sinemde bir ḡayrāna beñztdüm seni	Kā' be ḡaḡḡı pāyeñ olmuşdur feşāḡat minberi Ben Ḥayālī Ḥazret-i Ḥassāna beñztdüm seni	ḤAYĀLĪ

75	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Lâleler şahın-ı gülistânda kadeh-nüş oldılar Güft-i güy-ı bülbüle güller kâmu güş oldılar	Ben Ḥayālī bir şikâram alıcı şehbâz idüm Kâpdı serverler beni nâgeh kârakuş oldılar	ḤAYĀLĪ
76a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Da‘ vâ-yı hüsn kılmağa ‘ âlemde ey nigâr Sen dil-sitânile büt-i Çînüñ ne cânı var	Kimdür Ḥayālī derseñ eya serv-i hoş-hıram Bir derd esiri ‘ âşık-ı bed-nâm-ı rûzigâr	ḤAYĀLĪ
76	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Yegdür şu kâşrdan k’ola anuñ soñı hârâb Rind-i şarâb-hâreye câm içre bir habâb	Yirde gerek Ḥayālī yüzüñ sâye-veş senüñ Başuñ göge irerse de mânend-i âfitâb	ḤAYĀLĪ
76b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Çeşm-i pür-hünümde ebrüñüñ ḥayālī bî-gümân Mâh-ı nevdür kim şafağ içinde olmuşdur ‘ ayân	Râvî iltürse Karamana Ḥayālī şî‘ rüñi Bula nazm-ı rûh-bahşuñdan Nizâmî tâze cân	ḤAYĀLĪ
76	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Demidür ol şeh-i gerdün cenâba yalvarayın Ḥaķîr zerreyin âfitâba yalvarayın	Ḥayālī cismini mihrinde zerreyler kılson Deminde bir şeh-i gerdün cenâba yalvarayın	ḤAYĀLĪ
77a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Dilberler içre ben saña ‘ âşık degülmiyen ‘ Uşşâk içinde devlete lâyıķ degülmiyen	Süzumla söz çerâğını yakdum Ḥayālī ben Ḥusrev gibi zemânedey fâyıķ degülmiyen	ḤAYĀLĪ
77	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Nâr-ı firâka yandı dil-i nâ-tüvânumuz Güyâ zebâne oldı o nâra zebânumuz	Kendi gibi Ḥayālī güzel kendü ‘ aksidür Mir‘ ât-ı dil nigâra yeter armağânumuz	ḤAYĀLĪ
77b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Kâşki cismümde biñ biñ dîde peydâ eylesem Her birin lü’lü’ dişüñ hecride deryâ eylesem	Ey Ḥayālī sîneme bir revzen açsa tiğ-ı ‘ aşķ Cân gözüyle bir nazâr yârı temâşâ eylesem	ḤAYĀLĪ

77	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḥayālūñ hemdemi yaşum düşüb ruhsāra yaşdanmış Nedīm-i şahdur kim bālīş-i zerkāra yaşdanmış	Ḥayālī ruhlarıyla zülfüne yāruñ esīr olmuş Güneş yollara düşmüş sāyeler dīvāra yaşdanmış	ḤAYĀLĪ
78a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Düşelden ayru şeydā dil meh-i nā-mihribānumdan Kevākib her gece yummaz gözin āh ü figānumdan	Ḥayālī tekye-i ‘aşkuñ olub meczüb-ı abdālī Gedālar gibi geçmek isterem nām ü nişānumdan	ḤAYĀLĪ
78	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Āsitānuñda yüzüm ferş eyledüm ḥāk üstüne Bir qadem başsañ yeridür çeşm-i nemnāk üstüne	La‘l-i meygūnu firākıñdan Ḥayālī olsa ḥāk Dikesüz ol ḥākisāruñ düstlar tāk üstüne	ḤAYĀLĪ
78b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Bülbül -i gülzār-ı miñnetdür dil-i ḡamnākimüz Aña gūyā kim kafesdür sine-i şad-çākimüz	Bulmayaydı ehl-i nazm içre Ḥayālī imtiyāz Dūr-bīn olmazdı böyle dīde-i idrākimüz	ḤAYĀLĪ
78	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Gönlüm ister yeñi başdan yine āvāre düşe Yaqalar çāk idüben dāmen-i kühsāra düşe	Ey Ḥayālī kamu aḥvālūñi añ şāyed kim Bu ḡazel bir gün ola şāh-ı cihān-dāra düşe	ḤAYĀLĪ
79a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Aç gözüñ keşretde vahdet zevkīn eyle yāra baq Qalbūñi şāf eyleyüp āyine-veş didāra baq	Cevher-i ‘aqluñ ‘araz baqşına şarf etme şaқın La‘l-i yār içre Ḥayālī lü‘lü’-i şehvāra baq	ḤAYĀLĪ
79	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Būsitān-ı ser-i kūyuñ tolanır āb gibi Çarḡa girüp dökerin gözyaşı dolāb gibi	Çünki sen servūñ ayağına Ḥayālī eremez Başını taşlara dögse nola seylāb gibi	ḤAYĀLĪ
79b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Āteş-i ‘aşkuñla tende üstühānimdur yanan Sūziş-i şevkile ḡaşāk-i nihānimdur yanan	Şol qader yandı yaқıldı bu Ḥayālī ‘aşkıña Līk bir kez dimedūñ şol nā-tüvānimdur yanan	ḤAYĀLĪ

79	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḥattuña beñzer mi yā Rab yāsemen Zülfüne beñzemedi misk-i Ḥoten	Ey Ḥayālī nazm-ı ğarrānı görüp Āferin okudu rūḥ-ı Bü'l-ḥasan	ḤAYĀLĪ
80a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Evrāk açılır āh idicek ḥün-ı cigerden Gül goncası gibi açıla Çin-i şeherden	Ser defter-i ' uşşākda dīvān-ı Ḥayālī Ḥanıyla oldu ḥaṭṭı vü evrāk-ı cigerden	ḤAYĀLĪ
80	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Zülfü zinciri belādur dil-i dīvāne için Ruḥları şem' durur ' aşık-ı pervāne (içün)	Şaçları tārı benüm çeşm-i dūr-efşānımda Riştelerdür şanasın sübḥa-i şad dāne için	ḤAYĀLĪ
80b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Şu karşıdan gelen dilber be-ġāyet ğamze-kār ancak O fitne çeşm-i ' aşık küş kemān-ebür nigār ancak	Ḥayālī nün görüp cānā dişün vaşında eş' arın Dediler silk-i nazm içre bu dürr-i şāh vār ancak	ḤAYĀLĪ
80	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Tır-i cefālar eyledi baġrum delik delik Ġam oġlarıyla ṭoluyam nitekim belik	Ḥutlu ḫapu açıldı Ḥayālī nün üstüne Alçaḫ gönüllü olalıdan nitekim eşik	ḤAYĀLĪ
81a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Demeñ Mecnūna ' ilm-i ' aşkı tekmil etdi kāmildür Benüm yanumda nesne bilmez ol dīvāne cāhildür	Ḥayālī rüze-i ğamdan hilāle didügi bu kim Senün ' id-i cemālün görmedi ey māh bir yıldır	ḤAYĀLĪ
81	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Etmezem gülzār seyrin bülbül-i şeydā gibi Meskenüm küh-ı ḫanā' at olalı ' anḫā gibi	Zerre deñlü ḫılmadıñ dehre Ḥayālī i' tibār Ṭopuñ aġsun göglere mihr-i cihān-ārā gibi	ḤAYĀLĪ
81b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ġamuñda hem-nefes oldu fiġān u nāle baña Kim ola merḫamet etmez baḫub bu ḫāle baña	Aḫıtdı ḫanlı yaşum rüy-ı zerdüme nazār et Ne naḫış geçdi Ḥayālī o çeşmi ala baña	ḤAYĀLĪ

81	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Elifler serv peykān ḡonca şahn-ı sīne bāḡumdur Gül-i güلزār-ı ḡam cismümde tāze ḡanlu dāḡumdur	Nihāl-i ‘ömr-i pāşādan ḡazān-ı ḡam ıraḡ olsun Ḥayālī tütüyem ol gül budāḡı bir budāḡumdur	ḤAYĀLĪ
82a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Serv-ḡad maḡbūblar içre cefāsız yār yoḡ Gülşen-i dehr içre bir şāḡ-ı gül-i bī-ḡār yoḡ	Ey Ḥayālī şāhid-i ma‘ nāyı şayd etdüñ velī Her taraıdan şanma saña şāhid-i bāzār yoḡ	ḤAYĀLĪ
82	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		‘Aşḡ ehli oldurur ki görem deyü yārını Cāmı çıḡınca bekleye kūy-ı nigārını	Ṭab‘ -ı Ḥayālī ma‘ nā-yı ḡayrı nider alub Şehbāzdur ki şayd özi eyler şikārını	ḤAYĀLĪ
82b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Göndermedüñ yazub yañılıb baña bir selām Dünyāda bī-vefālar içinde saña selām	Başum Ḥayālī ḡulle-i kūh-ı belādudur Kim düd-ı āhum oldı anuñ üstüne ḡumām	ḤAYĀLĪ
82	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Başum diyār-ı ḡamda belā kūhsārıdır İki gözüm bi‘ aynihi anuñ pıñārıdır	Beyti ocaḡına şu ḡoyan cümle şā‘ irüñ Cānā Ḥayālī nüñ ḡazel-i ābdārıdır	ḤAYĀLĪ
83a	Ḥayālī	Gazel/7 beyitlik		Ol melek-simā perī kim beñzemez insān aña Cāmıla dilden fedā olsun ḡezārān cān aña	Yār hecrile Ḥayālī şöyle mūnis oldı kim Rüz u vuşlat gibi olmuşdur şeb-i hicrān aña	ḤAYĀLĪ
83	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Elüñe cām al geldi cihānuñ sa‘ d-i devrānı Bahāristānıla zeyn eyledi gülşen gülistānı	Ölüden kem degülsin sen daḡı cūş u ḡurūş eyle Ḥayālī zinde-dil ol geldi ayş u nūş devrānı	ḤAYĀLĪ
83b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Yaş dökdi gözlerüm baḡıcaḡ sīne dāḡına Ḥayli ḡoḡ aḡçe düşdi erenler ḡerāḡına	Rüy-ı nigāra öyküneli gül Ḥayālī iyā Şu ḡoydı ebr-i gülşen-i dehrüñ ocaḡına	ḤAYĀLĪ

83	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Nice bir ehl-i islāma bu kīnūñ Behey kāfir senūñ de var a dīnūñ	Müselmān sevmeden geçdi Ḥayālī Yine bir kāfir oldu nāzenīnūñ	ḤAYĀLĪ
84a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Eşküm sitāresin şalalı ayağa gözüm Sen meh-liḳā yanında benüm düşdi yıldızum	Yāruñ yolunda ḥāk olursam Ḥayālī ben Kuḥl edine gözüne her ehl-i nazar tozum	ḤAYĀLĪ
84	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Degül içindeki merdüm bu çeşm-i giryānuñ Ḥayāl-i ḥālidür uçar gözünde cānānuñ	Meger ki Ḥayālī sözüñde tılsım-ı sihr etdüñ Ki girdi koynuna yāruñ bu resme dīvānuñ	ḤAYĀLĪ
84b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Şaldu ğamda ḥāne-i ‘aşḳuñ ezel bünyādını Taşa kullandım belā iḳliminūñ Ferhādını	Ey Ḥayālī ‘aşḳa inkār itse zāhid tañ degül Ḥayli müşkildür kişi terk eylemek mu‘ tādını	ḤAYĀLĪ
84	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Mihr-i ruḥuña dil vireli ey meh-i tābān Sāyem gibi yirden yire çaldı beni devrān	Bir meyyite döndi müteḥarrik bu Ḥayālī Ol rūḥ-ı revān olalı cānı gibi pinhān	ḤAYĀLĪ
85a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ḳan ağladuñ görünce ben ‘āşıḳı belāda Ey çeşm-i ḥün-efşānuñ olsun demūñ ziyāde	Teşbih sāde vermez zīnet söze Ḥayālī Rengīn edā gerekdür eş‘ār-ı dil-ğüşāda	ḤAYĀLĪ
85	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ṭālī‘ ümde bu gönül her kime kim māyil olur Göremez bir gün anuñ māh-ı cemālin yıl olur	Ġayrıya mihr-i vefā ola Ḥayālī ye cefā Ey şeh-i mülk-i melāḥat buña kim ḳāyil olur	ḤAYĀLĪ
85b	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		İde mi meyl ser-i zülfi dil-i pür-hevese Bāl açub uça mı şehbāz şikār-ı mekese	Şöyle ḥāk oldu Ḥayālī ki bulunmaz gerdi Çarḥ-ı ğırbāl oluban ḥāk-i zemīni elese	ḤAYĀLĪ

85	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Ben belā Ferhādīyam kūh-ı ğam-ı dildārda Şu‘ le-i āhum başumda lāledür kühsārda	Ey Ḥayālī ol mehūn dendānı vaşfı şanasın Bir dūr-i nā-süftedür bir nazm-ı gevher-bārda	ḤAYĀLĪ
86a	Ḥayālī	Gazel/5 beyitlik		Her kaçan vahşī ğazālüm geşt ider şahrā yüzün Hāy u hūyum āh kim ol dem tatar dūnyā yüzün	Kūy-ı faqrı devlet-i dehre Ḥayālī virmedi Böyle kullanmak gerek ‘ālemde istignā yüzün	ḤAYĀLĪ
86	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Bu çeşmüm çeşme-sārınuñ ‘aceb hūnīn aqar yaşı Meger varısa ol ‘aynuñ ciğer dāğındadır başı	Kemāl-i luṭf-ı tab‘uñla senūñ nazmuñ gören İshāk Hemān bī-ihtiyār eyler saña taḥsīn ü sâbâşı	HAZRET-İ MONLA İSHĀK
86b	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Mübtelā-yı derd-i hicrān eyleyen sensin beni ‘Āşık-ı bī-şabr u sāmān eyleyen sensin beni	Ḥāme-i luṭfuñla İshāk adını evvel yazup Defter-i ‘uşşāka ‘unvān eyleyen sensin beni	İSHĀK
86	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Ger gedāyisem ne var ğam mülkünün sulṭānıyam Sen kemān-ebrū nigāruñ kuluşam kurbānıyam	Şabr didigün nedür İshāk bilemezsin gibi Kim senūñ gibi nigāruñ zār u sergerdānıyam	İSHĀK
87a	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Āh kim bir ‘āşık-ı şūrīde-hāl oldum yine Gönlümi elden yitürdüm pāymāl oldum yine	Bī-vefālar şüretin İshāk dilde naqş idüp Yanaram bir şem‘-i fānūs-ı ḥayāl oldum yine	İSHĀK
87	İshāk	Gazel/7 beyitlik		Saña kim didi dili derdle bīmār eyle Ey ṭabībüm yūri var ḥasteñe tīmār eyle	Bezm ü ğam boynuña düşdi ne çekerseñ yiridür N’ola İshāk gerek kendüni berdār eyle	İSHĀK
87b	İshāk	Gazel/6 beyitlik		Gerçi Yūsuf gibi mümtāz güzel nādir olur İki ‘ālemde nazīrūñ yok dağı söz bir olur	Yalñuz cānıla cānān ele girmez İshāk Devlet ol kişi(ye) kim sīm ü zere kâdir olur	İSHĀK

87	İshāk	Gazel/7 beyitlik		Senüñ için götürür sinede âdem cânı Ehl-i dilden ne kaçarsın behey âdem cânı	Göre İshāk göre Üskübî virimez felege Melege yer kımadı şehrimüzüñ oğlanı	İSHĀK
88a	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Hâli sulţân-ı Habeşdür dil anuñ otağıdur Dîni yok imâni yok haţtı amânsız yağıdur	Didüm İshākı bilür misin ayıtdı kimdür ol Yoluña cân baş nişâr ider ayak toprağıdur	İSHĀK
88	İshāk	Gazel/7 beyitlik		Qaddüñe hüsnüñ libâsı atlas-ı dîbâ yeter ‘Âleme pîrâye ol naħl-i cihân-ârâ yeter	Yâra fûrkat-nâme gönderdükde İshāk adını Yaz bu şi‘ri evveline şüret-i inşâ yeter	İSHĀK
88b	İshāk	Gazel/7 beyitlik		İlâhî miħnet-i hecre giriftâr olmasun kimse Benüm süz-ı derûnumdan haberdâr olmasun kimse	Temâşâ eyle İshāk kuñ neye dönmişdürür hâli Esîr-i bend-i hecr olup giriftâr olmasun kimse	İSHĀK
89a	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Şüfi ölürse ağzına almaz ney adını Bî-zevk olan kişi ne bilür ağzı dadını	Adı bilinmedük kişinüñ hâţırın şorar Ol ğonca-leb añar mı gör İshāk kuñ adını	İSHĀK
89	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Şüfi seyr itmez döner hüsn-i dil-ârâdan kaçâr Gör ne eblehdür senüñ gibi temâşâdan kaçâr	Ol gözi âhüya n’itdüm n’eyledüm İshāk kim Bir dem ârâm eylemez görse bu şeydâdan kaçâr	İSHĀK
89b	İshāk	Gazel/6 beyitlik		Âh kim gözden bıraқdı ol gözi fettân beni Vâdî-yi hicrâna şaldı itdi ser-gerdân beni	Ben ol İshāk am ki şimdi yâd idüp her ğüşede Bir nefes dilden düşürmez defter-i dîvân beni	İSHĀK
89	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Ğamuñla gerçi varlıqdan eşer yok Derûn-ı dilde hecrüñle neler yok	Sever her gördüĝi maħbûbı dirler Görüñ İshākı aşlâ bir sever yok	İSHĀK

90a	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Dilrübālar çok velī hergiz nazīr olmaz saña Hey ne dirsın pādīshāhum kim esīr olmaz saña	Gör nice bī-miṣl ü bī-hemtāya virdi gönlünü Āferin İshāk va'llāhi nazīr olmaz saña	İSHĀK
90	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Görmedüm sen şem'-i bezm-ārāyı bir gün bir gice Āh u yaşum gitdiler ārāyı bir gün bir gice	Dünyede ādem misin İshāk eger kucmaziseñ Ol perī-peyker melek-sīmāyı bir gün bir gice	İSHĀK
90b	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Mecnūn-ı ğam muḥabbet-i 'aşkuñ neden bilür Bu bir belādudur bunı şāhum çeken bilür	İshāk Hāk bilür ki cemāl-i nigārsız Gönlüm behiṣti gūşe-i Beytü'l-Ḥazen bilür	İSHĀK
90	İshāk	Gazel/7 beyitlik		Gel ey ğam gönlümü kılma mükedder Ne virdüñ alımazsın hey birāder	Güzelsiz hiç olıbilür mi İshāk Birisin girü sevmişdür muḥarrer	İSHĀK
91a	İshāk	Gazel/6 beyitlik		Bezm-i ğam muṭrībinüñ sine rebābın götürür Çeşm-i giryān kabağı ʔolu şarābın götürür	Ol cefā yükü ne cevri eylese İshāk çeker Ne kadar olsa anuñ nāz u 'itābın götürür	İSHĀK
91	İshāk	Gazel/5 beyitlik		Bildüm seni ol āfet-i devrān degül misin Şol bir didükleri gözi fettān degül misin	Niçün kenāra çekmedüñ ol serv-kāmeti İshāk toĝru söyle peşimān degül misin	İSHĀK
91b	İshāk	Gazel/5 beyitlik		'İd-i ḥüsnin gördi bir dildāra düşdi gönlümüz Bayram olaldan 'aceb āvāre düşdi gönlümüz	Sen şaķın dil derdüne İshāk dermān isteme Çünkü şol bir gözleri mekkāra düşdi gönlümüz	İSHĀK

92a, ...- 103b	Kerīmī		Şehrengiz /129 beyitlik	Dilā yād eyle evvel nām-ı ma‘būd Budur dār-ı cihāndan bāb-ı maqşūd	Görür ‘aybı yüzün her kimsenün şāf Kör olcağ kişide çeşm-i inşāf	ŞEHR-ENGİZ-İ ŞEHR-İ EDİRNE ‘AFĀ ‘ANHÜ KERİMİ ENDER TEVHİD-İ BĀRĪ ‘AZZE İSMİHU
104a	Kerīmī	Müsedde s/ 5 bentlik		Olmasun şāyed deyü şer‘i muḥabbetde günāh Niçe müddet sırr-ı ‘aşkı sīnede kıldım penāh ‘Ākıbet bildüm ki rāzım fāş ider eşkile āh Añlasun bu maḥla‘ımdan her kişi bī-iştibāh Bir ‘aşır ḥün sevdi dil nām-ı Şerīfi Muşli Şāh ‘Azb-i ‘uşşāka cemālī muşhafī luḥf-ı İlāh	Bu Kerīmūn çekdügi derd-i dilimi ḥaqqıçün Luḥf u ḳahr-i yārdan ümmīd-i dil mi ḥaqqıçün Mażhar-ı luḥf-ı ḥudā dār-ı na‘īmi ḥaqqıçün Menşe’-i ḳahr u sitem nār-ı cahīmī ḥaqqıçün Ey Kerīmī dilerem ‘arş-ı ‘azīmi ḥaqqıçün Kuşe-i ‘izzetde anı ber-devām itsün ilāh	MÜSEDDES-İ KERİMİ
104b	Kerīmī	Muham mes/ 5 bentlik		Ey cemāl-i āyet-i nūr-ı şafā Yūsufcuğum Secdegāh-ı āsitānı ve’s-semā Yūsufcuğum Muşhaf-ı ḥüsne yüzi şems-i duḥā Yūsufcuğum Merdüm-i şāhib-kerem ol kıl vefā Yūsufcuğum Saña dirseñ her kişi itsün du‘ā Yūsufcuğum	‘Ārif olan rāzını taḥte’l-lisān üzre yazar Ya’ni esrār-ı ḡamın levḥ-i nihān üzre yazar Ḥarf-i hicrānı Kerīmī çāk revān üzre yazar Bu kelāmı şafḥa-i maḳbūl-i cān üzre yazar Her ne dürlü cevr ü zulum itseñ aña Yūsufcuğum	MUḤAMMES-İ KERİMİ
105a	Kerīmī	Muham mes/ 5 bentlik		Muḥabbet sırrına vākıf olaldan dār-ı dünyāda Ten-i zār u nizārum döndi bir şehr-i ḡam-ābāda	Derün-ı perde-i dilde yazup taşvīr-i ruḥsārın Getürme defter-i nuḥka o şāhuñ nām-ı dürr-bārın	MUḤAMMES-İ KERİMİ

				Belâlar Bîsütünin mesken idüp cân-ı nâ-şâda Dilâ Mecnûn şîfat âgâz idersin âh-ı Ferhâda Hikâyât-ı gam-ı hürşîd oğur gibi Feraşâda	Kerîmî gibi ‘ârif ol okı ezkâr-ı eş‘ârın Kelâmı ‘ârif-i cân ol nihân it ‘aşkıñ esrârın Şikâyât-ı gam-ı cânâne-i yâd itme her yâda	
106a	Kerîmî	Murabba /5 bentlik		Rind-i ser-bâziseñ ‘âşık başuñ al meydâna gel Terk-i cism ü cân u dil kıl meclis-i cânâna gel Sâlik-i râh-ı fenâ ol maħfil-i ‘irfâna gel Seyr-i gülzâr-ı cinân it câmi‘-i sulţâna gel	Ey Kerîmî şüretâ rind-i ħarâbât ehli ol ‘Âşık-ı dîdâr olup keşf-i kerâmât ehli ol Tâlib-i firdevs-i â‘lâyı münâcât ehli ol Seyr-i gülzâr-ı cinân it câme‘-i sulţâna gel	MURABBA‘-İ KERÎMÎ
106b	Kerîmî	Ferd		Ola keyf-i mey ü meyserle Kerîmî hoş ser Didi nuţk-ı ezeli entehümâ çün eger		FERD
106	Kerîmî	Kıt‘a/ 2 beyitlik		Aldum Kerîmî dîde-i inşâfî destime Gördüm cihâmı toptolu teşvîşile belâ	Ķufl-i dehân-ı cânı açup dil anahtarı Didi ilâhümâ ve Ķinâ rabbenâ belâ	ĶİTA‘
106	Kerîmî	Ferd		Ķişâr-ı ma‘rifet fethine cânâdan Kerîmî diyelim gel Allâh Allâh		FERD
106	Kerîmî	Müfred		Kerîmî dâr-ı dünyâda budur maĶbûl ins ü cin Ne senden kimse incinsin ne sen kimseden incin		MÜFRED
106	Kerîmî	Gazel/ 5 beyitlik		Daħl ide gelmişdür ehl-i zümre tuğyân olan Biz faĶîre ħarf atarsa tañ mı her nâdân olan	Ey Kerîmî sen degilsin seni bilmez daħi il Künc-i faĶr u faĶalar içre düşüp bî-nân olan	KERÎMÎ

107a	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Bir yanım âb-ı ezeldür bir yanım nâr-ı ‘ebed Bir avuç toprağım iki arada ben bî-meded	Şâl-i mihnet guşşasın çekme Kerimî dünyede Sen hemân dervîş oligür eksük olmaz bir nemed	KERİMÎ
107	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Bir ğubâr ekl eylesem bî-‘aql u sekrân olmasam Bir şarâb içsem cihânda mest ü hayrân olmasam	Bu nedâmet hânede yeterdi bu deñlü kemâl Ey Kerimî itdügüm fi’le peşimân olmasam	KERİMÎ
107b	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Perde-i tîr-i dile râz-ı nihânımsın benüm Mâ-ğaşal rûh-ı revân cân içre cânımsın benüm	Zâhir u bâtın Kerimî bendeñüñ budur şeri Günden ezher ma‘ni-i sırr-ı nihânımsın benüm	KERİMÎ
107	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Alma bâğ u güle câhil ü nâdan güzeli Göricek oğumaya gül gibi rengin gazeli	Didüm ey düst belânuñ oğına sîne siper Nâzıla geldi didi be bu Kerimî kaydı	KERİMÎ
108a	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Şûretâ gamğînüm ammâ şadumânum gizlüce ‘Andelîb-i gülşen-i bâğ-ı cinânum gizlüce	Rûh-ı mahzâm pür olup ‘aşk-ı revân âsâyıla Ey Kerimî kimse bilmez ben ne cânım gizlüce	KERİMÎ
108	Kerimî	Gazel/ 5 beyitlik		Kemâlim var deyü şanmañ ser-i ‘izzetde nâzım var Ğubâr-ı meskenet içre yatur rûy-ı niyâzım var	Kerimî yem ayağüñ tozuna ‘arza mecâlim yok Derûn-ı dilde çâk cânım gibi bir gizlü râzım var	ĞAZEL-İ KERİMÎ
108b	Kerimî	Ferd		Kerimîye dil uzadan yegnicek Götüñ varsa ağaç bazarına gel		FERD
108	Kerimî	Kıt’a/2 beyitlik		Ey Kerimî şehrimizde şöyledür ehl-i kemâl Münşî-yi şâhib suhnden yollara aşmaz hımâr	Ehl-i şî’r olan güzeller dünyesinden kubbesi Şehr-i şî’re yapaman şâ’ir si.... bir menâr	KIT’A

108	Kerīmī		ıdııye/2 beyitlik	Bu arhuñ devre geldike meh ü mihr şeb u rüzī Hemıše mesned-i ızz ü cemāl-i hada āyım ol	Şeb-i adr-i vişāliyle olup dāyım neşāt ire Temāşā-yı cemāl-i ıydine dāyenle āyım ol	ıDİYYE
108	Kerīmī	Kit'a		Hāme-i udret-i ezel yazdı Şafha-i dehre min ıaleynā fān	Bu ıbāb ire kimse gūş itmez Bülbül olup Kerīmī eyleñ elhān	KIT'A
109a	Necātī	Gazel/ 6 beyitlik		Mümkün midür ki şarıla bir sım-ten baña Ölem gidem meger ki şaralar kefen baña	Cānā Necātī ıyle gel ağız bir eyle kim Saña şeker-dehen dine şırın-suhan baña	EZ-ĠAZELLİYĀT-I NECĀTĪ
109	Necātī	Gazel/ 7 beyitlik		Ey cemāl-i feruğ-ı ferhunde-zāt Bir güzelsin ıömr gibi bī-şebāt	Bir iş eyle ki añılsın dünyede Ey Necātī fā ıilātün fā ıilāt	VE LEHU
109b	Necātī	Gazel/5 beyitlik		Virelüm şıve-i Ferhāda şuret Ki artubdur birāder şimdi şan ıat	Götürdüñ mülk-i keşret(den) ayağı Necātī vārimış başunda devlet	VE LEHU
109	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Terk eyle varı düst yolında gedālīg it ıĀlem iinde başı au pādışālīg it	Cānā Necātī o seni dünyā adar sever Dünyā gibi gel imdi yeter bī-vefālīg it	VE LEHU
110a	Necātī	Gazel/ 5 beyitlik		Aldı gönlüm bir perī-peyker melek-sımā yigit aşd-ı dın itdi meded hey ol büt-i tersā yigit	Gördüğün yirde Necātī ıı tecāhül idesin Hüsnuñe mağrūr(sın) neyki bu istignā yigit	NECĀTĪ
110	Necātī	Gazel/ 5 beyitlik		Oldı bura ı zülf-i miskın el-ğıyāş Ġālib oldı kāfir-i ın el-ğıyāş	aldı mişnetde Necātī derd-mend Yā ğıyāşü'l-müstefisınü'l-ğıyāş	NECĀTĪ

110b	Necātī	Gazel/7 beyitlik		İdersin şūfī bize çehreñi zerd Kim olur senden andan derdüñe derd	Yüzini görmege cān vir Necātī Açar cennet çapusun çünki cömerd	NECĀTĪ
111a	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Şol qara hālūñ zenaḥdānuñda ey ḥorşīd-ḥad Bir ḥabeşdür Mışır zindānında maḥbūs-ı ebed	Her kişi bir mesnedile irişür bir devlete Pādişāhum işigūñ oldı Necātī ye sened	NECĀTĪ
111	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Ben gedāyem pādişāhumdur nemed Ḥār zaḥmından penāhumdur nemed	Gerçi kim küstāḥlık çoğ etmişem Ey Necātī ‘özü-ḥāhumdur nemed	NECĀTĪ
111b	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Şād olmadı ‘aşk elinde Ferhād Oñmadık olurmuş eger üstād	İşin kızıl altun oldı tā kim Olduñ Necātī meyile mu ‘tād	NECĀTĪ
111	Necātī	Gazel/8 beyitlik		Güzeller gamze-i tekrār iderler Kişiyi kendüden bīzār iderler	Necātī ḥūblardan ki şaşın kim Alurlar gönülünü inkār iderler	NECĀTĪ
112a	Necātī	Gazel/6 beyitlik		Gönlüme gāh nesteren ü geh semen gelür Derviş ölüsine niçe yerden kefen gelür	Meyl eylerüz Necātī gibi tevbeye velī Ey ḥāce qorqaruz yine vaqt-i çemen gelür	NECĀTĪ
112b	Necātī	Gazel/5 beyitlik		Dil ü cān ol semen-bere çekilür Piş-keşdür ki beglere çekilür	Ḥatṭı vaşfın Necātī yazmaziseñ Ḥatṭı-ı nisyān o deftere çekilür	NECĀTĪ
112	Necātī	Gazel/5 beyitlik		Yārıla koñ beni beni ol yār yeg bilür Bī-çāre ‘andelībini gülzār yeg bilür	Ey gül bu guşşa kışşasını şor Necātī ye Ki aḥ-ı ‘aşkı bülbül-i bīdār yeg bilür	NECĀTĪ

113a	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Umaram maṭla‘-ı şî‘rüm eyâ ḥūr Olur Ka‘be yüzüñle Beyt-i Ma‘mūr	Muḥabbet âteşine yaḫ vücūduñ Necâti müdde‘î çeşmine kül ur	NECÂTÎ
113	Necâti	Gazel/7 beyitlik		İşigüñ yaşumıla hem-demdür Meger ol Ka‘bedür bu zemzemdür	Âferin ey Necâti tab‘uñla kim Ṭarz-ı eş‘ârda müsellemdür	NECÂTÎ
113b	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Dil kişverine zülf-i siyâhuñ belâ yeter Yıkmağa bir vilâyeti bir ejdehâ yeter	Tek yirde gögde zerre kadar minnet olmasun Örti döşek Necâti ye bir büriyâ yeter	NECÂTÎ
113	Necâti	Gazel/6 beyitlik		Saña ancak kamer çâker degüldür Güneş dahi aña beñzer degüldür	Cihân-ı pîre-zâle baş қоşanlar Necâti er degüldür er degüldür	NECÂTÎ
114a	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Nedîmi bezm-i dünyânuñ nedemdür Gel anı bir dem it kim dem bu demdür	Kimi şüfî dirildi kimi şâfî Ara yirde Necâti müttehmdür	NECÂTÎ
114	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Zekân-ı yârda vefâ neyer Ser-nigün çâh içinde mâ neyer	Şol çemende Necâti ide figân ‘Andelîb-i suḫan-serâ neyer	NECÂTÎ
114b	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Yâruñ cefâsı gayrıya derd-i belâ gelür Ben mübtelâya râḫat-ı luṭf-ı vefâ gelür	Miskîn Necâti âh ider ü kendüden geçer Yâruñ nidem ki cennet-i küyın aña gelür	NECÂTÎ
115a	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Cânâ cefânı ‘âşık-ı bî-dil vefâ bilür Her taş ki ata reddüñ eli merḫabâ bilür	Âḫîr kemân қаşuñı eger âhum âteşi Ya ‘ilmîni Necâti kuluñ müntehâ bilür	NECÂTÎ

115	Necātī	Gazel/6 beyitlik		Dili bir dilrübāya yandurıgör Muḥabbet şem'ini uyandurıgör	Ṭolaşur degme bir zencīr-i müya Necātī gönlüni uşlandurıgör	NECĀTĪ
115b	Necātī	Murabba / 8 bentlik		Gel kim açıldı çiçekler ṭarf-ı gülşen ḥūbdur Ṭurduğıyla her şecer bir sīm-ten maḥbūbdur Bād-ı ferrāş oldu servūñ sāyesi cārūbdur Bāga gel kim ṭarf-ı gülşen ḥūbdur mergūbdur	Ḥurrem ol kim sebze de zevk-i şafālar idesin Mest olup 'aşkıla luṭf u vefālar idesin Vaḫt ola miskīn Necātī ye du'ālar idesin Bağa gel kim ṭarf-ı gülşen ḥūbdur mergūbdur	NECĀTĪ
116a	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Göglerde āh yirde yaşum mācerāsıdır Her bir diyāruñ añılan āb-ı hevāsıdır	Bildüm Necātī şı'rüne şöhret viren nedür Rengīn ḥayāl ü şiveyile ḥūb edāsıdır	NECĀTĪ
116b	Necātī	Gazel/5 beyitlik		Müjde ey dil gelen ḥabībūndür Dil ü cān derdine ṭabībūndür	Güle baḫsañ Necātī nün yüzine N'ola ey düst 'andelībūndür	NECĀTĪ
116	Necātī	Gazel/8 beyitlik		Ġarazum 'aşqdan ḥaḫīḫatdür Meyl-i naḫş-ı nigār şüretdür	Gerçi hoşdur Necātī vecd ü semā' Ḥālet-i 'aşq özge ḥāletdür	NECĀTĪ
117a	Necātī	Gazel/6 beyitlik		Bir gülün gülşen-i cinānā deger Sünbülün 'ömr-i cāvidāna deger	Ey Necātī güzel dime ḥūra Nāgehān bu ḥaber fülāna deger	NECĀTĪ
117b	Necātī	Gazel/8 beyitlik		Ḥācib-i düst dilrübā görünür Ṭoğar ay gibi vaḫtehā görünür	Pādişehdür Necātī ma'nide Şüretā gerçi kim gedā görünür	NECĀTĪ

117	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Būseyile ğayre dilber cān virür Ķatlümi ol űuĶ ister cān virür	Ben nice cān virmeyem űol dilbere Kim Ķudā-yı bende virür cān virür	NECĀTĪ
118a	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Yanında kimüñ sencileyin bir űanemi var Kāfirdür eger zerrece göñlinde ğamı var	Bir tâze güzel sevdi cihān içre Necâti Kim serv boyı lâle ruĶı ğonca femi var	NECĀTĪ
118	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Çınaruñ Ķadd-i yāra nisbeti var Eli yufĶa velī Ķoű himmeti var	Ayağuña yüzün sürer Necâti Eyü varur başında devleti var	NECĀTĪ
118b	Necâti	Gazel/7 beyitlik		Yā Rab ol serv-i nāzı kim sevmez Veylī ‘ömr-i dırāzı kim sevmez	Çün Necâti maĶām ola dem-sāz Nağme-i űāhnāzı kim sevmez	NECĀTĪ
119a	Necâti	Gazel/8 beyitlik		Kim ola kim sen büti emsem dimez Leblerüñ cān derdine emsem dimez	Zerreye teűbīh itmiş ağzuñı VāĶı ‘ā miskīn Necâti kem dimez	NECĀTĪ
119	Necâti	Gazel/6 beyitlik		Ķam-ı cānāne-yi her cān götürmez Ki degme memleket sulĶān götürmez	Necâti bezm-i Ķāű u cür‘a-i düst Bu ululuĶları devrān götürmez	NECĀTĪ
119b	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Ey rind-i Ķarābāt bize ‘ār gerekmez Mest-i mey-i ‘aűĶ olana inkār gerekmez	Ölür yalıñuz diyü Necâti yi uűanmañ Bu ‘aűĶ ĶarīĶinde hevādār gerekmez	NECĀTĪ
119	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Cām-ı űarāb-ı ‘aűĶuñıla Cem degül miyüz Bezm-i ğamuñ űafāsına Ķurrem degül miyüz	Dilber Necâti vaűfın idelden Necâtiyā Üslüb-ı nazm içinde müselleme degül miyüz	NECĀTĪ

120a	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Figān u āh-ı nāle bir dem olmaz Ki sāz-ı Zöhreye zīr ü bem olmaz	Belā yurdına onmasun Necātī u ‘āı kim amıla urrem olmaz	NECĀTĪ
120	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Cihānda ādem olan bī-am olmaz Anucūn bī-am olan ādem olmaz	Necātī tevbei bozma dilerler emende lāle vū il epsem olmaz	NECĀTĪ
120b	Necātī	Gazel/7 beyitlik		tmedūm cān iun azula nizā‘ Yo behāya gitdi ol nāzūg metā‘	ara baruma ekeyin o gibi pe oca eyleyeyin el-vedā‘	NECĀTĪ
121a	Necātī	Gazel/7 beyitlik		uludur māh eger ac ü eger o Ne lāzım sylemek ul eksük artu	Necātī ocalıda oldu ‘āı Dirīa geldi ge vat irdi onu	NECĀTĪ
121	Necātī	Gazel/7 beyitlik		Cānumu cānı degül mi leblerū Yüregüm anı degül mi leblerū	Olıca sīb-i ulābı ababu La‘l-i rummānı degül mi leblerū	NECĀTĪ
121b	Necātī	Gazel/5 beyitlik		Derdile ünde bi keret ölmek Kime yalanısa baa gerek	Azıcu cānlusun Necātī sen Cür‘a-i la‘l-i yārdan el tız ek	NECĀTĪ
121	Necātī	Gazel/7 beyitlik		özümü rüen idübdür yine āk-i ademū amdüli‘llāh bile geldi ademūle keremū	eb-i minetde neler ekdi Necātī dervī Demū olsun demū ey ub-ı cefā-pīe demū	NECĀTĪ
122a	Necātī	Gazel/8 beyitlik		Gelmemidür gelmeyiser doneli devr-i felek Sencileyin barı atı bencileyin cānı pek	Zülfu ucundan Necātī nū neler ekdüklerin Bi yıl ‘ömri olsa bide birin olmazdı dimek	NECĀTĪ

122b	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Baş koşma mey-i nâbıla peymâne degülseñ Hay uyma delü qanluya dīvâne degülseñ	Ey bâde-i gül-çihre müdâm al geyersin Bu şive nedür şahid-i kâşâne degülseñ	NECÂTÎ
122	Necâti	Gazel/7 beyitlik		El-ḥamdüli'llâh eyledi terk-i cefâ ḥaṭuñ Yazdı nigîn-i la'lüne naqş-ı vefâ ḥaṭuñ	Āzâd olur ḥaṭıla kul olan Necâtiyi Āzâde yürür iken ider mübtelâ ḥaṭuñ	NECÂTÎ
123a	Necâti	Gazel/6 beyitlik		Elâ ey Yūsuf-ı Ke'ânı Mışruñ 'Azizi 'âlemüñ sulṭanı Mışruñ	Ṭavâf-ı Ka'bedür kûyü Necâti Şaçı şamuñ ruḥ-ı ḥandâni Mışruñ	NECÂTÎ
123	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Gönül ger kulısañ ol şâhıla ol Belâya şabr kıl Allâhıla ol	Eyâ şüfi Kalendardür Necâti Ögünmez mañşibile câhile ol	NECÂTÎ
123b	Necâti	Gazel/6 beyitlik		Ölürsem sen gözi bîmâr elinden Gerekmez Āb-ı Hıızr ağıyar elinden	Necâti vaşf-ı la'lüni yazarken Kalem zâr oldu kan ağlar elinden	NECÂTÎ
123	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Deli qanlulara uyduñ delisin Gönül danışmadın öldürmelüsin	Necâti ekmel-i 'âlem olursañ Çü yok bir ḥabbe 'aşkuñ ekmelisin	NECÂTÎ
124a	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Revnaq bulalı bu ḥaṭṭ-ı miskîn Yüz yire qodı benefşe miskîn	Gün yüzine mâh öykünürmiş Āyine Necâti gözüñ aydın	NECÂTÎ
124	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Göriccek yaruñ elde okuyasın Benüm çün başla oқи ḥâce Yâsîn	Ne yirde varise 'uşşâq-ı ğamgîn Necâtinüñ idelüm oқи yâsin	NECÂTÎ

124b	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Cefâ vü şîve vü nâz öğrenürsin Eyü varmaz yaramaz öğrenürsin	Kayurmaz yâr çok çok cevri iderse Necâti sen de az az öğrenürsin	NECÂTÎ
124	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Câm-ı 'aşkuñdur dem-â-dem sırrımı fâş eyleyen Nâr-ı şevkuñdur hemîşe gözlerüm yaş eyleyen	Sâlik-i râh-ı hâkîkatdür Necâti korkusuz Dil-rübâlar 'aşkıñı kendüye yoldaş eyleyen	NECÂTÎ
125a	Necâti	Gazel/5 beyitlik		Düstüm serv-i kâmet olmışsın Durduğuñla kıyâmet olmuşsın	Ey Necâti selâmet ehliyidüñ Ne 'acâyib melâmet olmuşsın	NECÂTÎ
125	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Cân virürin âh u efgân üstine Yeg görürin derdi dermân üstine	Tîr-i gâmzeñle kemend-i zülfüñüñ Yiri baş üstine vü cân üstine	EZ-MUKAṬṬA 'ÂT
125	Necâti	Kit'a/3 beyitlik		Güçdür ne kadar diriseñ ey dil Ṭarz-ı gâzeli re'âyet itmek	Âsân degül'a benüm efendim Dünyâyı bütün ziyâfet itmek	VE LEHU
125b	Necâti	Kit'a/3 beyitlik		Ey benüm şî'rüme nazîre diyen Çıkma râh-ı edebden eyle hâzer	Hârfi üç olmağıla ikisinüñ Bir midür filhâkîka 'ayb u hüner	NECÂTÎ
125	Necâti	Kit'a/3 beyitlik		Sözüñe terbiyet gerek ki sözüñ Terbiyet filhâkîka 'illetidür	Yeşerüb bir ağacıñ vire yemiş Nev-bahâruñ kemâl-i kudretidür	VE LEHU
125	Necâti	Kit'a/3 beyitlik		Benüm hañçer-redîf ebyâtumıla Bilindi pâdişâhuñ ihtîşâmı	Redîfi hañçer itdüñ manşıbı sen Kılıcuñıla alursın ola mı	VE LEHU

126a	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Diyem Cenāb-ı Hāzretde yevm-i su'āl eger Luḫfila rahmetile ḫulından cevāb ala	Dünyā evine ḫonduḫ oturdūḫ bir iki gün Bu var mı kim kerīm ḫonukdan ḫisāb ala	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Şimdi anlar yarar güzellere kim Odaya iledüp şarāba çeker	Şoḫbete bir ḫaç aḫçe ḫarc eyler Sarḫoş eyler döner ḫisāba çeker	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Bir aḫçenüñ bitürdüğün bitürmez biñ ḫişi varsa 'Aziz itmiş anı Allāh hemānā dest-i ḫudretdür	Filürinüñ bitürdüğün bitürür aḫçe de ammā Velikin şol ḫadar var kim filüri sikke-şüredür	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Serv-i çemenüñ şivesi endāzeden aşdı Nazüglügile ḫāmet-i dildāra yanaşdı	Dīvāne gerekmez mi eyā ḫüsn bahārı Şular bulanı başladı göñlüm yine taşdı	VE LEHU
126b	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Her demde elüñden işüm āh olmuşdur 'Ömrüm bu hevāyile tebāh olmuşdur	Günden güne āhumı benüm arturı gör Benden saña bilsem ne günāh olmuşdur	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		'İzzet isterseñ arḫa vir arḫa Bir ulu āsitāna bir bāba	Ka'beye virmeseydi arḫasını Kimse baş egmezidi miḫrāba	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Benüm cānum irādet meclisinde Zelil olan 'azizüñ 'izzeti var	Ayağa düşdüğü için mey-i nāb El üstinde tutarlar ḫörmeti var	VE LEHU
126	Necāti	Kit'a/2 beyitlik		Mey-i nābuñ ne ḫikmeti var kim Acılığında lezzeti biledür	Dirhemin ger bir aḫçeye alsañ Yine içinde ḫörmeti biledür	VE LEHU

127a	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Hîç açma Necâti bâb-ı şî'ri Şol kimesneye ki ola nādân	Her beyti ider 'avâm tab'ı İl kunduğı hâne gibi vîrân	VE LEHU
127	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Nâz eliyle açdı dilber yaqasın Ben bilürem anca diller yaqasın	Dâmen-i dehrüñ mu'aţtar olmağa Zeyn ider zülf-i mu'anber yaqasın	VE LEHU
127	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Ögünmege yerersin egerçi Necâtiyâ Umar mısın ki halk-ı cihânda temîz ola	Mısr-ı hünerde kendüyi şatmağ gerek kişi Yûsuf gibi dilerse ki vara 'azîz ola	VE LEHU
127	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Atuben âh kemendini bedenden çıkasın Koyasın benliği ol vaqıtde benden çıkasın	Yıqasın qorkuluğın qal'anuñ andan çıkasın Atasın âh kemendini bedenden çıkasın	VE LEHU
127b	Necâti	Kit'a/2 beyitlik		Gel ey gönül idelüm lahza lahza derdile âh Qabül-i Hazret ola gibi rüy-ı zerdile âh	Ola mı soñ nefes-i dilde âyet-i tevhid Cenâb-ı Hazrete varam mı âh-ı serdile âh	VE LEHU
127	Necâti	Ferd		El urup reyhân saçın ruhsârına dilber saçar Beñzedür ol haţta kim barmağıla sultân yazar		VE LEHU
127	Necâti	Beyt		Celâle yazmağa dendân-ı hâme Dönübdür âh içinde iki lâme		VE LEHU
127	Necâti	Matla'		Hüsnuñ kemâle irmege haţtuñ turadurur Bir hün gibi ki luţfila buğı buradurur		VE LEHU

127	Necātī	Ferd		‘Aşq-ı dilberden ümîdin kesmesün Ferhâda diñ Bî-sütün üzre çıķub itsün temennâ bir daħı	VE LEHU
127	Necātī	Ferd		Sākī ol puħteyi şun k’anı helâl itdi âhum Nice mey nice kadeħ lâle-i nu’mândur bu	VE LEHU
128a	Necātī	Ferd		Yüzüm üzre baş kadem kim kebkebüñ yir eylesün Ol sa’âdet kebkebi bu ħâke te’şir eylesün	VE LEHU
128	Necātī	Ferd		Didüm ey meh seyre çık kim bâğ dil-cûdur bu gün Dağdub zülfin didi kim gün bulutludur bu gün	VE LEHU
128	Necātī	Ferd		İpligin ağzıyla ıslatduķça ol derzī püser Rişte-i ‘ömrüm olur perverde-i Âb-ı Ħayât	VE LEHU
128	Necātī	Ferd		Elma atışup ġayrıla gördüm begüm oynar Eyvây kaçan ańsam anı yüregüm oynar	VE LEHU
128	Necātī	Ferd		Nedür ey serv-i çemen şive firāvân degül’e Bâğ-ı ħüsniñde vefâ gülleri ħandân degül’e	VE LEHU
128	Necātī	Ferd		Gendünüñ ħüsni bahâsını ziyâd itmek için Kaşuñ ayaġa urur yâyi kesâd itmek için	VE LEHU

128b	Necâti	Ferd		Eskice kâliçeyi şatarisem Oda içi inen kalur hâlî		VE LEHU
128	Necâti	Ferd		Çeşme-i Hızr ey habîbüm leblerüñe cân virür Söyledüğüñ derdüme lezzet virür dermân virür		VE LEHU
128	Necâti	Ferd		Keşf it cemâlünü k'ola şermende âfitâb Çöz bend-i zülfünü kıla dem-beste misk-i nâb		VE LEHU
128	Necâti	Kıt'a/2 beyitlik		Çalem aldum elüme yazmağa kaldum tahrîf Bu elif lâm ider bendeye veç-i ta'rîf		VE LEHU
128	Zâtî	Gazel/5 beyitlik		Zülf-i şehde kalb-i 'uşşâkı şebîhün itmege Zâtîyâ şaf bağlamış gördüm bugün ben şaneyi	Na'ralarla mestler taldurdılar meyhaneyi Añdılar meclisde beñzer ol gözi mestaneyi	ZÂTÎ
128	Hâletî	Gazel/ 7beyitlik		Hâletî vaşf-ı leb-i dilberde eş'arum benüm Öpmege virmez biri birine erbâb-ı hüner	Çandedür ağzuñ senün cânâ sözüñden bildiler Virdi güftaruñ bugün 'uşşâka ğâyibden haber	ĠAZEL-İ HÂLETÎ
128	Yahya Efendi	Gazel/ 5 beyitlik		Ey küy-ı harâbatı gezen hâne be-hâne Ey derbeder itmiş seni evzâ'-ı zamâne	Yahya tolaşur bir gice etrafını şem'in Pervâne arar varise yanmağa bahâne	YAHYA EFENDİ
128	Zâtî	Müfred		Şanmanız kim kocalık bükdi belin Zâtînin Naqd-i 'ömr yetürmez arar		ZÂTÎ

128	Zātī	Müfred		Nerede bir çaşı mihrāb ola gün gibi ‘ayān Gözüm ol baña döner kıble-nümā gibi hemān		
128	Zātī	Müfred		Ġavvāş-ı baħr-i ‘aşq geçerse kayb eger ‘Uşşāk içinde olmaya mı bir deriñ yüzer		
128	Zātī	Müfred		Ocağum tütmez fezādan zevādum yoğ dime ey dil Ne ğam yirse yiter yabrağıla şem‘e ğanīmet bil		Müfred
128	Zātī	Müfred		Merdüm-i çeşm-i ‘alīyle kuħliçün ezin tozın Bulmaduğ sultānımı dün ħāk-pāy uğraduğ		Müfred
128	Zātī	Müfred		Naşīhat idecek cānā ‘arađ-rīz olma ħūbuñdur Ĥaķīr..... düşme sultānım murādum āb-ı rüyuñdur		Müfred
129a	Zātī	Müfred		Bize gel meygdeden genc-i dīv-i ta‘n eylemez ‘Acebdır zāhid-i nādān birin bilür birin bilmez		Müfred
129	Zātī	Müfred		İki destüm ÷oldı mı destimi şındurma benüm Tıtalum iki elüm ħandayımış ħanı kerem		Müfred
129	Zātī	Müfred		Yana çek sīneme cānānımı ğarķile dime Yādigāruñ ħala varduğda diyār-ı ‘ademe		

129	Zātī	Müfred		Ölürsem āh idüb ger görmeden ol serv-i bālasın Mezārum üstüne ey bağbān servüñ dik ağlasın	Kerīmī derdmendüm hālümü bilmez benüm yārān Ġarīb olmaya kendü şehri içre rabbenā kıllar	
129	Kerīmī	Gazel/5 beyitlik		Dimāğ-ı cānıla ey dil irerse bŷy-ı luřf-ı yār Biter her gŷše-i řaħn-ı cihāndan biñ gül-i gülzār	Tiġi şorarısa eger ol gözleri fettān Ġamzeñ görelı seyf-i du'āsını oķurdı	KERİMİ
129	Tiġi Beg			Ķařuñıla dil ŷ cānuma ġamzeñle oķ urdı 'Ālemde bugün mihr ŷ vefā yāyın oķurdı		TİĠI BEG RAĤİMALLAHU

IV. BÖLÜM

MECMŪ‘A-İ ĞAZELİYYĀT (Transkripsiyonlu Metin)

[2a]

1

EZ-ĞAZELİYYĀT-I HAYRETĪ

Mef’ūlü Mef’īlün Mef’ūlü Mef’īlün

1. Ne āteş ü bād u ne āb-ı gil idüm cānā
Sen serv-i hevā-baḥşa ben mā’il idüm cānā
2. Daḥi gili Ferhāduñ olmamışdı taḥmīr
Ben rāh-ı meşakḳatde pā-der-gil idüm cānā
3. ‘Ālemde henüz adı yād olmadın engūruñ
Ḥümḥāne-i vaḥdetde ben ḳanzīl idüm cānā
4. Leylīye henüz Mecnūn olmamışdı meftūn
Ben vādī-yi ḥayretde lā-ya’ḳīl idüm cānā
5. ‘Aşḳ eyledi āvāre ben Ḥayretīyi yoḥsa
Her ḥıdmete cānıla müsta‘cil idüm cānā

VE LEHU EYŻAN

Mef'ulü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Cānı gözini şol ki açā 'āleme baқа
Kūy-ı fenā içinde göre 'ālem-i beқā
2. Şahrā-yı dilde 'āşık odur gāh vāhıla
Hāşāk-i māsivā қomaya cümleten yaқа
3. Münkir dirilür ahsen-i taқvīme müdde'ī
Bātıl degül mi göz göre inkār iden Hāқа
4. Uşlu odur cihānda ki dīvāneler gibi
Zencīriñi muhabbetüñi boynına daқа
5. İki cihānı şūfī-yi şūret-pereste vir
'Āşıklaruz yeter bize ey Hayretī liқā

VE LEHU EYŹAN

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Gün yüzüne *ve'd-đuḥā*⁵⁰ eyler işāret Muşţafā
Hem kıılır *ve'l-leyl*⁵¹ zūlfüne delālet Muşţafā
2. Dest-i kudretle yazılmış sūre-i *ve'ş-şems*⁵²dür
Muşţaf-ı ḥüsnünde ki āyāt-ı rahmet Muşţafā
3. Bulımaz erbāb-ı 'aşkuñ şemme-i ḥālātını
Zāhid-i murtāz biñ kıılsun 'ibādet Muşţafā
4. Her kişi kim zūlfüñüñ küfrini imān bilmeye
Aña mü'min dimez erbāb-ı zerāfet Muşţafā
5. Dāl-i devletdür dile her bendi miskīn zūlfüñüñ
Ḥışm-ı çeşmüñdür baña 'ayn-ı 'ināyet Muşţafā

⁵⁰ Ve'd-đuḥā(Duha sūresi): Kur'ān-ı Kerīm'in doksān üçüncü sūresi. İslām Ansiklopedisi, C.9 ss.546.

⁵¹ Ve'l-leyl(Leyl sūresi): Kur'ān-ı Kerīm'in doksān ikinci sūresi. İslām Ansiklopedisi,C.24 ss.155/156

⁵² Ve'ş-şems(Şems sūresi): Kur'ān-ı Kerīm'in doksān birinci sūresi.İslām Ansiklopedisi C.38 ss.510/511

6. Һayretī yanar cehennemden beter hecr odına

İtmedüñ bir dem şefā‘at hey kıyāmet Muşţafā

4

VE LEHU EYŻAN

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mef‘īlü Fā‘ilün

1. Didüm yoluña rūḥ-ı revānum revān ola

Gül gibi bir gülümsedi didi revān ola

2. Öldürme ıl tevauf efendi kuluña kim

Şāyed ki aña acıyasın bir zamān ola

3. Gerçekler aña ar dimez ermez murāduna

‘Ahdinde gerçi kim şı kişi kim yalān ola

4. Çek ğam yükini dönme ki bu yolda kişinüñ

Cānı avī olur çü teni nā-tüvān ola

5. Cān elde baş etekde gerek Һayretī müdām

‘Aşı odur ki varı anuñ dermiyān ola

VE LEHU EYŻAN

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Bir devāsız derdimiş hicrān ki yok dermān aña
Bir 'aceb vādīyimiş fūrkat ki yok pāyān aña
2. Ehl-i dillerden kaçarsın ehrimendür hem-serūñ
Ey perī-peyker nice şabr eylesün insān aña
3. Yıldızı yokdur zevālli 'āşıkuñ yanuñda hīç
Mihri hūsnūñ de zevālin ey meh-i tābān aña
4. Āteş-i hicrānıla biñ dāğı vardur gönülümūñ
Yiridür ey lāle luţf eyle gönülünden yan aña
5. Bezm-i şādīde içersin yādlarla sen müdām
Hayretī kalur ıraqlardan baçup hayrān aña

VE LEHU EYŹAN

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Tīr-i ğamzeñ dūstum sehm-i sa'ādetdür baña
Her ne kim senden gelür 'ayn-ı muħabbetdür baña
2. Ƙadd ü ħaddüñden cüdā ey gülşen-i cān u göñül
Serv-i gül ħār-ı belā ħāşāk-i miħnetdür baña
3. Dūstum kāfir gözüñ tıġuñ degerse düşmene
'Aşķ meydānunda bir muħkem cerāhatdür baña
4. Mülk-i ğam sultānıyam şāhā ayāġuñ topraġı
Bir niçe yoldaşıla bir genc-i vaħdetdür baña
5. Keşret-i endūhıla miħnet bucaġı Ĥayretī
Kelle-i bī-devletümde tāc-ı devletdür baña

VE LEHU EYŻAN

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Gel gel ey bülbül belā küncinde Һaldāş ol baña
 'Aşıkiseñ bu Һarık-i ğamda yoldaş ol baña
2. Cānıla şāgird olup üstād-ı 'aşka gül gibi
 Gel Bahāristān oқuyalum sebaқdāş ol baña
3. Gel berü meyҺāne-i 'aşka қadem-rencide қıl
 Cām-ı ğam nūş itmede bir yār-ı evbāş ol baña
4. Devletinde şāh-ı 'aşkuñ bende ğam sultānıyam
 Ey gözüm saққālıg it ey āh ferrāş ol baña
5. Ğam beyābānında қaldum yalıñuz ey Һayretī
 Hey meded gel қandasın yoldaş u қardaş ol baña

EYŹAN

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Eşk-i hūnīnūmden oldı cümleten (ten)ğark-ı āb
Görinür başum bu kıanlu şuda mānend-i ħabāb
2. Keşret-i eşğālıla bir yirde sığmaz 'aşk-ı pāk
Kim bu rüşendür ki 'ankāyıla konuşmaz gurāb
3. Ruķ'a geldi baña yārumdan yazılsa tañ mıdur
Nāme-i 'aşk içre nāmum kām-bīn-i kām-yāb
4. Zindedür ħüsnüñ gülistānı senüñ kim anı Ħaķ
Gülşen-i rāz-ı ħaķāyıkdan idüpdür intiĥāb
5. Oķuyaldan 'aşk dersin levĥ-i ħüsn-i bārīde
Ħayretīnūñ her sözi ey ĥāce oldı bir kitāb

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ḥāk kıoyşun bād-ı ğam şol 'ayna kim aķıtmaş āb
Od yansun yiridür her dil ki olmaya ħarāb
2. Zāhidā gel tīre-dil olma bu dūd-ı āhdan
Kim sūtūn-ı āhıla ŧurur bu çetr-i bī-ŧınāb
3. Başdan aşdıysa gözüm yaşı ta' accüb eylemeñ
Ehl-i 'aşķuñ āb-ı çeşmiyle döner bu āsiyāb
4. Ḥora geçmez ehl-i bezm-i 'aşķ içinde ḥāmdur
Döne döne olmayan miḥnet ocağında kebāb
5. Ağlama her bir denīye yār elinden Ḥayretī
Her ne cevr itse vefādur dilber-i 'ālī-cenāb

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Āh kim ser-menzil-i maḫşūd uzaḫ ben pā-şikest
Bir belā vādīsine düşdüm gezer tenhā şikest
2. Ḥurd olursa kāse-i ser seng-i cevri-yārıla
Gelmesün ey dil şaḫın āyīneñe aşlā şikest
3. Olmadı Mecnūn-ı maḫzūnuñ şımkı gönli dürüst
İtmedin bī-çārenūñ çāḫ kāsesin Leylā şikest
4. Buldı dil-cū ḫāmetüñden serv-i ra' nā inkisār
Oldı cādū gözlerüñden nergis-i şehlā şikest
5. Ben şikeste-ḫāmetüñ çāḫ çıḫdı āhı göklere
Oḫı çıḫmaz Ḥayretiyā olıcaḫ gerçi şikest

HAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Erenlerden eger olursa himmet
Olur dâ'î kamu a'dâ ne minnet
2. Ne ğam yâğı olursa cümle 'âlem
Balum Sultândan olursa 'inâyet
3. Erenler ışiginde hâk olanıñ
Melekler ide topraĝın ziyâret
4. Murâda irmek isterseñ mürîd ol
Getür bir pîr ışigine irâdet
5. Meded senden mededsüz Hayretîye
Erenler şâhı sultân-ı velâyet

HAYRETİ

Mef'ulü Fā'ilātün Mef'ulü Fā'ilātün

1. Her nesneye Hudāyā varısa hadd ü gāyet
Niçün bulunmaya yā derd-i gama nihāyet
2. Başumda hālet-i mey cismümde penbe-i key
Geydüm emīr-i 'aşkam şāhāne tāt u hil'at
3. Sevdā-yı zūlf-i dilber her yirde eylemez yir
Her yirde sāye-güster olmaz hümā-yı devlet
4. Bu yolda biz İlāhī azıtmamağa rāhı
Kıl her şirār-ı āhı bir kevkeb-i hidāyet
5. Ey Hayretī mürīd ol cehd eyle pīr-i 'aşka
İRmez murāda hergiz nāmerd-i bī-irādet

ḤAYRETİ BEG

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Yine cūş itdi deryā-yı muḥabbet
Cihānı tıtdı ğavġā-yı muḥabbet
2. Götürmedi yir ü gök bār-ı 'aşkı
Göñüller oldı me'vā-yı muḥabbet
3. Degül el-ķalbü beytu'llāha lāyık
Göñül kim olmadı cāy-ı muḥabbet
4. 'Aceb uşşāķı ey şūfī-i zākır
Koya mı lāda illā-yı muḥabbet
5. Çıķarmayan ḥayāl-i nāmı dilden
Nedür bilmez mu'ammā-yı muḥabbet
6. Dilā ma'mūr ider ma'nīde yāb yāb
Seni yıķsun ķo bennā-yı muḥabbet

7. Ölicek Һayretī her üstüҺānuñ

Ola ʿālemde bir nāy-ı muҺabbet

14

ҺAYRETİ BEG

Fāʿilā tün Fāʿilā tün Fāʿilā tün Fāʿilün

1. Āh kim o düşmenlerile seyr ider her cāyı dūst

Dūst olmazmıř cihānda dūstlar hercāyī dūst

2. Gey řaқın Һolařma yāruñ kākül-i miskīnine

Ey dil-i miskīn řatı müşkildürür sevdā-yı dūst

3. řūfiyā ol sen selāmet cāme-i sālūsıla

Ben melāmet Һırқasıyla olmuřam rüsvā-yı dūst

4. řūfi cān virdi hevā-yı kevřer-i ferdāyıla

Bize cān virdi bugün ol laʿl-i rüҺ-efzā-yı dūst

5. Һayretī bu ʿarřa-i ʿařқ içre bir dīvānedür

Bend-i zencīri Һayāl-i zülf-i ʿanber-sā-yı dūst

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Eylesem ṭañ mı kilāb-ı kūy-ı cānānıla baḥş
Şimdi mi itdügi var yārān yārānıla baḥş
2. Ehl-i ‘irfānıla düşdükçe ne var baḥş eylesem
Vaḳt olur mūr-ı za‘īf eyler Süleymānıla baḥş
3. Başuña alduñ belā ğavgāya uğraduñ hemān
‘Arifiseñ eyleme bi’llah nādānıla baḥş
4. Ehl-i ‘aşқа fāriğ ol ulaşma gel ey müdde‘ī
İdemez zāğ u zağan murg-ı hoş-elḥānıla baḥş
5. Yola biz de ḳāyilüz kim incinürdi ey faḳīh
Eyleseñ fi’l-cümle ger yolıla erkānıla baḥş
6. İtleriyle ey göñül ḥaddūñ degüldür ḳo cedel
İtme bir dīvānesin erbāb-ı dīvānıla baḥş

7. Ehl-i 'irfānıla yoqdur başsimüz ey Hıyretı

Kaşreyüz biz etmezüz deryā-yı 'ummānıla başs

16

HAYRETİ

Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün

1. Dilber ayağı tozı başuında tāc

Besdür eger 'ārifiseñ gözün ac

2. Beş gün için varise ger ğayretün

Kimseye 'arz itme begüm iřtiyāc

3. Çün oliser menzilün āhır türāb

Meskenün olmış tıtalum taşt u tāc

4. Hırcına sürer seni de rüziĝār

Ger yidi kişverden alursañ ħarāc

5. Gel yüce tıt himmeti ey Hıyretı

Olma denı-şab' olup esfel-mizāc

HAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. İder ğamzen gönül mülkini tārāc
Alur cān kişverinden beñlerüñ bāc
2. Kaşuñ yāyı nişān-ı *Ķābe Ķavseyñ*⁵³
Şaçuñ tārı delīl-i leyl-i mi'rāc
3. İşigüñ mesned-i taht-ı sa'ādet
Ķubār-ı hāk-i pāyuñ dürretü't-tāc
4. Huzūrum yeg cihān serverlerinden
Gedā-yı kūy-ı 'aşkam ac u muhtāc
5. Gözüñ yum Hayretī aĝ u qaradan
Bu fānī naqşa aldanma gözüñ ac

⁵³ Ķābe Ķavseyñ: Kur'an'da Hz. Peygamber'in mi'rada Cebrâil'e veya Allah'a çok yaklaştığını anlatan ifade (en-Necm 53/9); tasavvufta Hak ile ittihad ve aynü'l-cem' makamı. İslam Ansiklopedisi, C.24, 2001.

HAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Kişi kendü yār-ı cānından cüdā düşmek ne güc
Göz göre rūḥ-ı revānından cüdā düşmek ne güc
2. Atılup bir kişi düşmen pāresine dūstlar
Oğ gibi ḫaşı kemānından cüda düşmek ne güc
3. Sāye gibi bir ḫadem ayrılmayup zāğ u zağan
Murğ-ı cān serv-i revānından cüdā düşmek ne güc
4. Eksik cāna cānān āsitānından ne kim
‘Andelībe āşiyānından cüdā düşmek ne güc
5. Ādeme şeyṭān raḫībūñ fitnesiyle sürülüp
Ravza-i bāğ-ı cinānından cüdā düşmek ne güc
6. Eksik olmayup yanından olur olmaz ḫār u ḫas
Būlbūl-i dil gülsitānından cüdā düşmek ne güc

7. ‘Ăşıķa dilberden ayrılmaķ ne müşkil Ĥayretī

Bendeye şāh-ı cihānından cüdā düşmek ne güc

[6b]

19

ĤAYRETĪ

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. İhyā iderdi mürdeleri dāyimā Mesīh

Sen öldürürsin ādemi hikmet ne ā Mesīh

2. Her derde eyleridi Mesīhā devā velī

Bu derdi kimse itmedi illā baña Mesīh

3. Başum irerdi gün gibi çāk çarķ-ı çārüme

Ben zerreye diyeydi ger ey hāk-i pā Mesīh

4. Düşnāmiyla bulsa ne tañ mürde-dil hayāt

Ölü dirildüridi idicek du‘ā Mesīh

5. Devr-i lebinde haķ görüben didi Ĥayretī

Hızrıla geldi bir araya gūyiyā Mesīh

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Cihānı eyledüñ 'aşkıla mevcūd
Zihi ihsān zihi luṭf zihi cūd
2. Çü baḥr-i 'aşk nāgeh oldı mevvāc
Hüveydā oldı birden bunca ma'dūd
3. Kāmu bir nūrdan olup hüveydā
Kimi Ayās oldı kimi Maḥmūd
4. Dehān-ı ḡonca söyler sırr-ı ḥāli
Meger kim zāhir oldı yevm-i mev'ūd
5. Senüñ vaşfuñda şāhid bülbül ü gül
Ki sensin şāhid ü hem 'ayn-ı meşhūd
6. Bu vird-i zıkr-i şūfiden ne maqşād
Bu āh-ı vāh-ı 'āşıqdan ne maqşūd

7. Şorarsañ Ҳayretīden zāhid eydür

Hemān birdür hemān bir cümle mevcūd

[7a]

21

ҲAYRETĪ

Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilūn

1. Niçe bir ağlayayın derdle her gāh meded

Yā niçe bir diyeyin āh meded vāh meded

2. Yazaram dūd-ı siyāhıla felek şafhasına

Her kaçan āh iderem derdle ey māh meded

3. Göricek didi dehānuñla gönül zülfeynūñ

Seni dil Һastelere eylemiş ol şāh meded

4. Ey şanem gel meded eyle işigūñ Һastasıyuz

Niçe bir çağıralum hey meded Allāh meded

5. Ҳayretī baña meded irmedi bir kimseden āh

Толudur gerçi şadāmıla cihān āh meded

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ey güzellik mışrına sultān olan Sultān Murād
Bende-i maqbūlüñ olmağdur hemān senden murād
2. Yādlarla āşinā olsañ kayırmaz düstum
Tek kerem kıl gāh geh ben āşināñı eyle yād
3. Ādemice bir civāncıksın kerem kıl eyleme
Ey perī-peyker iñen her ehrimenle ittiḥād
4. Cān virüp derd al dilā bāzār-ı gamda itmedin
Bu metā'-ı 'ömrüñi dellāl-ı dehr āḥir mezād
5. Ḥayretī başumdaki key tāc-ı zerrīnümdürür
Şāh-ı 'aşqam ben ne müflisdür yanumda Keyḫubād

ḤAYRETİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Benüm şāhum benüm şūḥum benüm çok sevdüğüm Aḥmed
Ḳadīmī ḳuluñum luṭf it beni itme ḳapuñdan red
2. İdüp zulumıla bīdādı hoş urduñ cevre bünyādı
Yıḳup bu ḳalb-i nā-şādı vefā yoluna yapduñ sed
3. Cebīnūñ mihr ü māhumdur yüzüñ nūr-ı İlähumdur
Maḥalleñ secdegāhumdur işigüñ Ḳa'be-i ma'bed
4. Yanup külli kül olmaḳdur belālu bülbül olmaḳdur
İşigüñde ḳul olmaḳdur efendi devlet-i sermed
5. Müdām ey Ḥayretī miskīn yüri āşüfte vü ğamġīn
Görüp aḥvālūñ ol bī-dīn teraḥḥum eyleye şāyed

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Yāri ayırmaḡ diler benden münāfıḡlar meded
Almaḡ ister cānumı tenden münāfıḡlar meded
2. Dilerem başı kesilsūn her birinūn dūstum
Kesmek isterler beni senden münāfıḡlar meded
3. Vechi var mıdur görūn ey ehl-i diller 'ārifi
Men' iderler vech-i aḡsinden münāfıḡlar meded
4. Yandıḡum yaḡıldıḡum budur ki ben pervāneyi
Redd iderler ŧem'-i rūŧenden münāfıḡlar meded
5. Uçuralar gibi seng-i ḡa'nıla ey Ḥayretī
Būlbūl-i gūyāyı gülŧenden münāfıḡlar meded

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Dilerseñ k'ola cānuñ mülki ābād
Ululanma şaқın ey ādemī-zād
2. Ululandığı için serv-i serkeş
Başına her nefes toprak şaçar bād
3. Ne deñlü yüksek uçsa murğ-ı çābük
Geçer boynuna nāgeh dām-ı şayyād
4. Ululandığı için Bīsütünüñ
Yüridi üstüne yol kesdi Ferhād
5. Ululanmaқ düşer mi Ḥayretī hiç
Bir avuç āb ü ḥāk-i āteş ü bād

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ben gedā idinmişem tāc u ḳabāyī bir nemed
Çarḫ-ı aṭlasdan baña yegdür fenāyī bir nemed
2. Ḥırḳa-i sālūsıla tāc-ı riyādan geçmişem
Baña besdür 'ālem içre ey mürāyī bir nemed
3. Dāmenin destümnden anuñçün ḳomazam ḳış u yaz
Kışiden şavar niçe dürlü belāyı bir nemed
4. Anuñ içün bir nemedsüz olmaz abdāllar
Pādişāh eyler benüm şāhum gedāyı bir nemed
5. Ḳalbi şāf olmayıcaḳ āyīne-i şāfi gibi
Geymesiñ ey Ḥayretī her bir mürāyī bir nemed

ḤAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dile mişbâḥ-ı ḥüsnüñ zav' virür şem'-i ma'ânîdür
Gözüme ḥâk-i râhuñ tütüyâ-yı İşfahânîdür
2. Lebüñsüz Câm-ı Cem cānâ dile zehr-i helâhıldür
Ruḥuñsız mihr ü meh cānâ ḳazâ-yı âsumânîdür
3. Sen ol sulṭân-ı ḥübânsın ki bâzâr-ı melâḥatde
Efendüm Yûsuf-ı şânî saña cānıla şânîdür
4. 'Âceb mi ḥâşiye yazsa ğubâr-ı ḥaṭṭıla ḥaṭṭuñ
Baña mecmû'a-i ḥüsnüñ kitâb-ı pür-ma'ânîdür
5. Anuñla eglenür göñlüm anuñla eglenür cānum
Ğam-ı dilber dil ü cānuñ ḳadîmî yâr-ı cānıdur

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Degüldür penbe-i dāğ-ı belā Mecnūn-ı 'aşq oldum
Başumda her biri murğ-ı muḥabbet-i āşiyānıdır
2. Tenümden kūy-ı miḥnetde hemān bir üstüḥān ḳaldı
O da ḥalkuñ melāmet oḳlarınıñ bir nişānıdır
3. Bu ebyāt-ı şafā-baḥşuñ sevādı gerçi zülmetdür
Velī ma'nī-i rengīni şarāb-ı zindegānıdır
4. Bulınmaz degme deryāda bu bir dürr-i ma'ārifdür
Alınmaz degme ma'denden bu bir yāḳūt-ı kānıdır
5. Ğazel şanmañ bunu bir tuḥfe için Ḥayretīnüñ bu
Göñül mülkinden ehl-i 'aşqa bir ḥoş armağānıdır

ḤAYRETİ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. ‘Āşığa dilber selāmından selāmetler kıpar

Ḥaḳ budur yoldaşlar çok dürlü ḥāletler kıpar

2. ‘Aşḳ bir deryā-yı bī-pāyāndur anda her nefes

Bād-ı āhumdan benüm mevc-i melāmetler kıpar

3. Şehrimüz bir gülşen-i ḥüsn ü melāḥatdür bizüm

Çok lebi gonca yüzi gül serv-ḳāmetler kıpar

4. İtseler seyrān için ol serv-ḳāmetler kıyām

Fitneler ḳalkar ayak üzre kıyāmetler kıpar

5. Bir zārāfet gülsitānidur bu yirler Ḥayretī

Şad-hezārān bülbul-i bāğ-ı belāgatler kıpar

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Muḥabbet bezminüñ dil menzilidür

Mey-i 'aşkuñ hıred lâ-ya'kılidür

2. Dökülsün dāne dāne eşk-i çeşmüm

Muḥabbet mezra'ınuñ ḥāşılıdur

3. Ṭarīḳ-i ğamda başum bir ceresdür

Dehānumda dilüm gūyā dilidür

4. Raḳībüñ ne çalar bezm-i belāda

Gerekse biñ kez ötsün çü.... kılıdur

5. Ölüm āsān olupdur Ḥayretīye

Bu ḥalḳuñ gerçi ğāyet müşkilidür

ḤAYRETĪ

Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilūn

1. Didüm ey düst cefāyise hemān ancaḡ olur
Didi bī-çāre ḡaḡāyise hemān ancaḡ olur
2. Dayanan ‘aşḡa irer menzile didüm işidüp
Didi bir pīr ‘aşāyise hemān ancaḡ olur
3. Buldı dil künc-i ferāḡatde ḡanā‘at gencin
Bu fenā evde ḡınāyise hemān ancaḡ olur
4. Ğam yirüz ḡan iḡerüz bezm-i muḡabbetde müdām
‘Āşıḡa zevḡ u şafāyise hemān ancaḡ olur
5. Faḡrıla izi tozin gözlerüñe sürme idin
Ḥayretī kuḡl-i cilāyise hemān ancaḡ olur

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ol güzeller pâdişâhı kim ḥayâli bendedür
Menzili cānumdadur niteki cānum tendedür
2. Ṭūr-ı Mūsîdür tenüm gönümde nūr-ı 'aşk-ı pāk
Şol tecellî nārıdur kim Vādî-yi Eymendedür
3. Cüst ü cū it yârı bu evlü yabandadır dime
Ey gözüm yaşı şu kim cüyendedür yabandadır
4. Bulmazsın istemezseñ geşt idüp her gūşeyi
Gerçi ey ṭâlib yine maṭlūbuñ olan sendedür
5. Pâdişâham dise sultānum 'aceb mi Ḥayretî
Āsitân-ı devletünde bir kemîne bendedür

HAYRETİ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. ‘Aşka kul olalı bu gönüm hālāyıkdan kaçar
Merd olan nā-maḥremile āşinālıkdan kaçar
2. Rişte-i peyvende sūzen gibi göz dikmez gönül
Şanki ‘İsā-yı mücerreddür ‘alāyıkdan kaçar
3. Künc-i fūrkatde ğam-ı dilberden olmaz dil-perī
Kişi ğurbetde kaçan yār-ı muvāfıkdan kaçar
4. ‘Āşık incinse cefādan bil vefādan dūrdur
Yār ‘āşıkdan kaçan kaçsa yarāşıkdan kaçar
5. İttiḥād-ı ma‘nevī kesb ideğör ey Ḥayretī
Şüretā maḥbūb olan elbette ‘āşıkdan kaçar

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Münevver kaldı āfāķı cemālün mihr-i lāmi'dür
Benüm vīrāneme şalmanı pertev kaldı ṭāli'dür
2. Göñül abdālına ḥūn-ı vişālün olmadı rüzī
Geçinür gam yimekle rüz u şeb derviş ķāni'dür
3. Nasīḫatle bizi maḥbūb u meyden kesmek istersin
Kelāmuñ nāşihā her yirde gūyā naşş-ı ķāṭı'dur
4. Eger lā-şey' degülseñ gel ğubār ol ey ten-i lāşe
Çün āḫir cümleten eşyā yine aşlına rāci'dür
5. Götürme gel dile ey Ḥayretī cān u göñül rāzın
Gehi bir sır geh işneyni tecāvüz itdi şāyi'dür

HAYRETİ

Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilün

1. Ey gedā diyen baña devletlü hānum yoķ mıdur
Yoķsa ben ādem degül miyem ya cānum yoķ mıdur
2. Tıtalum dünyā senüñdür yā benüm de dünyede
Çâķ bütün dünyā deger bir yār-ı cānum yoķ mıdur
3. PİR-i çarhuñ tıtalum mihr-i cihān-efrüzı var
Yā benüm Aħmed gibi bir nev-cüvānum yoķ mıdur
4. Oluban bed-nām-ı 'ālem gerçi yaķdum bunca dāğ
Olmadum mı şāh-ı ğam nām u nişānum yoķ mıdur
5. Hāyretiyem dökme gel yoķ yire ķanum yirlere
Pādişāhum n'ola ķul oldumsa ķanum yoķ mıdur

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Sūz-ı dilden kōrkōram āh itmege 'ālem yanar
Çār erkān u tokuz eflāk (ü) yidi yem yanar
2. Nice yanam yaqılam yārāna bilmem derdümi
Kim dem ursam sūzişümden cūş ider ādem yanar
3. Bağrumıñ zaḥmı oñulmağa ne çāre ey ṭabīb
K'āteş-i sūz-ı derūnumdan benüm merhem yanar
4. Gözlerüm yaşına ğarq iken gören āhum odın
Dir görüñ bī-çāre hem deryāya düşmiş hem yanar
5. Uçururlar bāl ü per yandurmada pervāneyi
Oda yansun Ḥayretī şol cān ki andan kim yanar

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Sīne tennūrun da dil kim āteş-i sūzen yağar
Bir fenā abdāla beñzer gūyiyā külhan yağar
2. Od urur dehre qoma āh itmesūn ey dil hured
Virme bir dīvāneye āteş şağın hırmen yağar
3. Yandurur pervāne pır pır şem'a per pervā yimez
Kim olub mey meclisinde şanki pīrāhen yağar
4. Ḥüsnünüñ bir pertevi çoğ cān u dil pertāb ider
Bir tecellī āteşi biñ Ṭūr biñ Eymen yağar
5. Yanmada yandurmada uçurma iñen pervāne
Ḥayretī cān yandurur cānā ol ancağ ten yağar

HAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. N'eylerem ben gülşeni kūy-ı niğārum var yeter
Nağme-i bülbül ne lāzım āh u zārum var yeter
2. Gāh geh tāb-ı teb-i hicrānı teskīn itmege
‘Ārızı vaşfında şî‘r-i ābdārum var yeter
3. Seyr-i gülzār eylesün il kıanlu yaşumdan benüm
Kendü ğamhānemde açılmış bahārum var yeter
4. Ğam degül olmazsa yirüm merğzār-ı kūy-ı yār
Anda dil adlu benüm bir murğ-ı zārum var yeter
5. Hāyretiyem ben ne var yoğise fūls-i aḥmerüm
Sīnede ey ḥāce dāğ-ı bî-şümārum var yeter

ḤAYRETİ

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Bilsem yine cânımdan ayıran beni kimdür
Göz göre revānumdan ayıran beni kimdür
2. ahrıla sürüb kendü efendüm apusından
Zülmıla mekānumdan ayıran beni kimdür
3. Bir bülbül-i hoş-nağme iken kendü demümde
Gülzār-ı cinānumdan ayıran beni kimdür
4. Yoğise eger hıdmet-i şahīde uşūrum
Sultān-ı cihānumdan ayıran beni kimdür
5. O gibi atub Ḥayretiyā yine yabana
Ol aşı kemānumdan ayıran beni kimdür

HAYRETİ

Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilün

1. Leb midür bu sākiyā ya cām-ı bezm-ārā mıdur
Söz midür bu bilmezem ya rāḥ-ı rûḥ-efzā mıdur
2. Dökülür şalunduğınca şīvelerden mīveler
Naḥl-i dil-keş mi bu yā Rab yā ḳadd-i bālā mıdur
3. Düstum maḳşūduñ öldürmekdürür 'āşıḳları
Naḥl-i ḥüsnüñ muḳtezāsı nāz u istignā mıdur
4. Ḳara mıdur görünen başındaki şeyḥüñ 'aceb
Bilmezem yā bir muḥaşşılsız ḳurı sevdā mıdur
5. Her sözüñ cān gūşına bir gevher-i yekdānedür
Bilmezem ey Ḥayretī gönlüñ senüñ deryā mıdur

HAYRETİ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Luṭf it unutma bendeñi himmet zamānıdur
Kim fevt olur efendi bu fırşat zamānıdur
2. Gel ben gedāyı eyleme maḥrūm-ı nā-ümīd
Herkes murāda irdi ğanīmet zamānıdur
3. Devründe irdi māye-i 'ālīye her kişi
Alçaqda qoma bendeñi rif'at zamānıdur
4. Hengām-ı 'ayş u mevsim-i şādī irişdi gel
Qoma beni 'anāda 'ināyet zamānıdur
5. Dest-gīr ol qalaydı ayaklarda Ḥayretī
Şāhum 'alīlik eyle mürüvvet zamānıdur

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Āfitābum gün gibi ‘arz-ı cemāl it günde bir
Sāye-veş gam zūlmetin gel pāymāl it günde bir
2. Gündüzüm sensüz şeb olmışdur gel ey gün yüzlü yār
Baña bu fūrkat şebin rūz-ı vişāl it günde bir
3. Vaşlıla ben qara günlünüñ günün ‘īd eyleyüb
Qāmetin ağıār-ı bed-mihrūñ hilāl it günde bir
4. Derd-i hecride meded öldüm ben ey ‘İsī-nefes
Gel benüm her bir demüm biñ māh u sāl it günde bir
5. Qomasun bīdād-ı hicrānıla dād itsün saña
Ḥayretī ol şāh-ı ḥüsne ‘arz-ı ḥāl it günde bir

HAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Cānumı yandurdu nār-ı intizār
Kāmetüm lām itdi bār-ı intizār
2. Hem-demüm āh oldı yārum derd ü ğam
Hem yirüm sensüz diyār-ı intizār
3. Kandasın gel olmadın ey serv-ğad
Eşk-i çeşmüm cūybār-ı intizār
4. Gel iriş kim derd-i ser virdi bize
Ey lebi meygūn ħumār-ı intizār
5. Sen gidelden kem degül ey seng-dil
Cām-ı dilden inkisār-ı intizār
6. Cān u dil āyīnesinden ħāşılı
Gitmedi bir dem ğubār-ı intizār

7. Ey yüzi gül niçe bir ben bülbülün

Yiri sensüz ola h̄ār-ı intizār

8. Qandadur n'eyler diriseñ Hayretī

Kārı zār u yiri ğār-ı intizār

44

ḤAYRETĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ehl-i 'aşkı şīve-i la'l-i şeker-hā öldürür

Hāy ne qavm olur ki bunları Mesīhā öldürür

2. Meşhedinde bitmeye nergisden özge bir giyāh

Şol şehīd-i 'aşkı kim ol çeşm-i şehlä öldürür

3. Rūhınuñ ola maqāmı 'arş-ı a'lādan yüce

Şīveyile her kimi k'ol qaddi bālā öldürür

4. Umaram kim 'ālem-i ma'nīde rūḥı ola şād
Ġam bucağında şunı kim derd-i sevdā öldürür
5. Ḥayretī(yi)gel bu gün öldür begüm ferdāyı қо
Kim sen öldürmezseñ anı tīğ-ı ferdā öldürür

[13a]

45

VE LEHU

Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilün

1. Nevbahār oldı gönül şöḫbet-i şahbā demidür
Ya'nī gül mevsimidür cām-ı muşaffā demidür
2. Oldı iḫyā kamu emvāt-ı nebātāt-ı cihān
Nefes-i bād-ı şabā şanki Mesīḫā demidür
3. Dağıdub yār ruḥı üstine sünbüllerini
Didi eyyām-ı bahār oldı vü sevdā demidür
4. Baḫr-i 'aşқа şalalum fülk-i dili n'olsa gerek
Nevbahār oldı sefer mevsimi deryā demidür

5. Vā'izi diñleme 'ayş eyle perī-rūlarıla

Dīve aldanmadı anlar ki zārīf ādemīdür

6. Ḥayretī mevsimidür gūşe-i ğamdan çıķa gör

'Ālem-i 'ayşı şafā gülşen-i şahrā demidür

46

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilūn

1. Her ne nāvek ki dile ol ğamze-i dil-dūz urur

Şevķ u zevķ atına tūrmaz yine maḥmūz urur

2. Tīĝ-ı ğam yaralarından aña dil ķan aĝlar

O şeker ḥandeyile yaramuza tuz urur

3. Ehl-i diller görüben ḥaṭṭ-ı ğubārın didiler

Ķapmaĝa gönlini ḥalkūñ gözine toz urur

4. Tañlaram ben eriyüp yirlere geçmez nice buz

Ol güneş yüzlü kaçan şīve ile yüz urur

5. Çok 7olanma 7apusun 7ayretī pervāne gibi

Āteşīdür şa7ın ol şem'ī şeb-efrūz urur

[13b]

47

7AYRETĪ

Mef'ūlū Fā'ilā tū Mefā'ilū Fā'ilūn

1. Murādı kim nişāna o 7aşı kemān atar

Cānlar nişāne olmak için aña cān atar

2. 7oğrı olunca kişi atarmış yabana 7ar7

Görmez misin ki o7ı dem-ā-dem kemān atar

3. Şinsa 'aceb mi cām-ı dil e7fāl-i hādışāt

Seng-i belāyı baña üşer her zamān atar

4. Cān kişverini almağa bir pādişā diker

Dil şehrine her o7ı ki ol şeh nişān atar

5. İrgürmedi nişāneye bir kez murād o7ın

Yıllardurur ki 7ayretī gerçi nişān atar

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Şem' ile utuşmağı pervāne benden öğrenür
Yanmağı göynüklüler gerçi ki andan öğrenür
2. Ḥāce apusın dağı bilmez ıfildur sevdüğüm
Şive bābın bilmezem ey Ḥāce andan öğrenür
3. Benden öğren şan' at-i 'aşkı gel ey şūfī ki çün
'Ādet-i meşhūrdur bilmez bilenden öğrenür
4. Şan' at-ı derd ü belā çekmekde üstād oldu dil
'Āşık (olan) gerçi fi'l-cümle bu fenden öğrenür
5. 'Ālem-i Ḥayretde şeydālanmağı ey Ḥayretī
Şöyle Ḥayrānsın ki her dīvāne senden öğrenür

HAYRETİ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Baña bu bendi ğam-ı zülf-i dil-āvīz geçer
Ğazabı ğamze-i hūn-rīzūñ iñen tīz geçer
2. Alayın dirse ne var 'arşa-i hūsn içre müdām
Kendü Hüsrev ruħı gülgūn saçı şebdīz geçer
3. Yoğdurur bir daħi Hüsrev gibi şīrīn-güftār
Niçeler gerçi ki bu 'arşada pervīz geçer
4. Çārsū-yı dil ü cān içre ħaṭı reyḥānī
Göz kaşāb ü leb-i la'li şeker-i rīz geçer
5. Yımedi zerrece dünyā ğamını Ḥayretiyā
Bu cihān içre şu kim şāḥib-i perhīz geçer

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Dūstum destūñden olan let baña devlet yeter
 Đarb-ı serdestiñ başumda efser-i 'izzet yeter
2. Bir levendem ben yaraşmaz baña dībā vü ħarīr
 Dem-be-dem ħana boyanmağ cismüme ħil'at yeter
3. Būstān-ı kūy-ı dilberde yidigüm taşlar
 Varise fi'l-cümle şevķüm mīve-i cennet yeter
4. Dūstum cismümde her bir zaĥm-ı pūr-ĥūnuñ senüñ
 Bezm-i ğamda göñlüme bir saġār-ı 'işret yeter
5. Ḥayretīyi vālih ü ħayrāna dest-i dūstdan
 Gāh geh ŧoyunca let yimek zihī ni'met yeter

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Düşmenüm ḥandān u ben giryān olam lāyık mıdur
Her dem ol şādān u ben nālān olam lāyık mıdur
2. Hoş geçe her laḥza sāyeñde ḳara yüzlü raḳīb
Sāye-veş ben ḥalkıla yeksān olam lāyık mıdur
3. Şuna ol her derdi yoḳ nāmerde vaşlı şerbetin
Ben belā küncinde bī-dermān olam lāyık mıdur
4. İre düşmen menzil-i maḳşūduna ben dūstlar
Vādī-yi ḥayretde ser-gerdān olam lāyık mıdur
5. İre 'īd-i vaşla her ḳurbāna lāyık olmayan
Ḥayretī geñ yirde ben ḳurbān olam lāyık mıdur

ḤAYRETİ

Fe' ilā tün Mefā'ilün Fe' ilün

1. Beni yaqdı firāq-ı 'ārız-ı yār

Ve kınā Rabbenā 'azābü'n-nār

2. Fırkatüñde sevād-ı dīdelerüm

Oldı gūyā şehāb-ı lü'lü'-i bār

3. Bu elem bāryıla dirlikden

Yeg diler dil ölümünü şad bār

4. Beni ḥāke berāber itdi yine

Bir bülend-aḥter ü güneş-ruḥsār

5. Nevbahārum ḥazāna döndürdi

Bir firāqı ḥazān u vaşlı bahār

6. Oldı cān tütüsine guşsa kafes

Oldı dil bülbülüne mesken ḥār

7. Cām-ı vaşlıñdan irmezise meded

Öldürür Hayretîyi derd ü humâr

[15a]

53

ḤAYRETÎ

Mef'ûlü Fâ' ilâ tün Mef'ûlü Fâ' ilâ tün

1. Dil-teşneyem İlâhî âb-ı zülâle irgür

Fürkat şebini ya'nî rûz-ı vişâle irgür

2. Nâr-ı celâlünile ḥâkister olmadın ten

Dîdâr ḥaqqı yâ Rab nûr-ı cemâle irgür

3. Bu mihr-i cāmı kırtar kıoma küsûf-ı ğamda

Mağşûd kevkebini mihr-i cemâle irgür

4. Bu dehr-i dūn elinden ḥâke berâber oldum

Qaldur elüm alup ol tâze nihâle irgür

5. Zevk ü şafâyıla kıl bî-hoş Hayretîyi

Ey sâkı-yi muḥabbet gel bir piyâle irgür

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. İſigün taſı baſumda benüm tâc-ı sa'âdetdür
Ayagun toprağı iki gözümçün nür-ı 'izzetdür
2. Ferâgat hırkasına çekdi baſın ſol ki 'âlemde
Güzel tutdı huzür itdi ſafâlar sürdi râhatdur
3. Mey ü maḥbûbdan men' eylemek rind-i naẓar-bâzı
Erenler cânıçün ey ſûfi izhâr-ı ḥamâkatdür
4. İlâhî olmasun bir laḫza ḥâlî aḫmadan yaſum
Dil ü cân mezra'ın ser-sebz iden bārân-ı raḫmetdür
5. İſitdüm uſluluk sevdâsı varımıſ dimâguñda
Œaḫın ey Ḥayretî va'llâhi bi'llâhi sefâhetdür

ḤAYRETİ

Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilün

1. 'Ahdine ıurmaz dirig ol serv-ıamet geı gelür
Düstlar oldı yakınüm kim kıyāmet geı gelür
2. Karşı varur cân u dil şabr u karar itmez karar
Her kaçan kim bezme bir lahza ol āfet geı gelür
3. Būstān-ı 'āleme ey serv-i gül-bārum benüm
Sencileyin mīve-i bāğ-ı melāhat geı gelür
4. Zāhidā gerıi saña bār-ı melāmet güc gelür
Menzil-i 'aşka veli ehl-i selāmet geı gelür
5. Ḥayretiyi kıılma red kim būstān-ı kūyuña
Ancılayın bülbül-i bāğ-ı belāgat hoş gelür

ḤAYRETĪ

Mef'ūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

1. Hey peliddür ki eyā serv-i gül 'izār
Alçaqlıg ide kāmētüne öyküne çınār
2. La'li lebüne ben nice teşbīh idem ki ol
Bāğ-ı hüsünde olmaya bir dāne-i enār
3. Ḥaṭṭuña beñzerem didigüçün benefşenüñ
Yüzün yire düşürüp (yiri) dūr eyle şerm-sār
4. İrgürse göklere yiridür başını güneş
Kūyuñ gedāsı olmağıla ider iftiḥār
5. Hicrān eliyle uyarımaz dil çerāğını
Ġam tekyesinde Ḥayretī gibi bir iḥtiyār

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Ayağũñ toprağı ser-tācumuzdur
İşigũñ 'arşumuz mi'rācımızdur
2. Bulaldan 'aşkıñũñ gencīnesini
Ḳamu mīr ü gedā muḥtācımızdur
3. Geçürüz āhumuz oğın felekden
Bu nüh şīşe bizüm umacımızdur
4. Nice olsun gönül mülki 'imāret
Ḥarāmī gözlerũñ yağmācımızdur
5. Ḥarābāt erlerinũñ ḥāk-ı pāyı
Bizüm ey Ḥayretī ser-tācımızdur

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilūn

1. Niçe bir virmeye el vuşlat-ı cānān niçe bir
Niçe bir yana firāḫ āteşine cān niçe bir
2. Niçe bir ḫan dōke derdile firāḫuñda göñül
Niçe bir yaş dōke bu dīde-i giryān niçe bir
3. Niçe bir bulmaya cem' iyyet-i ḫāṭır dil ü cān
Niçe bir ola şaçuñ gibi perīşān niçe bir
4. Niçe bir od urasın cān u göñül ḫırmenine
Niçe bir yaḫa beni āteş-i ḫırmān niçe bir
5. Niçe bir yaralaya tīg-ı firāḫıla beni
O cefālar ḫılıcı āfet-i devrān niçe bir
6. Niçe bir doḡmaya 'ālemde murādum necmi
Baña göstermeye gün ol meh-i tābān niçe bir

7. Niçe bir vādī-yi hicre düşürüp ser-gerdān

Göresin Ḥayretiyā bī-ser ü sāmān niçe bir

[16b]

59

ḤAYRETĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Bahār irişdi cām içmek gerekdür

Şarāb-ı la'l-fām içmek gerekdür

2. Geçüp ağ u қarasından cihānuñ

Oturup şubḥ u şām içmek gerekdür

3. Hele eksüklünüñ añladuđı bu

Bu eyyāmı tamām içmek gerekdür

4. Dilerseñ kim olasın ğamdan āzād

Müdām içmek müdām içmek gerekdür

5. Bu günlerde hemişe Ḥayretī-vār

Olup rüsvā-yı 'ām içmek gerekdür

HAYRETİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Dīvāne dil ki zülf ü zenaḥdān esīridür
Gel gör bu gün ki bendile zindān esīridür
2. Devrān içinde bend-i belādan mı kırtulur
Şol mübtelā ki āfet-i devrān esīridür
3. 'Aşkuña kul olalı gönül gamdan ağlamaz
Kimden ne derdi var şu ki sultān esīridür
4. Mūr-ı za'īfde (da)ḥi 'aşkuña kul olan
Bir pādişādudur ki Süleymān esīridür
5. Dil bağlamadı pīre-zen-i dehre Ḥayretī
Kocadı gitdi daḥi bir oĝlan esīridür

ḤAYRETĪ

Mefūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

1. Vaşluña cümleten senüñ ey cān elemdedür
Miskīn gönül firākıla dāyım elemdedür
2. Ben dem-be-dem ҡan ağlaram 'ālem ҡaraf ҡaraf
Gülmekde oynamağdadur 'ālemde demdedür
3. Ey cān ҡabībi şöyle za'ifem ki bilmezem
Ben nice zindeyem ya benüm cān neremdedür
4. Düşeli 'aşq ayağına āvāre gönlümüz
Şu bir Һabāba döndi ki ol Cām-ı Cemdedür
5. Fāş itse Ḥayretī bizi āfāka ҡañ midur
Olanca sırrımız iki dilli ҡalemmedür

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Cānumı mest eyleyen yād-ı leb-i meygūndur
Zār iden dil 'andelībin ol ruḥ-ı gülgūndur
2. Göñlümün şeydālığın 'ayb eylemeñ Ferhād-vār
Bir lebi Şīrīn saçı Leylīye çün Mecnūndur
3. Dest-i ḳahrından bu dehrūñ her kime ḳan ağlasam
Görürem benden beter anuñ da bağı ḥūndur
4. Nev-resīde ḡoncalar bülbüllerin zār eylemek
Gülşen-i dehr içre ey dil eskiden ḳānūndur
5. Ḥayretīyi büstān-ı dehrde ṭolāb-vār
Döne döne inleden bu gerdiş-i gerdūndur

HAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Seyrüm oldu dün gece Tūbāyı gördüm bir nazar
Çin şehir ol serv-i hoş-bālāyı gördüm bir nazar
2. Kurtulup zulmetden açıldı biraz gönlüm gözüm
Yine ol māh-ı cihān-ārāyı gördüm bir nazar
3. Çün gelüp yaylağı seyr itdüm hemānā fi'l-meşel
Yeryüzünde Cennetü'l-Me'vāyı gördüm bir nazar
4. Uş baña dāğ üsti bāğ oldu bu gün yoldaşlar
Ol lebi gonca gül-i ra'nāyı gördüm bir nazar
5. Necde vardum şanki Mecnūnı temāşā eyledüm
Hayretiyi vālih ü hayrānı gördüm bir nazar

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Yine istikbāle çıķ ey cān ki cānānum gelür
Yine pāk it ḥāneñi ey dil ki mihmānum gelür
2. Ey müje çārū çeküp ey göz gül-efşānıg idüp
Yolları pāk eyleñ ol pākīze-dāmānum gelür
3. Yiridür karşı çıķarsa gözlerüm merdümleri
Karşıdan biñ nāzıla luḫf ıssı sulṫānum gelür
4. Nükhet-i pīrāhen-i vaşl irdi cān Ya'ķübına
Ey birāder gālibā ol şāh-ı Ken'ānum gelür
5. Gözlerüñ aydın yine ey Ḥayretīyi tīre-rūz
Ol ayağı toprağı kuḫl-i Şafāhānum gelür

HAYRETİ

Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilün

1. Her nefes hem-dem-i zāğ ol yüri elden ne gelür
 'Andelībünden ırāğ ol yüri elden ne gelür
2. Beni yaqmağa od ol meclisini yādlaruñ
 Müstenîr eyle çerāğ ol yüri elden ne gelür
3. Ğam degül ben öleyin derd-i firāqıla şehā
 Sen hemān dünyede sağ ol yüri elden ne gelür
4. Qanda seyr eyleriseñ eyle hemān gül gibi tek
 Alnı açığı yüzi ağ ol yüri elden ne gelür
5. Zāğıla ıoldı cihān gülşeni çün Hayretiyā
 Bülbül-i bāğ-ı ferāğ ol yüri elden ne gelür

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Ey gönül her mübtelâ kim ‘âşık-ı dîdâr olur
Bağrı başlu gözi yaşlu işi âh u zâr olur
2. ‘Âşıkiseñ kâr-ı dünyâdan beri ol gel beri
Nâ-be-kâr olmaz muḥabbet erleri bî-kâr olur
3. Seng-i cevri mîve-i mihr ü muḥabbet bilmeyen
Bâğ-ı ‘aşk içinde siz şanmañ ki ber-ḥordâr olur
4. Hey nice tâc u nice destâr u nice ṭaylasân
Kendü başı ‘aşq yolunda kişiyे bâr olur
5. ‘Âşıkiseñ Ḥayretî gel nâ-murâd ol nâ-murâd
‘Âşıkâ ancaq murâd olan rızâ-yı yâr olur

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Benüm her dāğ-ı sīnem kim kıvıl kıana boyanıkdur
Belā dāğıyla zeyn olmuş birer rengīn şakāyıkdur
2. Yine gül gibi şāhāne libās-ı āl geymişsin
Benüm serv-i hırāmānum güzeldür key yaraşıkdur
3. Bahār-ı hüsünüñ añduqça akarsa tañ mıdur her şu
Delikānludurur yaşum henüz daħi bulanıkdur
4. Eriseñ pīre-zen dehre kul olma ey dil abdāl ol
Kō ta'n itsün saña 'ālem hiç incinme ḥalāyıkdur
5. Egerçi Ḥayretī rüsvā vü şeydāyī gezer dāyim
Şarāb-ı 'aşk mestidür añı şanmañ ki ayıkdur

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Çeşm-i ḥūn-rīzūñ ucından dīdeler giryān olur
Hey ne zālimesin ki her dem işigūñde ḵan olur
2. Nice 'arz idem 'aceb sūz-ı dili dildāra ben
Nāme göndersem kebūter iltemez biryān olur
3. 'Aşıkumdur 'aşkumıla niçün ölmez dirimiş
Ölmek āsānıdı ammā arada hicrān olur
4. Ey kemān-ebrū ḥayāt-ı cāvidānī kesb ider
Tekye-i 'aşkuñda her cān kim senūñ ḵurbān olur
5. Mışr-ı ḥūsn içinde bir Yūsuf-cemāli kim görür
Ḵul olursañ cānıla göñlūñ 'aceb sultān olur
6. Şemme-i esrār-ı 'aşkumdan kime şerḥ eylesem
Ḥayretiyi vālih ü şeydā gibi ḥayrān olur

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Meminūñ dil 'aceb āvāresidür

Ölümlü ḥastası bī-çāresidür

2. Oñulmasun қо gitsün dilde zaḥmum

K'añun şemşīr-i 'aşkı yāresidür

3. Cihānda қabza-i қavs-i murādum

Meminūñ iki қаşı arasıdur

4. Nice sevmeyeyin cān u gönülden

Yürekler vaşlası cān pāresidür

5. Ağarmışdur şaқalı Ḥayretīnūñ

Ṭarīқuñ eski yüzi қarasıdur

ḤAYRETİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Meminũ dil ḳadĩmĩ bendesidür
Ayakda ḳalmıŝı efgendesidür
2. Beni virān iden düzdĩde geh gāh
Baḳup bir göz uciyle ḥandesidür
3. Bu göñlüm ḥānesini rüşen iden
Çerāĝ-ı 'ārız-ı tābendesidür
4. Ḳızarsa beñzi ṭañ mı āfitābuñ
Cemāli ayınuñ ŝermendesidür
5. Sürũd-ı 'aşḳı diñleñ Ḥayretiden
Bu bezmũñ ol da bir güyendesidür

HAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Meminûñ dil kıadımî çâkeridür
İşigi kelbidür hâk-i deridür
2. Düşelden bend-i zülfüne meminûñ
Cihân dilberlerinden dil beridür
3. Otursa nâzıla şehbâz-ı vahşî
Yürise luţfila kebk-i deridür
4. Nażîrûñ görmemişdür dađi gözler
Begüm âdem degüldür ol peridür
5. Kaçan söz söylese biñ şiveyile
Eridür yüregüm yağın eridür
6. Tarık-i 'aşk içinde Hayretîyi
Begüm hâlince görseñ yol eridür

ḤAYRETĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Yād-ı la' lūñ dil-i bīmāra şafālar getürür
Ey şabīb-i dil ü cān ya' nī şifālar getürür
2. Yanuma geldi gözüm yaşına raḥm itdi raḳīb
Başuma gör bu sitārem ne belālar getürür
3. Şūfiyā biz mey-i şāfi nice terk idelüm
Ḳalbümüz şāf idüben rūḫa şafālar getürür
4. Felege virme burayı didi kūyuñda görüp
Didüm ey meh beni buraya bu rālar getürür
5. Ḥayretī gelmez eli boş ayaguñ toprağına
Māḫazar tuḫfe du' āyıla şenālar getürür

ḤAYRETİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şöyle yaqdum cismümi gören qara geymiş şanur
Egnüme bir hırqa-i zerq u riyā geymiş şanur
2. Na'illerle şol qadar zeyn eyledüm cismüm gören
Bir qalenderdür ki egnine qabā geymiş şanur
3. Tāze tāze taqlarla seyr iden cismüm benüm
Bir benek altunlu şāhāne qabā geymiş şanur
4. Başum üstinde görenler hāk-i pāyuñdan eşer
Devlet ü 'izzet külāhın bir gedā geymiş şanur
5. Şöyle lāgardur vücūdı üstüḥānın seyr iden
Ḥayretī bī-çāreyi bir būriyā geymiş şanur

ḤAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Şuşamış cānlara la' lūñ şarāb-ı zindegānıdır
Kara günlülere zūlfūñ ḥayāt-ı cāvidānıdır
2. Şarāb içenlere dīvānedir zāhid velī bilmez
Ki ol 'ārif yanında 'aql-ı evvel rūḥ-ı şānīdür
3. Mey ü maḥbūbıla yār-ı muvāfiḳ ehl-i 'irfānuñ
Gözinde nūrı gönlinde ḥuzūrı tende cānıdır
4. Kerem kı l zāhidā maḥbūb u meyden bizi men' itme
Bahār eyyāmı 'işret mevsimi şoḥbet zamānıdır
5. Alup cānın dökerseñ Ḥayretinüñ ḫanın ey şūfi
Mey ü maḥbūbı terk itmez k'anuñ (rūḥ-ı) revānıdır

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Lāubālīyüz gedāyuz gerçi sulṭānlar bizüz
Şüreṭā kem ḳatreyüz ammā ki 'ummānlar bizüz
2. Birbirimizle belā bezminde dāyim şubḫa dek
'Aşḳ odundan yanıcı şem' -i şebistānlar bizüz
3. Gūşe-i meyḫānelerde dāyimā mest ü ḫarāb
Pirehen çāḳ idici ālūde dāmānlar bizüz
4. Gūşe-i miḫnetde bir ḳaç derdmendüz gerçi kim
Ḳaçma bizden zāhidā derdüne dermānlar bizüz
5. Gūlşen-i rāz içre esrār-ı ḫaḳāyık söylerüz
Şimdilik ey Ḥayretī murḡ-ı ḫoş-elḫanlar bizüz

EZ-ĠAZELİYYĀT- I HAYRETİ

Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilūn

1. Ne Süleymāna esrüz ne Selīmūñ ulıyuz
Kimse bilmez bizi bir řāh-ı Kerīmūñ ulıyuz
2. ul olan 'aşa cihān beglerine egmedi baş
Bařka sultān-ı cihānuz göre kimūñ ulıyuz
3. Ġam yirüz an ierüz gūře-i miħnetde mūdām
řanma biz kevřer-i cennāt-ı na'ımūñ ulıyuz
4. Ĥüsn-i ĥādiř ulıyuz şanma bizi sultānum
Vech-i pākūñde olan ān-ı adīmūñ ulıyuz
5. Terk idüp Ĥayretiyā tāc u abādan gedük
Anca bu dūnyede bir kōhne kilīmūñ ulıyuz

ḤAYRETİ

Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilā tūn Fe' ilūn

1. Şanma zāhid bizi nāmūsıla 'āruñ ҡulıyuz
Ya senüñ gibi hemān ҡurı vaķāruñ ҡulıyuz
2. Saña baş egmeyevüz ḥāce-i dehr olsañ eger
'Aşķ esīri olan ol 'āşık-ı zāruñ ҡulıyuz
3. Pākdür 'aşķımız 'uşşāķ miyāniñda bu gün
Şanemā şanma ki biz buse kenāruñ ҡulıyuz
4. Ḥaķdurur sevdüğümüz ma' nī yüzinden baķıcaķ
Şüretā gerçi ki biz naķş-ı niğāruñ ҡulıyuz
5. Künc-i bāğ-ı feleke virmeyelüm Ḥayretiyā
Yeni dīvānelerüz tāze bahāruñ ҡulıyuz

HAYRETİ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'îlü Fâ'ilün

1. 'İsî-nefes dirilür iken yâr-ı cānumuz
Pür-derd ola revâ mı dil-i nâ-tüvānumuz
2. Ey mâh menzilüñ 'acebâ kıanķı yirdedür
Göge irişdi saña irişmez figānumuz
3. Mest olmayınca varımadum kûy-ı dilbere
'Arşa irürdük ayak ayak nerdibānumuz
4. Kûy-ı muğānda seng-i melāmet yimek yeter
Ey ehl-i zevķ mīve-i bāğ-ı cinānumuz
5. 'Arz eyle dāğ-ı sineñi dildāra Hāyretî
Götürmedin zamāne cihāndan niřānumuz

ḤAYRETĪ

Mef'ūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

1. Bindi gemiye gitdi o rūḥ-ı revānumuz
Bile yanınca gitdi revān oldı cānumuz
2. Deryālar içre zevraḳa döndi bi-'aynihi
Gözler yaşında dīde-i gevher-feṣānumuz
3. Yaşum deñizler oldı ḳurı ağlamağıla
Gitdi kenāra gelmedi serv-i revānumuz
4. Ğarḳ oldıydı gözyaşına keṣtī-yi vücūd
Olmasa dūd-ı āh eger sāyebānumuz
5. Yanardı oda Ḥayretiyā ḥuṣḳ u ter tamām
Peydā olaydı zerrece sūz-ı nihānumuz

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Dilā dīvāneler 'āşıklaruz biz
Baş açık 'āşık-ı şādıklaruz biz
2. Uruñ bize melāmet taşını kim
Ne kılsalar bize lāyıklaruz biz
3. Muḥabbet cur'asın nūş eyleyelden
Bir iki nekbetī fāşıklaruz biz
4. Yüzümüze sepelden 'aşk eli āb
Gözi açıklar uyanıklaruz biz
5. Bizi ey Ḥayretī yārān içinde
Ne bilsün il nice fāyıklaruz biz

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Yine biñ cānıla bir cānāna düşdi gönlümüz
Muştafādur adı bir sulṭāna düşdi gönlümüz
2. ‘Ālem-i ‘aşka birağaldan bizi bu rūzgār
Şanki bir zevrağdurur ‘ummāna düşdi gönlümüz
3. Şūfiyā men‘ idemezsin biñ gezib şeyṭānlığ it
‘Āşıkuz bir şūret-i Raḥmāna düşdi gönlümüz
4. Ruḥlaruñ devrinde bend oldı şaçuñ zencīrine
Bu bahār içre yine dīvāne düşdi gönlümüz
5. Bundan özge Ḥayretī ‘ālemde rüsvālık m’olur
Pīrlik vaḳtinde bir oğlana düşdi gönlümüz

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Āsitānuñdur bizüm ey düst beytu'llāhumuz
Anda gösterdi cemāli nūrunı Allāhumuz
2. Bu misāfirḥāne-i dehrūñ der ü dīvārını
Āh şāhumla müzeyyen kıldı şāhum āhımız
3. Her gedā bir pādişāha bende olmışdur velī
Biz de Rūm abdālıyuz bizüm 'alīdür şāhumuz
4. Ḳabrümüz üzre gelicek ağlasun yoldaşlar
Yağmasun sizi bizüm oddur biten her kāhumuz
5. Biz faḳīrüz meskenet toprağıdur mesken bize
Biz gedāyuz Ḥayretī dervīşlikdür cāhumuz

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Benden ey nāme yūri cānānuma ‘aşkıla var
Bendeden ol şāh-ı ‘ālī-şānuma ‘aşkıla var
2. Serv-i ser-keş gibi şol bir kimseye baş egmeyüp
Kullarına merḥabāsız ḥānuma ‘aşkıla var
3. Ḥār-ı miḥnetde geçen aḥvāli bir bir şerḥ idüp
Bülbülünden ol gül-i ḥandānuma ‘aşkıla var
4. Ḥāşılı yirden göge minnetdürür ben ḥākden
Üç kanat bük ol meh-i tābānuma ‘aşkıla var
5. Dehr içinde baña bir kez ḥaḳ selāmın virmeyen
Şivesi çoḳ āfet-i devrānuma ‘aşkıla var
6. Gerçi ol yıllardurur kim divedi bir kimseye
Ḥayretiyi vālih ü ḥayrānuma ‘aşkıla var

HAYRETİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. 'Ayn-ı 'ināyetile baña bir nazār yeter
Mağşūd olan vefāyise işbu kadar yeter
2. Çok çok cefālar eyledüğün az vefā mıdur
Ger ādemisek ol bize ey verd-i ter yeter
3. Mihmān-ı hānqāh-ı ğam-ı 'aşk olanlara
Hün-ı ciger çekilse n'ola māhazar yeter
4. Kaçdukça dil kebūteri müjgānuñ oğları
Ardından öñine geçer anuñ irer yeter
5. Devlet nişānı Hayretiyā başda 'āşıkun
Mağbūbunuñ ayağı tozından eşer yeter

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Baş oşup zülfüñe addūñ yine āl itmek diler
Ben za‘īfūñ āmetin beñzer ki dāl itmek diler
2. Rāy-vār birbirine baş atmıř ebrūlar yine
Varise ben nā-tüväna bir ḥayāl itmek diler
3. Sūzdan yanar kebāb olur kebūter iltemez
Her açan mektūbıla dil ‘arz-ı ḥāl itmek diler
4. Dil lebinden şorsa esrār-ı dehānındır gören
Bir delü Lomāna ḥikmetden su’āl itmek diler
5. ‘Aklı oyub ‘aşka uyaldan gönül ey Ḥayretī
Mülk-i fānīden beāya intiāl itmek diler

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ḳanda gitseñ bile al yanuñca ey dilber teber
Kim yirinde saña çoḡ yoldaşlıḡ eyler (ol) teber
2. Eller üzre tutsalar olsa 'aceb midür 'azīz
Tīḡuña yoldaş olub açdı niçe iller teber
3. Ey şanem dili çalar daḡi nacaḡdur gerçi kim
Līk itmişdür du'ā-yı seyfi hep ezber teber
4. Şöyle yüz virdüñ ki tīḡuñ gibi sulṫānum benüm
Ḳan döküp şimden girü başlar keser başlar teber
5. Ḥayretī beñzer ḡazaḡ bir Rūmili abdālısın
Kim düşürmezsın elüñden dāyimā ber-ter teber

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. 'Āşık-ı taḥkīk olan cevr ü cefādan ḥazz alur
Şāhib-i taḥlīd olan mihr-i vefādan ḥazz alur
2. 'Āşık-ı şādık olan cevrine yāruñ cān virür
Mübtelā-yı derd-i 'aşq olan belādan ḥazz alur
3. Ğam degüldür çekse Bū-Cehl-i raḳībūñ ta'nımı
Şol şafā ehli ki ḥubb-ı Muştafādan ḥazz alur
4. Yād idermişsin dil-i bī-çāre-i düşünāmıla
Müstedām ol ḥastadur miskīn du'ādan ḥazz alur
5. Ḥayretī şavm-ı firāḳ-ı yārdan incinmeyüb
'İd-i vuşlātda hemān bir merḥabādan ḥazz alur

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ey benüm ḥālīm şoran ben bilmezem cānāna şor
Bendenüñ aḥvālını var ḥazret-i sultāna şor
2. Ğuşşa vü endūh-ı ğamdan bil nedür ḥālüm benüm
Dūstum baña inanmazsañ eger yārāna şor
3. Ol çerāĝ-ı ḥüsn-i 'ālemtāba var ey peyk-i āh
Bu dil-i pervānenüñ ḥālını yana yana şor
4. Var yūri ey 'aşķ-ı ḥālīş isteyen ḳalbūñde bul
Gel gel ey genc-i firāvān arayan vīrāna şor
5. Degme bir ḥayvān ne bilsün lezzet-i ḥān-ı ğamı
Ḥayretī ol ni' metüñ dadını ben ḥayrāna şor

HAYRETİ

Mef'ulü Fā'ilātün Mef'ulü Fā'ilātün

1. Şol derzî dilberine her cān ki āşinādur
Mıkrāz-ı ğamla cānın biçmezse ger abādur
2. Pīşindedür raıbi dāyim kesilmedi āh
Cāndan beden gibi lk āvāreler cūdādur
3. Āvāresine pāre geçmekdür işi dāyim
Şol derzî dilberi kim nāmıla Muştafādur
4. Her bī-nevā ki uluñ urbānuñ oldu cānā
Kesb itdi 'ömr-i bāı 'ālemde pādişādur
5. Derviş Hāyretiyi kimdür diriseñ ey şāh
Kūy-ı melāmet ire bir şū-ı bī-nevādur

ḤAYRETİ

Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilün

1. Ne melāmet gibi bir künc-i melāmet bulunur
Ne nedāmet gibi eglenmege ālet bulunur
2. Ne benüm zaḥmuma zaḥmet gibi şıḥḥat görünür
Ne benüm gönlüme rāḥat gibi miḥnet görünür
3. Ne ben üftādeye ğurbet gibi raġbet yiri var
Ne bu üftādeye zillet gibi lezzet bulunur
4. Ne olur meygede künci gibi ḥörmet şadı
Ne ḥarābāt gibi ğuşe-i vaḥdet bulunur
5. Ḥayretinün yoġise 'aqlı ne var ey şüfî
Her ne deñlü diriseñ ġaflet ü ḥayret bulunur

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Baña hiç guşşañ gibi elenmege yārān mı var

Ya oñulmaz derdüme derdüñ gibi dermān mı var

2. Göñlüme kūyuñ gibi bir gülşen-i zībā m'olur

Gözüme bāğ-ı cemālūñden güzel seyrān mı var

3. 'Ārife mecmū'a-i ḥüsnūñ gibi dīvān m'olur

'Āşıka ḥaṭṭ-ı cemālūñ vār ya Qur'ān mı var

4. Bezm-i 'aşk içinde inşāf idicek abdāllar

Bu benüm şūrīde göñlüm gibi bir ḥayrān mı var

5. Gözlerüm merdümlerine Ḥayretī çok yaşlar

Kim beni ağlar acır anlar gibi insān mı var

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Meclis içre buse-i cānānum almaḵ yol mıdur
Öldürüp ben nā-tüvānı cānum almaḵ yol mıdur
2. Ḳomaduñ şeyṭānlığı gitdüñ sen ey bed-ḥū raḳīb
Yārı benden ayırub īmānum almaḵ yol mıdur
3. Ḥāk-ı rāhıñ göz göre urduñ götürdüñ ey şabā
Tütüyā-yı dāde-i giryānum almaḵ yol mıdur
4. Tekye-i miḥnetde alduñ cānumı ey pīr-i 'aşḵ
Tecrid abdālam benüm ḵurbānum almaḵ yol mıdur
5. Ey kilāb-ı kūy-ı dilber size n'itdi Ḥayretī
Çağrışub her biriñüz dāmānum almaḵ yol mıdur

ḤAYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mef'īlü Fā'ilün

1. Meclisde buse-i leb-i cānānum aldılar
Ben ḥasteyi helāk idüben cānum aldılar
2. Қаpuña vardumıdı bu ben müflis itlerün
Borcum nedir ki her biri dāmānum aldılar
3. Eşkim yetimi yüz bulcağ başdan aşdılar
Kanlu mıyam ki böyle girībānum aldılar
4. 'Uşşāka cān yidürdüm eyā қаşları kemān
Abdāllar üşdiler yine қurbānum aldılar
5. Biryān-ı nār-ı 'aşq olalum Ḥayretī diyü
Bülbüller uş figānıla bir yanum aldılar

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Rind-i fānīler bu dünyāyı fenādan geçdiler
Zāhidā şanma şarāb-ı dil-güşādan geçdiler
2. Şāh için çāk eylediler ten libāsın terk terk
Terk ü tecrīd oldılar tāt u kabādan geçdiler
3. Öldiler ölmezden evvel ya'nī ihyā oldılar
Bu ten-i ḥākīyi koydılar semādan geçdiler
4. Bir nefes ey ḥāce tāt at kılmadılar zer kıla
Ehl-i tevḥīd oldılar zerḳ ü riyādan geçdiler
5. Ṭālīb-i rāh-ı ḥaḳīḳat oldılar abdāllar
Ḥayretī el yudılar her mācerādan geçdiler

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ḥāk-i pāyuñ ey güzeller şāhı başlar tācıdur
 Āsitānuñ ehl-i 'aşquñ 'arşıdur mi'rācıdur
2. İrmedi dil vaşluña yıllardurur kūyuñdadur
 Nūr görmedi iñen çoğdan mücāvır ḥācīdür
3. Şağınuñ dil mülkini tārāc iderler şağınuñ
 Ğamze-i tātār-ı dilberler iñen yağmacıdur
4. Ḥüsn meydānında ey dil ğamze-i ğammāz-ı dūst
 Hey ne tīr-endāz olur kim cān u dil umacıdur
5. Keşf-i esrār eylerise Ḥayretī Manşūr-vār
 Dārıla qorqutma şūfī ol anuñ mi'rācıdur

ḤAYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mef'īlü Fā'ilün

1. Bu gözlerüm yine beni başdan çıkardılar
 Kıanımı kıara yirlere göz göre kıardılar
2. Ten cübbesini çâķ idüben dest-i reşķile
 Pirāhenile cāme-i cānānı şardılar
3. Āvāreler ayaķa düşüb la'lün öpeli
 Meclisde sākıyā yine ḥaylī kıabardılar
4. Oğlan sever diyü beni sevmez egerçi ḥalkı
 Sevmezse sevmesün delü gönüm sever diler
5. Şol bir ḥarāmī gözlünüñ ey Ḥayretī bu gün
 Uğrın baķışları yine gönüm apardılar

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Her kaçan kim leblerin nāzıla cānān oynadur
Her tarafından 'āşık-ı dil-ḥasteler cān oynadur
2. Her gice 'aşk āteşidür böyle odlar ıalkıdan
Şanma kim pervāneyi şem'-i şebistān oynadur
3. Göz yaşına şöyle ğark oldu vücūdı dir gören
Köhne zevrağdur anı kim mevc-i 'ummān oynadur
4. Ādemiseñ dīv-i dehrüñ rīvine aldanma kim
Tahtını yile virür niçe Süleymān oynadur
5. Ğabğab-ı zülfüñ görelden Ḥayretīdir düstum
Şimdi söz meydānı içre top u çevgān oynadur

HAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Ger dilerseñ ey ħarābātī şafā-yı rūzgār
Dāyimā nūş it şarāb-ı dil-güşāyı rūzgār
2. 'Ārifiseñ zīnet-i dünyā-yı dūna virme dil
Çün bilürsin kimseye yoğdur vefā-yı rūzgār
3. El yuyup geçmek gereksin sālİKiseñ ey göñül
Bir ağar şudur bilürsiñ mācerā-yı rūzgār
4. Şūfiyā şāfi derūn olmağ dilerseñ fāriğ ol
Ürküdür murğ-ı şafāyı hāy-ı hūy-ı rūzgār
5. Pİşesi 'āşıkıların āzādeliğdür dāyimā
Ne belādur olma ey dil mübtelā-yı rūzgār

ḤAYRETĪ

Mefūlū Mefāʿilū Mefāʿilū Feʿūlūn

1. Geh nāz u gehī cevr ü gehī fitneler eyler
Bu şiveyle ʿāşığa gel gör neler eyler
2. Erbāb-ı belānuñ baş olur bir niçesine
Meydān-ı muḥabbetde şu kim terk-i ser eyler
3. Nāşih sözini diñler iken rihlet iden rūḥ
Şol yolcudurur kim qara kışda sefer eyler
4. Baḥş itmesüñ ol māhıla gün nerd-i ḥasende
Zinhār şaқımsun anı bir gün qamer eyler
5. Ağyārıla yār olmadığıçün ğam-ı ʿaşkı
Ey Ḥayretī günden güne göñlümde yir eyler

ḤAYRETİ

Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilün

1. Öykünürmiş ruḥ-ı cānāna ḳamer
Bilmeyüp ḥaddini bir gün lekeler
2. Dem-i vuşlatda olan ağlamasun
Ḥoşdurur faşl-ı bahār olsa sefer
3. Cennete gideriseñ de bizi ḳo
Zāhidā saña uyanıla eger
4. Ḳalmadı ehl-i kemāle raġbet
Gālibā maşḳaralık oldu hüner
5. Bu demi ḥoş görelüm Ḥayretiyā
Bu deme irmedi ḳaldı niceler

ḤAYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Biz sākinān-ı gūşe-i fülk-i felāketüz
Biz āşinā-yı lücce-i baḥr-i melāmetüz
2. Biz zāyirān-ı zāviye-i künc-i 'uzletüz
Biz ṭā'ifān-ı ṭāyife-i sūz u ḥāletüz
3. Biz kāse-līs-i ḥāce-i bezm-i ḥaḳīḳatüz
Biz cür'a-nūş-ı sāḳī-yi bezm ü vaḥdetüz
4. 'Aḳl-ı ma'āş dāyiresine sığışmazuz
Biz güm-rehān-ı bādiye-i bī-nihāyetüz
5. Girmek hisār-ı 'aḳla degüldür ṭarīḳumuz
Biz sālikān-ı rāh-ı beyābān-ı ḥayretüz

ḤAYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mef'īlü Fā'ilün

1. Ey ḥace şanma sen bizi şehvet esīriyüz
Dīdār ḥaqqı 'aşq u maḥabbet esīriyüz
2. Şubḥ-ı şafā gibi n'ola olsağ güşāde-dil
Şādıklaruz cihānda şadākat esīriyüz
3. Āzādelik vilāyetinün pādişāhıyuz
Biz ḥānedān-ı Şāh-ı Velāyet esīriyüz
4. Baş egmezüz irerse göge (baş) cāhilün
'Āriflerüz efendi zerāfet esīriyüz
5. Ey Ḥayretī ayak tozı bir kaç gedālaruz
Biz şanma bu fenāda riyāset esīriyüz

ḤAYRETĪ

Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilūn

1. Dūstum gerçi ki düşmen gözine biz dikenüz
Başlar üzre yir olur gāh ki gül ü nesterenüz
2. Kāmu a‘dā tūtalum tūṭī-yi gūyālarımış
Gül gibi biz de birer bülbül-i şīrīn-suḥenüz
3. N’ola sen mesned-i ‘izzetde begüm Yūsufiseñ
Biz de Ya‘kūb gibi ‘ākif-i beytü’l-ḥazenüz
4. Ne bize oldu müyesser neyile vaşl-ı ḥabīb
Minnet Allāha hele ne ğamumuz var ne şenüz
5. Kūy-ı yārı virevüz mülk-i Süleymāna eger
Ḥayretī dünyede ādem degülüz ehrimenüz

ḤAYRETİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'īlü Fā'ilün

1. Düz başdı yine meclis içinde ayağumuz
Elde 'aşā-yı bāde olaldan ıayağumuz
2. Yüz bulmaduk erenler içinde kılıc gibi
Kuşanmayınca çağ iki yirden kuşagumuz
3. Dervişlerüz mülk-i Süleymāna virmezüz
Bu kūy-ı faqr u fāğada kendü bucağumuz
4. Sulţānlaruz ki hoş geçinür sāyemüzde halk
Olmişdurur bu hayme-i gerdün otağumuz
5. Ğavğadan oldı Ḥayretiyā başumuz emîn
Çün dāmen-i ferāgate çekdük ayağumuz

ḤAYRETİ

Mef'ûlü Fâ' ilâtü Mefâ'îlü Fâ' ilün

1. Dilber şovukluğ itdi kış oldı bahārumuz
Gün görmedük şeb oldı dirīgā nehārumuz
2. Bir taş bağırlu dilbere düşdi 'aceb midür
Dil şışesinde olsa müdām inkisārumuz
3. Yıllardurur misāfir-i mülk-i muḥabbetüz
Şehr-i vişāle uğramadı rehğüzārumuz
4. Yirden yire urup bizi kūyundan itdi dūr
İrse feleklere yiridür āh u zārumuz
5. Ey Ḥayretī dōneydi olup belki bī-ḥuzūr
Göz dikse nergis-i yāra (ḥāk-i) ğubārumuz

ḤAYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Kūy-ı niğāra uğramasa rehğüzārımız
İtmez ḥuzūr o gün bu dil-i bī-ḳarārımız
2. Yārıla geldi hücremize dün gice raḳīb
İrdük bahār-ı vuşlata gül virdi ḥārımız
3. Bir dāğ yaḳdı sīneme didi yüzüm ḥaḳḳı
Olsun senüñle gül gibi bir yādgārımız
4. Dil şehrini sipāh-ı ğam ideydi ṭab ḥarāb
Meyḥāne künci olmasa muḥkem ḥişārımız
5. Ey Ḥayretī olursaḳ eger ḥāk-ı pāy-ı dūst
Hep kuḥl idine ehl-i başīret ğubārımız

HAYRETİ

Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilā tün Fe' ilün

1. Şüretâ kıatreyüz ammâ ki deñizdür dilimüz
Bulımaz keştî-yi endîşe bizüm sâhılimüz
2. Şöyle çâpükleriyüz biz bu tarıķuñ k'irişür
Evvel adımda 'adem menziline kâmilümüz
3. Göñlümüz alçaķ olup ger yüzümüz yirde ola
Kadırla 'arş-ı mu'allâda olur menzilümüz
4. Nükte-i 'aşķı danişmañ ne bilür dânişmend
Kim bizüm dânişile ģall olımaz müşkilümüz
5. Bir kıadeh bâdeye cânlar virürüz Ĥayretiyâ
Bilmezüz ģamrıla mı oldu muĥammer ģilümüz

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Oñmaduḡ şūfıyı gör meyhāneye meyl eylemez
Devleti yoḡdur ki devlet-ḡāneye meyl eylemez
2. Yiridür dünyālara virmezse şūfi ḡalveti
Būm-ı şūm olmaz ki ol vīrāneye meyl eylemez
3. Āḡır olsa rūz-ı vuşlat dil 'adem künci diler
Şeb irişse kimdurur kim ḡāneye meyl eylemez
4. Dūstum ḡālūñ ḡayālidür ḡidā-yı rūḡumuz
Bir hūmādur murḡ-ı cān her dāneye meyl eylemez
5. Zāhidūñ pendine aldanmaz göñül ey Ḥayretī
Ṭıfl-ı zeyrekdür iñen efsāneye meyl eylemez

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Gözlerüñe kim ki 'ayn-ı nergis-i şehlā dimez
Mīl çekeseñ gözlerine kimse ey şeh lā dimez
2. Şöyle tolaşdı gönül zülfüñe kim aşlā senüñ
Pādişāhum dile bend eyle dilā aş lā dimez
3. Tır şabūhı şun eyā sākī ki bir қоş қалмаdı
Vaқt-i şubḥ oldı şalā-yı şöḥbet-i şahbā dimez
4. Ğabgabı bir āb-ı şāfidür velī ben teşneye
Cān virürsem de em içün bir içim şu mā dimez
5. Lebleri vaşfında bu eş'ār-ı rengīnūñ görüp
Ḥayretī kimdür saña tūḫī-yi şeker-ḥā dimez

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. 'Aqlı şavmayınca dil dīdār için cān oynamaz
Çıkmayınca ḥāceden ṭoyunca oĝlan oynamaz
2. 'Aşq meydānında pādāş olub ehl-i ḥālıla
Bī-ser ü pā olmayanlar ṭop u çevĝān oynamaz
3. Göñlümi ḥālāt-ı 'aşquñdur senūñ pür-cūş iden
Dūstum lābüd hevā olmasa 'ummān oynamaz
4. Ağlamayınca göñülden ḳopmaz āh-ı sūznāk
Olmasa bārān iñende berḳ-ı raḥşān oynamaz
5. 'Aşıḳ oynar eglenürken şehrümüzde ḥūblar
Ḥayretī 'āşıḳların serĝitdi cānān oynamaz

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Bir nihāl-i tāzedür ḳaddūñ senūñ ey serv-i nāz
Şīvelerden mīvesi eksük degüldür ḳış u yaz
2. Ehl-i 'aşḳ içre namāz olmaz diyü ṭa'n eyleme
Şūfiyā şāfi derūmla niyāz olur niyāz
3. Zāğ-ı ḥālīñ beñ ḳoyup zūlf-i siyāhun beñ idüb
Göñlümūñ şebbāzını şayd eyledi bir şāhbāz
4. Leblerūñ öpdükce artar nāle vü āhum benüm
Sāḳiyā mey meclisinde eksük olmaz söz ü sāz
5. Ḥayli çekdüñ cevriñi yārūñ egerçi Ḥayretī
'Ömri çoğ olsun hele luṭfun daḫi gördüñ biraz

HAYRETİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Yüri hey fitnesi çok şefkati az
Gözi gibi özi de şüh u tannâz
2. Beni öldürmek için hey vefâsız
Nedür bu bunca şive bu kadar nâz
3. Nedür bu turra-i pür-çîn ü tarrâr
Nedür bu gamze-i pür-kîn ü gammâz
4. 'Aceb şayd eyledün gönlüm hümâsın
Nazîr görmedüm va'llâhi şehbâz
5. Cihânda bu güzeller çoğdur ammâ
Hâbîbüm saña beñzer az olur az
6. Raķîbüñ gibi urgan yaraşuğı
Hele ben görmedüm üstâd cānbâz

7. Bu gün meydānda gerçi cān-fedā çoğ

Begüm bu Ḥayretī de cāna ḵalmaz

[30a] 113

ḤAYRETĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Niçe gündür ki dildārum görünmez

Bütün gün ağlaram yārum görünmez

2. Ḥazān oldı yine bāđ-ı dil ü cān

Nihāl-i ḥüb-reftārum görünmez

3. Dilā zār ol ki bir ḥaylī zamāndur

Benüm yār-ı dil-āzārum görünmez

4. Olupdur varlığumla yoğluğum bir

Cihānda olalı varum görünmez

5. Fiġān it Ḥayretī dāyim çü bülbül

Ḳanı ol yüzi gülzārum görünmez

114

ḤAYRETİ

Fā'ilā tūn Fā'ilā tūn Fā'ilā tūn Fā'ilūn

1. Pūte-i 'aşka düşüp ḳāl olmaġ ister gönlümüz

Ḳalbi şāfi pāk abdāl olmaġ ister gönlümüz

2. Her ḳaçan kim esb-i nāza binse ol çāpük-süvār

Atınuñ öniñde pāmāl olmaġ ister gönlümüz

3. Tuymaġa rāz-ı nihānın bir bir eşk-i dīdeden

Noḳta dökmiş yine remmāl olmaġ ister gönlümüz

4. Tīr-i miḥnet şol ḳadar deldi ki 'arz-ı ḥāl için

Bezm-i ġamda yāre ḳavvāl olmaġ ister gönlümüz

5. Yine cān naḳdin virüp derd almaġ için Ḥayretī

Çārsū-yı ġamda dellāl olmaġ ister gönlümüz

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Ḥazer kıł şūret-i luṭfı zamānuñ ber-devām olmaz
Olur mı bir elif-ķāmet kim āḥir ķaddi lām olmaz
2. Olımaz ḥāş erbāb-ı ğam içinde şol 'āşık kim
Belā bāzārgāhında düşüp rüsvā-yı 'ām olmaz
3. Şu kim nāmıla nāmūsı koyuban terk-i 'ār itmez
Añılmaz ehl-i 'aşķ içre iñen daḥi be-nām olmaz
4. Ayaķ bağıdur ey ğonca-dehen bu bülbül-i cāna
Şu gülşende ki ķaddüñ gibi serv-i hoş-ḥırām olmaz
5. Senüñ de Ḥayretī işüñ tamām eyler felek bir ğün
Dime eksüklük eyleyüb şaķın işüm tamām olmaz

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Her abādan göz diküp tek cāme ılma iltimās
Dik tecerrüd sūzeni birle pelās üzre pelās
2. A 'abā gey şubḥ-ı şādı gibi tek rüşen-dil ol
Şeb gibi tīre-derūn olma geyüb zengīn libās
3. 'Arifiseñ ne ulı ol kimsenūñ ne ḥācesi
Kim bu fānī evde ne Maḥmūd aldı ne Ayāz
4. Yodurur bir ḥabbe taḥşīlüm bu mezra' da dirīg
Geldi 'ömrüm ḥāşılın bimege addüm oldu dās
5. Ḥayretī gūyā bir āyetdür cemāl-i dūst kim
Sūre-i ve'ş-şems⁵⁴den itmiş Ḥa anı itibās

⁵⁴ Ve'ş-şems(Şems sūresi): Kur'ān-ı Kerīm'in doksan birinci sūresi.

ḤAYRETİ

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Pertev-i nūr-ı Ḥudādur 'aşq-ı pāk
Ya'nī sırr-ı Muştafādur 'aşq-ı pāk
2. Ğarq olur bir kıatresiyle kāyināt
Baḥr-i 'ilm-i Murtaẓādur 'aşq-ı pāk
3. Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat olana
Rāhberdür reh-nümādur 'aşq-ı pāk
4. Jengden mir'āt-ı ḳalbi kıldı pāk
Merve ḥaḳḳıçün şafādur 'aşq-ı pāk
5. Ḳulıyuz ḳurbānuyuz ey Ḥayretī
Mülk-i dilde pādişādur 'aşq-ı pāk

ḤAYRETİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Reh-nümā-yı rāh-ı Ḥaḳdur 'aşḳ-ı pāk
 'İlm-i taḥḳīḳa sebaḳdur 'aşḳ-ı pāk
2. Mekteb-i tevḥīdde dil tıflına
 Her ne ta'līm itse ḥaḳḳdur 'aşḳ-ı pāk
3. Sāḳī-yi kevşer elinden içmişüz
 Bezm-i Ḥaḳda bir ayakdur 'aşḳ-ı pāk
4. Sālik-i rāh-ı Ḥudā olanlara
 Bilene keskin yaraḳdur 'aşḳ-ı pāk
5. Ḥayretī anuñla görür işidür
 'Āşıḳa gözdür ḳulaḳdur 'aşḳ-ı pāk

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Mūşıl-ı Ḥaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk
Nūr-ı muṭlaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk
2. ‘Ārifiseñ kesb-i ‘aşḫ eyle müdām
‘İlm-i muḡlaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk
3. N’idügin her bâṭıl anuñ añlamaz
Pertev-i Ḥaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk
4. Mācerā-yı māsivādan el yuyub
Ḳalbi ırmaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk
5. Cān virüb alduñsa da ey Ḥayretī
Saña aylaḫdur bilürseñ ‘aşḫ-ı pāk

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. İşıgi ḥākiyem ben bāb-ı 'aşkuñ
 apusu kelbiyem erbāb-ı 'aşkuñ
2. Gözüme tütüyādur başuma tāc
 Ayağı toprağı aşḥāb-ı 'aşkuñ
3. Niçe şehbāz-ı 'irfānum diyenler
 Yanında peşşedür 'uqqāb-ı 'aşkuñ
4. Nücūmıla bilinmez ey müneccim
 Nedür aḥkāmı usturlāb-ı 'aşkuñ
5. Melāmetdür melāmetdür melāmet
 Şorarsañ n'idügin ādāb-ı 'aşkuñ
6. Muḥālif olmuşıdı rüzgārum
 Beni ğarq itmese girdāb-ı 'aşkuñ

7. Dil ü cān hānesi oldı münevver

Dolaldan pertev-i mehtāb-ı ‘aşkuñ

8. İşıgüñ nice kosun Hāyretī kim

Kapuñda oldı fetḥ-i bāb-ı ‘aşkuñ

[32a]

121

ḤAYRETĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Gün gibi izhār-ı i‘cāz-ı Mesīhā eyledüñ

Mürde idüm bir nefes içinde iḥyā eyledüñ

2. Derd-i bī-dermānuma luṭfıla tīmār eyleyüp

Bu marīz-i fāḫa vü faḫra müdāvā eyledüñ

3. Kaplamışdı jeng-i nekbet cān u dil mir’ātını

Dest-i himmetle yine açduñ mücellā eyledüñ

4. Ben ayakda kalmışuñ taḫte’ş-şerā iken yiri

Dest-gīr olduñ bu gün fevḫa’ş-şüreyyā eyledüñ

5. Һamdü li'llâh gevher-i maqşûda irdüñ Һayretî

Gözyaşın râh-ı talebde gerçi deryâ eyledüñ

122

ҺAYRETİ

Fâ' ilâ tün Fâ' ilâ tün Fâ' ilün

1. Şâh-ı aşq ey dil çü mîründür senüñ

Bende vü sulţân esîründür senüñ

2. Ğam bucağında kıoma elden ayağ

Meclis-i şādî ne yiriñdür senüñ

3. Nev-cüvândur şüretâ gerçi dilâ

Dilberüñ ma'nide pîründür senüñ

4. Bir nefes elden düşürme ayağı

Düşkün olsañ dest-gîründür senüñ

5. H̄ayretī redd oluna lāyık mıdur

Bir yetīmüñ bir faķırüñdür senüñ

[32b]

123

ḤAYRETĪ

Fā' ilā tün Fā' ilā tün Fā' ilün

1. Ben boyun zülf-i girih-gırüñ senüñ

İdiser dünyâyı naḥcırüñ senüñ

2. Keşret-i 'uşşāķdan ey қаşı yā

Yire düşmez atduġuñ tırüñ senüñ

3. Düstum bir tâze-rü maḥbūbdur

Şalınur yanuñca şemşırüñ senüñ

4. Ne belādur şūfiyā başuñda bu

Ṭaylesān u tâc-ı tezvırüñ senüñ

5. Meykede rindüñ muşallā zāhidüñ

Künc-i ġamdur H̄ayretī yirüñ senüñ

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Mefā' ilūn Fe' ilūn

1. Kimine āh-ı 'āşıkāne gerek
Kimine nağme-i çeğāne gerek
2. Bezm-i ğamda şarāb-ı 'aşk içsün
Kime kim 'ömr-i cāvidāne gerek
3. Saña ey mū-miyān vefā yaraşur
Ger cefā eyleseñ miyāne gerek
4. Esb-i nāzıla ögdül olmağ için
Kākülūñ gibi tāziyāne gerek
5. Seyr iden kişinūñ çemende müdām
Bile yanınca bir çemāne gerek
6. Nā-murād olmadur murādum çün
Dağı 'ālemde bes baña ne gerek

7. Oğusun H̄ayretī ğazellerini

Kime kim ŧi' r-i 'āŧıķāne gerek

[33a] 125

H̄AYRETĪ

Mef'ūlü Fā'ilā tü Mef'īlü Fā'ilün

1. Ben mübtelā belāna belī dimişem senüñ
Ey nā-vefā cefāña belī dimişem senüñ
2. Tek rāzı ol cefāyıla terk-i rızā idüp
Ben dāyimā rızāña belī dimişem senüñ
3. Abdāl-i fāniyem ben eyā bī-beķā felek
ŧanma fenā ķabaña belī dimişem senüñ
4. Ey bezm-i ğamda mey yirine ŧāfi ķan yudan
Merve ħaķı ŧafāña belī dimişem senüñ

5. Bir aşı rā ayāliyile addūñ oldu dāl

Ey ayretī bu rāñā belī dimişem senūñ

126

AYRETİ

Mefūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Bezm-i belāda an yuduban bir dem eyledük

Yārānıla yine bu gün def'-i am eyledük

2. Māh-ı Muarrem irdi üseyn 'aşına bu gün

Tāze dögünlerle yine mātem eyledük

3. Bir yara eylemişidi tīg-ı firā-ı yār

an aıdup o yaralara merhem eyledük

4. Şimden girü üzüm şuyı lāzım degül bize

Biz cām-ı 'aşıla özümüzü cem eyledük

5. Her mācerādan el yuyup 'ālemde el eküp

ayrānla ayretī yine bir 'ālem eyledük

ḤAYRETĪ

Fe' ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yine bir āfitāba düşdi gönül
Şeh-i 'ālī-cenāba düşdi gönül
2. Zülfi sevdāsına tolaşdı yine
Uzun uzak hisāba düşdi gönül
3. Aқdı bir serv ayağına şu gibi
Ne 'aceb ıztırāba düşdi gönül
4. 'Aşq ocağına atdı kendözini
Gör ne nār-ı 'azāba düşdi gönül
5. Ḥayretī ḥāşılı ḥaṭā itdüm
Çok tarīk-i şavāba düşdi gönül

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Demidür ey şeb-i rûz-ı 'îd ol
Zamânıdur gel ey t̄ali' sa'îd ol
2. Siyeh zülfi gibi yiter qararduñ
Cebîni gibi ey bahtum sepîd ol
3. Biraz bahtum yüzine âb sepdüñ
Mezîd ol ey gözüm yaşı mezîd ol
4. Dilerseñ iresin ey dil murâda
İriş bir pîr işigine mürîd ol
5. Şanemler şevkına deyr-i cihânda
Erişen Ḥayretî gibi kadîd ol

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. apuñda ey perī-rū bende olsam
Yüzümle işigün rübende olsam
2. İşigünde senün biñ bende vardur
Benüm şāhum ne var bir bende olsam
3. Sürünip sāye-veş yanunca her gün
Bir ednā bende-i efgende olsam
4. Ğarībem sürme ahrıla apuñdan
Ne var bir bülbülem gülşende olsam
5. Vişālün meclisinde Ḥayretī-vār
Ğazeller ousam güyende olsam

ḤAYRETĪ

Fe' ilātün Meḫā' ilün Fe' ilün

1. Yine dil derdine devā buldum
Yine dil zaḥmına şifā buldum
2. Yine ey tîre-dil gözün aydın
Pertev-i nūr-ı Muştafā buldum
3. İşıgi Ka' besine yüz sürdüm
Merve ḫaḫkı yine şafā buldum
4. Baña bîgānelik iden güzeli
Ḥamdü li'llāh ki āşinā buldum
5. Āsitān-ı sa' ādetine varup
Yine ey Ḥayretī ğınā buldum

HAYRETİ

Fe' ilā tün Mefā' ilün Fe' ilün

1. İşıgiñde niyāza başlayalum
Ka'bede gel namāza başlayalum
2. Arıdup qalbümüzi şaf idelüm
Nāle-i dil-güdāza başlayalum
3. Yana yana fiğānlar eyleyelüm
Demidür söz ü sāza başlayalum
4. Sırr-ı aşkı yeter nihān itdük
Vaqtidür keşf-i rāza başlayalum
5. Yār kūyına geldik ey muṭrib
Gel maḳām-ı hicāza başlayalum
6. Acı söz virdügünce şūfi bize
Ṭatlu ṭatlu niyāza başlayalum

7. Nāzenīnler çü nāza başladılar

Ḥayertī biz niyāza başlayalum

132

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Mefā' ilūn Fe' ilūn

1. İrişür 'arşa āhum İbrāhīm

Saña irmez mi māhum İbrāhīm

2. Yazılır levḥ-i 'arşa āhumıla

Āh şāhum u māhum İbrāhīm

3. Dāmen-i çarḥa hergün od birağur

Nāle-i şubḡāhum İbrāhīm

4. Ben bu sūz-ı dilile ḥāk olıcağ

Od bite her giyāhum İbrāhīm

5. Ḥayretīnūñ dil-i ḥarābını yap

Ka'bedür secdegāhum İbrāhīm

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Mefā' ilūn Fe' ilūn

1. İçelüm içelüm müdām içelüm
Hiç ayılmayalum (müdām) içelüm
2. Niçe bir yiyelüm zamāne ğamın
Durmayalum 'ale'd-devām içelüm
3. Var müşelleş saña helāl olsun
Şūfī қо biz mey-i harām içelüm
4. Baña çig pişmiş añmañuz 'arağı
Puḥteyüz biz şarāb-ı cām içelüm
5. Sözi ey Ḥayretī uzatmayalum
İçelüm ḥāşılı kelām içelüm

ḤAYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Çü düşdüm 'aşkuña dīvāne oldum
Cünūna hem-dem-i meyhāne oldum
2. Çün itdüm 'aşkuñıla āşinālīķ
Unutdum kendümi bīgāne oldum
3. Yine düşdüm senüñ dām-ı ğamuña
Ki ya'nī murġ-ı 'aşķa dāne oldum
4. Bi-ḥamdi'llāh geçüp hüşyārılıķdan
Beķā cāmın geçüp mestāne oldum
5. Ḥalīlüm gülşen oldı nār-ı 'aşkuñ
Ruḥuñ şem'inde çün pervāne oldum
6. Çü Yūnus 'aşķ deryāsına daldum
Bugün hem baḥr ü hem dürdāne oldum

7. Degülem çünki ferzîn gibi keĵ-rev

Bisâṭ-ı aşğda ferzâne oldum

8. Şehâ ma'nide genc-i bî-kerânam

Egerçi şüretâ vîrâne oldum

[35b] 135

ḤAYRETİ

Fe'ilâ tün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Gülmeden ağlamadan el yuyalum

Cümle her mâcerâdan el yuyalum

2. Rûz u şeb ḥaṭṭ u ḥaddini añalum

Ġayrı ağ u qaradan el yuyalum

3. İçelüm câm-ı ğam ṭolularını

Mey-i zevğ u şafâdan el yuyalum

4. Virelüm cān metā'-ı derd alalum

Ġayrı bey' ü şirādan el yuyalum

5. Ĥayretīçün dille ġasl idelüm

Abdest-i riyādan el yuyalum

136

ĤAYRETĪ

Fe' ilā tün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Kıymasun baña yāre yalvarayın

Urmasun cāna yara yalvarayın

2. İtmesün rāz-ı 'aşkı 'āleme fāş

Çeşm-i gevher-nişāra yalvarayın

3. Kucmasun ol nigārı karşımda

Cāme-i zer-nigāra yalvarayın

4. Öpmesün ayağum yüzüm süreyin

Gezdüğü rehğüzāra yalvarayın

5. Cān-ı miskīnūme emān virsün
Ġam diyen nābekāra yalvarayın
6. Gözin açsun uyansun uyħudan
Baħt-ı nāsāz-kāra yalvarayın
7. Ķomasun Hayretīyi ayaħda
Şāh-ı Düldül-süvāra yalvarayın

[36a] 137

ĤAYRETĪ

Fe' ilā tün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Yine yārumdan ayru düşdüm ben
Ġam-güsārumdan ayru düşdüm ben
2. Terk idüp şehir-i yāri yoldaşlar
Şehriyārumdan ayru düşdüm ben

3. Ben niyāz eyledükçe nāz idici
Şivekârumdan ayru düşdüm ben
4. ‘Āşıkına kıya kıya bakıcı
Ġamzekârumdan ayru düşdüm ben
5. Şevķile Ĥayretīyi bülbül iden
Gül-i ‘izârumdan ayru düşdüm ben

138

ĤAYRETĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yā Rab ol gül-‘izāra n’eyleyeyin
Yüz virür degme ĥāra n’eyleyeyin
2. Beni derd ü firāķ uş öldürdi
Bilmezem hīç çāre n’eyleyeyin
3. İtdi başdan ayaĝa yara beni
Tīĝ-ı hicrān-ı yāre n’eyleyeyin

4. Ben niyāz eyledükçe nāz eyler

Yā Rab ol şivekāra n'eyleyeyin

5. Ālıla aġa koydı ol kebgı

Bir iki yūzi ġara n'eyleyeyin

[36b] 139

ĤAYRETĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Ala gözlüm baña yār olmaduñ sen

Baña yār-ı vefādār olmaduñ sen

2. Güzel gözlüm begüm nāz uyġusundan

Göz açup gitdi bīdār olmaduñ sen

3. Şarāb-ı nāzdan deyr-i cihānda

Efendüm ġaldı hüşyār olmaduñ sen

4. Raġıbe yüz virürsin ey yūzi gül

Dirīġā āh bī-ġār olmaduñ sen

5. Ğamından bu belā-keş Ğayretīnūñ
Begüm beñzer Ğaberdār olmaduñ sen

140

ĞAYRETĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Göñül yoğ olmadın var olmaduñ sen
Vücūduñdan Ğaberdār olmaduñ sen
2. Eger cān virmedüñse rāh-ı Ğamda
Ṭarīkatde sebük-bār olmaduñ sen
3. Degilseñ yār elinden ıolu yara
Bu meydān içre yarar olmaduñ sen
4. Serīrūñ ger ser-i dār olmadıysa
Sarāy-ı Ğamda serdār olmaduñ sen
5. MuĞabbet bādesinden Ğayretī hīç
Bi-Ğamdi'lillāh ki hüşyār olmaduñ sen

ḤAYRETĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ey aşı rā-yı raḥmetüm eledo
Ağzı mīm-i muḥabbetüm eledo
2. Saña düşmez yabanda şalınma
Eledo serv-ķāmetüm eledo
3. ‘Āşıkına kıya kıya bakıcı
Ey gözı aşı āfetüm eledo
4. Baña sensüz muḥālimiş dirlik
Tende cān dilde rāḥatum eledo
5. Ḥayretīyi ğamuñ helāk itdi
Zāyir ol bāri türbetüm eledo

HAYRETİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Fe'ülün

1. Çemende yārıla içen çemāne
İrer dirler hayātı cāvidāne
2. İşıginde görenler gönlümi dir
İdinmiş 'arşı bir murğ āşiyāne
3. Göñül mülkin gerekse odlara yaq
Senüñdür pādişāhum ol baña ne
4. Qırı bir üstühān qaldum 'aceb mi
Olursam tır-i endūha nişāne
5. Giceler şubḥ olunca şem'-i meclis
Görüp ḥalümi aqlar yāne yāne
6. Demi olsun belā bezminde her kim
İçer mey qan yirine qāne qāne

7. Kemāna döndi addi ayretīnūñ

Niun o gibi atarsın yabāne

[37b] 143

AYRETĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Yüzüñ naşında uymamış ma'ānī

Hemān şüret şatarmış alka Mānī

2. Yüzüñde şol yedi āyetden oldı

Zuhūr-ı ma'nī-i *Seb'ü'l-Meşānī*⁵⁵

3. Hemān bāı alan vechüñdür anca

amu fānīdurur bāı alanı

4. Şarāb-ı la'l-i nābuñdur abībüm

abībüñ didügi şol rū-ı şānī

5. Kerem ıl 'āşık-ı dīdāra vā'iz

İñen 'arz eyleme bā-ı cinānı

⁵⁵ Seb'ü'l-Meānī: Naslarda Kur'an ve Fātiha suresi için kullanılan bir terkip. İslam Ansiklopedisi, C.36, ss.261/262, 2009.

6. Şakın ey Ḥayretī bu rūbeh-i dehr

Zebūn eyler niçe şîr-i jiyānı

144

ḤAYRETĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿūlün

1. Cihānda zevk u şevk-i kāmranī

Mey ü maḥbūb-ı eyyām-ı cüvānī

2. Qanı devr eylesün ol qan olası

Demidür kim qatavuz qana qanı

3. Anuñla diriyüz dirsek ʿaceb mi

Şarāb-ı nāba āb-ı zindegānı

4. Güzel olmiyacaq sākī şarāba

Ḥarām olsun dirisem rūḥ-ı şānī

5. Hemān ey Ḥayretī maḥbūb u meydür

Cihānda şāʿirūñ rūḥ-ı revānı

ḤAYRETĪ

Fe' ilā tūn Mefā' ilūn Fe' ilūn

1. Cāna yār ayrulığı kār itdi
Tīg-1 hicrānı dil-figār itdi
2. Nāgehān cān u dil kebūterini
Yine 'uqqāb-1 ğam şikār itdi
3. Kime ƣaldı bu ƣarĥ-1 bũƣalemūn
Baña şol naqşı kim nigār itdi
4. Bũlbũlüñ aşıyānın itdi diken
Yuvasın ƣarġanuñ bahār itdi
5. Ƙanƣı beg ā benüm efendicügüm
Bir ƣulıندان bu deñlü 'ār itdi
6. Ḥayretī her belāña sulţānum
Hep belī didi iħtiyār itdi

KİT' A

Fā' ilā tūn Fā' ilā tūn Fā' ilūn

1. Oldurur 'ālemde merd-i hoş-nihād
Tuta 'ālemden perī gibi kenār
2. Eylemiş uran bu emlāke binā
Dūstluḡ bünyādını nā-üstüvār
3. Şehr cümle dūst illā ḡanı dūst
Halk cümle yār illā ḡanı yār
4. Dūst gerçi bī-ḡıyās u bī-'aded
Yār gerçi bī-ḡisāb u bī-şümār
5. Anda ne vardur ḡaḡīḡatden eşer
ḡayretī sen saña yār ol saña yār

[38b] KİT' A-İ HAYRETİ

Mef'ılün Mef'ılün Fe'ülün

1. Halîlî şî'r okurken dir görenler
Geyik destânına dönmüşdür eş'âr
2. Komaz her Türk ağzından dirîğâ
Yoğurd ayranına dönmüşdür eş'âr
3. Muğallidler elinden Hayretînüñ
Dil-i vîrânına dönmüşdür eş'âr

MÜSTEZÂD-I HAYRETİ BEG

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün / Mef'ülü Fe'ülün

1. Teslîm-i rızâ kapladı mülk-i dil ü cānı
Ey rûh-ı revānum
Hâşâk-i cefâ tîğı dokerse yire kanı
Lâ diye zebānum

2. Ger tîr-i cefâ at baña ger seng-i melâmet

Hey hey nice sîne

Dönmem dile cân it dile dil eyle nişânı

Ey aşu kemânum

3. Girdi elüme nad-i muabbet yine nâgâh

Ey hâce ğanîyem

Ümmîd budur ki ebedî ebedî olmaya fânî

Bu genc-i nihânum

4. Fehm itmege bir rind-i sebük-rûh gerekdür

Fenn-i ğam-ı ‘aşkı

Bu ‘ilme duûl eylemez Molla Gürânî

Ey mûnis-i cânun

5. Ger ‘âşıkisem bana vişâl ebedîdür

Eyyâmda bir kez

Göz ucıyıla bir naar eylerse nihânî

Ol şûh cihânum

6. Ağyārıla yār olma qarīb olma raķībe

Engelden ırāğ ol

Bī-ḥār yaraşur gül-i gülzār-ı cinānī

Ey gonca dehānum

7. Ey Ḥayretī dirdüm ki güzel sevmeyem artık

İllā n'ideyim āh

Adın demek olmaz yine bir şūḥ-ı cihānı

Sevdi dil ü cānum

[39a] MEV'İZE-İ ḤAYRETİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. 'Aceb 'ālemde bu ğavğa nedendür

Bu hāy u hūy bu eyvā nedendür

2. Başında şūfīnüñ kara 'imāme

Benüm başumda bu sevdā nedendür

3. Gözümde āb u göñlümde pür āteş

Yanar hiç bilmezem ammā nedendür

4. Benüm göñlüm neden nerm oldı çün mūm

Senūñ albūñ ‘aceb hārā nedendür

5. Yaar pervāneler per Şem‘-i meclis

Yine hāndān u nā-pervā nedendür

6. Ne deñlü aqlasa āh itse bñlbñl

Gñler āña gñl-i ra‘nā nedendür

7. Kimisi sāye-veş hākile yeksān

Kimi bir serv-i hoş bālā nedendür

8. Kimi Leylī kimi Mecnñn-ı Őeydā

Kimi(si) Vāmı u ‘Azrā nedendür

9. Dilinde kiminññ naŐ u terāne

Kiminññ āh u vāveylā nedendür

10. Kimi dīvāne hī bilmez özüni

Kimi ‘āıl ü dānā nedendür

11. Kimi pārsā vü pāk-dāmen

Kimi ālūde vü rüsvā nedendür

12. Kimisi bir pelās-ı köhne bulmaz

Libāsı kiminüñ dībā nedendür

13. Kiminüñ meskeni āteş kiminüñ

Maḳāmı Cennetü'l-Me'vā nedendür

14. Kimi dünyā vü 'uḳbādan müberrā

Kimi ṭālib-i dünyā nedendür

15. Çü birdür cümle mevcūdātuñ aşlı

Arada yā bu istiḡnā nedendür

16. Kiminüñ seng-i bed-gevherdür adı

Kiminüñ lülū-yı lālā nedendür

17. 'Aceb bir ḳatre-i nāçiz iken dil

Ya anda mevc uran deryā nedendür

18. Ya her bir zerreten kılsañ temâşâ

Görürsin bir güneş eyâ nedendür

19. Ya ey dānā bir ednā dāne içre

Hezārān şāh-ı hoş-bālā nedendür

20. Kılup nakş içre nakķāşı temâşâ

Bilürmiş dīde-i bīnā nedendür

21. Velīkin Hāyretīyi hāyret almış

Bilemez aşlını aşlā nedendür

[40a] MÜFRED

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

N'olaydı hāk-i pāyuña ey bī-bedel güzel

Çirkin yüzümi sürebileydüm güzel güzel

MÜFRED

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Kerîmi dâr-ı dünyâda budur maqbûl-i ins ü cin

Ne senden kimse incünsün ne sen kimesneden incün

MÜFRED

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

Selâmet keştisi bir gün Kerîmî

Ecel deryâsınuñ dibine

FERD

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

Hişâr-ı ma'rifet fetħine cândan

Diyelüm ey Kerîmî Allâh Allâh

EZ-ĠAZELİYYĀT-I ‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Cennet-i firdevsden baş indürür ẖübā saña
 ẖanda irsün şāḥ-ı gül ey serv-i ḥoş-bālā saña
2. Ḥüsñ ü behcet gökden inmiş ḥil‘atüñdür ey melek
 Biñ ṭonanursa göz olımaḥ hemtā saña⁵⁶
3. Dirimişsin dilber oldur ‘āşıkā luṭf eyleye
 Bu sözüñden ‘āşık oldı ser-be-ser dünyā saña
4. Āsitān-ı dilberümde ḳo beni ḥāk olayın
 Var mübārek ola şūfī Cennetü’l Me’vā saña
5. ‘Amriyā eş‘ārı sözile ayıt kim oḳıyub
 Tā du‘ālar eyleye her ‘āşık-ı şeydā saña

⁵⁶ Vezin bozuktur.

‘AMRĪ

Mefūlū Fā‘ilātū Mefā‘ilū Fā‘ilūn

1. Dilber ki uyḥuya vara gelmez gözüme ḥāb
Öpsem tuya mı diyü çeker cānum ıztırāb
2. Tennūr-ı sīneden ki ‘araḳ-rīz ola ruḥı
Ben neylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb
3. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
Bayram namāzıçün kılnur toḡsa āfītāb
4. Ḳandīller söyünse ne ḡam geldiyise ‘īd
Şimden girü münevver ider bezm-i cām şarāb
5. Peykān-ı dūst dilde ḳarār eylemez geçer
‘Amrī şikeste şışede hīç eglenür mi āb

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Güzellerde olaydı buse ‘ādet
İr(er)di baña daği bu sa‘ādet
2. Sitāreñ yoğ çü meh-rûlardan ey dil
Bulardan vāz gel hey bī-sa‘ādet
3. Yoğısa ölmedin hecrüñ şebinde
Gel ey şem‘-i murād eyle ‘ıyādet
4. Yazarmış nāme-i tezvīr haṭṭuñ
İdermiş kaşlaruñ egri şehādet
5. Sücūd it mest olup yār ışiginde
Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād

Ki itmez bu dil-i ğamġinümi şād

2. Vefā ‘ilmini öğrenmedi ħaldı

Velī oldı cefā fenninde üstād

3. Ķocılur yād olana ol gül-endām

Dirīġā āşināsın eylemez yād

4. Göñül zülfine ıolaşduñ fiġān it

Ki murġ eyler ıuzaġa düşse feryād

5. Daġı bir serv-ıadde bende olmaz

Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

‘AMRĪ

Fe ‘ilā tūn Fe ‘ilā tūn Fe ‘ilā tūn Fe ‘ilūn

1. Her seḫergāh direm ḫasretile āh meded
İrgüreydi ola mı āh-ı seḫergāh meded
2. Bir naẓar eyle mededsiz ḫalan üftādeñe kim
‘Aşḫ odına düşüp eydür meded Allāh meded
3. Yandum ol şem‘-i ciger-sūzuñ elinden yandum
Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded
4. Cigerüm ḫanın iḫer cām-ı mey iḫmezlenür āh
Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded
5. Düstluḫ eylemeseñ ‘Amrīye ḫañ mı ki anı
Saña yavuzlarımış düşmen-i bed-ḫāh meded

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cān kim eyleye yād
Gözine çöpce görünmez şavber-i şimşād
2. Kesilme(zem) büt-i şīrīn-i seng-dilden eger
Zebān-ı ta‘n-ı raķīb olsa tīşe-i Ferhād
3. Kimesne niceye dimez yüzine baķmaz hiç
Güzeller içre dilā cān metā‘ın itme mezād
4. Hāber mi virdi boyuñdan şabā ki hurrem olup
Semā‘a girmek için çözdü tırrasın şimşād
5. Ağardı dīdeleri ka‘beteyni ‘Amrīnūñ
Fīgān ki bulımadı şeş-der-i ğamda güşād ⁵⁷

⁵⁷ Vezin yoktur.

‘AMRĪ

Mefūlū Mefū‘ilū Mefā‘ilū Fe‘ūlūn

1. Sīnem ki şehā ğamzen oqınuñ siperidür
Yir yir görinen t̄āğlar āyīneleridür
2. Yağsañ beni biñ nāzıla incinmeyem ey dūst
Her dāğ ki senden ire gül-berg-i t̄arīdür
3. Ğasret oqı kim gözyaşı peykānidur anuñ
Derdile cigerden gelen āh-ı seherīdür
4. Cān nağdini iṣār ideyin ayağūña gel
Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarīdür
5. Uyğuda bulup būsesin aldum dirimişsin
Dilber saña ‘Amrī ne kim eylerse yiridür

‘AMRĪ

Fe‘ilātūn Mefā‘ilūn Fe‘ilūn

1. Sīnemi ḥaṇçer-i sitemle yarar
Anda kirpikleri ḥadengin arar
2. ‘Anber-āmīz eser nesīm-i şabā
Yā Rab ol māh kākülün mi çarar
3. Severem didügüm diler ol şuḥ
Ağzıma söğmege bahāne arar
4. Baḥt anuñ kim öper düşinde seni
Devlet anuñ ki sīnesine şarar
5. ‘Amriyā çek cefāyı ‘āşıkiseñ
Nāza қatlan güzellere bu yarar

‘AMRĪ

Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilūn

1. Yine ol şīve yüki ‘işve ider nāzlanur
Cān ‘arz idene kılmaz nazarı nāzlanur
2. ‘Āşık öldürmek adın nāz kıomış bir zālīm
Gözüme karşı raķıbe göz ider nāzlanur
3. Hūr-ı ‘ın kirpigi ucında řalınmaz hergiz
Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur
4. Zaķm-ı dendān mı irürdüm leb-i řīrīnine kim
Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur
5. Ol cefā-pīşeye ‘Amrī yaraşur nāz itse
Lā-cerem kıandayısa ehl-i hüner nāzlanur

‘AMRĪ

Fe‘ilā tūn Mefā‘ilūn Fe‘ilūn

1. Geldi sevdā-yı ‘aşq gitdi qārār
Bilmezüz hālümüz n’ola bu bahār
2. Berg-i gül gibi şabrum evrāqın
Yele virdi nesīm-i ‘anber-bār
3. ‘Āşıkuñ tāze dāğ açar göñlin
Bülbüli şād ider gül-i gülzār
4. Gidelüm tek kenār-ı şoḥbetine
Olur olmazsa daḥi buse kenār
5. Tās alupdur ḥabābdan eline
Oldı şu gül yüzünçün āyīne-dār
6. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülde
Açılır dilde gizlenen esrār

7. ‘Amriyā urma ur yuarı yüri

Ualum sebzezāra bülbül-vār

[43b]

11

‘AMRĪ

Fe‘ilā tün Fe‘ilā tün Fe‘ilā tün Fe‘ilün

1. Ol siyeh-erde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür

Severem ben anı kim eşm-i cihān-bīnümdür

2. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dil-āşüftesiyem

Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

3. Şem‘-i bezmin olanan sūhte pervāne degül

Göynügin yanmaa varan dil-i miskīnümdür

4. Ayauñ izi degül hākde ābıla olan

Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

5. Gül degül ‘aşık idüp bülbüli söze getüren

Medh-i hüsünüde olan defter-i rengīnümdür

6. ‘Amriye bŭse virŭp raġbetile sŏylet kim

Ĥŭblar ĥŭsninŭñ ārāyiři taĥsĭnŭmdŭr

12

‘AMRĪ

Fā‘ilā tŭn Fā‘ilā tŭn Fā‘ilŭn

1. Bŭse virdi dilberŭm zād-ı sefer

Kim seferde ĥŭb olur ĥalvā-yı ter

2. Ne ĥaber ışmarlamak kim dŭstlar

Ben mey-i la‘inden oldum bĭ-ĥaber

3. Ayrılurken saña ħarřu āh iden

Ėibleye dŏnŭp yŭzini cān ħeker

4. ‘Azm-i rāh itmege yol yoĥdur baña

Ger ĥayālŭñ olmazısa rāhber

5. Ėanı ‘Amrĭ kim ayurdı gitmege

Gitmek aňsaň řimdi kendŭden gider

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Kaddi şevkıyle rakş urur ‘ar‘ar
Karşusunda çinār el qarşar
2. Dil ü cān ‘ūdını yaqup cigerüm
Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer
3. Sa‘y idüp la‘lünle irişince
Sākiyā cām-ı nāb kıan derler
4. Dil şaçuñda kılur ziyāde figān
Ḥastadur gice zaḥmeti artar
5. Seni ‘Amrī sever didüm didi kim
Ölecek ḥastadur dilin çiyner

‘AMRĪ

Mef’ūlü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Her hūbı kim vefālu diyem bī-vefā çıkar
Her nāzenīn ki şefkat umam pür-cefā çıkar
2. Her gönca kim sevem yüzi açılmadıķ diyem
Her yāda yüz virüp açılır āşinā çıkar
3. Her sebz-ħaṭ ki ‘āşıkı ķadriñ bilür şanam
Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar
4. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem
Her ğüşeden aña daḥi biñ mübtelā çıkar
5. ‘Amrī meded ki ğamze diyü öldüĝi bu kim
Baĝrum delinmesin mi ki tır-i ķazā çıkar

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār
Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār
2. Qarārūm gitdi vü ‘aqlum tağıldı
Enīn qaldı enīs-i cān bīmār
3. Nice dil oynadur cān naḡdin evvel
İden ol çeşm-i fettānile bāzār
4. Göñül gitdi iki göz arasında
Kim itdi göz göre ol iki ‘ayyār
5. Şudandur açılan güller çemende
Ne feyz itdi naẓar kıl cezb-i dīdār
6. Huzūr ancak muḥabbet dirdi ‘Amrī
Ziyāde eylesin Allāh’a yalvar

7. Çemen şahnında gülsün oynasun gül

Diken zaħmıyle bülbül ağlasun zār

16

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yüregüm ‘aşkıla göyünmişdür

Çara bağrum benüm döğünmişdür

2. Tañ mı ‘ālem gözüme tār olsa

Şem‘-i baħtum benüm söyünmişdür

3. Dāne-i ħāl ü dām-ı zülfünden

Murg-ı dil kendüden uçunmışdur

4. Leb-i la‘lünün için ağlamadan

İki gözüm ‘aķıķa dönmişdür

5. Ye ğamuñ naķdin irteye kımayup

Çünkü ‘Amrī yiyen öğünmişdür

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Allāh Allāh bu melek-sīmā ne ğarrā ḥūb olur
 Toĝar aydur şanasın günden güne maḥbūb olur
2. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
 Nūr-ı ḥüsni lem‘asından ancalar meczūb olur
3. ‘Arşā-i ḥüsniinde ğīsūdan ele çevĝān alup
 Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur
4. Dest-bāzī eyler iken buse añsañ dil virüp
 Sögdügince gül gibi ḥumret gelüp merĝūb olur
5. ‘Amriyā sancağ çeküp kim yūriye bālā-yı dūst
 ‘Aşğ-ı ĝālib birle ‘aqlum düşmeni maĝlūb olur

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Māh-rūlar seni dil almada māhir dirler
Saña cāzū gözüne қаşuña sāhir dirler
2. Azıcıқ cānlu olanlar yöreñe uğramasun
Şiveñi çok sitem-i cevruñi vāfir dirler
3. Қudretim yok ki tudaғuñ kimün aғzına diyem
Dögse de sögse de öldürse de қādir dirler
4. Şūfiliқ şatmayalum bunda ki dil naқdin alur
Büt-i sīmınler olur buña manāstır dirler
5. İkilik yok arada sen de ne dırsin ‘Amrī
Dilberile melek-i hūr u perī bir dirler

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Cihān dilberleri cānlar aparlar
Yıarlar gönlümüzi geh yaparlar
2. ‘Aceb bu var mı dilberlik yolında
Görürler ‘aşığı yoldan aparlar
3. Girüp meydāna ‘uāk arasında
Semend-i nāzı her yana aparlar
4. Būte apmağı bir ūret iderler
İki ‘ālem amu aña aparlar
5. Seni sevmez diyü ‘Amrīnūñ a‘dā
Yıarlar gönlini bühtān yaparlar

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Gözüñ mesti dil-i hūnīn uğurlar
Meyile şīşe-i rengīn uğurlar
2. Saçuñı bağla kim ben bī-ķarāruñ
Metā‘-ı şabrın ol bī-dīn uğurlar
3. Bilinür tār-ı mū alsam şaçuñdan
Tuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar
4. Gönül tıflı cemālūñ gülşeninden
Lebūñden ğonca-ı rengīn uğurlar
5. Uğurluķ tatlı olur diyü ‘Amrī
Uyusañ būse-i şīrīn uğurlar

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mef‘ilün Fe‘ilün

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
Sihr oqıdur aña siper döymez
2. Āh-ı ‘āşıkdan incinür ol serv
Dem-i serde nihāl-i ter döymez
3. Nerm ider çatı gönlünü āhum
‘Aşq odudur buña hacet döymez
4. Gözlerüñ şarsa tañ mı gönlümüzi
Meste dükkân-ı şışeger döymez
5. Şanma şerm ide baqmaya ‘Amrī
Pertev-i hüsnuñe nazār döymez

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. anı addũn gibi serv-i ser-efrāz
Ki bergi Őve ola mīvesi nāz
2. Őımasa seng-i fūrat perr ũ bālin
İdeydi kũyuña cān murĝı pervāz
3. Şikeste dilde yo efgāna tat
Őını Şişe ne deñlü vire āvāz
4. ıkar āheng-i āhum perdelerden
açan kim kıla ol Şeh nāza āĝāz
5. isāb idüp yazarsañ ullaruñı
Efendi ‘Amrīyi ser-deftere yaz

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Meḫā‘ilün Fe‘ilün

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz
Pür ümīd ü ḫāriṣ ü maḫrūmuz
2. Güzelüm sevdüğüm günāh olmaz
Öldürürseñ şehīd-i maẓlūmuz
3. Bir tılısmuz ki tīgımızdur ‘aşk
Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz
4. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
Saña baksa ḫatuñda ma‘dūmuz
5. ‘Aşk erbābı içre memdūḫuz
Zühd aşḫābı içre mezmūmuz

6. ‘Aşkile geçdi ‘ömrümüz ‘Amrī

Şıdķıla ‘ālem içre ma‘lūmuz

7. Sen haķāret göziyle baķma bize

Biz gedā şūretinde maķdūmuz

24

‘AMRĪ

Mef ‘ūlü Fā ‘ilā tü Mefā ‘ilü Fā ‘ilün

1. ‘Ömrüm gibi revān olup ey serv-ķad dirġ

Baķrumda dāġlar ķoduñ ey lāle-ķad dirġ

2. Haķ yazmadın şaķīfe-i ruķsārına henūz

Şaķdıñ yüziñe ķāk-i leķad āh dirġ dirġ

3. ‘Ömrüm budaġı mesnedi ol şāķ-ı luķfıdı

Şimdi kime ķayana ki gitdi leķad dirġ

4. Çāķ oldu sīne ķāk-i leķad gibi derdile

Sūz-ı derūmı bilmedi derdā eķad dirġ

5. Gözüm yaşıyla besleridi bağbān-ı dil
‘Amrī nihāl-i ‘ömrüdi ol serv-ķad dirīĝ
6. Yegdür ki bir du ‘āyıla yād idesin anı
Biñ biñ fiĝān idüp dīmedīn bī-‘aded dirīĝ
7. Ya Rab çün Muħammedüñ adaşıdur añā
Luṭfuñdan itme merħametüñ tā ebed dirīĝ

[47a] 25

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Kimesnem yoķ benüm cānāndan artuķ
Kime ķurbān idem cān andan artuķ
2. Aradum varlıĝın Őhrin tamāmı
Saña tuħfe bulunmaz cāndan artuķ
3. Ne ħāşıl cānuma tīr-i müjeñden
Cigerde aĝulu peykāndan artuķ

4. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnüñ
Gelürsin Yūsuf-ı Ken´āndan artuḡ
5. Ayırdı fitneyile yāri benden
Bilürmiş müdde´ī şeyṭāndan artuḡ
6. Benüm baḥtım gibi şūrīde ´Amrī
Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḡ
7. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf
Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḡ
8. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
Kemālün yoḡ iken noḡşāndan artuḡ

‘AMRĪ

Mef’ūlū Fā’ilātūn Mef’ūlū Fā’ilātūn

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
Biñ nāzıla şalınan ol serv-ķāmet ancak
2. ‘Uşşāk-ı mey-perestūñ gelmezse meclisine
Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak
3. Hercāyiler seversin gel tevbe eyle ey dil
Her işlenen günāhuñ soñı nedāmet ancak
4. Şişe şikeste olsa durmaz içinde çün āb
Göñlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak
5. Biñ kez ölür dirilür fürķat şebinde ‘uşşāk
Dilber firāķı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

‘AMRĪ

Fe‘ilā tūn Mefā‘ilūn Fe‘ilūn

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümüñ
Hānumānu ḥarāb ola gözümüñ
2. Sensüz ey meh ayağa düşdi yaşum
Gör bu düşkünlüğini yıldızumuñ
3. Sen güneş yüzlünüñ firākından
Farqı yoq gicemile gündüzümüñ
4. Sen ü ben tıtuşam direm ey şem‘
Söylesem saña göynügin özümüñ
5. Öyle cüstem yoluñda yelmede kim
Zerresin görimez şabā tozumuñ
6. Dil melül olmasun mı eşkümden
Düşdi girdāba zevraqı gözümüñ

7. ‘Amrī Mecnūn-ı ‘Āmirīdür eger

Varsa sırrını añlayan sözümüñ

[48a]

28

‘AMRĪ

Mef’ūlü Fā’ilātü Mefā’lū Fā’ilün

1. Tūbā budığıdur ƣad-i bālāsı Aħmedüñ

Firdevs bāğıdur ruħ-ı zībāsı Aħmedüñ

2. Ey āsitān-ı Ka‘besine ‘azm iden yiter

‘Uşşāƣa armağān leb-i ģurmāsı Aħmedüñ

3. Herkese ģāl olup düşe miydüm ayaklara

Başumda olmasa şaƣı sevdāsı Aħmedüñ

4. ‘Aşƣı yolında ‘aƣlımı yağmaladı benüm

Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aħmedüñ

5. Şādī seyrānı yıƣuben dilde ‘Amriyā

Miħnet evin yapar ģamı bennāsı Aħmedüñ

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Zere döndi yüzüm ey sīm-berüm
Olalı za‘f-ı tenüñden haberüm
2. Bu belā taşına döymez şanemā
Tutalum ola demürden cigerüm
3. Hiç bir yirde qarār idemezem
Ben kül oldum yanup od oldı yirüm
4. ‘Aşq mesti ne bilür nāmūsı
Bilmezem ben anı yoğdur haberüm
5. Dilerem baqmayam il içre aña
Deñerem yine añadur nażarum

6. ‘Amriyā ‘aşk yolına giderüz

Çoğ getür zādı uzakdur seferüm

[48b]

30

‘AMRĪ

Fe‘ilā tün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dīde ҡan oldı vāy efendicüğüm

Ҷandasın ҡanda hāy efendicüğüm

2. Ayağun izidür gözümde yüzüm

Olmışam hāk-i pāy efendicüğüm

3. Sen güneşden ırak yaşum gibi

Yıldızum düşdi ay efendicüğüm

4. Sīneme dāğ-ı miḥnetise murād

Cānum üzre ҡolay efendicüğüm

5. ‘Amriyem derdile delindi dilüm

İñlemez bunca nāy efendicüğüm

‘AMRĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Seni ben ey perī âdem şanurdum
Dil-i dīvāneye maḥrem şanurdum
2. Benümleydi hemīşe ‘aşq-ı miskiñ
Gül ü bülbül gibi hem-dem şanurdum
3. Ölür kirpik oçına cān virürdüm
Yüregüm zaḥmına merhem şanurdum
4. Gözüñ қаşuñ füsünin kim ne bilsün
‘İtābuñ az nāzuñ kem şanurdum
5. Ben ağladum cihān güldi baña hep
Cihān ağlaya ben gülem şanurdum
6. Sürür ancaқ güli sūrīye karşı
Fiğānın bülbülüñ mātem şanurdum

7. Senüñ ‘ahdüñi ‘Amrī gibi ben de

Benüm ‘aşkıñ gibi muhkem şanurdum

[49a]

32

‘AMRĪ

Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilā tūn Fe‘ilūn

1. Şüretüñ āyīnesinde haqqı zāhir gördüm

Vaḥdeti añlaram ayıla seni bir gördüm

2. Haq budur ağızuñıla gonceyi fark eylemede

Ḥired-i ḥurde-şināsı müteḥayyir gördüm

3. Hamdüli’llāh biri iki gören aḥvel degülem

Haqqā minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

4. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı sa‘ādet bilürem

‘Aşq dāğın tenüme ḥil‘at-ı fāḥir gördüm

5. ‘Amriyā bülbül-i kıdsīye sebaķ virseñ alur

Sözlerüñde senüñ inşāf ki çok sır gördüm

33

‘AMRĪ

Fā‘ilā tün Fā‘ilā tün Fā‘ilā tün Fā‘ilün

1. Varımadım mescide vā‘iz bu gün ma‘zūr idüm

Başdan aşmış dün içilen tölular maħmūr idüm

2. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim

Bir güzel sâķi elinden n’eyleyem mecbūr idüm

3. Sen Ĥudānuñ luţfinı gör kim yıķılmışdı raķīb

Büse-i yārıla göñlüm yapılı ma‘mūr idüm

4. Zaħm irürmek ķandan olurdı leb-i şīrñüñe

Göz uciyle va‘deye tatlú dile mağrūr idüm

5. Ķaddi yādına elifler çekdügince göğsüme

Elleri ķan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

6. Ol büt-i ra'nā ayağına yüzüm üzre düşüp

Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

7. 'Amriyā dün mest iken büse kenār añduñ gibi

Küsmiş ancak sögmedin geçdi bu gün maḫhūr idüm

[49b]

34

'AMRĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Baña ḫayfuñ biñ tümendür sevdüğüm

Yaḫşı bār kim bu yamandur sevdüğüm

2. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm

Baña bu ḫulmüñ nedendür sevdüğüm

3. Yaḫma yıḫma bozma vīrān eyleme

Dil ḫayālūñe vaṭandur sevdüğüm

4. Gönlüm andan böyle meftûn oldu kim

Ala gözler pür-fitendür sevdüğüm

5. Şekkerin büseyle besle ‘Amrîyi

Ṭūṭî-yi şîrîn-suḥendür sevdüğüm

6. Cānum içre cānuma görür gözüm

Ḳurretü’l-‘aynum Ḥasandur sevdüğüm

35

‘AMRÎ

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Bülbüller inleden gül-i zîbâ degül misin

‘Aşıklar ağladan büt-i ra‘nâ degül misin

2. Bâd-ı hevâya meyl iden âhumdan incinüp

Ol nâz idici serv-i dil-ārâ degül misin

3. Ben mübtelâ-yı ‘aşkıla Vâmıķ degül miyem

Sen bu ‘izâr-ı ḥüsnile ‘Azrâ degül misin

4. Ben yā mıyam ki ḥām ola ḳaddüm didüm didi

Oḳ gibi togru söyleyelüm yā degül misin

5. ‘Amrī n’idersin ehl-i şafāya riyā şatup

Bāzār-ı ‘aşḳ içindeki rüsvā degül misin

[50a]

36

‘AMRĪ

Fā‘ilā tün Fā‘ilā tün Fā‘ilā tün Fā‘ilün

1. Naḳş iderken la‘lūni naḳḳāş-ı eşḳ ey dil-sitān

Āl beñ olmuş yüzüne ṭamlamış bir ḳatre ḳan

2. Āl beñ dimeñ aña bir dāne Ḥabbü’l-miskdür

Cān dimāğın eyledi ḥoş bûyıla ‘anber-feşān

3. Āl ben āfāḳı müşkīn eylemek olur mı hiç

Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

4. Ḳaş gözle sözlerüñden ‘aḳl aldurdum dirîğ

Uğrun uğrun baḳışuñdan gitdi ĩmān el-amān

5. atı gönlinden ayanu meramet ummazdı ger

Görmese ‘Amr ayadan aduğın b-ı revn

37

‘AMR

F‘iltn F‘iltn F‘iltn F‘ilün

1. Bezm-i ‘uında ol gül k idüp prhenin

Bu gnehl ullar in adı cennet revzenin

2. Mır-ı dil sultnıdur ol dilber-i Ysuf-ceml

Devlet-i valın dilersen oma elden dmenin

3. Mhr urulmı Şem‘-i kfr midür ya sm-i Őf

Yoğsa dendn zağmı mı nağ itdi yru gerdenin

4. Vala irsem prehensz ben de ucardum anı

Nieye dek prehen bensz ucar nzk tenin

5. ‘Amryi mağbbdan men‘ eyleme tek zhid

Var sana bağıladum va’llhi cennet gülşenin

‘AMRĪ

Mef’ūlü Mefā’īlü Mefā’īlü Fe’ūlün

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
Bülbül n’ola çok mı dile düşse gül ucından
2. Ol gamze-i kıttālıla bāzār ideliden
Cān naqdini virdüm n’ideyin gönül ucından
3. Sünbül diyü kühsār eteğin tutduğum ol kim
Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından
4. Bu yol midur andan ki perī gibi güzeller
Uçup kaçā ‘āşıqları görüp yol ucından
5. Yüz nāle vü biñ derdile bülbül gibi ‘Amrī
Hasret dikeninde geçinür bir gül ucından

‘AMRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. ‘Ömr āḥir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
Sāyende biz de ḥoş geçelüm bir nefes hemīn
2. Bu nāle vü enīn ḥazīn olmaya ey gönül
Bu dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn
3. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluḳ it diyü
Girmiş yanına ḳamçı çalar zülf-i ‘anberīn
4. Yüz kızdırup ki būse temennāsın eyledüm
Nāzıla yaḳdı cānumı ol la‘l-i āteşīn
5. Va’llāhi ḥaylī ḥüb ṭonadursın güzelleri
‘Amrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

‘AMRĪ

Mefūlū Mefā‘ilū Mefā‘ilū Fe‘ūlūn

1. Kim gördi senüñ gibi perī-zād Süleymān
La ‘l ola lebi addi gümüş serv-i ırāmān
2. oltuđına girüp gözünüñ aşıñuñ ey dūst
Fettānlıđıla aldı ne dīn odı ne ĩmān
3. Ölsün diriseñ ‘āşık-ı dil-aste feradan
Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān
4. Ğamzen dile gelse aña ta ‘zīm iderem çün
İkrām gerek kāfir olursa dağı mihmān
5. Sen būseyile gönlini ‘Amrīnūñ alıgör
Ben ödeyeyin oluriseñ şonra peşīmān

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Yārı cānum almadı k’ol yār-ı cānumdur giden
Zerd-rūy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden
2. Gitdi destūmden ‘inān-ı şabrum ey gülgūn-ı eşk
urma kim ol Ḥüsrev-i şīrīn-zebānumdur giden
3. Bende de āat alur mı gitse şāhı bendenūñ
Bende āat almadı şāh-ı cihānumdur giden
4. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehā-peykerdür ol
Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden
5. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ‘Amrī benüm
Bursa şehrın özledi kim dil-sitānumdur giden

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. ‘Āşıkam kāfırlar içre bir gözi mestāneye
Zülfi kullābı çeker iltür beni meyḥāneye
2. Bī-ķarāram yandum ol bed-mihr elinden āh kim
Şem‘-i ser-keş gibi odlar ķalkıdur pervāneye
3. Cur‘asından nūş-ı cān şunar raķıbe her zamān
Baña gelse zehr-i ķātil taldurur peymāneye
4. Ķatı sözler söylenürse ‘āşıķa olmaz ĝarīb
Her tıarafdan seng atılsa tañ degül dīvāneye
5. ‘Amrī nice şūfı olur zāhidā bi’llāh kim
Ķılmadı cum‘a namāzın ĝitmedi meyḥāneye

'AMRĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. omaduñ bağrumı ün yarmayınca
omayam ben de āħir armayınca
2. İremes kimse ol serv ayağına
azān bergi gibi armayınca
3. Yabanda arama ğamzeñ oğını
Bulamazsın yüregüm yarmayınca
4. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
Duğa Meyħānesine varmayınca
5. Güzellerde budur 'ādet ki 'AmrĪ
İşi bitmez kişi yalvarmayınca

‘AMRĪ

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşını taḥrīr ide
Beñzer ol naqḳāşa cām içre perī taşvir ide
2. Qanlar ağlaya şürāḥī inleye derdile nāy
Bülbül-i pür-ḥāl kim gül muşḥafın tefsīr ide
3. Derd-i ‘aşḳuñ kim ölümden özge bir dermānı yoq
Tut ki ‘İsīdür ṭabīb ol derde ne dermān ide
4. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda ol Yūsuf-cemāl
Bu düşüñ zevḳın kişi yā Rab nice ta‘bīr ide
5. Ğoncalar ḳan ağlayup güller yaḳasın çāk ider
‘Amrī kim bülbül dilinden ḥālını taḳrīr ide

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Döymedi nāzūk mizācı āteşin efğānuma
 Āh kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma
2. Cān-ı bīmāruñ bilürdüm ḥālını nabzım tūtup
 Devlet el virse yetişsem sā‘id-i cānānuma
3. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
 Nā-tüvānlık gör ne kıldı ḡonca-i ḥandānuma
4. ‘Aks-i rūyumdur yüzi āyīnesinde görinen
 Zerd-rüy oldu dimeñ ḥurşīd-i nūr-efşānuma
5. Dilberi bīmār idüp ağlatma ‘Amrī bendeyi
 Yā İlāhī şıḫḫat erzānī kııl ol sulṭānuma

‘AMRĪ

Mef‘ūlū Mefā‘ilū Mefā‘ilū Fe‘ūlūn

1. Ğamze oqın atmaz baña aġyār arasında
 Ƙorƙar ki oqı zāyi‘ ola ħār arasında
2. Aġyār ġamından öle şādīden ölem ben
 Yāditse beni sehvile ġüftār arasında
3. Serhoşla maħalleñ ƙolanup nāle ƙılanlar
 Bülbül gibidir zār ola ġülzār arasında
4. Ğüyā ki şafağ içre ġörinür meh-i nevdür
 ‘Aksi ƙaşınuñ dīde-i ħūn-bār arasında
5. Vaşf eyleyeli ġül gibi ruħsāruñı ‘Amrī
 Rengīn añılur sözleri eş‘ār arasında

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. ‘Īd-i ḥüsnünden cihān ferḥunde-fāl oldu yine
Feyz-i envār-ı tecelliyi cemāl oldu yine
2. Dīde evrāķı ḥayāle serv-ķadler naķş idüp
Şebt olan dil defterinde ḥaṭṭ u ḥāl oldu yine
3. Merḥabā kıldı ḥabīb öldi reşkinden ṭabīb
Dest yazdı şādlık ğam pāymāl oldu yine
4. Ehl-i dil dilberlerle ‘ayşa āġāz eyledi
Gitdi fırķat devr-i eyyām-ı vişāl oldu yine
5. İsteyen gülzār arasında bulur bülbül gibi
‘Amrīyi şeydāyı gör şūrīde-ḥāl oldu yine

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hāba varsam heves-i zūlf-i semensālarile
Kara düşler görürem bu kıru sevdālarile
2. Meve düşmiş yirür āvāre benüm gibi hābāb
Bir nefes şöhet için dilber-i ra‘nālarile
3. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
Şem‘-i kāfūrī tonansa gül-i hamrālarile
4. Tatlu tatlu ki söger būsesin alduqça hābīb
Pür ider ağzını şan sükkerī hālvālarile
5. Hey ne şīrīnlük olur hūblar uydurmağ için
‘Amrī şī‘rūñ heves-i la‘l-i şeker-hālarile

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ʤatalum beñzeve gül yaprağı pīrāhenüñe
Cānı yoğdur ki şehā beñzeve bile tenüñe
2. Būlbūl-i ḥaste-dile nāleler itdürmek için
Zāğ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe
3. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
Gönül uğrulığına gelse gerek revzenüñe
4. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger
Ḥūr-ı Firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe
5. Ger ölüp ḥāk-i mezārında raqībūñ bite ḥār
‘Amriyā o gül ucından ʤolaşur dāmenüñe

‘AMRĪ

Mefūlū Mefā‘ilū Mefā‘ilū Fe‘ūlūn

1. Reyhān saçınıñ olmasa reyhānı benefşe
Gözetmezidi boyun egüp anı benefşe
2. Cennet қоһusun aldı yine haqq-ı ruһuñdan
Hoş bұyıla pür kıldı gülistānı benefşe
3. Zūlfūñ gibi ter müşkile taldurdı cihānı
Olup haymenüñ micmere-gerdānı benefşe
4. Mātem-zede oldu ecelin andı meger kim
Gördi gül-i terde haq-ı cānānı benefşe
5. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskinlige geldi
Serkeş görüp ol zūlf-i perīşānı benefşe

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Koma bülbül koma figān eyle
‘Aşkı ‘ālemde dāstān eyle
2. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm
Neyedür nālişüñ beyān eyle
3. Götürüp perde-i gül açdı niķāb
Sen de aç rāzuñı ‘ayān eyle
4. Söyle bir kankı ‘āşıkuñ dilisin
Dil bilenden yiter nihān eyle
5. Alçaķ uçma bülend-pervāz ol
‘Arşā çık anda āşiyān eyle
6. Cilvegāhuñ fezā-yı kuds olsun
Bāl açup ‘azm-i lā-mekān eyle

7. Yâ ilâhî beni de bülbül-vâr

‘Amrîyem zâr u nâ-tüvân eyle

8. Dem-be-dem hâr-ı ‘aşk içinde benüm

Bağrumı gonca gibi kıan eyle

9. Sevelüm serv-i lâle-ruhsârı

Bâğ-ı hüsn içre şâdmân eyle

[54a]

52

‘AMRÎ

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine

Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

2. Sulţān-ı ‘aşk hîl‘atine la‘l-i tügmedür

Ƙanlı yaşum ki ıamdı girîbānum üstine

3. Çokdan yanardı âteş-i āhumla biñ felek

Yaşum şı sepmese dil-i sūzānum üstine

4. Her şubh rīsmān zerdür nurdan güneş
Kurmağa çetr-i rif`ati sulţānum üstine
5. Geysün kabā-yı nazı hayyāţ-ı lem-yezel
Hoş hil`at itdi serv-i hırāmānum üstine
6. `Amrī yire düşürmemege serv sāyesin
Kanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine
7. Cān naqđiyile virmezise busesin habīb
Başum daği dilerse n'ola cānum üstine

53

‘AMRĪ

Fe`ilāün Fe`ilātün Fe`ilün

1. Ben kıara günlüyi bu bağt-ı siyāh
Bend-i zülfüne düşürdi nidem āh
2. Başuma seng-i cefā andan irer
Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

3. Ger günehden şayıla kanlu yaşum
Gözlerüm merdümidür ğarķ-ı günāh
4. Öldürürse gözün ey şūh beni
Şaçılur üstüme bādām-ı siyāh
5. ‘Amrī peyk oldı maħalleñ tolanur
Geydürelden başına ‘aşķ külāh

[54b]

54

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Göñül bağlandı müşgīn kākülüne
Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne
2. Nażar kıl nergisile bülbülüne
Uyan bād-ı şabā degsün gülüne
3. Nedür ‘āşıķlaruñ şuķı günāhı
Göge irgürdiler feryād u āhı

4. Yiter uyu güzeller padiřāhı
Uyan bād-ı řabā degsn glne
5. Őnnde toğranup bağrum kebābı
Çekilsn bezmne yaşum řarābı
6. Őpesm geldi virme ıztırābı
Uyan bād-ı řabā degsn glne
7. Gl-i ter snblne pister olmiş
Leb-i la' ln emilmiş cevher olmiş
8. Yañađuñ sz-ı snemden ter olmiş
Uyan bād-ı řabā degsn glne
9. Gzn a ĥāl-i ' uřřāka nazār kıł
Söze gel meclisn nađlin řeker kıł
10. Uyrken Őpmesn ' Amrī ĥazer kıł
Uyan bād-ı řabā degsn glne

11. arār itmez gōñül bunda ne anda

Seni ister seni iki cihanda

12. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād

Bela oına ben aldum niānda

13. Gōzüñ oltuına girüp aıñuñ

arāmīlik ider bilmez amān da

14. İki sözde bir azuma sögersin

Öpeydi yazuı yok ol dehānda

15. uzı gel ‘Amrīye uy oyına gir

Seni urd almasun alduñ yabanda

[55a]

55

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

üsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

2. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola

Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

3. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdur

Serv-i sīmīn-berlerinden bir güzel sevdüm yine

4. Gözüme görünmez oldu cennetüñ hūrīleri

Şehr meh-manzarlarından bir güzel sevdüm yine

5. ‘Amriyā Koştanṭıniyye ‘azmine ṭāḳat ḳanı

Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

[55b]

56

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. ‘Āşık ol ‘ömrüñ ḳo geḳsün āh-ı vāveylāyıla

Geḳmesün dünyā vü māfihā vü hūy-ı hāyıla

2. Rāh-ı ‘aşḳa yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş

Bir ayakdaş bulamadum ben bī-ser ü bī-pāyıla

3. Kanda yuyam gözyaşıyla göz karasın hey dirîg

‘Aleme oldum melâmet bu dil-i rüsvâyıla

4. Aldanup bağlandı her kimse cihân bāzārına

Ben kara gīsūyıla iller kıru sevdâyıla

5. Ey mü‘ezzın gel nefes tıt vaktiyile bekle kim

Başdurursın çeng ü nāy āvāresin ğavgayıla

57

‘AMRĪ

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gel ey refîk ğamze-i cānānı añmaya

‘Aqlum alındı fitne-i devrānı añmaya

2. Bağrum dögindi merħametüñ ağladur beni

Şefkat idüp gözümnden aķan kıanı añmaya

3. Şabrum varakları yeke varmasun āhıla

Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı añmaya

4. Zencīr-i zülfe çek daḥi dāḡlara düşmesün

Dīvāne gönlüme ser ü sāmānı añmaya

5. ‘Amrī ġazellerin oḡı kim ‘aşḡuñ artura

Gül şafḡāsındaḡı ḡaṡ-ı reyḡānı añmaya

[56a]

58

‘AMRĪ

Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilā tūn Fā‘ilūn

1. Yād kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni

Åşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

2. Dīnüm ĩmānum olan dildārdan dūr eylesün

Kendü dīnine ḡoyup ayırdı ĩmāndan beni

3. Siḡr ü efsūnlar yazup müşgile gül evrāḡına

Ḳıldı bir cāzū cüdā ol gözi fettāndan beni

4. Hey vefāsız çün cefāyidi murāduñ ‘āḡıbet

Yā n’iderdüñ ayırup ol ḡan-ı iḡsāndan beni

5. El getür ‘Amrī du ‘āya sen ben āmīn diyeyin

Haḡ Te ‘ālā ḡurtara bu nā-müselmāndan beni

59

‘AMRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey büt-i tersā n’içün ḡovduñ kilīsādan beni

ḡovlayayın Haḡret-i ‘Īsāya maḡşerde seni

2. Deyr içinde kendüden gidüp ḡadīd olup ḡala

Kim ki bu ḡüsnile ḡörse sen büt-i sīmīn-teni

3. Dīn ü imān ḡaşdın eyler hey müselmānlar meded

Haḡ bilmez kāfir ancaḡ ḡamze-i tīr efkeni

4. Nāzıla cevlān içün büthānede ḡāvūs-vār

Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūseni

5. Ḡāh mescide ḡehī meyḡānede ḡeh deyrde

Der-be-der ‘Amrīyi āvāre seni ister

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Nāz mı ki şatduğıñ belā mı ki
Hānde mi kılduğıñ cefā mı ki
2. Būseñ almağ için du‘ā kıldum
Ne ki hiç olur du‘ā mı ki
3. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
Yoħsa ol la‘l-i cān-fezā mı ki
4. Küfr-i zülfüñe virdüm ĩmānı
Müftıye şormadum ħaṭā mı ki
5. ‘Amrīyi bir güzel sever dırler
Kimi ki sevdüğü Duḡā mı ki

‘AMRĪ

Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

1. Āh kim ğam leşkeri haṭṭ-ı semensālar gibi
Gönlümüñ şehrin yıķup zūlmıla yağmalar gibi
2. Düşse sākī ‘aks-i zūlf-i ‘anberīnūñ bādeye
Müşk ola hūn-ı dili āhū-yı şahrālar gibi
3. Gözlerūñden luṭf u iḥsān ummasa nergis şehā
Yollaruñda kāsesin ķomazdı a‘ mālar gibi
4. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
Çok sözi ķo bulduğuñ söyleme şeydālar gibi
5. Ol şeker-leb acı sözler virdüğince ‘Amrīye
Zehr-i ğamdur yidüği her demde ḫalvālar gibi

‘AMRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı
Bādıla gerçi kim egilür gül budacuğı
2. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
Ben zerreye qarın ide sen meh-liķācuğı
3. Mey yirine ciger kanını nüş idenlere
Bi’llāhi dirīg eyleme merḫabācuğı
4. Nūr-ı cemāl-i Aḫmed-i Muḫtār ḫaķ için
Cānıla sevmişem göricek Muştafācuğı
5. ‘Aşķı meyiyle ‘Amrīyi ḫoş bülbül eyledi
Ol yüzi gül ki ḡoncaya beñzer ṫudacuğı

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eyledüñ ‘aşkıla rüsvây ki eyvây beni
Hây bilmez delüsin hây gönül vây seni
2. Ben seni isterin ey serv semen-bûlarda
Bülbülündür n’ideyin nestereni yâsemeni
3. Eyle mest it ki mey-i la‘ lüñile seyre varam
Hâşr olunca arayam bulımayam bende beni
4. İrte kâdî olıcağ Hâzret-i Hâk zülmüñden
Külehi yire urup çäk ideyin pîreheni
5. Rûh-ı bezmine hicâbısa beden ‘Amrî gel
Yağalum ‘aşk odına tırmasun ol yol dikeni

‘AMRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hey begüm sevdigüme hışmuñ neden
Niçe bin ‘āşıkларуñ var bir de ben
2. Şıyalı cānā güzeller revnağın
Didiler saña Ḥalīl-i büt-şiken
3. Şevķile çāk olmayan pīraheni
Tiz zamānda göreyin olsun kefen
4. Düstum her nesnenüñ oranı var
Gel cefāyı ḥadden aşurma iñen
5. Dilde n’eyler ḥaṭṭı fikri ‘Amriyā
Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Suçumu bilmezsin bildür bileyin
Niçe ağlayayın ben de güleyin
2. Eteğünle gözüm yaşın sileyin
Seni bir göreyin andan öleyin
3. Gel ey biñ nāzıla şive kılcı
Elümden ālıla göñlüm alıcı
4. Beni öldürmedin hasret kılcı
Seni bir göreyin andan öleyin
5. Yüzüme saçmadın devrān ğubārı
Dilerem kim müyesser ide yārı
6. Begüm hiç olmazısa düşde bārı
Seni bir göreyin andan öleyin

7. Göyüñdi odlara bağrum kebābı

Niçe içsem bu yaşumdan şarābı

8. Ala gözlüm götür yüzden niķābı

Seni bir göreyin andan öleyin

9. Bu ellerden götürmedin ayağı

Yir altında idinmedin durağı

10. Dağı söyünmedin ‘ömrüm çerāđı

Seni bir göreyin andan öleyin

11. Dağı el çekmedin ‘Amrī özinden

Dağı ķan ağlar iken yılduzından

12. Diye göz yummadın ‘ālem gözinden

Seni bir göreyin andan öleyin

‘AMRĪ

Mef‘ūlū Mefā‘ilū Mefā‘ilū Fe‘ūlūn

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
 Hurşid göyünsün meh-i tābān oda yansun
2. Beñzetdi çerāġ-ı ruḥuḥa kendüzin ey dūst
 Yā Rab göreyin şem‘ -i şebistān oda yansun
3. Sīnemde qarār eylemesün sūz-ı firāḳuñ
 Yaḳdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun
4. Çöz zūlfuñi kim baġlana ey dūst reh-i dīn
 Aç yüzüni kim ḥırmān-i imān oda yansun
5. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbul-i ḳudse
 ‘Amrī n’ideyin defter ü dīvān oda yansun

‘AMRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bilmez miyem seni nesin ey bī-vefā ya sen
 Āşüb-ı rûzgār u belā-yı zemānesin
2. Devlet nişānların görürem sende ey gönül
 Beñzer ḥadeng-i ğamze-i yāra nişānesin
3. Ey serv-i bāġ egerçi ki bālā bülendsin
 Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin
4. Ḳanda behā olur seni bir öpmege ki sen
 Ḥüsn ü behāda bī-bedel ü bī-behānesin
5. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne
 Diñle seḫerde bülbul-i gūyā terānesin

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Revā mıdur ki raķıbe vefālar eyleyesin
Muħıbb-i ŗādıķa cevr ü cefālar eyleyesin
2. Belā oķına niŗāne ķılup dil ü cānı
Ķurup ķaŗuñ yayını yayķaralar eyleyesin
3. Be hey begüm ķuluñam mı deridigüm ŗuçum⁵⁸
Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin
4. Nigār mihneti yitmez mi ey zemāne baña
Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin
5. Egerçi ‘Amrī’ye ŗimdi sögersin ey dilber
Velī dem ola ki biñ biñ du‘ālar eyleyesin

⁵⁸ Vezin yoktur.

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. atı g n ll  taş ayasın sen
Sevmezem ki g n l yapasın sen
2. B se vir c num al did m didi kim
G veni ur hem n alasın sen
3. C n didikleri almadı tende
Hışm-ı eşm nle p r-bel sın sen
4. Ne meleksın ne h r sın ne per 
G zel adem ne dil-r b sın sen
5. Bulduğuğ cevri ‘Amr ye ıldığ
G reyin Tağrıdan bulasın sen

‘AMRĪ

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrum kabā şimden girü
Baş açuķ dīvāneyem ben bī-nevā şimden girü
2. Perde-i nāmūsı daķup çekdüm āhumdan ‘alem
Server-i serdār-ı ‘aşķam ben gedā şimden girü
3. Mihr ü meh çaldı beşāret taḅlını ey serv-i nāz
Sen dikildüñ ḥüsn iline pādşā şimden girü
4. Hūblar sevmekden artuķ her güneḥ kim işlerem
Şad-hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü
5. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
‘Amriye nāz eyleye her dil-rübā şimden girü

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Göñlümi yıqdı şaçun ħāke berāber kıldı
Belümi bükdi benüm ħaddümi çenber kıldı
2. Ħaţtuñı müşk-i Ħıţā ħālüñi ‘anberden iden
Dil-i sūzānumıla sīnemi micmer kıldı
3. Deyr-i dünyāyı ki naqş eyledi naqķāş-ı ezel
Sen büti gözde vü göñülde muşavver kıldı
4. Mest idüp bāde-i ‘aşķıla ene’l-ħaķ devrin
Seni sāķī leb-i la‘ lüñi sāġar kıldı
5. ‘Amriyā luţfi dirīg itmek elüñden gelmez
Ħaķ Te‘ālā seni öz luţfına mazħar kıldı

‘AMRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Geldi kıyāma āhumıla yār kıāmeti
Uş bād-ı āhumıla kıopardum kıyāmeti
2. ‘Ālemde kıāmetüñ ki ‘alem dikdi fitneye
Oldı ‘ayān cihānda kıyāmet ‘alāmeti
3. Tırüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
Bir dem dil-i űikestede kıılmaz iķāmeti
4. Mülk-i melāmete sefer itdükde ‘aşkıla
Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti
5. ‘Amrī ola ki nāme-i ‘iűyānı pāk ide
Her demde derdle aķıt eşk-i nedameti

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
 Qanı ‘ahd u qarār hey seni mi
2. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
 Sende n’eyler qarār hey seni mi
3. Hây bilmez gözüñe hey dimedük
 Fitne-i rüzgâr hey seni mi
4. Göñlüm alduñ hezâr ‘işveyile
 Yüri ey şivekâr hey seni mi
5. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
 ‘Aqlumı târ u mâr hey seni mi
6. Esdirüp bād-ı āhumı kıomadüñ
 Şâh-ı ‘ömrümde bâr hey seni mi

7. Bülbul-i bāğ-ı hüsn iken ‘Amrī

Eyledün anı zār hey seni mi

74

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hāmdü li’llāh sa‘ādet el virdi

Merhabā kıldı devlet el virdi

2. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm

Baht yüz tutar hey fırsat el virdi

3. Būse almağa dest-res buldum

Mīve-i bāğ-ı vuşlat el virdi

4. Bir kâdeh şundi baña sākī-yi ‘aşk

İkilik gitdi vaḥdet el virdi

5. Ben ki pīr-i muğāndan el aldum

Ḳademine maḥabbet el virdi

6. Rind ü kıallāş u mest-i ʿaşk oldum

ʿAmrīyem bunca sanʿat el virdi

7. Kıoma alçaqda ben fütādeñi kim

Saña devletle rifʿat el virdi

[60b]

75

ʿAMRĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

1. Geremez kim olam bir laḫza ḫālī

Ya dildārum gerekdür ya ḫayālī

2. Cerīme yazmaya ʿaşkı görürse

Kirāmen Kātibīn bu ḫaṭṭ u ḫālī

3. Şuvarmasa ciger kıanıyle bülbül

Kızıl gül mi virürdi gül nihālī

4. Zülāl-i vaşlıla sīrāb kıılma

Ko yansun bu dil-i āşüfte-ḫālī

5. Gezer ‘aşkuñ ħarābātında ‘ Amrī

Girībān-çāk u mest ü läubālī

6. Leb-i la‘ liñile güftāra gelseñ

Dizersin rište-i cānda le‘ āli

7. Mübārek ismüñi tesbīḥ idinüp

Ve ed‘ ü bi’t-tevātür ve’t-tevālī

8. Terāne olalı ‘uşşāka şevkuñ

Çağırdu bulbüle ‘aşkuñ yelālī

[61a]

76

‘AMRĪ

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

1. Merḥabā kılmadı hicrānıla öldüm gitdi

Devlet el virmedi ħırmānıla öldüm gitdi

2. Mededüm kılmadı feryādıla cānum çıkdı

Elem-i nāvek-i müjgānıla öldüm gitdi

3. Dil neyistānına odlar saçalı ejder-i ʿaşk

Yandum ol āteş-i sūzānıla öldüm gitdi

4. Mest olup ağlamadan şanma ki bî-hoş oldum

Ḥande-i hem-dem-i nādānıla öldüm gitdi

5. Nūş-ı vaşl ister iken nîş-i firāk oldu naşîb

Sitem-i gerdiş-i gerdānıla öldüm gitdi

77

ʿAMRĪ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. ʿĀrife gūşe mi var künc-i ferāgatden iyi

Sālike tūşe mi var genc-i ḵanāʿ atden iyi

2. Cānib-i Ḥaḵḵı bilen bilmeye şehler ḵapusın

Ḷanı bir şāh mı var Ḥazret-i ʿİzzetden iyi

3. Maʿşiyet derdine her nice ki dermān aradum

Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

4. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her neyise

Ḥaz yirin añlamadum ‘aşq u muḥabbetden iyi

5. ‘Amriyā ölmedin öl göz yumuban geç geçelüm

Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ‘uzletden iyi

[61b]

78

‘AMRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sen eritdüñ sen yüregüm yağını

Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

2. Ḥüsnüñe mağrursın ey mest-i nāz

Ḳanda çağlarsın yaşum ırmağını

3. Göreyin dīdār-ı Ḥaḳdan dūr ola

Cennete viren cemālün bāğını

4. Saña beñzedüp hamâyil gibi halk

Götürür koyunında gül yaprağını

5. Dūd-ı āhuñdan qarardı hatt-ı yār

‘ Amriyā āl indi yüzüñ ağını

79

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

1. Şabā ol serv-i hoş-reftāra geldi

Lebi gonca yüzi gülzāra geldi

2. Oķı ol muşhaf-ı hüsn ü cemāli

Yanağı maṭla‘ -ı envāra geldi

3. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur

Enīs-i ‘āşık-ı bīmāra geldi

4. Ölüm haddindeyem āhir nefesdür

Görelüm bir nefes ol yāra geldi

5. Beni öldürmedin derdile fūrkat

Yolına öldüğüm dildāra geldi

6. Tamām oldu işi ‘ Amrīyi zāruñ

Niçe zār incidürsin vara geldi

7. Müşerref eylesün ‘ uşşāk bezmin

Nigār-ı şekkerin-güftāra geldi

[62a]

80

‘ AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Gözüñ kim kirpigin oğ atdı geldi

Bir ucı çāk yürege batdı geldi

2. Alur buldı kaçuñ bāzār-ı dilde

Ne dürlü şive varsa şatdı geldi

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim

Ezelden ‘ aşğ cāmın şatdı geldi

4. İşit şol derdmendũn m̄acer̄asın

Řapuña ḡozyaşın aķıtdı geldi

5. Seveni öldürürseñ işte ‘ Amrī

Şuşadı ķanına c̄an atdı geldi

81

‘ AMRĪ

Fe‘ ilātũn Mefā‘ ilũn Fe‘ ilũn

1. Şīve vũ n̄aza ḡāyet olmaz mı

Bu ‘ it̄aba nih̄ayet olmaz mı

2. T̄otalum ķul ḡünāh ide n̄agāh

Luţf-ı şehden ģim̄ayet olmaz mı

3. Ma‘ şiyet źulmetinde yol azana

Nũr-ı H̄aķdan hid̄ayet olmaz mı

4. Tevbe şuyı yumaz mı ‘ işȳanı

Feyz iriřũp ‘ in̄ayet olmaz mı

5. Hāl-i Mecnūnı añup ağladığım

Derd-i dilden hikāyet olmaz mı

6. Kādī olduğda irte Hāzret-i Hāk

Hūblardan şikāyet olmaz mı

7. ‘Amriyā daḥi şefkatüñ yok mı

Şīve vü nāza ğāyet olmaz mı

[62b]

82

‘AMRĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Düşmene urma tır-i pür-tānı

Devr-i hüsünüde gözle aḥbābı

2. Luṭfila nāz u ḥande-i şirīn

Hep müretteb melāḥat esbābı

3. Hafaḳān oldum intizārıla gel

Şun lebüñden şarāb-ı ‘unnābı

4. Baş götürmezdi secdeden ādem

Ey perī kaşuñ olsa mihrābı

5. Gūş it anı niyāz-ı dervīşi

‘Amriyā ‘izz ü nāz aşhābı

6. Sāye topraq döşendügin ne bilür

Gün ki şaldı bisāt-ı sincābı

83

‘AMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Yeter kıldum yeter ‘aşkı nihānı

‘Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

2. Delipdür ney gibi bağrum görelden

Çara kirpik oķı ebrū kemānı

3. Ne sihr itdi tılısmın bozdı ‘aķluñ

Füsūnıla ĥaṭṭ-ı ‘anber-feşānı

4. Bilürseñ özge beglikdür süre gör

Güzellik devri dilberlik zamānı

5. o olsün asret-i la' lüñle ' Amrī

o ıksun acılıqla atlu cānı

[63a] MÜFRED

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Göz ucından dil-i vīrāneye āteş düşdi

Raht-ı şabrı dağılup hāli müşevveş düşdi

MUATA 'ĀT

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. ayd-ı keşretten zülf-i yār gibi

Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

2. 'Āleme nūr vireyin dirseñ

Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. Gör ki 'Īsā mücerred olduğıcün

İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

ꞐİT' A

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Neng ü 'arı put idinmekdenise biñ kerre
Ehl-i 'irfān arasında uşanup şınmağ yeg
2. Yaşlu kerkeslerle konuşup uçmağdanısa
Yavri şāhinler içinde kana boyanmağ yeg
3. Kefen olmağdanısa hāce mü' ezzin destār
Hūblar şevķına meclisde oda yanmağ yeg

[63b] ꞐİT' A

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Sāgarī hey ne turfa keçküldür
Kim aña sögmek oldı 'ādet ü hū
2. Bir segiñ ağzı yarını yirken
Çaķıyup didi kim ne nuç yir bu

ḲİṬṬ A⁵⁹

1. Yıǵlap yürürem bî-ser ü bî-pây nitey

Boldum köze köz halk ara rüsvây ya nitey

2. Oldum dil ü dîdedin meded hây nitey

Ey vây nitey vây nitey vây nitey

ḲİṬṬ A

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Senden özge hûba gönül virmeyem

Virmek istersem İlahî irmeyem

2. 'Aşkıñı buldum şîrât-ı müstaķîm

Yol budur ğayrı řarîķa girmeyem

ḲİṬṬ A

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün

1. Senüñ gönlüñ belâlu bülbül ister

Benüm gönüm gülüm Balum gül ister

⁵⁹ Vezni bulunamamıştır.

2. Göñül reyḥāncısı āvāre düşmiş

Cemālūñ gülşeninden sünbül ister

[64a] KİT' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi

Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

2. N'eylerem ben göñli ğam yiter baña

Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

KİT' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen

Gülme kim ağlar firāķıla gülen

2. 'Amriyā ben 'āşıkam vaşl istemen

Var senüñ olsun kuculan öpülen

ḲİṬ' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
Bundan anda öpmek istedüm seni

2. Görürem irmez elüm feryādıla
Ağlayup çāk eylerem pīrāheni

ḲİṬ' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gāh ucasın oynadup gāhī belin
Gönlüm aldı annışıla bir gelin
2. Un elemegi bahāne eyleyüp
Sevdüğüm Bulğar ızı yiter şalın

[64b] ḲİṬ' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yırde almaz ' ařıķuñ āhı begüm
Zulmi o hāzır gör Allāhı begüm

2. Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem

Sen tanığ va'llāhi bi'llāhi begüm

ꞐIT' A

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Hüsni ili pādişāhısın Bađşī

Kimde vardur ıaşuñ gözün nağşı

2. İrlayalum muğabbet ađvālin

Getürün bāde-i şafa-bağşı

ꞐIT' A

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ağlaram biñ derdle ıan ağlaram

Hısret odına cigerler ıağlaram

2. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim

Bī-vefālar zülfine dil bağlaram

IT' A

Fe'ilatün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Dimiş ağyâr şerm it andan kim
Seni ' Amrî diyen sever diyeler
2. şimdilik ĥod sever dinildi velî
Kim bilür kim dağı neler diyeler
3. Dimiş ol serv-i ģonca-leb ki ne var
Ĝâyeti bu öper kıucar diyeler

EZ-ĠAZELİYYĀT-I ĤAYĀLĪ

Mef'ūlü Fā'īlātü Mefā'īlü Fā'īlün

1. Her dil ki zūlfüñile şehā bī-ķarār ola
Varı cihān içinde anuñ tār u mār ola
2. Ol serv ger gelürse gönül būsītānına
Gözümyaşı bu demde aña cūyibār ola
3. 'Ālemde her gönül ki ola 'aşķ kebūteri
'Anķā-yı ķāf aña her dem kem şikār ola
4. Manşūr-ı dil derise Ene'l-ħaķ şaçuñ aña
Meydān-ı 'aşķ içinde yeridür ki dār ola
5. Ĥaṭṭ-ı vücūd üzre ķonar 'āķıbet ğubār
Sen şanma kim bu devr-i felek pāyidār ola

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Āyet-i muşhaf ḥaṭuñdur қаşlaruñ ' unvān añā
Zeyn için i' rāblar çeşmüñde her müjgān añā
2. Tīre göñlüm rüşen olur tīrūñ erse sīneme
Şem' -i nūr-efşāndurur güyā ki her peykān añā
3. Nāme-i şevküm midür ḥāl-i siyāhıla ḥaṭuñ
Kim yazarken ṭamlamışdı gözlerümden қan añā
4. Ṭopdur peymāne içre güyiyā her bir ḥabāb
Kim saçı ' aksile sākīnūñ olur çevgān añā
5. Leblerüñ peymānesinden cur' a saç қabrümde kim
Nāzil olmuş āyet-i yuḥyi'l- ' ızām ey cān añā
6. Güşe-i miḥnetde cān virür Ḥayālī derdmend
Bir naṣar қılmaziseñ ey Āşaf-ı devrān añā

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Tıǵlar kim çekdi cevlān içre ol k̄ātıl baña
Pīrehen çāk eyledüm tā olmaya ḥā'il aña
2. İncidüp āhum yelinden hiç egilmez ol nihāl
Āh kim serv-i revānum olmadı mā'il baña
3. Derd-i 'aşkı çekdüğümden yok ğamum ey düstlar
Ol perī vaşlını aǵyār etdügi müşkil baña
4. Deyrde rūḥ-ı mücerred olalı bir bādeden
Nīlgün t̄aremdeki ḥurşiddür menzil baña
5. Ey Ḥayālī dehr zūlmünden yaķañ çāk eyleyüb
Nāle kılma kim nazār kılma şeh-i 'ādil baña

HAYALİ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bināgūşuñdaki şol şāfīdür kim pāk gevherdür
Sa' ādet āsumānī üzre t̄ālī' şa' d āhendür
2. Sevād-ı hāl-i ruhsāruñ düşüp ol iki dürr üzre
Temāşā-yı cemāl eyler şanasın iki gözlerdür
3. Şaçuñ Rūhü'l-Emīndür kim nüzül itmiş saña Hāğdan
'Aṭāyī āsumānī geh dūr-i gūşuñ ki zīverdür
4. Yüzüñde beyzatü'l-islām durur şeb-i efrūzuñ
Anı dāmānıyıla zülfüñ örter hey ne kāfirdür
5. Şeb-i deycūr-ı fūrkatde Hāyālīdür şebistānuñ
Karā nücumı rüşen kıлмаğ için şem' -i envārdur

⁶⁰ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Göñlümi meftün iden şol 'anberin kākül midür
Bağrumı pür-ñün iden şol nergis-i şengül midür
2. Miñnet-ābād-ı ğam-ı 'aşq eyleyen bu sīnemi
Çeşm-i şehlālar mı yā şol 'anberin kākül midür
3. Mest olup bir buseñ aldum bezmde hey dūstum
Reng-i hacletüm midür yüzünde tāb-ı ğal midür
4. Ħāl-i gendüm kevn-i serde zen-i ādemī midür
Yā leṭāfet būsitānında biten fülful midür
5. Görseler gülgün yüzüne karşı nālān olduğum
Derler ey cān pāresi ol gül mi bu bülbul midür

⁶¹ Divan'da bulunamamıştır.

6. tatum kim bir gle bülbül dai dil baqlaya

Bencileyin dg-ı gmda sinesi gl gl midür

7. Hblar vaşında ok serdr Hyl geri kim

Ol mehn medi gibi bir şive v şengül midür

6⁶²

HYL

Mefl F'ilt Mef'il F'ilün

1. Mihr-i ruula ten ki yolunda trb olur

Her zerresi kemle irer fitb olur

2. Minet rislesin ki yazar yüzüme yaşim

Hn-ı dilile bir bir na faşl u bb olur

3. Seng-i bel ki sine-i hnnme irer

Rengn lebn hylyile la' l-i nb olur

⁶² Divan'da bulunamamıştır.

4. Sūz-ı derūn Őu deñlü durur dilde kim eger

Tirũn irũŐse sīneme peykānı āb olur

5. Dil hānesinde olalı mihmān hayāl-i yār

Gözüm қаpađı toptolu la‘līn Őarāb olur

[66b]

7⁶³

ĤAYĀLĪ

Fā‘ ilātũn Fā‘ ilātũn Fā‘ ilātũn Fā‘ ilũn

1. Cānum ārāmı iĥũn Şol ne ki cānāndan gelũr

Şan nesīm-i cān-fezādur āb-ı cevāndan gelũr

2. Nũkte kim mektũb-ı rũĥ-efzāsı mazmũnundadır

Nefĥa-i rũĥũ‘l ĥudũsdũr kim baña cāndan gelũr

3. Mũjde senden niĥe Őādān olmaya ĥamgīn gũñũl

Ağ yũzly ĥara gũzly gũzel oğlandan gelũr

4. Ėamzeñ oğın kim atarsın bağduğınca yũzũne

Şan Őuā‘-ı mihr-i ĥurŐid-i dıraĥŐāndan gelũr

⁶³ Divan‘da bulunamamıştır.

5. Bu niyāz u ‘acַz kim arz eyledüm ey cān saña
Dimedüñ bir kere kim ol zār u ḥayrāndan gelür

6. Ey Ḥayālī nazm-ı ‘azāyıla bu ŧi‘ rüñ senüñ
Şan Nevāyī sūzıdur Rūma Ḥorasāndan gelür

8⁶⁴

ḤAYĀLĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Lebüñde ‘ıtr-ı vefādur ḥaṭuñ ki cāna deger
Şemīm-i cāna degül mülket-i cihāna deger

2. Qo ğamzeñ oqlarını dilde kim tā cānumıla
Ne kim iderse dile lābūd ol revāna deger

3. Biz aña degmezidük cigerde zaḥmuñ ola
Ne luṭf olur bu ki cānā iki cihāna deger

⁶⁴ Divan’da bulunamamıştır.

4. Kaçırılmazam sînemi tîğ-ı ğamzeden velîkin

Şağın kılıcını ey cān ki üstüḥāna deger

5. Kapuñda miskîn ideliden Ḥayālîyi begüm

Kelâmi köşesi rif atde āsumāna deger

[67a]

9⁶⁵

ḤAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ne belâlar ki ola ol şekli hümâyün eyler

Ne 'anâlar ki ola ol kâmet-i mevzün eyler

2. Zülfi altında ḥaṭṭı leşkeri dil-kişverine

Kâfir âlâyı durur tañla şebîḥün eyler

3. Būy irişdürse eger Çîne şabâ

Ol diyâr âhularınıñ ciġerîn ḥün eyler

4. Ne kızâ kim irişe ğamzeñ oğından cāna

Saña söz yoğdur ol işde anı niçün eyler

⁶⁵ Divan'da bulunamamıştır.

5. Şaçları târî Ḥayâlini çeküb sınımda

Dil-i pür derd meger nâlişe kânûn eyler

10⁶⁶

ḤAYÂLÎ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Geldi ‘îd elde cām-ı cem yaraşur

Gitdi devrân ğam-ı nağam yaraşur

2. Qo bize ğüşesini mey-kedenüñ

Zâhid olur saña harem yaraşur

3. Cân yedür var maħallesi itine

Saña dildâr-ı muħarrem yaraşur

4. Çeşm-i ħûnıla ciger qanını

‘Āşığı zâra dem-be-dem yaraşur

5. Eyle şâhid Ḥayâlîye iħsân

Şâhîn-i şehbâza kerem yaraşur

⁶⁶ Divan’da bulunamamıştır.

ḤAYĀLĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her ki ‘aşkuñıla gönül şehrini ābād eyler
Tā kıyāmet gāmıñıla dilini şād eyler
2. Miḥnet-i ḥüsn üzre geçüp ḥükmüni mīrān kılur
‘Āşık öldürmek için çeşmini cellād eyler
3. Tācir-i ‘aşk olub dil olur esbāb-ı belā
Bunu ben zevraḳ-ı çeşme-i gāmını zād eyler
4. Çarḫı gör elde ne varise alur şuya virür
Dehri gör ‘ömrümüzüñ ḥāşılını bād eyler
5. Şi‘ri şol resme Ḥayālī didi kim nazmından
Beytinüñ her biri bir şā‘iri üstād eyler

⁶⁷ Divan’da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Ne sihr eyler şaçun kim cān uğurlar

Ne cān kim dīnile imān uğurlar

2. Aşarken şaçuna zūfün döner dil

Ne cüst uğrı durur urġān uğurlar

3. Nice ' ayyārdur yā Rab bu gönlüm

Ucından ġamzenün peykān uğurlar

4. Hāyālātım benüm şol deñlüdür kim

Sözüm ma' naların Selmān uğurlar

5. Hāyālī söze geydüdügi cāme

Götünden şā' irün tūmān uğurlar

⁶⁸ Divan'da bulunamamıştır.

ḤAYĀLĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Ne sihr eyler gözün kim dīn uğurlar
Nice dīn kim dil-i ḥūnīn uğurlar
2. Kellede eyle pinhān zūlfūni kim
Şaḡm bādıla müşg-i Çīn uğurlar
3. Uğurlamaz kimesne 'aql u şabrum
Dili ol ğamze-i pūr-kīn uğurlar
4. Şeker-güftārıla şabrı metā' ın
Dil-i Ferhādunı Şīrīn uğurlar
5. Dem-ālūde sözünden ey Ḥayālī
Söz ehli ma' nā-yı rengīn uğurlar

⁶⁹ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Hışmıla ol kāfir-i bed-kış kim urbān bağlanur
Vālih ü ser-geşte dillerde ara ān bağlanur
2. Ğam degüldür müdde' i men' itse kūyuñdan beni
Resmdür çün ħārıla rāh-ı gülistān bağlanur
3. Bağladum dilde ħayāl-i la' lüñi aėyār için
Dīvden oran belī mühr-i Süleymān bağlanur
4. Her seer sūz-ı derūnumdan yanar andīl-i ' arş
Her gice dūd-ı dilimden rāh-ı keyvān baėlanur
5. Ey Hıyālī Őekerīn güftāruña irmez senüñ
' Ālem içre gerçi ma' nalar firāvān bağlanur

⁷⁰ Divan'da bulunamamıştır. Bu gazel Edirneli Nazmi'nin Nazire Mecmuasında Abdülkerim-zāde Hayālī'ye, Sabahattin Küçük'ün makalesinde ise (Bekar Memi) Hayālī Bey'e isnat edilmiştir.

ḤAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Dili şad-pāre kılan ğamze-i mekkāresidür
Cānı āvāre iden zülf-i sīne kāresidür
2. Va' de-i būs-ı kenār itdi dili pāreleyüb
Ol ciger pāresinüñ bu daḡı bir pāresidür
3. Bādede yele varur la' li hevāsında ḡabāb
Ġālibā bencileyin ol daḡı āvāresidür
4. Ḥişteler düzdi degül külbe-i aḡzānumda
Āh-ı sūzānumuñ ol çağları pāresidür
5. Dāğ-ı dil ' aksidür āyīne-i çeşmimde benüm
Şanma sen anı Ḥayālī gözümün қarasıdur

16⁷¹

ḤAYĀLĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḥüsn-i ruḥsāruña kamer döymez
Luṭf-ı güftāruña ŧeker döymez
2. Göñli fikrile ḳan döker yüregüm
Seng-i ḥārāya la‘l-i ter döymez
3. Didi ğamzem oḳına dut cigerüñ
Neyleyem kim aña ciger döymez
4. Tīġuñıla raḳībi pāreledüñ
Tünd ŧudur aña ḥacer döymez
5. ŧaḳın ey düst tīr-i āhumdan
Kim güŧādına ne siper döymez

⁷¹ Divan’da bulunamamıştır.

6. Ayagũ başıcağ iki gözüme

Şan güneşdür aña başar döymez

7. Ağla ey çeşm..... kim

Ĥüb şaydına sım ü zer döymez

8. Ey Ĥayālī görüp saçı girihin

Çan olur bağı müşg-i ter döymez

[69a]

17⁷²

ĤAYĀLĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Ĥamze-i kereme ciğer döymez

Bir bağışına şır-i ner döymez

2. Görüben si..... didi büzügũ

Sihr oğıdur aña ser döymez

3. Yüzüne özdi geydi didi segim

Ĥamze-i dilbere ciğer döymez

⁷² Divan'da bulunamamıştır.

4. Si.... süst ider oş.....

Dem-i serde nihâl-i ter döymez

5. Issı âh eyleyüb didi si....

‘Aşq odıdur buña hâcer döymez

6. Gözin açmaduğı si.... gö.....

Pertev-i hüsnüne nazâr döymez

7. Darb-gîrile kıan döker yüregüñ

Seng-i hârâya la‘l-i ter döymez

8. Ey Hıyâlî elüñe al hâkı

Kim anı si..... ze.... döymez

18⁷³

HAYÂLÎ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Olalıdan yed-i Mûsî gibi enver kâlecik

Oldı zülmetde müselmânlara rehber kâlecik

⁷³ Divan’da bulunamamıştır.

2. Şerh-i hâl-i dil-i 'ādâyı kılmur rezm içre
Berg-i süsen gibi dil oldu ser-â-ser kalecik
3. Haşmınıñ cānını şāhānce eylerdi şikār
Eger olmasa ecel murğuna şehper kalecik
4. Korğudan reng dağı aksidür 'ādānuñ
Şanmağıl şemse sen ey zer ü ziver kalecik
5. Rūz-ı heycāda ne çevgān-ı kazādur yā Rab
Hinügüñ ayağıñ altında baş oynar kalecik
6. Başlar üzre yeri var dillere te'sir eyler
Bu Hayālī kulunuñ şi'rine beñzer kalecik

HAYĀLĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Mihrüñile olalıdan dil hāk
Tāc-ı ser itdi zerreyi eflāk
2. Yazdı kudret-i şaçuñda sūre-i leyl
İtdi tevki' in anuñ *erselnāk*⁷⁵
3. Nice şaqlana dilde sūziş-i ' aşk
Āteş-i ' aşkı örtemez hāşāk
4. Āsitāniñda yüz sürmegile
Dīn-i dīdemüñ olupdurur hāk
5. Serv-i kıddüñ niḫāline şāhā
Ḥayrātumuz bu dīde-i nem-nāk

⁷⁴ Divan'da bulunamamıştır.

⁷⁵ Kur'ān-ı Kerim'de Enbiyā Suresi 107. Ayet "Ve mā erselnāke illā rahmeten lil ālemīn".

6. Be Ḥayālī ‘ aceb sözüñ vardur

Ṭar u şāfī aķarşudur şan pāk

[70a]

20⁷⁶

ḤAYĀLĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Perr-i ṭāvūs-ı melāyikdür şaçuñ sünbül degül
Kevkeb-i baḥt-ı sa‘ ādetdür beñün fülful degül
2. Meh yüzüñile da‘ vā-yı ḥüsn iletdi neylesün
Yüz ķarasıdur sevādı ‘ anberīn kākül degül
3. Bir avuç güldür belā odına yanmış düstum
Gül yüzüne ķarşu efgān eyleyen bülbül degül
4. Müdde‘ī sūzıla cān versem mezārında tenin
Def‘-i tīg-ı ṭa‘n-ı aġyāra siperdür gül degül
5. Ey Ḥayālī gözyaşıyla bezm-i ġamda içdigüñ
Nüş-ı cān olsun saña ḥün-ı ciġerdür mül degül

⁷⁶ Divan’da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ğamzeñ oqından irişdi sîneme tîr-i ecel
Āferîn bâzûña kim verdüñ dil ü cāna hâlel
2. Ğamzesi sînemde yir etdükde cān olur revān
Şādmān olup dil urur na' re-i ni' me'l-bedel
3. Başıñı çek hırkaya var fāriğ ol ey şeyh-i şehri
Eylemez esrār-ı 'aşkuñ müşkilini kimse hâl
4. Muhtesib kavlı ü 'amel itmeñi gördi nā-revā
Muṭribā hergiz añun kavliyile itme 'amel
5. Hūnıla ālūde itdüm sînede ebyāṭımı
Andan olmışdur Hāyālī sözlerüñ rengin ğazel

⁷⁷ Divan'da bulunamamıştır. Bu gazel için Sabahattin Küçük makalesi
"<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933377.pdf>"nde Bekâr Memî lakaplı
Hayālî Bey'e ait olduğunu yazmıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gūşe-i zülfünde yāruñ ey göñül miskīn idüm

Bu dil-i pür-sūzumıla 'ālem-i rüşenidüm

2. Ğamzesi cānum gibi eglenmezidi sīnede

Fürqati řāğında añun nāle vü řīvenidüm

3. Ğoncalar gibi şalursa sīnede peykānlaruñ

Bezmgāhuñ olmağa bu gül mi gülşen idüm

4. Seng-i miñnetden kebūd olmuş ten-i pür zaħmını

Gülşen-i cevri içre batmış bir belā sūsen idüm

5. Her řarābın ey Ğayālī āhıñuñ soħbetüñ-vār

Murğ-ı řāħ-ı sidreye şan dāne-i erzen idüm

⁷⁸ Divan'da bulunamamıştır.

HAYALİ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ma' mekânını bugün cennet-i mevâ gördüm
K'anda bir hūr gibi dilber-i tersâ gördüm
2. Kubbesi tākınıñ üstündeki her kandilin
Karşusunda dil-i sūzānuma hemtâ gördüm
3. Zülfünüñ küfrine dîn naqdini yağma kıldum
Deyr içinde bugün ol muğbeçe-i tâ gördüm
4. Zer ü ziverle bezenmiş yüzi cānāna gibi
Secde kıлмаğa büti anda müheyyâ gördüm
5. Çarḫ-ı mīnâ üzerinde meh-i nev şandum anı
Deyr eyvānunuñ üstinde çelīpâ gördüm

⁷⁹ Divan'da bulunamamıştır.

6. Sürdüm ayağuna yüz derd-i riyā def' için
Deyr pīrin çü kerāmetle mesīhā gördüm
7. Dem-i cān-bahşı ki ben haste sen ihyā etdi
Kāfir-i 'aşk olub mu' cīz-i 'ulyā gördüm
8. Şundi āyīne-i cāndur deyü bir bāde baña
Ki anda maqşūd cemālini hüveydā gördüm
9. Dest-i sākī-yi fenādan mey-i vaşl idüp nūş
Nola ben sācid olursam seni cānā gördüm
10. 'Aşkdan mihrüm olup bāde-i nūş itmezidüm
Ḥamdü'lillāh ki beni 'āşık-ı şeydā gördüm
11. Cām nūş itdüñ ü cān sırrını faş eylemedüñ
Ey Ḥayālī seni bu deyrde deryā gördüm

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Her ne an kim yutdı dil la' l-i leb-i dildārdan
Dökdi āhir fūrat anı dīde-i ħün-bārdan
2. Seyr-i büstān eyleseñ addüñ temāşā ılmaa
Servler baş aldururlar bāda dīvārdan
3. Rūy-ı zūlfüñ şevına dil baladum ey mu-bee
Her ne teklif eyleseñ eyle büt-i zünnārdan
4. Lerze mi eylerdi mızrābuñ elüñde muribā
Sırr-ı ayb işitmeseydi nāle-i evtārdan
5. Ey gönül a' eylemegiün zebānın ħāsidüñ
Kilk-i gevher-pāş yekdür tı-ı gevher bārdan⁸⁰

⁸⁰ İlk beş beyit Divan' da mevcut olup son iki beyit(5.ve 6.) bulunmamaktadır.

6. Mey perest olsun H̄ayālī deyü her meyhānede

Rindler gülbang iderler külbe-i humārdan

[71b]

25⁸¹

H̄AYĀLĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Bir belādur bu rūzigār şağın

Gösterir zehri hoş-güvār şağın

2. Gerçi düşdüñ hevā yoluna gönül

Pür belādur bu reh-güzār şağın

3. Bağma çeşmüm kenāruna cānā

Almasun dāmenüñe h̄ār şağın

4. Sürme eylersem işigüñ tozını

Çonmasun gönülüne ğubār şağın

5. İtmezem ben dirīğ h̄ün-ı dili

Seni incitmesin humār şağın

⁸¹ Divan'da bulunamamıştır. Bu gazel Edirneli Nazmî'nin mecmuasında Abdülkerim-zade Hayali başlığı altında yazılmıştır.

6. Hem-ser olsam maḥalleñ itlerine

Gelmesün ḥāṭırına ʿār şaḫın

7. Uyma ol ğamzeye Ḥayālī gel

Seni eyler dilefkār şaḫın

26⁸²

ḤAYĀLĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿulün

1. Sen ol dürr-i yetīm-i bī-bahāsın

Ki baḥr-i vaḥdetile āşınāsın

2. Sözüñdür kâşif-i sırr-ı İlāhī

Meger kim ḥāzin-i genc-i ḥudāsın

3. Zuhūrı sendedür zerrāt-ı kevnīñ

Meger āyīne-i ʿālem-nümāsın

4. Degül ʿilm-i ledünnī tercümānı

Bugün ʿālemde sırr-ı Muşafāsın

⁸² Divan'da bulunamamıştır.

5. ‘Aşâyıla idersin çarhı seyrân

Dikersin ‘arş üzre Hâk livâsın

6. Gül-i bâğ-ı vücûdı seyre geldi

İşit bu bülbül-i hoş-gû nevâsın

7. Yürek pür-hûn olupdur ma‘ şiyetden

Kıl ey cân derdime luţfuñ devâsın

8. Hâyâliyem ki geldi işigüñe

Beni kıl sır-ı Hâkkuñ âşinâsın

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Her ne dem kim cāna ata ğamze-i tīr-efgenin
Olmasun ḥāyīl deyü dil ḥāk idiser āyenin
2. Tīre oldı jeng-i ğamdan ' aqlumuñ āyīnesi
Sāḳiyā şun lebleriñüñ baña cām-ı rüşenin
3. Devr-i miñnetden za' if olduğı mı göñlüm diler
Tār-ı pīrāhen olub tā kim çoçam nāzik tenin
4. ' Anberīne daқınur ğüyā ' arūs-ı ḥasendür
Zaḥm-ı dendānımla ārāyiş edelden gerdenin
5. Yār kūyında Ḥayālī ğam yime ağyārdan
' Āşık olan itler ağzından alur mı dāmenin

⁸³ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Geydi şāhāne yine bir hil' at-1 jengār-1 serv
Oldı mülk-i bāğ-1 server eşcār-1 serv⁸⁵
2. Kaddiñi günden güne gördi bülend olduğunu
Ser-firāz olup çemende eyler istikbār serv
3. Bir yeşil sancağ tutar kim kadri 'ātide bülend
Ġālibā sultān-1 Rūma oldı sancağdār serv
4. Geh başında kuşlar eyler āşiyān Mecnūn gibi
Geh çemende şalınur nāzıla leyli-vār serv
5. Pāre pāre penbesi çıkmış kabāya bürünür
İrişüp kış günleri berf olıcağ nā-hār serv

⁸⁴ Divan'da bulunamamıştır. Nā-tamām bir gazeldir.

⁸⁵ Vezin bozuktur.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. H̄ayret alur ' aqlumı baqsam gözine qaşuna
Şad hezārān āferīn şol şūretüñ naqqāşına
2. Bādede çün cilveger gördi cemālini H̄aḡuñ
Zāhidā ṭa' n eyleme deyr-i fenā ḡallāşına
3. Merḡadī ṭaşını Mecnūnuñ ' alāmet şanmañuz
Seng-i miḡnetdür ki yaḡdurdı zemāne başına
4. Başumıñ üstinde şerḡ eyler zebān-ı ḡālıla
Cevrile cān virdüḡüm baḡsañ mezārum ṭaşına
5. İşidüp benden rumūz-ı ' aşḡı Ferḡād itdi fāş
Sırrını olmazımış açmaḡ kişi yoldaşına

⁸⁶ Divan'da bulunamamıştır. Bu gazel Edirneli Nazmı'nın nazire mecmuasında Abdülkerim-zāde Hayālī Bey'e, TEİS'de Abdülkerim-zāde Hayālī'ye ait olduğu yazılmıştır.

6. Aç niķābın yüziñüñ kim ĥüsn-i ruĥsāruñ görüp

Gün cemālũñ ĥasretinden bulutıla yaşına

7. Tāb-1 miĥnetden olurdı kūr-1 çeşmüm çeşmesi

Ĥũn-1 dilden ger meded olmasa gözüm yaşına

8. Varını itdi Ĥayālĩ şāh ayağına nişār

Āferĩn şad āferĩn şol şab' -1 gevher-pāşına

[73a]

30⁸⁷

ĤAYĀLĪ

Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilũn

1. Ķaşı her tĩr ki atar sĩnemize yalarıla

Bāğ-1 dil zeyn olur ol per ü dil-ārālarıla

2. Gice (ki) düşde vişālũñi baña va' de idüp

Beni yaķduñ şanemā va' de-i ferdālarıla

⁸⁷ Divan'da bulunamamıştır.

3. Eriyüp bencileyin odlara yanmazıdı şem^ç
Hem-nişin olmasa ger dilber-i ra^ç nâlarıla
4. Dil-i hüninler aşılsa yiridür ebrûña
Tâklar zînet olur çün gül-i hamrâlarıla
5. Kıpdı sihrile dili sîneden ol ğamze-i dîn
Cânlar apar gibi şol nergis-i şehlâlarıla
6. Miḥnetün bâdiyesinde dili pür-ḥün olmuş
Şol Ḥayâlî kuluñuñ âhû-yı şahrâlarıla
7. İrmedi vaşluña ey dūst senün geldi ḥaṭuñ
Geçdi ^ç ömrüm nideyin kırı temennâlarıla

HAYĀLĪ

Mef'ūlū Mefā'ilū Mefā'ilū Fe'ūlūn

1. Cānum gibi gitdūñ şanemā bir dem içinde
 Kaldım nideyin nāle vü derd-i ğam içinde
2. Dil pāreleri ' aks-i ' izārumla gözümde
 Berg-i gül-i ra' nā gibidür şebnem içinde
3. Āvāre gibi düşmez idi bādeye sālīk
 Esrār-ı lebūñ bulmasa Cām-ı Cem içinde
4. Peykân-ı belāsıyla töludur dil-i ' aşık
 Ne varıdığın kim ne bilür ādem içinde
5. Kadem-i ham olupdur seng-i melāmet sitem üzre
 Güyā ki nigīndür şanemā hātem içinde

⁸⁸ Divan'da bulunamamıştır.

6. Sünbüllerini tağıduben yār Hayālī

Efsūnıla dil bağladı ol pür-ḥam içinde

[73b]

32⁸⁹

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ḥamdü lil'lāh (bu) dil-i miḥnet-zede ĵrdi yārına

Cām-ı mey şun sāḳiyā ḳalmaz bu demler yārına

2. Biñ kez ' ahd-i buse ḳıldı lık bir kez virmedi

Dini yoḳ kāfirdür inanmañ anuñ iḳrārına

3. Ḥasretile kim miyān-ı yāre dıkdüm gözlerüm

Güyiyā ḳıldum kemīn ol kāfirüñ zünnārına

4. Şemse-i zerrīn degül(dür) āb-gün tīgındaki

Rüy-ı zerdüm ' aksi düşmiş tīg-i āteşbārına

⁸⁹ Divan'da bulunamamıştır. Bu gazel Edirneli Nazmı'nın eserinde Abdülkerim-zāde Hayālī'ye, Sabahattin Küçük'ün makalesinde ise Hayālī Bey'e ait olduğu yazılmıştır.

5. Bir nazarda terk-i cān eyler Ḥayālī dilbere

Ol ṭabīb-i cān niçün kılmaz nazar bīmārına

33⁹⁰

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Her ne dem kim kilik-i kudret yaza vaşf-ı hālimi

Yağa sürem sözlerinden nāme-i a' mālūmi

2. Na' l-i esbinüñ nişāmıdır tenimde dāğlar

Ḥāk-i rāyı eyleyelden bu ten-i pāmālūmi

3. Düşdi tār-ı zülfüne pervāz iderken bu gönül

Ḥayf kim bende düşürdüm murğ-ı fāriğ bālūmi

4. Baqıben ḥayrān velī ḥod ola her şuret baña

Yazsalar dīvār-ı deyre za' fila timşālūmi

5. Behr yok inşāfdan ebnā-yı cinsüñden senüñ

Ey Ḥayālī sende ta'til eyle kı1 ü kālūni

⁹⁰ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Leblerüñ cānā olaldan la' l-i cān perver gibi
Bezm-i ğamda ħūnıla pürdür gözüm sāġār gibi
2. Yuyamadı gözlerüm yaşı yüzüm zerdüni āh
‘ Arqa-i āb-ı revāndur gerçi neyler fer gibi
3. Merdüm-i çeşmüm yoluñda ‘ anberīn ħāl olduġı
Hindīdür kim sīnemi kılmışdurur micmer gibi
4. ‘ Aks-i ruġsāruñla cānā olalı rūřen zamīr
Bu Ħayālīnūñ dilidür Cām-ı İskender gibi
5. Bülbül-i sevdādan olmiş ħanını ħařd itmege
Ħārıla gül yapraġıdur penbe-i neşter gibi

⁹¹ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bu dil-i şüret-perest içre hayālī sīnesi
Ğayb-bīn ' aşıkıların olmışdurur āyīnesi
2. Çeşm-i cellādı eger nūş itmediyse kıanımı
Yā neden ser-mestdür şol ğamze-i pür-kīnesi
3. Perde-i beytü'l-ħarām oldı dirisem yaraşur
Hum-ı mey üstinde duran zāhidiñ şemsiyesi
4. Allāh Allāh cāme' -i ğüsnünde biñ yüz gösterür
Ğabğabı topı kim olmuş ğüsnünüñ āyīnesi
5. Ey Hayālī ğam yeme devrān elinden sen bu dem
Dürr-i ma' nayıla birdür sözlerüm gencīnesi

⁹² Divan'da bulunamamıştır.

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Pür ḥarāret mihr ü meh sevdā-yı gerdün bī-sükün
Māh-ı nev ğarķābda keştī şafaķ deryā-yı ḥün
2. 'Ayn-ı encümde seḥer ter-dāmen ebr-i āsumān
Dehri bī-raḥm-i cihān pür-şür u ṭālī' vājgün
3. Almışam başuma bir leylī şaçuñ sevdāsını
Düstlar Mecnūn-ı vaķtem bendedür ṭavr-ı cünūn
4. Yār hercāyī raķīb-i rū-siyeh cān düşmeni
Yārlıķ gelmez dirīgā yārdan ķaldum zebūn
5. Her zemīni ķanlu yaşıla Ḥayālī naķş ider
Geçmedi kimse bu naķşı añā illā dehr-i dūn

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ana rahminde tenüm şol dem ki şüret bağladı
Bir şanem yādına zünnār-ı muhabbet bağladı
2. Maħmil-i tābūtda olur metā' ı bir kefen
Şol ki bir kaç gün fenā dünyāda şöhret bağladı
3. Gördi Mecnūn kim benī ādemde yođ resm-i vefā
Vardı ol dīvāne vaħşilerle ülfet bağladı
4. Genc-i zāta nefsi-i ejderhāsın etdi pāsbān
Çün tılısm-ı ādemi üstād-ı hikmet bağladı
5. Yād-ı la' lüñle Hayālī nūş ider hūn-ı ciger
Gör řabīb-i hecr añā cānā ne şerbet bağladı

ḤAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Ḥabibüñ Ḳābe Ḳavseyñi rümüzün şūfi benden şor
Muḥammed ālinüñ māhiyyetin Veys-i Ḳarenden şor
2. Başumdan aşdı seylāb-ı sirişküm vādī-yi ğamda
Berü gel mācerā-yı ' aşkı başından geçenden şor
3. Belā bezminde Ferhādile Mecnün geçdi ben ḳaldum
Şorarsañ meclisüñ keyfiyetin kendin bilenden şor
4. Ne bilsün kūh-ı miḥnetde ne çekdügin anuñ Ḥüsrev
Şorarsañ ḥāl-i Ferhādı var ol şirīn-suḥenden şor
5. Ḥayālī tevbesin imānuña döndürdi ey şūfi
Kerem ḳıl ol günāhı sākī-yi tevbe-şikenden şor

HAYALİ

Meʿülü Fāʿilātü Meʿāʿilü Fāʿilün

1. Sâgar lebüne ʿāşık-ı hünin-ciger geçer
Her bir habâbı bende-i şâhib-nazar geçer
2. Ğamzeñ efendi ğâyriya atduķca cevır oķın
Bendeñ bilür ki ğasta gönülden neler geçer
3. Maķbül-i ehl-i dil olalı şadr-ı sinede
Peykân-ı ğamzesi nereye kim deler geçer
4. Şâhinlerüz ki şayd-gehümüz fezâsına
Cibril uğrarise perini döker geçer
5. Erdür şu kim ʿarūs-ı cihâna baş egmeye
Şâhum vilâyet içre Hâyâlî de er geçer

HAYALİ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey gönül Mecnūn-ı ser-gerdāna beñzetedüm seni

Tekye-i sīnemde bir hayrāna beñzetedüm seni

2. Gördüm eṭrāfını tutmuşsun hilālūñ ey şafaḳ

Zahm-ı ' aşıḳdan dökülmüş ḳana beñzetedüm seni

3. Nūr-ı ḥüsnūñle cihāñı ey güneş tutduñ temām

Şems-i devlet sāye-i Rāḥmāna beñzetedüm seni

4. ' Arşa erişsün külāhuñ gūşesi şimdengerü

Ḥüsrev-i Ġāzī Süleymān Ḥāna beñzetedüm seni

5. Kā' be ḥaḳḳı pāyeñ olmuşdur feşāḥat minberi

Ben Ḥayālī Ḥazret-i Ḥassāna beñzetedüm seni

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Läleler şahn-ı gülistānda kadeh-nüş oldılar
Güft-i gūy-ı bülbüle güller kamu gūş oldılar
2. Üstühān-ı sīneden emvāc peydā eyleyüp
Her riyāzet ehli bir deryā-yı hāmūş oldılar
3. 'Asker-i nefis-i hevāya çekdiler āhı livā
Halka halka dāğlarla zirih-pūş oldılar
4. Hakkı biz bulduķ deyu za' m etmesün aşhāb-ı kāl
Cūylar çün erdiler deryāya hāmūş oldılar
5. Ben Hāyālī bir şikāram alıcı şebāzidüm
Kıpdı serverler beni nāgeh kārakuş oldılar

ḤAYĀLĪ

Mef'ūlū Fā' ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

1. Da'vā-yı ḥüsn kılmāğa 'ālemde ey nigār
Sen dil-sitānile büt-i Çinūñ ne cānı var
2. Peykānlaruñ bedende gelüp olalı muḫīm
Ġam 'askerine oldu tenüm āhenīn ḥiṣār
3. Qanlı yaşımla yazmağa ġam mācerāsını
Ruḥsār-ı zerdüm oldu benüm levḥ-i zer-nigār
4. Gün gibi göge erdi başum olalı ṣehā
Ben 'āşıq-ı felek-zede kūyuñda ḥākisār
5. Kimdür Ḥayālī derseñ eyā serv-i ḥoş-ḥırām
Bir derd esīri 'āşıq-ı bed-nām-ı rūzigār

HAYALİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Yegdür şu kaçrdan k'ola anuñ soñı ħarāb
Rind-i şarāb-ħāreye cām içre bir ħabāb
2. Cem' it özünü olma perişān raqam-mişāl
Fānī cihānı şıfır gibi hīç kııl ħisāb
3. Sevdā-yı zülf ü dilber eder tīre gönümü
Gün pertevine ħā'il olur nitekim seħāb
4. Meyl etme yüzde zülfüne kim qonmaz aña murğ
Bir gülsitān içinde aşılса per-i gurāb
5. Yirde gerek Ĥayālī yüzüñ sāye-veş senüñ
Başuñ göge irerse de mānend-i āfitāb

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Çeşm-i pür-hūnumda ebrūñuñ hayālī bī-gümān
Māh-ı nevdür kim şafağ içinde olmuşdur ' ayān
2. Öliceğ kanlu yaşumdan çihre-i zerdüm benüm
Bitüre hāk-i mezārüm içre mīr-i ' aşikān
3. Yazmağ için hāme-i tīrūñle miñnet nāmesin
Sürhile zaħmum devātı pürdür ey kaşı kemān
4. Serv ü gül şanma görünen kadd ü haddüñ yādına
Sīnesine dāğ urup çekdi elifler būsān
5. Rāvī iltürse Karamana Hayālī şı' rüñi
Bula nazm-ı rüh-baħşuñdan Nizāmī tāze cān

HAYĀLĪ

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Demidür ol şeh-i gerdün cenāba yalvarayın
Hakīr zerreyin āfitāba yalvarayın
2. Ruḥuna itmemek için ḥabābımı nazarı
Düşüp ayağına cām-ı şarāba yalvarayın
3. Yüzünde na' lçesi naḫşında itmesün zāhir
Şu gibi yollara düşüp türāba yalvarayın
4. Zebān-ı ḥālıla neydüğüm eylesün taḫrīr
Yanup bu derdümi 'ūd u rübāba yalvarayın
5. Hāyālī cismini mihrinde zerreler kılsun
Deminde bir şeh-i gerdün cenāba yalvarayın

HAYĀLĪ

Mef'ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Dilberler içre ben saña ' aşık degülmiyen
' Uşşāk içinde devlete lāyık degülmiyen
2. Mecnūna bezm-i ğamda ben içdüm toluyu ben
Mest oldu geçti ben daħi ayık degülmiyen
3. Bu cūybār-ı mihr-i vefāyın zemānede
Evvel bahār geldi bulanık degülmiyen
4. Dāğ-ı ğamuñ yürekde iken doğdum anadan
Kān ağlamağda ' ayn-ı şakāyık degülmiyen
5. Sūzumla söz çerāğını yağdum Hayālī ben
Husrev gibi zemānede fāyık degülmiyen

HAYALİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Nār-ı firāqa yandı dil-i nā-tüvānumuz
Güyā zebāne oldı o nāra zebānumuz
2. Çeşm-i siyāhı yādına olursa cān revān
Havrāya sürmedān ola her üstühānumuz
3. Ol bişeyüz bu vādī-yi terk ü fenāda kim
Kāplan-ı çarha pençe urur arslānumuz
4. Biz hōd havāya munçalib etdük vücūdumuz
Sāye daḥi ne günlere bekler ki yānumuz
5. Kendi gibi Hāyālī güzel kendü 'aksidür
Mir'āt-ı dil nigāra yeter armağānumuz

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Kāşki cismümde biñ biñ dīde peydā eylesem
Her birin lü'lü' dişüñ hecrinde deryā eylesem
2. Mihr-i dünyādan yumazsam el namāzum nā-ķabül
Elde tesbīhüm eger 'ıķd-i şüreyyā eylesem
3. El degül cān paralardı ğabğabı nārencine
Yūsuf-ı gül-ķihremi 'arz-ı Züleyhā eylesem
4. Meş' al-i ħorşīdi 'İsā göndere ser-vaķtüme
Bezm-i 'ayşum cāmını şem'e gülistān eylesem
5. Ey Ḥayālī sīneme bir revzen açsa tīğ-ı 'aşķ
Cān gözüyle bir nazar yārı temāşā eylesem

HAYALİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Hâyälüñ hemdemi yaşum düşüb ruhsāra yaşdanmış
Nedīm-i şahdur kim bāliš-i zerkāra yaşdanmış
2. Hilālī cāmdan sen içmede her dem şafağ-gün mey
Oṭāğañ mest olub başuñdaki destāra yaşdamış
3. Ser-i kūyuñda gördüm arқа vermiş ḥāra bir 'āşık
Kanatmış tāze dāğın ḥārlar gülzāra yaşdanmış
4. Kōmuş bir ṭaşa Mecnūn düşde görmüş başını Leylī
O ṭaşı nice yıllar ara kōcmuş ara yaşdanmış
5. Hâyālī ruḥlarıyla zülfüne yāruñ esir olmuş
Güneş yollara düşmüş sâyeler dīvāra yaşdanmış

HAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Düşelden ayru şeydā dil meh-i nā-mihribānumdan
Kevākib her gece yummaz gözin āh ü fiğānumdan
2. Ben ol bāz-ı hümā-şaydum bu 'ālem merğzārında
Nice 'anķā gibi yavru uçurdum āşiyānumdan
3. Muḥabbet nāmelerdür kim saña irsāl eder cānum
Ben öldükde seg-i kūyuñ götürse üstüḥānumdan
4. Şanavber gibi bağrum başlu olsa yeridür ṭañ mı
Murādum mīvesi bitmez nihāl-i ergavānumdan
5. Ḥayālī tekye-i 'aşķuñ olub meczūb-ı abdālı
Gedālar gibi geçmek isterem nām ü nişānumdan

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Āsitānuñda yüzüm ferş eyledüm hāk üstüne
Bir kadem başsañ yeridür çeşm-i nemnāk üstüne
2. Vādī-yi hayretde bitmiş lālelerdür gūyiyā
Yağduğum her dāğlar sīnemdeki çāk üstüne
3. Māh-ı nevdür ser 'alem pervāzıdur anuñ şafağ
Bir livā-yı āh çekdüm bürc-i eflāk üstüne
4. Yel gibi yoluñda yelmek isterem her dem velī
Korqaram toz qonduram ol dāmen-i pāk üstüne
5. La' l-i meygūnu firāqından Hayālī olsa hāk
Dikesüz ol hākisāruñ dūstlar tāk üstüne

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Būlbül -i gülzār-ı miḥnetdür dil-i ğamnākimüz
Aña gūyā kim afesdür sīne-i ad-ākimüz
2. Fūrat öldürse beni āhum yeliyle are dek
Gird-i bād olub senüñ kūyuñ olana ākimüz
3. Virmişüzdür yār-ı evıla 'azīmde 'ālemi
Dūd-ı āh-ı pūr ererdür encüm-i eflākimüz
4. Her boyı servüñ düşüb ayağına yüzler sürer
Bir aar udur bizüm gūyā ki alb-i pākimüz
5. Bulmayadı ehl-i nazm içre Ḥayālī imtiyāz
Dūr-bīn olmazdı böyle dīde-i idrākimüz

HAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Gönlüm ister yeñi başdan yine āvāre düşe
Yağalar çāk idüben dāmen-i kühsāra düşe
2. Kılınmış bir boyu āzāde efendi sevdüm
Korkaram Yūsuf-ı Mışrī gibi bāzāra düşe
3. Ğamzesinden beni bir kimse ħalāş eyleyimez
Ser-i zülfü meger ayağına yalvara düşe
4. Döndi şol bülbüle tenden varıcağ kūyuna dil
Kurtulub ħabs-i kafesden vara gülzāra düşe
5. Ey Hāyālī kamu aĥvālūñi añ şāyed kim
Bu ğazel bir gün ola şāh-ı cihān-dāra düşe

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Aç gözüñ keşretde vahdet zevkın eyle yāra baķ
Ķalbüñi şāf eyleyüp āyine-veş didāra baķ
2. Nūrdan nilūferi bu ser-nigūn deryāda gör
Nice yüz biñ nergisile zeyn olan gülzāra baķ
3. İsteriseñ almağa ḥikmet kitābından sebaķ
Ḥāme-i ḳudret ne yazmış şafḥa-i eşcāra baķ
4. Cism-i terkīb-i gubārīdür gel andan fāriğ ol
Rūḥ-ı pāk ol 'ālem-i tecrīde gel esrāra baķ
5. Cevher-i 'aḳluñ 'araz baḥşına şarf etme şaḳın
La' l-i yār içre Ḥayālī lü'lü'-i şehvāra baķ

HAYALİ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Būsitān-ı ser-i kūyuñ ıolanır āb gibi
Çarha girüp dökerin gözyaşı dolāb gibi
2. Pertev-i nūr-ı Nebī berķ urur alnuñda
Ruħlaruñ āldurur beñleruñ aşhāb gibi
3. Şāf kıl āyine-i ķalbūñi mānend-i ķadeħ
Olmağıl kimseye ķan yāğı mey-i nāb gibi
4. Kimden ağızı ħaberin şordumısa yoķdur der
Dehen-i tengi nigāruñ ķanı nā-yāb gibi
5. Çünki sen servūñ ayağına Ĥayālī eremez
Başını taşlara dögse nola seylāb gibi

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Āteş-i ' aşkuñla tende üstühānımdur yanan
Sūziş-i şevķile hāşāk-i nihānımdur yanan
2. Od şalaldan cānuma fūrķat şebinde rūy-ı yār
Şem' -i kāfūrī gibi her üstühānımdur yanan
3. Nice şerħ idem derūn aħvālīñi dildāra kim
Kendü hālın şem' -veş ol zebānumdur yanan
4. Berķ-i āfet düşdi tırūñden senūñ cān mülkine
Āteş-i bīgānelerden hān ü mānumdur yanan
5. Şol ķader yandı yaķıldı bu Hayālī ' aşķıña
Līk bir kez dīmedūñ şol nā-tüvānımdur yanan

⁹³ Divan'da bulunamamıştır.

57⁹⁴

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ḥattuña beñzer mi yā Rab yāsemen
Zülfüne beñzemedi misk-i Ḥoten
2. Gözüme gelmez ḥayāl-i ḥaṭṭ-ı yār
Çünkü bitmez şūreler üzre çemen
3. Dir gören feryād u efgānum benüm
Bir şadādur şimdi āh-ı Kūh-ken
4. Bağrına od şaldı āhum lālenüñ
Bu nişānı aldı nergis lāleden
5. Ey Ḥayālī nazm-ı ğarrāñı görüp
Āferīn oқudı rūḥ-ı Bü'l-ḥasan

⁹⁴ Divan'da bulunamamıştır. A.g.e. Abdülkerim-zāde Ḥayālī'ye isnat edilmiştir.

HAYĀLĪ

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn

1. Evrāk açılur āh idicek hūn-ı cigerden
Gül goncası gibi açıla Çin-i seherden
2. Ol seņg dilūñ gönlüne itmedi biri kār
Bu nāle-i ŧebgīrile feryād seherden
3. Cān sırrına eşkim olalıdan berü gammāz
Yaş yerine kanlar aqıdup düşdi nazardan
4. Āh eyleyicek baña söger ol gül-i handān
Şan goncadurur kim açıla bād-ı seherden
5. Ser-defter-i 'uşşāqda dīvān-ı Hayālī
Karıyla oldu hattı vü evrāk-ı cigerden

⁹⁵ Divan'da bulunamamıştır.

HAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Zülfi zincîri belâdur dil-i dîvâne için
Ruhları şem' durur ' aşık-ı pervâne için
2. Pür idüp hûn-ı cigerden gözümüñ kâsesini
Düst kâmi içerem ol gözi mestâne için
3. Toprağım itme perişân benüm ey bād şağın
Tâ ki hışt eyleyeler hâkimi humhâne için
4. Dest-res buldumısa hâliñe qatl itme beni
Mür-ı mazlûmı niçün öldüreler dâne için
5. Şaçları târı benüm çeşm-i dür-efşânumda
Riştelerdür şanasın sübha-i şad dâne için

⁹⁶ Divan'da bulunamamıştır.

ḤAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Şu karşıdan gelen dilber be-gāyet ğamze-kār ancak
O fitne çeşm-i ' aşık küş kemān-ebrū nigār ancak
2. Yürürken gün gibi şehir içre her dem sāye sultānı
Kamer-ruḥlar seririnde efendüm şehriyār ancak
3. Gece yanub yakılduğum göricek şem' -i meclisde
Dedi bencileyin miskīn başunda od yanar ancak
4. Semen-sīmā güzellerle gönül ' ayşı müdām eyle
Bu ' ālem deyrine şüret veren naqş-ı nigār ancak
5. Ḥayālīnün görüp cānā dişün vaşfinda eş' arın
Dediler silk-i nazm içre bu dürr-i şāh vār ancak

HAYALİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Tır-i cefālar eyledi bağrum delik delik
Ğam oqlarıyla töluyam nitekim belik
2. Bennā-yı 'aşk bir ulu bünyāda şaldı tarh
Kim ol bināya kelle-i 'uşşākdur helik
3. Öpmek dilerken ağızını āheng-i cevri idüp
Şehnāza başladı şoñunu kıldı büselik
4. Tāb-ı ruḥunda eyledi dil zülfünü mekân
Gün germ olunca kendüye idindi gölgelik
5. Kıtlu kapu açıldı Ḥayālīnün üstüne
Alçaq gönüllü olalıdan nitekim eşik

ḤAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Demeñ Mecnūna 'ilm-i 'aşkı tekml etdi kāmildür
Benüm yanumda nesne bilmez ol dīvāne cāhildür
2. Anuñçün ḥabs ider peykānuñı dil ey kemān-ebrū
Ki ol bir kāfir-i bī-dīn elinden geldi bir dildür
3. Göñül uşluyısañ ol vālih ü şeydāsı bir ḥūbuñ
Şu kim dīvānesidür bir perīnūñ rind-i 'ākıldür
4. Dögünsem nola taşlarla bugün ol Yūsuf-ı ḥüsñüñ
Kefine kim direm qorsa terāzū-vār mā'ildür
5. Ḥayālī rūze-i ğamdan hilāle didügi bu kim
Senüñ 'id-i cemālūñ görmedi ey mäh bir yıldır

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Etmezem gülzār seyrin bülbül-i şeydā gibi
Meskenüm küh-ı kıanā' at olalı ' anķā gibi
2. Küh-veş çek dāmenün şahrā-yı ' ālemde bugün
İki yaķa ışşı olmak isteseñ deryā gibi
3. Bir içim şu minnetin çekdürme naħl-i kıaddüñe
Tā ki ĥaddün mīvesi ' izzet bula ĥurmā gibi
4. Sūzen-i dil-düz-ı ġamzeñdür baña ĥā'il olan
Yohsa eylerdüm tecerrüd kıaşdini ' İsa gibi
5. Zerre deñlü kıılmaduñ dehre Ḥayālī i' tibār
Topuñ aġsun göglere mihr-i cihān-ārā gibi

HAYĀLĪ

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Ğamuñda hem-nefes oldı figān u nāle baña
Kim ola merḥamet etmez baqub bu ḥāle baña
2. Tuna şuyı gibi yaşum aqıtma hey kāfir
Şava raqıbüñi ğamzeñ yeter ḥavāle baña
3. Dilümde dāğ-ı siyeh-i sīne qana müstağraq
‘Aceb mi beñzerise deşt-i ğamda lāle baña
4. Naşıb eyleyen eşyāya rızqını ezeli
Belā vü derd-i ğamuñ eylemiş nevāle baña
5. Aqıtdı qanlı yaşum rüy-ı zerdüme nazār et
Ne naqış geçdi Ḥayālī o çeşmi ala baña

ḤAYĀLĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Elifler serv peykān ğonca şahñ-ı sīne bāğumdur
Gül-i gülzār-ı ğam cismümde tāze anlı dāğumdur
2. Senüñ dikmeñ geer sīnemde tīrüñ ey kemān-ebrü
amuñ oduyla ğöñlümi ben yadum erāğumdur
3. Ben ol Mecnün-ı ' akem seyr-i şahrādan elüm ekdüm
urāğum küy-ı ğam künc-i belā her eb yatağumdur
4. Şafa mey mihr ü meh sāğar abābıdur anuñ encüm
Elümde mest-i ' akem iki ' ālem bir ayağumdur
5. Nihāl-i ' ömr-i pāşādan azān-ı ğam ırāğ olsun
Ḥayālī ütüyem ol gül budağı bir budağumdur

HAYALİ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Serv-ğad maħbūblar içre cefāsız yār yoğ
Gülşen-i dehr içre bir şāğ-ı gül-i bī-ğār yoğ
2. Yūsufa beñzetme yārı Mışr-ı ħüsn içre bu gün
Ey ' azizüm sen dedüğün şāhid-i bāzār yoğ
3. Ortada gerçi miyān-ı dilrübānuñ adı var
Ol daği līkin dehān-ı tengi gibi vār yoğ
4. Eyledi hengāmesin Ferhād-ı Mecnūn ber taraf
' Aşğ meydānında benden özge şirīn-kār yoğ
5. Ey Ĥayālī şāhid-i ma' nāyı şayd etdüñ velī
Her tarafdan şanma saña şāhid-i bāzār yoğ

HAYĀLĪ

Mef'ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. 'Aşq ehli oldurur ki görem deyü yārını
Cānı çıkınca bekleye kūy-ı niğārını
2. Mecnūn eline rişte-i maqşūd girmedi
Ellerde gördi nāqa-i Leylī nehārını
3. Ğam 'āleminde oldı duġānum sipihr-i 'aşq
Encümler eyledüm aña āhum şirārını
4. Mecnūn ğamıla cān vericek āfitāb-ı 'aşq
Yirden götürdi zerreler edüp ğubārını
5. Tab'-ı Hayālī ma' nā-yı ğayrı nider alub
Şehbāzdur ki şayd özi eyler şikārını

ḤAYĀLĪ

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Göndermedüñ yazub yañılub baña bir selām
Dünyāda bī-vefālar içinde saña selām
2. Al destüñe piyāle ki gönülün şafā bula
Tārīk olur şu hāne ki olmaya aña cām
3. Tıguñ elüñde gördi yalıñ yüzlü hūbdur
Nāziklikile sineye çekdi o dem niyām
4. 'Uşşākı 'aşq miñnetile müstedām eder
Ḥalka siyāsetile virür şāh intizām
5. Başum Ḥayālī kulle-i kūh-ı belādurur
Kim dūd-ı āhum oldı anuñ üstüne ğumām

HAYALİ

Meʿülü Fāʿilātü Meʿāʿilü Fāʿilün

1. Başum diyâr-ı ğamda belâ kühsârıdur

İki gözüm biʿ aynihi anuñ pıñârıdur

2. Dîvâr çekdi hıtt ü top oldığı ğabğabı

Ruhsâr-ı yâr şehri melâhet hişârıdur

3. Mecnûn alalı başına murğ âşiyânını

Dîvânelik vilâyetinüñ tâcdârıdur

4. Zünnâr-ı aşkı belüñe kim bağladı diseñ

Deyr-i cihânda bir şanemüñ yâdigârıdur

5. Beyti ocağına şu koyan cümle şâʿirüñ

Cânâ Hıyâlîñüñ ğazel-i âbdârıdur

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ol melek-sīmā perī kim beñzemez insān añā
Cānıla dilden fedā olsun hezārān cān añā
2. Ey felek dervāzesin açma dem-i şubḥuñ şaķın
Bir gice ger şarılam ben ḥasta-dil ' uryān añā
3. Gerdenine hāle-i tavķ eyledi ' uşşāķ-vār
Boynı bağlu bir ķul olmuşdur meh-i tābān añā
4. Gülşen-i dehrüñ nihālidür bu cism-i nā-tüvān
Mīvedür bağrum başı berg oldu her peykān añā
5. Gördi ekdüm mezra' -ı dilde ḥayālün taḥtını
Dūd-ı āhum ebr olub yađdurdı çok bārān añā

6. Dāğ-ı ğamdan rūy-ı hūn-ālūdedür cismüm gibi

‘Āşık olmuşdur meger kim lāle-i nu‘mān aña

7. Yār hecride Ḥayālī şöyle mūnis oldu kim

Rūz u vuşlat gibi olmuşdur şeb-i hicrān aña

71

ḤAYĀLĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Elūñe cām al geldi cihānuñ sa‘d-i devrānı

Bahāristānıla zeyn eyledi gülşen gülistānı

2. Nevā-yi ‘andelībi ḥusrev-i gül istimā etdi

Aña āheng ider her sebzenüñ murğ-ı hoş-elhānı

3. Çemen ‘ibret-nümādur qara taşdan lāle şeklinde

Şehīd-i dāğ-ı ‘aşq olanlaruñ cūş eyledi qanı

4. Cihānı bir nazār seyr etmek için şekl-i nergisde

Görinür hākden her nāzeninün çeşm-i fettānı

5. Ölüden kem degülsin sen daħi cūş u hurūş eyle

Hayālī zinde-dil ol geldi ayş u nūş devrānı

[83b]

72

ḤAYĀLĪ

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Yaş dökdi gözlerüm baķıcaķ sīne dāğına

Hayli çok aķçe düşdi erenler çerāğına

2. Gūşunı sağır eyledi şebnem gül-i terün

Feryād-ı bülbül ermese tañ mı kulağına

3. Bir servi boylı muğbeçe meyhāneci bu gün

Aķıtdı halkı şü gibi kendü ayağına

4. Mecnûn nezâre kılmag için kanlu yaşınıñ

Beñzetti her habâbını Leylî otağına

5. Rûy-ı nigâra öyküneli gül Hayâliyâ

Şu koydı ebr-i gülşen-i dehrüñ ocağına

73

ḤAYÂLÎ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Nice bir ehl-i islâma bu kînüñ

Behey kâfir senüñ de var a dînüñ

2. İl oç der kirpigüñe çaşuña yay

Olaldan cân şikârına kemînüñ

3. Giyüp ay âfitâbum âsumânî

Yağarsın halkını rûy-ı zemînüñ

4. Kesüp başlar gücile bâc alursın

Bu ĥod bir mezhebinde yoğ bu dīnũñ

5. Müselmān sevmeden geçdi Ĥayālī

Yine bir kāfir oldı nāzenīnũñ

[84a]

74

ĤAYĀLĪ

Mef' ūlũ Fā' ilātũ Mefā' ilũ Fā' ilũn

1. Eşküñ sitāresin şalalı ayağa gözüm

Sen meh-liķā yanında benüm düşdi yıldızum

2. Ben etmezem miyānuñ için kılcā kı̄l ü kı̄l

Ađzuña yoğdur ey yüzi gün zerrece sözüm

3. Nevrũz-1 ĥüsnũñe ereli ĥatı-1 müşg-bār

Oldı berāber ey peri geceyle gündüzüm

4. Bir şüretile saña geçübdür beni raķīb

Yanuñda anuñ için ağ olmaz kıara yüzüm

5. Yāruñ yolunda ḥāk olursam Ḥayālī ben

Kuḥl edine gözüne her ehl-i naẓar tozum

75

ḤAYĀLĪ

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Degül içindeki merdüm bu çeşm-i giryānuñ

Ḥayāl-i ḥālidür uçar gözüñde cānānuñ

2. Hiç ilmez ey kaşı yā tez gelür geçer dilden

Oḡuñla şol cigere uğrayası peykānuñ

3. Ne deñlü gözleri bīmār dilrübā varısa

Ölümlüsü dirilür ol leb-i Mesīḥānuñ

4. Çerāğlar yaquban gün seni arar ey meh

Diler ki bekleye sāyeñ gibi alup yānuñ

5. Meger ki Ḥayālī sözüñde tılsım-ı sihr etdüñ

Ki girdi koynuna yāruñ bu resme dīvānuñ

ḤAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Şaldu ğamda ḥāne-i ' aşkuñ ezel bünyādını
 Taşa kullandım belā ıqliminüñ Ferhādını
2. Bir nihāl-i tāze sevdüm bāġbān-ı dehr iken
 Gülşenüñ āzāde kıldım servini şimşādını
3. ' Ālem-i ervāḥdan Mecnūn du' ā eyler baña
 Ḥayrıla yād eylemek yigdür kişi üstādını
4. Ḥākinüñ her zerresi Ferhādüñ eylermiş figān
 Bī-sütūnda bir kişi çağırsa Şirīn adını
5. Ey Ḥayālī ' aşka inkār itse zāhid tañ degül
 Ḥayli müşkildür kişi terk eylemek mu' tādını

HAYĀLĪ

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fa'ūlün

1. Mihr-i ruḥuṅa dil vireli ey meh-i tābān
Sāyem gibi yirden yire çaldı beni devrān
2. Ağlatma beni isteriseñ gelmeye ḥaṭṭuñ
Yağınca ŧehā tez bitürür sebzeyi bārān
3. Hāli ğamını 'aynına almaz deyu yāruñ
Göz merdümüne eyledi çeŧmim kıru bühtān
4. Gül yüzüni medḥ etmege ol ğonca-dehānuñ
Var bencileyin bülbul-i ğuyāsı hezārān
5. Bir meyyite döndi müteḥarrık bu Hāyālī
Ol rūḥ-ı revān olalı cānı gibi pinhān

HAYĀLĪ

Mef'ūlū Fā' ilātūn Mef'ūlū Fā' ilātūn

1. Kān aġladuñ görünce ben 'āşığı belāda
Ey çeşm-i hūn-efşānuñ olsun demüñ ziyāde
2. Çeşmüñ kimi yıķarsa çekmege bende anı
Almış kemend eline gīsūlaruñ káfāda
3. Künc-i belāda tenhā bī-hūd olub yaturken
Yanuma ġuşşa geldi bilişde āşināda
4. Sen çeşm-i şāhbāza şayd-ı harem olam der
Yıllardurur ki uçar dil murġı bu havāda
5. Teşbīh sāde vermez zīnet söze Hāyālī
Rengīn edā gerekdür eş'ār-ı dil-ġüşāda

ḤAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ṭālī' ümde bu gönül her kime kim mâ'il olur
Göremez bir gün anuñ mäh-ı cemālin yıl olur
2. Rūzigār etdi belā mevcini çeşmümde 'ayān
Acılıklar çeker ol kimse ki deryā-dil olur
3. Bu kadar dāne-i encümle bitürmez bir käh
Ḥırmen-i sebzi sipihruñ nice bī-ḥāşıl olur
4. Oğ gibi toğru varur ya gibi egri eremez
Menzil-i 'aşkı nigāruñ ne 'aceb menzil olur
5. Ğayrıya mihr-i vefā ola Ḥayāliye cefā
Ey şeh-i mülk-i melāḥat buña kim kâ'il olur

HAYĀLĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. İde mi meyl ser-i zülfi dil-i pür-hevese
Bāl açub uça mı şebbāz şikār-ı mekese
2. Sensüz ey gül bu cihān gülşeni çeşmümde benüm
Beñzer ol baħr kenārında tıran ħār u ħase
3. Sen lebi ğonca idelden beni bülbül gibi zār
Tır-i āhumla felek döndi müşebbek káfese
4. Dil-i nālān başı ğavgada ğam-ı Leylīyle
Beñzedürsem n'ola Mecnūnı bu yolda cerese
5. Şöyle ħāk oldı Ħayālī ki bulunmaz gerdi
Çarħ-ı ğırbāl oluban ħāk-i zemīni elese

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ben belā Ferhādıyam kūh-ı ğam-ı dildārda
Şu' le-i āhum başumda lāledür kühsārda
2. Kāküli ucunda şol Yūsuf cemālün her beñi
Mışr-ı hüsn içinde gūyā bir ḥabeşdür dārda
3. Sīne-i sūzānum içre bu ḥayāl-i ḥaṭṭ-ı yār
Āşiyān ṭutmuş semenderdür derün-ı nārda
4. Ḥadd-i gülzārında ol servün dehānı gūyiyā
Ġonca-i nev-restedür bitmiş miyān-ı ḥārda
5. Ey Ḥayālī ol mehün dendānı vaşfi şanasın
Bir dür-i nā-süftedür bir nazm-ı gevher-bārda

HAYĀLĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Her kaçan vaḥşī ğazālüm geşt ider şahrā yüzün
Hây u hüyüm âh kim ol dem tutar dünyā yüzün
2. Haftalarla gülmeyüb yıllarla ağlarsam n'ola
Ay olur göstermez ol mihr-i cihân-ārā yüzün
3. Ey şanem bir bir diyem bu resme kāfırlıklarüñ
Rüz-ı maḥşerde görürsem Hâzret-i 'İsâ yüzün
4. Āh-ı 'āşık her kaçan itse hazân-ı bād-veş
Döndürür bād-ı hazāna 'āşık-ı şeydâ yüzün
5. Kūy-ı faqrı devlet-i dehre Hâyālî virmedi
Böyle kullanmağ gerek 'âlemde istiğnâ yüzün

HAZRET-İ MONLA İSHÂK GAZELLERİNDENDİR

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Bu çeşmüm çeşme-sârınuñ 'aceb hūnīn aķar yaşı
Meger varisa ol 'aynuñ ciger dāğındadır başı
2. Mezārum ravza-i cennet civārı ola öldükde
Dikilse ķabrüm üstine nigāruñ işigi taşı
3. Şarāb-ı nābıla şūfī götürdüñ şıķlet-i 'aķlı
Gerekmez hey ma' āza' llah aramızda bizüm nāşī
4. Müjeñ tiri firāķından cigerde ķan yudar yaşum
Nelerden ayru düşmüşdür görüñ bu oñmaduķ başı
5. Kemāl-i luţf-ı tab' uñla senüñ nazmuñ gören İshāķ
Hemān bī-iħtiyār eyler saña taħsīn ü sābāşı

İŞHÂK

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Mübtelâ-yı derd-i hicrân eyleyen sensin beni
 'Âşık-ı bî-şabr u sāmān eyleyen sensin beni
2. Raht u bahtum nār-ı 'aşka yandurup pervāne-vār
 Şem' -veş 'uryān u giryān eyleyen sensin beni
3. Ğam beyābānında Mecnūn gibi ser-gerdān idüp
 Vālih ü şeydā vü hayrān eyleyen sensin beni
4. Ey hūkūq-ı şoḥbeti cümle ferāmūş eyleyen
 Her nefes ney gibi nālān eyleyen sensin beni
5. Hāme-i luṭfuñla İshāk adını evvel yazup
 Defter-i 'uşşāka 'unvān eyleyen sensin beni

İŞHÂK

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ger gedâyisem ne var ğam mülkünüñ sulţānıyam
Sen kemān-ebrū nigāruñ kuluyam qurbānıyam
2. Ey ğam-ı dildāra çoğdan mı esir olduñ diyen
Dünyede kendüm bilelden vālih ü hayrānıyam
3. Bir iki gün 'ömrüm olduğça bu miĥnethānede
Ĥān-ı ğamdur yidigüm derd ü belā miĥmānıyam
4. Bāĝ-ı ĥüsnüñ sen gül-i ra' nāsıyısañ dūstum
Ben de ğam gülzārınuñ bir bülbül-i nālānıyam
5. Şabr didigüñ nedür İshāk bilemezsin gibi
Kim senüñ gibi nigāruñ zār u sergerdānıyam

İŞHÂK

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Āh kim bir 'āşık-ı şūrīde-ḥāl oldum yine
Gönlümi elden yitürdüm pāymāl oldum yine
2. Tāk-ı ebrūsın görelden gitdi ārāmum benüm
Tākatüm tāk oldu bī-şabr u mecāl oldum yine
3. Gönlümüñ ma' mūresi vīrān olaldan hecrile
Künc-i ğamda tālīb-i genc-i vişāl oldum yine
4. Ḥasret-i la' lüñle yandı ğam beyābānında dil
Şun lebüñ kim teşne-i āb-ı zülāl oldum yine
5. Bī-vefālar şūretin İshāk dilde naqş idüp
Yanaram bir şem'-i fānūs-ı ḥayāl oldum yine

İSHÂK

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Saña kim didi dili derdle bîmâr eyle
Ey tabîbüm yûri var hasteñe tîmâr eyle
2. Tolanâ çekse gönül zülf metâ'ın yiridür
Aña kim didi ki var qalbile bâzâr eyle
3. Ey ecel yum gözümü görmesün ağıyarı gözüm
Kerem eyle tûru gel qapuyı dîvâr eyle
4. 'Aql u şabr u dil alup kâkülün inkâr itdi
Berü gel şulh idelüm büseye ikrâr eyle
5. Dil-i dîvâneyi luţf it resen-i zülfüne çek
Pâdişâhum gel anı 'âşık-ı serdâr eyle
6. Ğamzeñün tîrini 'uryân çekeyin sîneme ben
Sen elünden ne gelürse yûri (gel) vâr eyle

7. Bezm ü ğam boynuña düşdi ne çekerseñ yiridür

N'ola İshâķ gerek kendüni berdâr eyle

[87b]

6

İSHĀĶ

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Gerçi Yūsuf gibi mümtāz güzel nādir olur

İki 'ālemde nazīrūñ yok daħi söz bir olur

2. Mūcib-i mihr-i vefā ola mı ħaṭṭuñ gelicek

Bir iki gün hele şabr eyleyelüm zāhir olur

3. Her güzelle şalınan kesb-i zārāfet idemez

Her Gülistān oқыyan şanma ki hep şā'ir olur

4. Muṭribe uymağıla kāmil olur çeng ü rebāb

Her (ki) gūş eyleye üstād sözün māhir olur

5. Şimdi dünyāda huzūr ol kişinüñdür cānā

Ki itüñ gibi қаpuñda dūn ü gün hāzır olur

6. Yalıñuz cānıla cānān ele girmez İshāk

Devlet ol kişi(ye) kim sīm ü zere қādir olur

7

İSHĀK

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Senüñ için götürür sīnede ādem cānı

Ehl-i dilden ne қаçarsın behey ādem cānı

2. Gele bir būse ki luḫf eyleye biñ cān virelüm

Daḫi ser-ber virelüm memleket-i 'Oşmānī

3. Derd-i hecrüñle didüm toḫḫolu қандur cigerüm

Nāzıla geldi didi görmek olur mı қanı

4. Nice tīmār ide ḡamzeñ oқı zaḫmına yürek

Kendü başına doқınmaz yüregüñ dermānı

5. Çıkarur rızkını taşdan bilürüz uc eridür
Yer bulur kıandıyısı ğamzeñ oķı peykānı
6. ‘Āşıkın öldürici bir büt-i ra‘nā varımış
Şanemā vārısa sensin o mürüvvet kānı
7. Göre İshāk göre Üskübī virimez felege
Melege yer kıomadı şehrimüzüñ oğlanı

[88a]

8

İSHĀK

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hāli sultān-ı Hābeşdür dil anuñ otağıdır
Dini yok imānı yok haţtı amānsız yağıdır
2. Ol ruĥ-ı zībāñı haţtuñ kıaplamışdur cā-be-cā
Muşhaf içinde kıonılmış tāze gül yaprağıdır
3. Sinede cānum gibi yir eyleyüp peykānuña
Şaklıram hıızr-ı emān için meger dil bağıdır

4. Añlar ol kim diñleye Ferhād u Mecnūn kışşasın

‘Āşıķuñ yiri belā şahrāsı Mecnūn dāğıdur

5. Didüm İşhāķı bilür misin ayıtdı kimdür ol

Yoluña cān baş nişār ider ayak toprağıdur

9

İŞHĀĶ

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Qaddüñe hüsñüñ libāsı atlas-ı dībā yeter

‘Āleme pīrāye ol naħl-i cihān-ārā yeter

2. Yāsemīn evrāķını miskile taħrīr itmege

Kākül-i miskīn yerine haṭṭ-ı ‘anber-sā yeter

3. Bāğbānı gönñümüñ gülşende hayrān olmağa

Cān u dil meftūn iden ol nergis-i şehlā yeter

4. Yaķmağa ‘aşķ āteşini sīne-i Mecnūnda

Ĝam beyābānındaki şol dāmen-i şahrā yeter

5. Vādī-yi hayretde n'eyler mūnis-i Mecnūn olan

Yağmağa dāğ-ı derūnın lāle-i hamrā yeter

6. Bu cihān büthānesine naqş-ı şūret virmege

Tapduğum Tañrı haqıçün ol büt-i ra'nā yeter

7. Yāra fūrkatnāme gönderdükde İshāq adını

Yaz bu şi'ri evveline şūret-i inşā yeter

[88b]

10

İSHĀQ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. İlāhī miḥnet-i hecre giriftār olmasun kimse

Benüm sūz-ı derūnumdan ḥaberdār olmasun kimse

2. Görüp ḥüsn-i dil-efrūzın temāşā itmesün iller

Hemīşe ḥāb-ı ḡafletden ḳo bīdār olmasun kimse

3. Sūrūr-ābād u vuşlatda olan dār-ı ḡurūr ey dil

Be-ḡāyet nā-mübārekdür ḥarīdār olmasun kimse

4. Cihānı devr-i ‘aşkuñda şarāb-ı ‘aşkıla mest it
Yaraşmaz meclis-i meyde o hüşyār olmasun kimse
5. Ben āh itdükçe meyl eyler aar Şu gibi ayāra
O hercāyī dilārāya hevādār olmasun kimse
6. Ruı Őevile zülfünden perīşān olmadu dil yo
urūr-ı üsnile yā Rab sitemkār olmasun kimse
7. Temāşā eyle İshāuñ neye dönmişdürür ālī
Esīr-i bend-i hecr olup giriftār olmasun kimse

[89a]

11

İSHĀ

Mef‘ulū Fā‘ilātū Mefā‘ilū Fā‘ilūn

1. Őūfī ölürse azına almaz ney adını
Bī-zev olan kişi ne bilür azı dadını
2. Mihr-i cemāli tābına āat getürmeyüp
Őehbāz-ı zülfı her yaña yaymıŐ anadını

3. Aldanma gel revācına ḥüsnüñ metā' inuñ
Bir gün ola ki göresin anuñ kesādını
4. Öldürmekise cevr ü cefādan murād eger
Ey dūst Hāḫ u sere saña göñlüñ murādını
5. Adı bilinmedük kişinüñ ḥāṭırın şorar
Ol gonca-leb añar mı gör İshāḫuñ adını

12

İSHĀḲ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Şūfî seyr itmez döner ḥüsn-i dil-ārādan kaçır
Gör ne eblehdür senüñ gibi temāşādan kaçır
2. Hāy-ı hūyı terk idüp yāhū didük meyḫāneye
'Āşığı bilmez misin şūfî ki gavḡādan kaçır
3. Zūlfüni elden ḫomaz bildüm ki kāfirdür gözün
Merdüm-i yezdān-perest olan çelîpādan kaçır

4. oraram bî-hûş olam dilden am-ı hicrân gide

Dûstum şanma beni sen cām-ı şahbādan açar

5. Ol gözi āhūya n’itdüm n’eyledüm İshāk kim

Bir dem ārām eylemez görse bu şeydādan açar

[89b]

13

İSHĀ

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1. Āh kim gözden bıradı ol gözi fettān beni

Vādî-yi hicrāna şaldı itdi ser-gerdān beni

2. Dûstum öldürmedim gitdüm diyü hayf itme kim

Sen gidelden günde biñ kez öldürür hicrān beni

3. ‘Aşa düşdüm başıma üşdi belā vü derd-i am

Hasta oldum görmege geldi yine yārān beni

4. Tevbe idüp bādeye anına girdüm gönlümün

oraram kim ‘āıbet bir gün tatar ol an beni

5. Őimdi derd-i yārıla gāyet huzūrum var benüm

Hey ma'āza'llāh gerekmez añmasın dermān beni

6. Ben ol İŝhākam ki Őimdi yād idüp her gūŝede

Bir nefes dilden düşürmez defter-i dīvān beni

14

İŝHĀK

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Ğamuñla gerçi varlıqdan eşer yok

Derün-ı dilde hecrünle neler yok

2. Cemālün görmedin cān virmek olmaz

Bahāra qaldı bir iki gün sefer yok

3. Gönül āyinesi ŝāfidür ammā

Temāŝa bu ki bir ŝāhib-nazar yok

4. Firāk-ı yāra şabr itmekden özge

Benüm yanumda aŝlā bir hüner yok

5. Sever her gördüğü maḥbūbı dirler

Görün İshāqı aṣlā bir sever yok

[90a]

15

İSHĀQ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Dirübālar çok velī hergiz nazīr olmaz saña

Hey ne dirsın pādişāhum kim esīr olmaz saña

2. Sen ki ḥüsn iqlīminün şimdi begüm sulṭānısın

Gönlümüñ taḥtı gibi 'ālī serīr olmaz saña

3. Ey gönül n'eylerseñ eyle ḳoma elden dāmenin

Kim bilürsin andan özge dest-gīr olmaz saña

4. 'Aḳla uyma vāz gel 'āşık hemen ol tedbīri ḳo

'Aşḳ mülki pādişāhısın vezīr olmaz saña

5. Gör nice bī-mişl ü bī-hemtāya virdi gönlünü

Āferīn İshāq va'llāhi nazīr olmaz saña

İSHÂK

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Görmedüm sen şem'-i bezm-ârâyı bir gün bir gice
Âh u yaşum gitdiler ârâyı bir gün bir gice
2. Bilmedüm sensüz unuttum gitdüm ey ârâm-ı cân
Şöyle oldum görmedüm dünyâyı bir gün bir gice
3. N'eydi böyle düstum cânsız komağ mıydı ğaraž
'Âşık-ı âşüfte vü şeydâyı bir gün bir gice
4. Rûz-ı hicrâna düşüb fürkatde la'lüñ yâdına
Komaduk elden mey-i hamrâyı bir gün bir gice
5. Dünyede âdem misin İshâk eger kucmaziseñ
Ol perî-peyker melek-simâyı bir gün bir gice

İŞHAK

Mef'ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Mecnün-ı ğam muhabbet-i 'aşkuñ neden bilür

Bu bir belâdurur bunı şâhum çeken bilür

2. Var ey ümîd-i vaşl iden ol dil-firîbden

Ol bî-vefâyı sen ne bilürsin seven bilür

3. Cândan şaķın muhabbeti sırrın dilâ kim ol

Her kişiyeye dinür mi ne lâzım bilen bilür

4. Ne yirdeyin ne gögde ğamuñdan ne çekdigüm

Kim bilmezise yiri gögi yaradan bilür

5. İshâķ Hâķ bilür ki cemâl-i nigârsız

Göñlüm behiştü gūşe-i Beytü'l-Ħazen bilür

İSHÂK

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Gel ey ğam gönlümi kıılma mükedder
Ne virdüñ alımazsın hey birâder
2. Lebüñe kıand ezildi ol ğazabdan
Dağı pâlûdenüñ endâmı ditrer
3. Gülıle ħârdandur ğüft u ğüstı
Birin kıor bülbül-i miskîn birin der
4. Cihânda Ka'be-i kûy-ı niyâza
Tariķından irenlerdür erenler
5. Baña dün kûyum iti didi dildâr
Ölem gibi feraħdan şöyle beñzer
6. Lebüñ vaşfiyle şı'r-i âbdârum
Güzeller eylesün şu gibi ezber

7. Güzelsiz hiç olıbilür mi İshâk

Birisin girü sevmişdür muḳarrer

[91a]

19

İSHÂK

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i ğam muḫrîbinüñ sîne rebâbın götürür

Çeşm-i giryân kabağı tolu şarâbın götürür

2. ‘Ömr peymânesini sâķî-yi devrân kişiye

İçirür sonra yine mest ü ḫarâbın götürür

3. Sögesin sîneme derdüñle ölürsem cānâ

Meyyite ḫayr du‘â ḫabr ‘azâbın götürür

4. Şıyamaz bād-ı nesîm nefesin zülf ü ruḫı

Gösterür ‘arız-ı dildârı niḫâbın götürür

5. Ğonca ıtıflına Ğülistān oķıdur bād-1 řabā
 Ğuludur řāĥ-1 Ğül ardınca kitābın Ğötürür
6. Ol cefā yükü ne cevır eylese İřĥāķ çeker
 Ne ķadar olsa anuñ nāz u ´itābın Ğötürür

20

İŐĤĀĶ

Mef´ülü Fā´ilātü Mefā´ilü Fā´ilün

1. Bildüm seni ol āfet-i devrān degül misin
 Şol bir didükleri Ğözi fettān degül misin
2. Bilmez miyüz seni iñen açılma dūstum
 Dil Ğülşeninde Ğonca-i ĥandān degül misin
3. Ğül ´izz ü nāzıla geķe bülbül niyāzıla
 Bi´llāhi dehrüñ işine ĥayrān degül misin
4. Dīdār ĥaķķı kūyını firdevse virmez in
 Őüfī inanmaduñ be müselmān degül misin

5. Niçün kenāra çekmedüñ ol serv-ķāmeti

İşhāk ıoğru söyle peşimān degül misin

[91b]

21

İSHĀĶ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. 'İd-i hüsnin gördi bir dildāra düşdi gönümüz

Bayram olaldan 'aceb āvāre düşdi gönümüz

2. Lebleri cānlar bağışlar gözleri şanlar döker

Gör senüñ gibi büt-i 'ayyāra düşdi gönümüz

3. Dest-i şasretle çeküp cān cübbesin çāk eyledük

Baş açuķ abdāl olup bāzāra düşdi gönümüz

4. Eksük olmaz başuna mevc-i belā şimdengirü

Bağr-i ğamda lücce-i efķāra düşdi gönümüz

5. Sen řaķın dil derdüne İşhāk dermān isteme

Çünkü şol bir gözleri mekkāra düşdi gönümüz

[92a] ŞEHR-ENGİZ-İ ŞEHR-İ EDİRNE 'AFĀ 'ANHÜ KERİMĪ

ENDER TEVHİD-İ BĀRĪ 'AZZE İSMİHU

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Dilā yād eyle evvel nām-ı ma' būd

Budur dār-ı cihāndan bāb-ı maqşūd

2. Oturup mekteb-i tevhide her gāh

Oqut dil tıflına elhamdülillāh

3. Hadeng-i fikret atub kavş-i cāndan

Nişāne vir nişān-ı bī-nişāndan

4. Dilerseñ rāh-ı halāşa varır rāh

Oqı āyāt-ı remz-i kulhüvallah

5. Devā-yı Ka'be-ķavseyn-i ev-ednā

Çeküp her dem oqı innā fetaḥnā

6. Yazup cān levḥine ḥatt-ı şenāyı

Lisān-ı şükriyle eyle du'āyı

7. İdüp hamd âyetin hıfzında ezber
Yazup esmâ-yı hüsnâyile defter
8. Kemâlî ma'nâ olma müsteḥakdan
Getür cân perdesin dîdâr-ı Hâkdan
9. Söz açma dâsîtân-ı iftirâka
Getür vahdet sözün ehl-i mezâka
10. Erişen dünyede hoş dirlikile
İkilik şüretinde birlik eyle
11. Budur şer'î mesâ'il mezheb-i Hâk
Muḳayyed olmaz ol fa'âl-i muḫlaḳ
12. Kelâmı cân kilidinün dilidir
Risâlet gülşeninün bülbülüdür
13. Cemâl-i mihr-i melekût-ı kuvvet
Rüsüm-ı nâmıdur ḫatem-i nübüvvet

14. Nice medh̄ ide dil ol pāk zātı

Var iken şad hezārān mu‘cizātı

15. Birūnı gül derūnı pür-şafādur

Muḥammed adı nāmı Muştafādur

16. Muḥammed Aḥmed ü Maḥmūd u‘ālem

Murād-ı ins ü cin maḥşūd-ı ādem

17. Kelām-ı nuṭḡ-ı ḥaḡḡıla müberhen

Libās-ı ḥüsn-i ḥaḡḡıla müzeyyen

18. Vücūdı mübde-i ‘izz ü sa‘ādāt

Ḳapısı ḡible-i erbāb-ı ḥacāt

19. Du‘ā vü minber-i miḥrāb-ı devlet

Şenāyī maḥfil-i āyāt-ı rıf‘at

20. Ḳabül-i da‘vetile muḡtedā ol

Ḥuşül-i ref‘etile müctebā ol

21. Kelāmi nükte-āmīz evzaḥü'n-nās

Vecih-i aḥsenü'l-ḥalk emlaḥü'n-nās

22. Kemālī resmin itmez keyfile kem

Ḥaḳīkat vaşfına dillerdür ebkem

23. Ğaraz bizden cevāb itmekdür ancak

Edā-yı intisāb itmekdür ancak

24. Selāmıyla teḥāyā-yı dürer-bār

Ola aşḥāb ü ālī üzre şad-bār

25. Niyāz-ı dil budur ol bī-niyāza

Kerīmī defter-i ümmetde yaza

[93a] SEBEB-İ TE'LİF-İ ANİST

Mefā'ılün Mefā'ılün Fa'ülün

26. Meger bir şeb bu ḳalb-i pür-figāra

Urur tīg-ı melāmet niçe yara

27. Tefekkür eyledüm arz u semāvāt

Tağayyür bulmada mecmū^ʿ -ı zerrāt

28. Yazıldı levḥ-i cān içre bu mefhūm

Ki her mevcūd olur elbette ma^ʿ dūm

29. Muḳarrer añladum devr-i zamānı

Tenümden ayırur zecrile cānı

30. Hemān ol dem ğırivān u ḥurūṣān

Nedāmetlerle kıldum āh u efgān

31. Ḳatı yandum yağıldum ağladum çok

Zamīrüm niçe fikre bağladum çok

32. Buña iriṣdi āḥir iḥtiyārum

Ḳala dünyāda bārī yādigārum

33. İdem bir gülşen-i zībāyı tezyīn

Görenler diye yüz cānıla taḥsīn

34. Ki icād eyleyem bir defter-i hūb
Bulına anda cümle nām-ı maḥbūb
35. Edirne şehrinüñ dilberlerini
Semen-sīmā vü sīmīn-berlerini
36. İdem her birine medḥ ü şenālar
Niyāz u sūzıla biñ biñ du‘ālar
37. Neyi seyreyleriseñ nāzır oldur⁹⁷
Ne menzilde diriseñ nāzır oldur
38. Velī zātında ḳāşırđır ‘ibārāt
Daḫi maḥfī ḳılur anı işārāt
39. Dil ü cān dīdesi içre müşāhid
Yazılmaz levḥ-i ‘ayn içre añā ḥadd
40. Bu ma‘nā ehline ḥod günden aḫher
Ḳılupdur zātına eşyāyı mazḫar

⁹⁷ 11.beyitten sonrası araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

41. Rumūz-ı küntü kenziñ ma‘nāsına

Baқан añlar bu ħalkuñ ma‘nāsına

42. Ĥadīs-i men ‘aref gibi nişāne

Nişān olur mı ehle ‘ārifāne

43. Bu sözden rind-i ‘ālem ola қānī‘

Muħaşşal cümle eşyā aña rāci‘

44. Aña ħāmiddurur arz u semāvāt

Şenā ħānidurur mecmū‘-ı zerrāt

45. Bula mı ol başiret nefis-i yāhī

Ki bile Ĥaқ Te‘ālāyı kemāhī

46. Feşāhatda ne deñlü ola māhir

Olur her dil añun vaşfında қāşır

47. Ne deñlü itse kişi ihtimāmı

Şenāsın idemez anuñ tamāmı

48. Budur insāna a‘lā-yı kerāmet

 Kuşūrundan kıla ‘arz-ı münācāt

49. Nihāyet yok gönül çünkim şenāya

 ‘Ubūdiyyet yüzün sür hāk-i pāya

50. Hemān şimden gerü hātım-i kelām it

 Bu tevḥīdi du‘āyla tamām it

[94a] MÜNĀCĀT-I KĀDİYÜ’L-ḤĀCĀT⁹⁸

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

51. İlähî ‘ācizem gāyet faķīrem

 Belā rāhında key hāk-i ḥaķīrem

52. Degülem bir nefes zikrüne hem-dem

 Velī nefse muṭī‘em şerre şerşem

53. Hevāyī dil uçar evc-i ‘ālāda

 Şer işüñ pekidür rāh-ı fesāda

⁹⁸ Bu münācātın bir kısmı Zehra Göre’nin “Kerīmī’nin Edirne Şehrengizi” makalesinde bulunmuştur.

54. Şırâṭ-ı rāh-ı ḥaḳda ayaġum leng

Revîşde rûḥa nefsim olımaz deng

55. Şu deñlü olmuşam ‘işyāna me’lûf

Ḳamu meçhûlüm oldu emr-i ma‘rûf

56. Namāz içre imām oġırsa āyet

Şanuram ḥüsn-i yār eyler rivāyet

57. Gözüm gördükçe bir āhû nigārı

Seg-i nefsûñ gider elden ḳarārı

58. Lebi mey-gûn güzel olsa göze tuş

İder cânım maḥabbet cāmı serḥōş

59. Şalınsa nāzıla bir serv-ḳāmet

Ḳoparur başuma şevḳı ḳıyāmet

60. Şataşsam nāgehān bir ġamze-kāra

İder ḥasret ḳılıcı pāre pāre

61. Ne meh-rūya ki aşd itsem olam yār

Sitāremde ıar ol da cefā-kār

62. Ne buldum dūnyede bir am-gūsārı

Ne bir dildār-ı ehl-i mihr-i yārı

63. Kime itsem selām-ı iltiyāmı

aāretle our revv-i selāmı

64. Kime zillet iletsem bī-nihāyet

Aar biñ dūrlü ebvāb-ı riyāset

65. Mezā-ı cāna irmez ‘ayş-ı bī-‘ayş

Perişān hāırum hālīm müşevveş

66. Elümle cism ü cānum aralardum

Bulaydum kendü kendüm paralardum

67. am u uşşā dutarlar āre yanam

Tenimden umaa oşunca cānum

68. Beni şehbâz-ı ğamlar mültemes vār

Belā minķārına alur mekes vār

69. Göre zerreden ednā-yı za‘ifem

Ḥaķīr-i nā-tüvānum ki naḥīfem

70. Yüzüm gören şanurlar levḥ-i ğamdür

Vücūdum şanasın resm-i ‘ademdür

71. Gedā-yı sâ’ilem қаpuñda ey Ḥaķ

‘İnāyet ‘aynıyıla ḥālüme baķ

72. Dil ü cānuñ ğamın def‘ eyle şād it

Baña luṭf u kerem bābın küşād it

73. Ḥalāş eyle miḥen ālāyişinden

Ferāğat vir cihān ārāyişinden

74. Dil ü cān levḥine ḥaṭṭ-ı serveri

Yazup vir noķta-i ķalbe ḥuzūrı

75. Meded derbend-i ğamlardan emīn it

Ṭarīķ-i menzil-i zevķim yaķīn it

76. Feraķ cāmıla mest it bezm-i cānı

Ḳoma dilde ğam-ı fikr-i cihānı

77. Egerçi bī-‘aded vardur ğünāhum

Cenāb-ı ‘izzetüñile nişānum

78. Hezārān bende var işler ma‘āşī

Ḳuluñam ben daķı bir ‘abd-i ‘āşī

79. Ṭolu mektūbumuz ḥaṭṭ-ı şeqāvet

Yumazsa vāy eger āb-ı ‘ināyet

80. Hidāyet şem‘ini cāna ziyā vir

Ḍalālī zulmete dilden rehā vir

81. Müyesser ķıl anuñ yā Rabb kāmın

Du‘āyı işidüp kim dirse āmīn

[95a] DER -NA 'T-I SEYYİDÜ'L-EMİN

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

82. Bi-ḥaḳḳ-ı maḳṣad-ı ma' nāyı levlāk

Bizi maḥrūm-ı dergāh ide ḥāṣāk

83. Emīnü'l-mürselīn dālī ḥaḳ-ı dīn

Şefī'ul-müznibīn taḥḳīḳ ü ta'yīn

84. Beşīr-i baġ-ı ḥuld ü dār-ı bākī

Şarāb-ı bezm-i tevḥīd üzre sākī

85. Ziyā-yı şem'-i cem'-i nūr-ı esrār

Şafā-yı şuffe-i ezkār-ı ebrār

86. Delīl-i rāh-ı taḥḳīḳ-i hidāyet

Ḥalīl-i dergeh-i şāh-ı sa'ādet

87. Oқыyup niçe 'aşıqlar ola şād

Kerīmīyi du'ādan ideler yād

[95b] DER-MEDH-İ ŞEHR-İ EDİRNE

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

88. Egerçi niçe Şehr itdüm temāŐā

Edirne gibi olmaz cennet-āsā

89. N'ola dirsem aña Firdevs-i Őānī

Ki İrem bāğıdurur her bŐstānı

90. Aķar tahtından enhārı berāber

Şanasın her birisi āb-ı kevşer

91. Niçe yirlerde cārī eŐme-sārı

Dil-i ' uŐŐāķa beňzer yok ķarārı

92. İinde her menār serv-i endām

ekilmiŐ her biri Őancāğ-ı islām

93. Nazar ķılsaň ķıbāb-ı her-mesācid

SŐcŐd idŐp olurlar Hāķķa hāmıd

94. Girüb her bir güzel āb-ı revāna

Od urur āteş-i ḥasretle cāna

95. Şanasın ḥāk-i pāki misk-i ‘anber

Dimāğ-ı ‘ālemi eyler mu‘atṭar

96. Ararsañ ser-be-ser mülk-i cihānı

Bu şehir için bulunmaz daḥi şānī

97. Ḥuşūşā toṭṭolu içi güzeller

Biri birinden a‘lā bī-bedeller

[96a] Der-medḥ-i Kebābcı Muşli

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

98. Ser-āmed bir perī-rū zübde-i nās

Lebi āb-ı Hızır ḳardaşı İlyās

99. Cihāna gün gibi ḥüsniyle menşūr

Kebābcı Muşlidür şehir içre meşhūr

Der-medh-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

100. Birinün nāmı Muslidür ' aşer-ḥün

Kaşı Furkân-ı ḥüsne sûre-i Nün

101. Göreydi bir nazar ol meh-cemâli

Olurdu aña kürsî ' arş-ı ' âlî

Der-medh-i Musâ Ḥâce

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

102. Biri bir dişleri dürr Mûşâ Ḥâce

Cihânda ölmez anı kim ki kuca

103. Nazar kıлмаğa ol didârı nûra

Varup kûyına öldük tura tura

Der-medh-i Muḥammed Bâkî

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

104. Muḥammed Bâkîdür birisine nām

Münevverdür yüzinden dîn-i İslâm

105. Țulū' itse güneş gibi ol āfet

Getirür yüzini gören şalavāt

[96b] Der-medḥ-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

106. Dil ü cān burcunuñ mäh-ı tamāmı

Yazıcı oğlu Muşli Bālī nāmı

107. Kıdem naḳkaşı anuñ dest-i ezelle

Kaşı taḥrīrin itmiş kıl kalemle

Der-medḥ-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

108. Birinüñ nāmı Muşli ibn-i Serrāc

Ġubār-ı pāki olsun başuma tāc

109. Güne' arz-ı cemāl itse ol āfet

Ḥicābından diye kuşuna kuvvet

Der-medh-i Kurd

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

110. Birinün nāmı Qurddur Cābī-zāde

Aña tilkilenür çoğdur ziyāde

111. Seg-i nefsumden idüp ihtirāz āh

Gelüp koynuma girmez bir şeb ol māh

Der-medh-i Aḥmed Ḥarāmī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

112. Biri bir düzd-i dil Aḥmed Ḥarāmī

İder yağma gönül mülkin tamāmī

113. Bize bī-ḥad cefālar eyleme şāf

Ḥarāmī ḥırsız ol terk itme inşāf

[97a] Der-medḥ-i Devālī-zāde

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

114.Devālī-zāde biri bir güzeldür

Nazīri mün' adimdür bī-bedeldür

115.Baňa bir buse ihsān idüp ol yār

Dönüp didi devā gördüñ mi zinhār

Der-medḥ-i Ra' dī-zāde

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

116.Biri çarḥ-ı cemāle mäh-ı sāde

Daḥi şimşekdür adı Ra' dī-zāde

117.Cefası nārına yanmaya kimdür

Ol āfet yanar oddur yıldırımdur

Der-medh-i Memi Şâh

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün

118. Mü'ezzin-zâde birisi Memi Şâh

Reff' itsün maqâm-ı hüsnin Allâh

119. İki çeşmün çıkarsa bir delikden

Şadâ virmez o dilber bûselikden

Der-medh-i Muḥammed

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün

120. Biri ser-maḥfilün oğlu Muḥammed

Kaşı mihrâbı ehl-i zühde mescid

121. Anı medh eyleyüp okır niçe dil

Cemâli muşhafın maḥfil-be-maḥfil

[97b]Der-medh-i Aḥmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

122.Birisi Yıldırımda Aḥmed adı

Ṭutışmıř âteş-i ḥüsne nihâdı

123.Ne lâzım ben anuñ medḥini itmek

Cemâli berķ urur mânend-i şimşek

Der-medh-i Aḥmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

124.Birisi bir güzeldür Ḥâfız Aḥmed

Kemâl-i ḥüsniile olsun mü'ebbed

125.Hevâ-yı nermile ol mâh-ı mes'üd

Mum ider âheni mânend-i Dâvüd

Der-medh-i Manşūr

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

126. 'Acem zāde birisi adı Manşūr

Gören vaşlı cinānın ola mağfūr

127. Teraḥḥum itmez ol yār-ı cefākār

İdersen kendüni Ḥallāc-veş dār

Der-medh-i Rıdḡvān

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

128. Birisi derzi başı oğlu Rıdḡvān

Kese biçer olup ḥüsn iline cān

129. 'Aceb inşāfi yok dil-dār u ṭannāz

K'ide 'uşşākıma endāzesiz nāz

[98a]Der-medh-i Bākī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

130.Emīn oğlı birisi adı Bākī

Cemāli nāmı gibi ola bākī

131.İre şāyed diyü bizden hıyānet

Vişāli ma' denin virmez emānet

Der-medh-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

132.Birisi Muşli Şāh ibn-i Qazancı

Dil ü cān naq̄din almaq̄dur qazancı

133.Beni rüsvāy idüp cevriile āhir

Dirīgā altun adım itdi baqır

Der-medḥ-i Memi

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

134. Birisi de Memidür ibn-i Şarrāf

Olupdur sīm-i şāfiden teni şāf

135. Ğam-ı hicri yüzüm rengin zer itdi

Dür-i dendānı yaşum gevher itdi

Der-medḥ-i Memi

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

136. Sipāhī-zāde birisi Memidür

Vişāli zaḥm-ı cānuñ merhemidür

137. Olaldan kişver-i ḥüsn içre ol şāh

Silāḥ-dārıdur anuñ mihriyle māh

[98b] Der-medh-i 'Alī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

138. 'Alī Bālī birisi de bir āfet

Dil ü cān almada ehl-i şecā' at

139. Olam dirseñ aña sīne-be-sīne

Boyun vir zū'l-fiķār-ı sīnesine

Der-medh-i Ḥamza Bālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

140. Birisi derzi oğlu Ḥamza Bālī

Güzellikde melek olmaz mişāli

141. Ḳabā-yı vaşlı pürdür pārelerle

İşi ferdāyimiş āvārelerle

Der-medh-i Aḥmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

142. Biri Aḥmeddür Etmekc' oğlı dil-dār

Ṭuz etmek ḥaḳḳını bilmez cefā-kār

143. Ḥamīr itdi tenüm seng-i cefādan

Beni añmadı bir nān-ı vefādan

Der-medh-i Muḥammed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

144. Birisi de Muḥammed ibn-i Ḳāḍī

Aña ḳul olmağa her kişi rāḍī

145. Ḳaşı ḳavs-i ḳuzaḥ bir meh-liḳādur

Atılmış ğamzesi tīr-i ḳazādur

[99a]Der-medh-i Aḥmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

146.Biri Uncı ' Acem şäkirdi Aḥmed

Güzellik gülşeninde yâsemen-ḥad

147.Beni vaşl itmezise aña gerdün

Ġamıyla kendi kendüm iderüm un

Der-medh-i Fethî-zāde

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

148.Muḥammedür birisi Fethî-zāde

Güzellik çarḥı içre mäh-ı sāde

149.Lebinden buse itdüm şey'-i li'llāh

Didi bir ḳapuya daḫi fethullāh

Der-medh-i Muḥammed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

150. Birisi de Muḥammed ibn-i Çävüş

Perī görse cemālin ola bī-hüş

151. İřimüñ şolına dönmezdi şāğı

Öñince ol şehüñ olsam şolāğı

Der-medh-i 'İsā Bālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

152. Birisi ketḥüdānuñ oğı 'İsā

Ḳılur nuḥkıyla i' cāz-ı Mesīhā

153. Leb-i āb-ı ḥayātın nüş iden cān

Sürer 'ömr-i Hızır tā ḥatm-i devrān

[99b]Der-medh-i Seyfi

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

154.Biri vāleci Seyfī çeşmi kıattāl

Giyer didüm ğamından vāle-i āl

155.N'ola ğayrān olursam ol cemāle

Ki vāle ğidedurur aña vāle

Der-medh-i Aĥmed Bālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

156.Bıçaķcı-zāde biri çeşmi ğün-rīz

Şanasın ğamzesidür ğançer-i tīz

157.Cemāline olup cānıla müştāk

Varup kıan tıķışur kūyına 'uşşāk

Der-medh-i Arslān

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

158.Biri bir çeşmi āhū nāmı Arslan

Tenüm dāğ-ı ğamından naķş-ı kaplan

159.Ķatı nāzük güzeldür ol leb-i nūş

Virür ' uşşāķa dāyim hāb-ı ħargūş

Der-medh-i Edhem

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

160.Birisi bir melikdür adı Edhem

Ṭolupdur ħasretinden cān u dil hem

161.Başumda mūy-ı jülidem gözün aç

Olupdur bir siyeh-reng edhemī-tāc

[100a] Der-medh-i 'İsā

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

162. Birisi ibn-i Dāvūd adı 'İsā

Qılur nuṭkıyıla i' cāz Mesīhā

163. Raqībıyle niçün ider mürüvvet

Har-ı Deccālile 'İsā ne nisbet

Der-medh-i Kürkci

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

164. Biri bir hūb Kürkci yār-ı meşhūr

Başumda dūd-ı hicri tāk-ı semmūr

165. Görelden şehri-i hüsn içre o mīri

Şükür ki cānıla oldum esīri

Der-medh-i Ḥasan Şāh

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

166. Boyacı-zāde birisi Ḥasan Şāh

Boyar hicri yüzüm qanlara her gāh

167. Didüm ḥaddūñ kızıl güldür nigārā

Didi igende açuq boyamaya

Der-medh-i 'Alī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

168. Yoquş-zāde 'Alī dildār-ı muqbil

İnişe şu gibi aqar aña dil

169. Semend-i cāna ğam dengin idüp bār

Yoquşlara sürer 'uşşāqı her bār

[100b]Der-medh-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

170.Birisi vezne-dāruñ oğlı Muşli

Boyı mevzūn u zātı gāyet uşlı

171.Çekilse Mışr-ı ħüsn içinde zāhir

Güzellikde gele Yūsufdan ağır

Der-medh-i Receb

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

172.Biri Bendci Recebdür yār-ı miĥend

Geçer 'uşşāka nice dürlü pā-bend

173.Esīr oldum meded düşdüm kemende

Ķul olup boynı bağlı aña bende

Der-medh-i aya Bālī

Mefā' ilūn Mefā' ilūn Fe' ulūn

174. Birisi Hurdelerde ayacık

Geçer çok hurdeler ol bī-vefācık

175. ılayın kendü kendüm pāre pāre

Ola kim yaranam ol ğamze-kāre

Der-medh-i Ğazzāz İbrāhīm

Mefā' ilūn Mefā' ilūn Fe' ulūn

176. Birinūñ nāmı İbrāhīm Ğazzāz

Tamām olmışdur anda şan' at-ı nāz

177. Giceden şubha dek āh işüm itdi

Ğam-ı hicri tenüm ibrişim itdi

[101a]Der-medh-i Şehsüvâr

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün

178.Birisi şeh-i dilde tâc-dârum

Güzellik ' arşasında şeh-süvârum

179.Nazar kılmaz n'idem ehl-i niyâza

Süvâr olup semend-i ' izz ü nâza

Der-medh-i Şerbetci

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün

180.Biri Şerbetçi Qurddur dil-rübâcık

Cefâ vü nâz idici bî vefâcık

181.İçelden şerbet-i vaşlını her nâs

Yarıldı yüregüm reşkile taş taş

Der-medh-i Sefer Bālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

182. Birisi bir güzeldür yâr u ʔannâz

Sefer adı durur şan' atda ğazzâz

183. Giderse degme yolında degül ğam

Leb-i la' lin ilik gibi tek emsem

Der-medh-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

184. Birisi Şūfī-zāde Muşli nāmı

Mürīd olmışdur aña h̄aş u 'āmı

185. Olurdı meskenüm gülzâr-ı cennet

Düşeydüm bir gice anuñla h̄alvet

[101b] Der-medh-i Memi

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

186.Memi nāmı birinüñ ibn-i ' Atṭār

Ḳanı hercāyidür ammā o dildār

187.Faḳīr olanlara olmaz mülāyim

Ġanīlerledurur bāzārı dāyim

Der-medh-i İdrīs

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

188.Süleymāniyyede birisi İdrīs

Biçer cān ḥullesin mānend-i Circīs

189.Anuñla bir dem iden kişi ōḥbet

Görür ölmezden öñdin zevḳ-ı cennet

Der-medh-i İsmâ'îl

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

190.Birisi bir güzel İsmâ'îl adı

Visâli Ka'besi cânlar murâdı

191.Niyâz ider dem-â-dem bu dil ü cân

Cemâli 'ıydına olmağa kırbân

Der-medh-i Âyîneci

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

192.Biri âyinecidür Muşli Bâlî

Felek mir'âtı kevn 'aks-i cemâli

193.Ruḥ-ı ḥürşîdine olup muḳâbil

Her âyîne olur bir bedr-i kâmil

[102a] Der-medh-i Kaya Bālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

194. Kaya Bālī birisi bir şeker-leb

Qırar ' uşşâkı seng-i cevri le hep

195. Ne deñlü mihr umam ol pür-cefādan

Gelür mi hiç vefā taşdan kayadan

Der-medh-i Hasan

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

196. Birisi hüsni hulkıyla Hasandur

Boyu serv ü teni berg-i semendür

197. Cemālin luţfile ' arz itse ol şāh

Du' ā idüp oqur cān ahsen-Allāh

Der-medh-i Memi Şāh

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

198.Çörekci-zāde birisi Memi Şāh

Cemāli hānına aşlar yerür māh

199.Yanalı ' aşkı odı yüreginde

Günüñ kalmadı çigi çöreginde

Der-medh-i Perī Şāh

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

200.Çovācılarda birisi Perī Şāh

Zenaḥdānı güzellik şuyına çāh

201.Olupdur hem-dem-i ğam mūnisüm zār

Çovalıdan beni çoynından ol yār

[102b] Der-medh-i İbrāhīm

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

202. Birisi daḥī İbrāhīm Bālī

Dil-i ' uşşākadur Ka' be cemāli

203. Göreydi ḥüsni tābın nār-ı Nemrūd

Olurdu âteş-i reşkile pür-dūd

Der-medh-i Muşli

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

204. Biri Hācı Perī oḡlı Perī-zād

İder vaşlı ḥayāli rūḥumuz şād

205. Ne lāzımdur aña medh ü şenālar

Güzel olur Memiler Muştafālar

Der-medh-i Nebi-zāde

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

206.Nebi-zāde birisi ' Abd-i raḥmān

Şınuḳ elden maşūn daḥi kız oḡlan

207.N'ola ' uşşāḳa egri baḳsa dilber

Bilürsün toḡrı olmaz resm-i ḥançer

208.Ziyāde bī-bedeldür gözi ḳaşı

Velī şı' ri gibi vardur tırāşı

Der-medh-i Ğonca Memi Şāh

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

209.Mücelliddür biri Ğonca Memidür

Bahār-ı vuşlatuñ çāk ' ālemidür

210.Deḥān-ı dil-ḡüşāsı ḡonca-i nāz

Lebi üstinde ḥaṭṭı ḡülşen-i rāz

[103a]Der-medh-i İbrāhīm

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

211.Birisi kişver-i hüsnuñ be-nāmı

Mücellidlerde İbrāhīm nāmı

212.Niçün raħm eylemez ol beli ince

Ėamından çihremüz döndi turunca

Der-medh-i Derzī Aħmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

213.Birisi Derzi Aħmed şāh-ı hūbān

Keser biçer olup hüsni iline hān

214.Ne dil kim şem' -i haddine ışındı

Dönüp seng-i cefādan yine şındı

215.Ėo çıksun leşker-i haţtı pusudan

Libās-ı hüsne Ėam yokdur ütüden

Der-medh-i Tācīr Dürzī Aḥmed

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

216.N'ola alçaq egilse ol ğazāle

Olupdur ḥātime ehl-i cemāle

217.Egerçi sonra menzil oldu kırān

Velī nesh oldu andan niçe uyan

218.Ḥuşūşā budurur maqbūl-i eşyā

Gelür her ni' metüñ sonuñda ḥalvā

[103b]Du' ā-yı İcmālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

219.İlāhī her birin ' ālemde var it

Güzellik kişverine şehriyār it

220.Celālün ḥaqqı ey Cabbār-ı ' ālem

Ḳamusın eyle ber-ḥordār-ı ' ālem

221.Cihān var olduğınca her ne kim var

Devām-ı devletile olalar yār

222.Niyāzum bu durur ol bī-niyāza

İrişe cümlesi ‘ömr-i dirāza

223.Kerīmī hatm idüp āhir kelāmın

Du‘âyimiş murādı didi āmīn

‘Özr-Ĥāsten

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

224.Hezārān minnet ol Rabbü’l-enāma

Ki bu medħi irişdüirdi tamāma

225.Sözümde gerçi çokdur ‘ayb u noķşān

Umaram setr ide dāmān-ı iħsān

226.Mürīdiyem cihānda ehl-i ĥālūñ

Ķulı Ķurbānyam şāħib-kemālūñ

227.Olur ‘ākıl olanuñ kārı ma‘kūl

Kerime nitekim el-‘özr maqbūl

228.Hased renci kime kim olsa ‘ārız

Olur ehl-i kemālile mu‘ārız

229.Görür ‘aybı yüzün her kimsenüñ şāf

Kör olıcağ kişide çeşm-i inşāf

[104a] MÜSEDES-İ KERİMİ⁹⁹

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olmasun şāyed deyü şer‘i muhabbetde günāh
Niçe müddet sırr-ı ‘aşkı sinede kıldım penāh
‘Ākıbet bildüm ki rāzım fāş ider eşkile āh
Añlasun bu maṭla‘ımdan her kişi bī-iştibāh
Bir ‘aşır hūn sevdi dil nām-ı Şerīfi Muşli Şāh
‘Azb-i ‘uşşāka cemālī muşhafı luṭf-ı İlāh

⁹⁹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

2. ‘Azm-i bāğ u rāğ iderler her kişi seyr-i nücüm

Ĥarc iderler sım ü zer ‘işret deyü bir ay için

Bir şeh-i ĥüsne ĥul olur niceler iĥsân için

Ĥalk-ı ‘âlem cân virürler vuşlat-ı cânân niçün

Besdurur ben bendeye def‘-i ġam-ı hicrân için

Āyet-i dīdârına nâzır olursam ġâh ġâh

3. Düş olaldan cisme ol meydân-ı ĥüsne şehsüvâr

Gitdi elden dânişem gibi ‘inân-ı iĥtiyâr

Cism ü cânım bâr-ı firġatden olup zâr u nizâr

İzġırabıla be-ġâyet ġördi aldım hem ġarâr

Ĥâce dil-i âyet-i fâĥır oġur leyl ü nehâr

Ĥöz ucuyla eyleme şâyed deyü ĥüzni nigâh

4. Ĥarġ-ı ĥüsnüñ ol melek şimdi meh-i tâbânıdır

Maġla‘-ı řubġ-ı cemâlün mihr-i nür-efşânıdır

Menba‘-ı luġf-ı vefâ kân-ı kerem sulġânıdır

Ehl-i ‘aşġuñ tende cândan sevgilü cânâmıdır

Sînesinde ehl-i islâm olanuñ imânıdır

Dil uzadıp anı taġġık itmesün her küfr-i ġâh

5. Bu Kerīmūñ çekdügi derd-i dilimi haqqıçün
Luţf u ahr-i yārdan ümmīd-i bīmi haqqıçün
Mażhar-ı luţf-ı ħudā dār-ı na‘īmi haqqıçün
Menşe’-i ahr u sitem nār-ı cahīmī haqqıçün
Ey Kerīmī dilerem ‘arş-ı ‘azīmī haqqıçün
Kuşe-i ‘izzetde anı ber-devām itsün ilāh

[104b] MUAMMES-İ KERİMİ¹⁰⁰

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey cemāl-i āyet-i nūr-ı şafā Yūsufcuğum
Secdegāh-ı āsitānı ve’s-semā Yūsufcuğum
Muşhaf-ı ħüsne yüzi şems-i duĥā Yūsufcuğum
Merdüm-i şāĥib-kerem ol ıl vefā Yūsufcuğum
Saña dirseñ her kişi itsün du‘ā Yūsufcuğum
2. ħüsñüññ Ya‘üb-ı Ken‘ānın şorarsañ ehl-i ‘aş
Gevher-i mihr-i vefā kânın şorarsañ ehl-i ‘aş
Her kişiniñ maşad-ı cānın şorarsañ ehl-i ‘aş
Mihr-i ħüsñüñ yolun erkânın şorarsañ ehl-i ‘aş
Ĥāk-i päke yüz urup sürsün şafā Yūsufcuğum

¹⁰⁰ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

3. D̄arbet-i ŧemŧir-i ğamla s̄ine-ĉākī ‘āŧıķa

Nāvek-i hicr ü elem̄ler zaħm-nāki ‘āŧıķa

Pāyimāl-i cism-i miħnet ħāki rāyi ‘āŧıķa

Ĥasret-i ğüftār-ı cān-baħŧuñ helākı ‘āŧıķa

Sükker-i būs-ı lebüñdür ķıl vefā Yūsufcuğum

4. Eyleyüp yüzüm muħabbet içre cām-ı zevķı nüş

Ĥālet-i ‘aŧķuñla her dil ‘arz ider ħoŧ u ħurüş

Ĥāk-i pāyiñ midħatinden ben nice olam ħamüş

Her nefes evc-i semādan cānıla fevc-i sürüş

Āsitān-ı luķfila eyler ŧenā Yūsufcuğum

5. ‘Ārif olan rāzını taħte’l-lisān üzre yazar

Ya‘ni esrār-ı ğamın levħ-i nihān üzre yazar

Ĥarf-i hicrānı Kerīmī ĉāk revān üzre yazar

Bu kelāmı ŧafħa-i maķbül-i cān üzre yazar

Her ne dürlü cev̄r ü zılm itseñ añā Yūsufcuğum

[105a] MUHAMMES-İ KERİMİ¹⁰¹

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Muhabbet sırrına vâkıf olaldan dâr-ı dünyâda

Ten-i zâr u nizârum döndi bir şehr-i ğam-âbâda

Belâlar Bîsütünin mesken idüp cân-ı nâ-şâda

Dilâ Mecnûn şıfat âğâz idersin âh-ı Ferhâda

Hikâyât-ı ğam-ı hurşid oğur gibi Feraşşâda

2. Beni sarhoş-ı bî-hüş itmege ey leyli-i meygün

Oğur sehğâr-ı ğamuñ cânıma bir demde biñ efsün

Yürürsem n'ola şahrâ-yı belâda hicrile mağzûn

Nesîm-i zülf-i dilberden dimâğ-ı 'aql olur Mecnûn

Ne müşkil hâlimiş âdem gönül virmek perî-zâda

3. Yürür hâlât-ı 'aşkıla benüm bir ser-firâz-ı şevk

Çeküp cân şadrına tiğ-ı fenâdan şahnâz-ı şevk

Kaşuñ hicrânına eyler gibi kıblem namâz-ı şevk

Serelden hâk-i pây-ı ehle dil rûy-ı niyâz-ı şevk

Yazıldı hâme-i 'izzetle şî'rim 'arş-ı â'lâda

¹⁰¹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

4. Yüzi şıgl-i ma'arifden şararup şolmayan 'arif
Gözi hızb-i edebiyle yaşarıp tölmayan 'arif
Kemâl ehline hıdmetden gelüp yorulmayan şäkird
Ne bilsün şan'at-ı eş'âr u nazmı olmayan şäkird
Bu 'âlem kârgâhında Kerîmî gibi üstâda

5. Derûn-ı perde-i dilde yazup taşvîr-i ruhsârın
Getürme defter-i nuţka o şāhuñ nām-ı dürr-bārın
Kerîmî gibi 'arif ol oğı ezkār-ı eş'ārın
Kelâmı 'arif-i cān ol nihān it 'aşkıñ esrārın
Şikāyāt-ı gam-ı cānāne-i yād itme her yāda

[106a] MURABBA' -İ KERİMİ¹⁰²

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilāün Fā' ilün

1. Rind-i ser-bāziseñ 'āşık başuñ al meydāna gel
Terk-i cism ü cān u dil kıl meclis-i cānāna gel
Sālik-i rāh-ı fenā ol maḥfil-i 'irfāna gel
Seyr-i gülzār-ı cinān it cāmi' -i sulṭāna gel

¹⁰² Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

2. Hâce-i 'uşşâk iderler dem-be-dem gerden-i tavâf

Ka'be-i 'ulyâ disem bu menzile olmaz hilâf

Hür-veşler sū-be-sū reftâr iderler şâf şâf

Seyr-i gülzâr-ı cinân it câmi' -i sulţâna gel

3. Būsitân-ı 'âlemiñ bir verd-i hōdrūyı geçer

Her giyâhı hâkinüñ bāğıñ semen-būyı geçer

Āb-ı rūyı yârıla şehrūñ yūzi şuyı geçer

Seyr-i gülzâr-ı cinân it câmi' -i sulţâna gel

4. Cennet -āsâ her evi bŭstân-ı huld içre kuşŭr

Her taraf meh pârelerden toptolu ğilmân u hŭr

Ğonca-i kalbŭñ açılsun cāniña irsŭn sŭrŭr

Seyr-i gülzâr-ı cinân it câmi' -i sulţâna gel

5. Ey Kerimî şŭretâ rind-i ħarâbât ehli ol

'Āşık-ı dīdâr olup keşf-i kerâmât ehli ol

Tâlib-i firdevs-i â' lâ-yı mŭnâcât ehli ol

Seyr-i gülzâr-ı cinân it câmi' -i sulţâna gel

[106b] FERD¹⁰³

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ola keyf-i mey ü meyserle Kerīmī hoş-ser

Didi nuḡk-ı ezeli entehümā çün eger

ḲİṬA¹⁰⁴

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Aldum Kerīmī dīde-i inşāfi destime

Gördüm cihānı toḡtolu teşvīşile belā

1. Ḳıfl-i dehān-ı cānı açup dil anaḡtarı

Didi ilāhümā ve ḡnā rabbenā belā

FERD¹⁰⁵

Mefā' ilün Mefā' ilün Fa' ulün

1. Hişār-ı ma' rifet fethine cāndan

Kerīmī diyelim gel Allāh Allāh

¹⁰³ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁴ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁵ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

MÜFRED¹⁰⁶

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Kerîmî dâr-ı dünyâda budur maqbûl-ı ins ü cin

Ne senden kimse incinsin ne sen kimesden incin

1¹⁰⁷

KERİMİ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Dahl ide gelmişdür ehl-i zümre tuğyân olan

Biz faķire ģarf atarsa tañ mı her nâdân olan

2. Zûlmet ü bî-cevrile nûr-ı nehârı añlamaz

'Âlem-i ma'nîde 'aķlı dîdeyi 'ayân olan

3. Dil uzatmaz her kişi gevhher-řinâsıñ nuķkuna

Şaģn-ı bâzâr-ı ezelde řâģibü'l-mîzân olan

¹⁰⁶ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁷ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

4. Ğarķ-ı hicr-i Őevķ olup noķŐān-ı iķvān gōzlemez

Şem‘a-i cān u dilinde Şu‘le-i ‘irfān olan

5. Ey Kerīmī sen degilsin seni bilmez daķı il

Kūnc-i faķr u fāķalar iķre dūŐūp giryān olan

[107a]

2¹⁰⁸

KERİMİ

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Bir yanım āb-ı ezeldūr bir yanım nār-ı ‘ebed

Bir avuķ toprağım iki arada ben bī-meded

2. Nice gōrsūn mūlk-i esrār iķre Ye‘cūc-i ‘uķūl

Perde-i pindārı zaķmı var iken ōnūnde sed

3. Mażhar-ı zāt-ı ķademdūr keŐret-i naķŐ-ı vūcūd

Ma‘nā-yı ‘add ū ve lā-ķadde delīl oldu ‘aded

¹⁰⁸ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

4. Degme sem‘a gūşvāre olımaz dürr-i ledün

Nükte-i ‘ilm-i haqīkat añlamaz her tab‘-ı ked

5. Şāl-i miñnet guşşasın çekme Kerīmī dünyede

Sen hemān dervīş olıgör eksük olmaz bir nemed

3¹⁰⁹

KERİMİ

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Bir gubār ekl eylesem bī-‘aql u sekrān olmasam

Bir şarāb içsem cihānda mest ü hayrān olmasam

2. Añlasa derd-i derūnum ehl-i hāl olsa nigār

Ellere rüsvāy olup nālān u giryān olmasam

3. Ziyet olmağ cāme vü destārıla yandı kişi

‘Ākıbet düzd-i ecel destinde ‘uryān olmasam

¹⁰⁹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

4. Devlet-i dünyāya irse dest-i maḳṣūdum velī
Her nefesde lāzım-ı dergāh-ı sulṭān olmasam
5. Bu nedāmet ḫānede yeterdi bu deñlü kemāl
Ey Kerīmī itdügüm fi‘le peşimān olmasam

[107b]

4¹¹⁰

KERİMİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Perde-i tīr-i dile rāz-ı nihānımsın benüm
Mā-ḫaşal rūḫ-ı revān cān içre cānımsın benüm
2. Şevḳ ü zevḳ-i ḫātırım envār-ı ḫüsnüm cism-i cān
Pertev-i şem‘-i şafā mihr-i cihānımsın benüm
3. Māh-ı bedr-i şām-ı ḳadrim şubḫ-ı sa‘d u rüz-ı ‘id
Gülşen-i bāğım nehār-ı būsitānımsın benüm
4. Maṭla‘-ı burc-ı şerefsin rüy-ı ferrūḫ fālile
Şu‘le-i miḫnet nücüm u āsumānımsın benüm

¹¹⁰ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

5. Zâhir u bâtın Kerîmî bendeñüñ budur şeri

Günden ezher ma'nâ-yı sırr-ı nihânımsın benüm

5¹¹¹

KERİMÎ

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Alma bâğ u güle câhil ü nâdan güzeli

Göricek oğumaya gül gibi rengin gâzeli

2. Kâse-i kelle-i ehl-i dil olandır şeksiz

Câm-ı 'aşkıla tolu sāğar-ı bezm-i ezeli

3. Bezm-i dilde çekerem nâleleri sâzımdır

Nâvek-i 'aşk u muhabbet anı yer yer dileli

4. Câhile câme-i zer-beyti olur cell-i hımâr

Ġam degül ehl-i kemâl olsa ... geleli

¹¹¹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

5. Didüm ey düst belânuñ oğına sîne siper

Nâzıla geldi didi be bu Kerîmî kaydli

[108a]

6

KERİMÎ¹¹²

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Şüretâ gamgînüm ammâ şādumānum gizlüce

‘Andelîb-i gülşen-i bâğ-ı cinānum gizlüce

2. Mehdiyem şehr-i vücūdum içre hükümüm cārîdür

Bir gedâ şeklim velî şâh-ı cihānum gizlüce

3. Tâlibem kim ‘ilm-i ihfâ öğrenem üstâddan

Kûy-ı dildârı şabâ gibi tolanam gizlüce

4. Lâ-tekellüf hem-demüm yok kimseye rāzım dimen

Bir ğarîbem ‘âşık-ı ibni fülânım gizlüce

5. Rûh-ı mahzâm pür olup ‘aşk-ı revân âsâyıla

Ey Kerîmî kimse bilmez ben ne cânım

¹¹² Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

ĠAZEL-İ KERİMİ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Kemālim var deyü şanmañ ser-i 'izzetde nāzım var
Ġubār-ı meskenet içre yatur rüy-ı niyāzım var
2. Benüm başımçün 'ālemde yeter bu sāye-i devlet
Boyuñ gibi cihān bāğında serv-i ser-firāzım var
3. Uçarsa n'ola cān şahñ-ı hevālar sebze-zārında
Hümā peyker gönül murgun alur bir şāhbāzum var
4. Hayāl-i la'l-i meygūnuñla 'ayş u 'işrete dāyim
Fiğān u nāleler gibi gönül bezminde sāzım var
5. Kerīmīyem ayaguñ tozuna 'arza mecālīm yok
Derūn-ı dilde çāk cānım gibi bir gizlü rāzım var

¹¹³ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

[108b]FERD¹¹⁴

Mefā' ilün Mefā' ilün Fa' ulün

1. Kerimīye dil uzadan yegnicek

Götün varsa ağaç bāzārına gel

ꞐİTİ¹¹⁵

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey Kerimī şehrimizde şöyledür ehl-i kemāl

Münşī-yi şāhib suhenden yollara aşmaz hımār

2. Ehl-i şī'r olan güzeller dünyesinden kubbesi

Şehr-i şī're yapman şā'ir si..... bir menār

ꞐİDİYYE¹¹⁶

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bu çarhuñ devre geldikçe meh ü mihr şeb u rüzī

Hemīşe mesned-i 'izz ü cemāl-i hağda k̄āyim ol

¹¹⁴ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹⁵ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹⁶ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

2. Şeb-i kıadr-i vişāliyle olup dāyim neşāt içre

Temāşā-yı cemāl-i ‘ıydine dāyenle kıāyim ol

ꞖİTĀ¹¹⁷

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün¹¹⁸

1. Hāme-i kıudret-i ezel yazdı

Şafha-i dehre *men ‘aleyhā fān¹¹⁹*

2. Bu kıbāb içre kimse gūş itmez

Bülbül olup Kerīmī eyleñ elhān

¹¹⁷ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹⁸ Vezin bozuktur.

¹¹⁹ Kur‘an-ı Kerim’de Rahman Suresi 26. Ayet: “Kullu men ‘aleyhā fān”, “Bütün kişiler fanidir.”

EZ-ĠAZELLİYÄT-I NECÄTİ

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

1. Mümkün midür ki şarıla bir sîm-ten baña
Ölem gidem meger ki şaralar kefen baña
2. Cevrile sevdüğümden ayırdı beni hasûd
Sevdüklerinde bulsun efendi iden baña
3. Cânâ cihânı kısmet iderseñ de râzıyuz
Dünyâ bütün sa'âdetile saña sen baña
4. Bâğ-ı cinân zâhide dîdâr bendeye
Ken'ân aña vü Yûsuf-ı gül pîrechen baña
5. El götürürdüm eyleridüm derdümi taleb
Kendü elümle eyledüm ey dÛst ben baña
6. Cânâ Necâtiyile gel ağız bir eyle kim
Saña şeker-dehen dine şîrîn-suhan baña

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey cemāl-i ferruḥ-ı ferḥunde-zāt
Bir güzelsin 'ömr gibi bî-şebāt
2. Būseñ ölünce baña dirlik yeter
Düstüm 'ömre sürer Āb-ı Ḥayāt
3. Şehleri māt itmek için zülf-i dūst
Ruḥları açmaza ḳodı iki ḳat
4. Pādişāhum boynı baḒlu ḳuluñam
Dile öldür dile şaḒla dile şat
5. Şöhreti şevḒle gözet şatrenci kim
Şehden ayruḒa gelür mi şāh-mat
6. Bir hevāyī aḒ gögercindür uçar
Nāme dilberden yaña büküb ḳanat

7. Bir iş eyle ki añılsın dünyede

Ey Necātī fā'ılātün fā'ılāt

[109b]

3

VE LEHU

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1. Virelüm şive-i Ferhāda şuret

Ki artubdur birāder şimdi şan'at

2. Leb-i sāqiye itdük cānı teslīm

Belī ıŝında yaraşur emānet

3. Lebi yādına yıllarla dirildi

İki gün olmayan 'İsāya ümmet

4. Ayağũn toprağına secde itdüm

Cebinümde görünür nūr-ı ŧā'at

5. Götürdüñ mülk-i keşret(den) ayağı

Necātī vārımış başunda devlet

VE LEHU

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Terk eyle varı düst yolında gedālīg it
 'Älem içinde başı açuḡ pādişālīg it
2. Ey pīr-i mey-fürüş başumda ḡumār var
 Gel bir ayaḡ şun elüm alup atālīg it
3. 'Aḡl isterimiş ayıra gönlümi 'aşḡdan
 Kim dir ki aña araya gir kethüdālīg it
4. Dirler cihān güzelleri bulañ yoluñ olur
 Ey pādişāh-ı ḡüsn bize gel aḡālīg it
5. Gönlüm ḡarāretinden eyā dürr-i ḡoş yetīm
 Bu gözlerüm deñizine gel āşinālīg it
6. Ğarḡ oldı baḡr-ı miḡnete dil zevraḡı meded
 Ey ḡıẓr-ı pey-ḡuceste yetiş reh-nümālīg it

7. Cānā Necātī çođ seni dūnyā ¼adar sever

Dūnyā gibi gel imdi yeter bī-vefālīg it

[110a]

5

NECĀTĪ

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

1. Aldı gōñlüm bir perī-peyker melek-sīmā yigit

¼aşd-ı dīn itdi meded hey ol büt-i tersā yigit

2. Hūblar sulţānısın kimden ne derdūñ var senūñ

Eyleseñ nāzıla dil mülkin n'ola yađmā yigit

3. Ğamze-i hūn-rizūñe uyup nidersin cengi ¼o

Şol güzel başuñçün itme yoğ yire ğavĝā yigit

4. Pīrler pendini ¼ut ser-keşlik itme 'āşı¼a

Pāy-dār olmaz güzellik gibi bu dūnyā yigit

5. Gördüğün yirde Necātīyi tecāhül idesin

Ḥüsnüñe mağrūr(sın) neyki bu istignā yigit

6

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Oldı burça' zülf-i miskīn el-ğıyāş

Ġālib oldı kâfir-i Çīn el-ğıyāş

2. Zülf-i miskīni perişān itdi bād

Ḥalk miskīn oldı miskīn el-ğıyāş

3. Ger 'ināyet eylemezse 'ayn-ı dūst

Öldürür ğam bizi ta'yīn el-ğıyāş

4. Şol kadar çekdüm belā-yı hecri kim

Şabr-ı Eyyüb itdi taḥsīn el-ğıyāş

5. Kaldı miḥnetde Necātī derd-mend

Yā ğıyāşü'l-müstefisīnü'l-ğıyāş

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. İdersin şūfī bize çehreñi zerd
Kim olur senden andan derdüñe derd
2. Yüzine göredür sözi raķībūñ
Ki yüzi ekşi olur sözleri serd
3. Lebūñ haţtı mıdur yā Hızır elile
Yazılmış çeşme-sâr üstinde bir ferd
4. Geleden haţı-ı müşgīnūñ nigārā
Kim ola hâtırına ķonmaya gerd
5. Dögünler ķara pullar cān ü dil zār
Elifler birle sīnem tahta-i nerd
6. Senūñ zībā cemālūñe hey ādem
Ferişte öykünürse baña gösterd

7. Yüzini görmege cān vir Necātī

Açar cennet apusın unki cömerd

[111a]

8

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' lātün Fā' ilün

1. Şol ara hālün zenadānunda ey horşid-ad

Bir abeşdür Mışır zindānında mabūs-ı ebed

2. Bellüdür kim bād-ı āhından yanar 'āşklarun

Āteşi ruhsārı her usn ehlinün ey lāle-ad

3. illetümden añlamañ peşmīne-puş olduġumı

Jeng-i ġamdan gönlümüñ āyīnesin şalar nemed

4. Ey göñül bir sen degülsün derd-i 'aşa mübtelā

Bu cihānda bu belādan urtulmaz hiç aad

5. Mīm aġzuñ dāl zülfün cānum u 'ömrümdürür

Hey elā gözlüm meded şol mīm-i dālünden meded

6. Ey boyı servüm elif gibi yoluñda ođruyam

Rā aşıñla dāl-1 zülfüñ itmesünler beni red

7. Her kişi bir mesnedile irişür bir devlete

Pādişāhum işigüñ oldı Necātīye sened

9

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ben gedāyem pādişāhumdur nemed

Ĥār zaĥmından penāhumdur nemed

2. Cānumıla başumı şaklamağa

Hem libāsum hem külāhumdur nemed

3. Meskenet oprağına her şubĥ u şām

Döşenübdür secdegāhumdur nemed

4. Şāfī şaklar gönlümüñ āyīnesin

Māni-i jengār-ı āhumdur nemed

5. Ölüsem ben bu yoldan dönmezem

Menzil-i ma‘şūka rāhumdur nemed

6. Bir kılıla her yaña yidür beni

Devletümdür ‘izz ü cāhumdur nemed

7. Gerçi kim küstāhlık çoğ etmişem

Ey Necātī ‘özü-ḥāhumdur nemed

[111b]

10

NECĀTĪ

Mef’ülü Mefā’ilün Fe’ülün

1. Şād olmadı ‘aşk elinde Ferhād

Oñmadık olurmuş eger üstād

2. Dil murğımı zülf-i bend-i gamdan

Başına çevürdi kıldı āzād

3. Dil mülki ḥarāb olmayınca

Olmadı cihānda ‘āşıq ābād

4. Ayağına ara Şu inibdür
Turalı hevā yolında ŐimŐād
5. Rağm eyle ki eyledi dört yanum
Zār-ı figān ü āh u feryād
6. addūñ elif iki zūlf iki dāl
Dād eyle ki senden görünür dād
7. İŞin kıızıl altun oldu tā kim
Olduñ Necātī meyile mu‘tād

11

NECĀTĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

1. Güzeller ğamzeyi tekrār iderler
Kişiyi kendüden bīzār iderler
2. Anuñ içün Őımur kākülleri kim
Varurlar albile bāzār iderler

3. Cefāya şabr iden irer vefāya
Ki bīmār olana tīmār iderler
4. Ser-i zūlfün iken ben cān verenler
Hevā-yı nāfe-i tātār iderler
5. Dehānın añma zūlfinden hāzır kı
Ki gördüm diyeni berdār iderler
6. Bu mu‘ciz nazmı gören ehl-i eş‘ār
Ġazel dimekten istigfār iderler
7. Güneş yüzlülerüñ yandım elinden
Yanınca sāyesinden ‘ār iderler
8. Necātī hūblardan ki şağın kim
Alurlar gönlüñi inkār iderler

NECĀTĪ

Mef ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

1. Göñlüme gāh nesteren ü geh semen gelür
Dervīş ölüsine niçe yerden kefen gelür
2. Cānlar virürüm ölmege hecründe şöyle kim
Tābūtıla kefen baña serv-i semen gelür
3. Sünbül saçuñla nergis-i bīmāruñ özleyen
Bād-ı şabā gibi kamu yoldan esen gelür
4. Yāruñ dehānı yoğ dirisem söz gelür baña
Yoğ yirden ādemī söz işitmek neden gelür
5. Seng-i cefāyı yazmaz urur çarḥ-ı bī-vefā
Ben mu'tekid āña ki başa yazılan gelür
6. Meyl eylerüz Necātī gibi tevbeye velī
Ey ḥāce ḳorḳaruz yine vaḳt-i çemen gelür

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Dil ü cān ol semen-bere çekilür

Pīş-keşdür ki beglere çekilür

2. Dūd-ı āhum hevā-yı zülfüñile

Ejdehādur ki göglere çekilür

3. Her seher āh u nāle kâfilesi

Ka' be-i kūy-ı dilbere çekilür

4. Zülfi zencirine şabā tolaşur

‘Āşıkuñ adı yok yire çekilür

5. Haṭṭı vaşfin Necātī yazmaziseñ

Haṭṭ-ı nisyān o deftere çekilür

NECĀTĪ

Mef ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

1. Yārıla çoñ beni beni ol yār yeg bilür
Bī-çäre 'andelibini gülzār yeg bilür
2. Zülf-i dırāz derdini benden şor ey raķīb
Uzun gice belāsını bīmār yeg bilür
3. Arturmaz ādemīyi meger kim mezād-ı 'aşķ
Her nesnenün behāsını bāzār yeg bilür
4. İzün tozin şabā yili şatar direm direm
Müşg-i 'abīr қadrini 'aṭṭār yeg bilür
5. Ey gül bu guşşā kışşasını şor Necātiye
Ki aḥ-ı 'aşķı bülbül-i bīdār yeg bilür

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

1. Umaram maṭla' -ı ŧi' rüm eyā ḥūr
Olur Ka'be yüzünle Beyt-i Ma' mūr
2. Cihānuñ cānısın ey gevher-i pāk
Şaḫın degme ḥasīse olma me' mūr
3. Çerāḡuñ virmesün bir bezme ŧu' le
Yañaḡuñ olmasun her ŧaḫşa manzūr
4. Anuñçün Ka'be rāciḥdür güneşden
Güneş her-cāyidürür Ka'be mestūr
5. Baḫub her 'āşıka seg dime zāhid
Eyā maḡrūr yiter kendöziñi gör
6. Şarāb-i nābile dīdār-ı sākī
Zihī devlet zihī nūrun- 'alā-nūr

7. Muḥabbet āteşine yaḡ vücūduñ

Necātī müdde‘ī çeşmine kül ur

16

NECĀTĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. İşigün yaşumıla hem-demdür

Meger ol Ka‘bedür bu zemzemdür

2. Zerre deñlü dehān ü kılcā miyān

Dilrübālar içinde neñ kemdür

3. Kaçma bizden senünle buluşuruz

Ey yüzi tāze gül bu ‘ālemdür

4. Gerçi kim ḥūbdur firişteh u ḥūr

Ol perī-rüyı gör ne ādemdür

5. Uralı zülfi kâfirî bünyād

Sevgüsi dilde atı mukemdür

6. Mey ü neyle seer demin ho gör

Ki cihān bu bir iki üç demdür

7. Āferīn ey Necātī ab‘uñla kim

arz-ı e‘ārda müsellemdür

[113b] 17

NECĀTĪ

Mef ūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Dil kiverine zülf-i siyāhuñ belā yeter

Yımaa bir vilāyeti bir ejdehā yeter

2. Geh ya gelür gözümden (u) geh ya yirine an

Derd-i derūnı bilmege bu mācerā yeter

3. olar semend-i nāza binüp yeldürür velī

Meydān-ı hūsn iinde bulunmaz saña yeter

4. La 'lũñ hayālıla dile zũlfũñ sitepleri
Ger bal eger belāyısa ey dilrübā yeter
5. Ey çarḥ sen de yār gibi olma bī-vefā
Zirā bu deñlü 'āleme bir bī-vefā yeter
6. Bīmār-ı 'aşqa ŧerbetile eyleme 'ilāc
Var ey ŧabīb ḳo beni derdũm baña yeter
7. Tek yirde gögde zerre ḳadar minnet olmasun
Örti döŧek Necātīye bir bũriyā yeter

18

NECĀTĪ

Mefā' ilũn Mefā' ilũn Fe' ūlũn

1. Saña ancaḳ ḳamer çāker degũldũr
Güneŧ daḫi aña beñzer degũldũr
2. Gõñũl ŧol aya kũni eylemez kim
Semen-sĩmā vũ sĩmĩn-ber degũldũr

3. Gerekse günde bir şüret değışün

Efendi āyine dilber degüldür

4. Lebi vü sözleri buse kinarı

Bularuñ ıanğısı sükker degüldür

5. Deger hâl-i ruhuñ Rûmuñ haracı

Kekile beklenür kâfir degüldür

6. Cihân-ı pîre-zâle baş ıoşanlar

Necâti er degüldür er degüldür

[114a]

19

NECÂTİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Nedîmi bezm-i dünyânuñ nedemdür

Gel anı bir dem it kim dem bu demdür

2. Cihân bir demdürür gerçek dimişler

Velîkin hem-dem-i 'ayn-ı 'ademdür

3. Yine bir pādişāhuñ uliyuz kim
Cefāsı lufdur cevri keremdür
4. Yüz urup ayāğınun oprağına
Ne deñlü alıbilürseñ ademdür
5. Muarrerdür dil ü cān avlamakda
Ser-i zülfün ğamuñıla be-hemdür
6. O yāruñ ince belin ucmađ ister
Mecāzī ‘aşkuñ ey dil şoñı kemdür
7. Kimi şūfī dirildi kimi şāfī
Ara yirde Necātī müttehemdür

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Zekān-ı yārda vefā neyler

Ser-nigün çāh içinde mā neyler

2. Būlbülün dūd-ı āhı ey yüzi gül

Göresin 'ākıbet saña neyler

3. Dimedün yād idüb beni bir gün

'Aceb ol derde mübtelā neyler

4. Hele derd-i belāya şabr idelüm

Görelüm şoñ ucı Hudā neyler

5. Şol çemende Necātī ide figān

'Andelīb-i suhan-serā neyler

NECĀTĪ

Mef ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

1. Yāruñ cefāsı ğayrıya derd-i belā gelür
Ben mübtelāya rāḫat-ı luṭf-ı vefā gelür
2. Her şubḫ u şām işigine benden du'ā varur
Andan baña melāmet ü zecr ü 'anā gelür
3. Bir şerbet içdi leblerüñüñ fūrkatinde kim
Her derd ḫasta göñlüme şimdi devā gelür
4. Görsem raḫīb yüzini artuḫ yirem ğamuñ
Lābūd ṭa'āma turşuyıla iştiḫā gelür
5. Ol māh-ı dil-fürūza şebīḫ olduğı için
Baḫduḫca mihr yüzine gözüm ṭola gelür
6. Ol serv kimüñ āhına meyl eyledi 'aceb
Ne yiller esdi o yüzi gül bu yaña gelür

7. Miskîn Necâtî âh ider ü kendüden geçer

Yâruñ nidem ki cennet-i küym aña gelür

[115a]

22

NECÂTÎ

Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Cânâ cefânı 'âşık-ı bî-dil vefâ bilür

Her taş ki ata reddün eli merhabâ bilür

2. Hürşide nisbet eyleyen ol gül yañaqları

Ey lâle-çihre yüzüne nice bağa bilür

3. Sînemden aldı cânı eliyle ıomış gibi

Ėam-hânemi bucağ bucağ ol dilrübâ bilür

4. Serv-i ümide irmez eli şol kimesnenün

Bâlâ-yı düst şîvelerini belâ bilür

5. Zülfüñ hevāsıyıla düşdi gönül ğurbete

Boynı uzun yola giden işin Ğudā bilür

6. Cām-ı şarābıla işin altun ider şu kim

PİR-i muġān işigi tozin kīmyā bilür

7. Āhır kemān kaşuñı eger āhum āteşi

Ya ‘ilmini Necātī ğuluñ müntehā bilür

23

NECĀTĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Dili bir dilrübāya yandurıgör

Muġabbet şem‘ini uyandurıgör

2. Çü toġdı āfitāb-ı sāġar-ı ‘aşġ

Çerāġın ‘aġluñuñ diñlendürigör

3. ‘Aşā-yı tırüñile ey cefā-kīş

Za‘İf oldı yürek tayandurıgör

4. Gel ey müflis bu gün k̄y-ı muġanda

Bir iki cām-ı mey ıolandurıġör

5. İnanmaz ŗūfi meyden geġdūġüme

ıolu ŗun ŗāġiyā inandurıġör

6. ıolaŗur degme bir zencİR-i müya

Necātİ gönlüñi uŗlandurıġör

[115b]

24

NECĀTİ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gel kim açıldı çiçekler ıarf-ı gülŗen ġūbdur

ıurduġıyla her ŗecer bir sım-ten maġbūbdur

Bād-ı ferrāŗ oldu servūñ sāyesi cārūbdur

Bāġa gel kim ıarf-ı gülŗen ġūbdur mergūbdur

2. ‘Āleme nevrüz-1 sultān oldı istikbālile

Zeyn olupdur şahın-1 gülşen kırmızıyla ālile

Sebzeler her yaña söylerler zebān-1 hālile

Bāğa gel kim taraf-1 gülşen hūbdur mergūbdur

6. Şubh-1 devlet irdi gönül gözini uyarıgör

Mekteb-i ‘aşk oldı gülşen tur oturma varıgör

‘Ārif ol her şafha-i gülde cemāl-i yārıgör

Bāğa gel kim taraf-1 gülşen hūbdur mergūbdur

7. Kimseye itmez vefā bilürsin eyyām-1 dü-reng

Bī-vefā dünyā için luṭf eyle kardāş itme ceng

Her ağaç dibinde kaldı sâyeler na‘t-1 peleng

Bāğa gel kim taraf-1 gülşen hūbdur mergūbdur

8. ‘Ālem içinde senüñ insāna meylüñ varısa

Gitme yabana eger ‘akluñ senüñle yārısa

Ger ğaraz seyr-i behişt ü şoḫbet-i dīdārısa

Bāğa gel kim taraf-1 gülşen hūbdur mergūbdur

9. ‘Ālemi oldurdı kuşlar nāle vü feryādıla
Gel berü dir el şalar serv ü sihi şimsādıla
Her kişiye bülbül-i kumrı çağırur ādıla
Bağa gel kim arf-ı gülşen hūbdur mergūbdur
10. Sen şarāb iç karşıña bülbül ser-āgaz eylesün
Gāh nevrüz u hicāzı gāh şehnāz eylesün
Ġonca gülsün serv şalımsun semen nāz eylesün
Bağa gel kim arf-ı gülşen hūbdur mergūbdur
11. Hurrem ol kim sebzedede zevk-i şafālar idesin
Mest olup ‘āşıkıla luğf u vefālar idesin
Vağt ola miskīn Necātīye du‘ālar idesin
Bağa gel kim arf-ı gülşen hūbdur mergūbdur

NECĀTĪ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Gözlerde āh yirde yaşum mācerāsıdur
Her bir diyāruñ añılan āb-ı hevāsıdur
2. Tağlar kadar niyāz u tevaqqū' yiter baña
Ferhāda Bīsütün temennā kıayasıdur
3. Peykānlarını yaralarum gözle yidiler
Gizlendiği içerde hep anuñ belāsıdur
4. Miske şatarsa bād-ı şabā ayağūñ tozın
Çok nāfenüñ derisine tolu behāsıdur
5. Ağzına dil şoşar egilüp şışe sāğaruñ
Şakın öper lebüni cihān bī-ğayāsıdur
6. Aydın içinde tiredürür hāl-i 'ārızuñ
Ruhsār Germiyān hıta-ı miskīn kıarasıdur

7. Bildüm Necātī ŧi' rüñe ŧöhret viren nedür

RengİN hayāl ü ŧiveyile ħüb edāsıdur

[116b] 26

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Müjde ey dil gelen ħabībüñdür

Dil ü cān derdine ħabībüñdür

2. Dil-i miskīn ŧaçuña varduğı bu

Bilürüm anı dün ħarībüñdür

3. Didi kimdür ŧol it gibi ŧalaŧan

Didüm ey düst uŧ raħībüñdür

4. Leb-i la' linden anuñ ayrılma

Ezelī ħısmet-i naŧībüñdür

5. Aqıdan ağızı Şuyını cānuñ

Leb-i cān-bağş-ı dil-firībüñdür

6. Ğabğabuñ bir turuncdurur zeķanuñ

Bāğ-ı ħüsnüñde tāze sībüñdür

7. Güle baķsañ Necātīñüñ yüzine

N'ola ey düst 'andelībüñdür

27

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Ğarazum 'aşķdan ħaķīķatdür

Meyl-i naķş-ı nigār Şüretdür

2. Őüfī miħrāb-ı 'aşķa baş egmez

Bilmezüz anı kim ne milletdür

3. Sāķiyā devri Őolu Őuniver

Nüş idelüm getür ki furşatdur

4. Zāhide añma hūbı k'āyīneye

Bakmaz anlar ki zıřt-řūretdür

5. İrerüz 'āķıbet öli dirili

Ķāmet-i yāra kim kıyāmetdür

6. 'Ařķ kim olmadı kıyāmete dek

'Āřıķuñ boynına ĝarāmetdür

7. Bir selāmet yaķasma çıķaran

Beni bu dāmen-i melāmetdür

8. Gerçi hoşdur Necātī vecd ü semā'

Hālet-i 'ařķ özge hāletdür

NECĀTĪ

Fe' ilātūn Mefā' ilūn Fe' ilūn

1. Bir gülūñ gülşen-i cinānā deger
Sünbülūñ 'ömr-i cāvidāna deger
2. ulluğūñ salṭanat berāberidür
İşigūñ kevnile mekāna deger
3. Bir gice işigūñi yaşdananuñ
adriile başı āsumāna deger
4. Vireyin vaşluña bu bir cānı
Nice bir cān iki cihāna deger
5. Cān ü dil leblerūñle zülfe çıkar
Beni öldürmedin saña ne deger
6. Ey Necātī güzel dime ḥūra
Nāgehān bu ḥaber fülāna deger

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Hācib-i dūst dilrübā görünür
Toğar ay gibi vaqtehā görünür
2. Genc-i hūsnūñ tılısmını gör kim
Her kılı zūlfūñ ejdehā görünür
3. Geh ferişteh gehī perī dirsın
Bir gün ol dilrübā saña görünür
4. Vaşl-ı māhūlyāsın eylersin
Teşne-dilsin düşüñde mā görünür
5. İnce belüm koluñda bil dirsın
Dirsin ammā yok ortada görünür
6. Fāluña lām-ı zūlfi geldi gönül
Saña bu yolda çok belā görünür

7. aderũnden ziyāde sũylerdin

Meger ey dil saña azā gũrinũr

8. Pādiŕehdũr Necātĩ ma'nāda

Ŗũretā geri kim gedā gũrinũr

30

NECĀTĪ

Fā'ilātũn Fā'ilātũn Fā'ilũn

1. Bũseyile ğayre dilber cān virũr

atlũmi ol Ŗũh ister cān virũr

2. Lebleriñ Ŗlũmlũsi bir ben degũl

eŖme-i Hĩzr-ı Peyember cān virũr

3. YoldaŖı imānile ur'ān olur

Ŗol ki hadd-i hāttũn añar cān virũr

4. Toptoluyken rûḥ-ı şānī ya 'nī mey
Leblerüñ öpmege sāgar cān virür
5. Görmege yāruñ leb ü dendānını
Çeşm-i ter-dāmen dūr-i mercān virür
6. Gerçi virür her kişi dildāra cān
Ey Necātī saña dilber cān virür
7. Ben nice cān virmeyem şol dilbere
Kim Ḥudā-yı bende virür cān virür

[118a]

31

NECĀTĪ

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

1. Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var
2. Ayağı tozı gözleredür kuḥl-i cevāhir
Ol serv-i revānuñ ne mübārek ḳademi var

3. Ağzuma söger bñsesin alsam kereminden

Ol ħusrev-i řirñn-dehenññ ħoř keremi var

4. Görñnmeyeli ħāmet-i zñlfññle dehānuñ

‘Ařıħlaruñññ ħālını şor kim ele mi var

5. Bir tāze güzel sevdi cihān içre Necātī

Kim serv boyı lāle ruħı ħonca femi var

32

NECĀTĪ

Mefā‘ilñn Mefā‘ilñn Fe‘ñlñn

1. Çınaruñ ħadd-i yāra nisbeti var

Eli yufħa velī ħoř himmeti var

2. Elññ depret yürüt sākī ayaħı

Ki devrānuñ be-ħāyet sür‘ati var

3. Lebññe beñzedñgiçñn mey-i nāb

El üstinde ħutarlar ħörmeti var

4. Şunılır şola sāgar şağa tevbe
Belī her bir ilūñ bir ‘ādeti var
5. İki şīşe gözüm izūñ kıumından
Tolısar āḫir ammā sā‘ati var
6. Şarardur beñzini zāhid velīkin
Riyāzetle degüldür ‘illeti var
7. Ayaḡuña yüzün sürer Necātī
Eyü varur başında devleti var

[118b]

33

NECĀTĪ

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yā Rab ol serv-i nāzı kim sevmez
Veylī ‘ömr-i dırāzı kim sevmez
2. Nāz ider kıadeḫ şurāḫī niyāz
Böyle nāz ü niyāzı kim sevmez

3. ‘Aşqdan āh ü zārı kim dilemez
Bezmede söz ü sâzı kim sevmez
4. Çünkü ‘aşkuñ hümāsın itdi şikār
Hātır-ı şāhbāzı kim sevmez
5. Luṭf u ğam her ne geldi hoş geldi
Yār-ı ‘āşık-nüvāzı kim sevmez
6. Hātırın gözleyince Maḥmūduñ
‘İzz ü nāz-ı Ayāzı kim sevmez
7. Çün Necātī maḳām ola dem-sāz
Nağme-i şāhnāzı kim sevmez

[119a]

34

NECĀTĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kim ola kim sen büti emsem dimez
Leblerüñ cān derdine emsem dimez

2. Kūyuña varmağ diler cānla dili
Kim ola kim cennete varsam dimez
3. Ey gözüm ƙan ağla kim ol dürr-i nāb
Bağr-i seylāb-ı sirişke nem dimez
4. Cānuma geçdi niçün fettān gözün
Ġamze-i ħūn-rīzūne epsem dimez
5. Tīğ-i ġamzeñ yarası hoşdur baña
‘Āşık olan zağmına merhem dimez
6. Düşme zülfinün gönül sevdāsına
Hiç kimse ‘ömr ipin muğkem dimez
7. Sen bu ħüsniye tururken ey perī
Ġūr u ġılmāna gönül ādem dimez
8. Zerreğe teşbīh itmiş ağzuñı
Vāğı ‘ā miskīn Necātī kem dimez

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Ğam-ı cānāneyi her cān götürmez
Ki degme memleket sulṭān götürmez
2. Alursañ cān deger bir buse sāķī
Leb-i dilber senüñçün cān götürmez
3. Seni ser-ḥoşlanub öper piyāle
Begüm bu şiveyi yārān götürmez
4. Kimüñ başında yoķ sevdā-yi ḥaṭṭuñ
Kim ola āyet-i Qur'ān götürmez
5. Belümi bükdi bār-ı dāğ-ı ḥasret
Kara ṭāğı kişi āsān götürmez
6. Necātī bezm-i ḥaş u cür'a-i düst
Bu ululukları devrān götürmez

NECĀTĪ

Mef ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

1. Ey rind-i ḥarābāt bize 'ār gerekmez
Mest-i mey-i 'aşq olana inkār gerekmez
2. Zülfi ḥaberin bād-ı şabādan ne şorarsın
Bir misk adını bilmege 'atṭār gerekmez
3. Tenhā şalın ey dūst sen aġyārı nidersin
Cennet güline bilmemisin ḥār gerekmez
4. Ol la'l-i revān-baḥşıla 'İsī-i zemānsın
Kapuñda senüñ nāle-i bīmār gerekmez
5. Ölür yalıñuz diyü Necātīyi uşanmañ
Bu 'aşq tarīķinde hevādār gerekmez

NECĀTĪ

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn

1. Cām-ı şarāb-ı 'aşkuñıla Cem degül miyüz
Bezm-i ğamuñ şafāsına ħurrem degül miyüz
2. Bāğ-ı ruħuñda dāne-i ħālūñe ey perī
Meyl eylesek 'aceb midür ādem degül miyüz
3. Ger zerre-vār itmesek ol āfitāba meyl
Bir zerreden bu yolda daħi kem degül miyüz
4. Bezm-i neşāta niçün iletmez bizi raķīb
Çeng-i ğamiñda nāyıla hem-dem degül miyüz
5. Dilber Necātī vaşfın idelden Necātiyā
Üslüb-ı nazm içinde müselleme degül miyüz

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

1. Fiġān u āh-ı nāle bir dem olmaz
Ki sāz-ı Zöhreye zīr ü bem olmaz
2. Sözüm tutmaz uyar dil her perīye
Gözine görünür var epsem olmaz
3. İşıġün terkin urup ben günehkār
Dönüp bāġ-ı cināna varsam olmaz
4. Lebi ġonca beli ince güzeller
Öpüp kucmaġıla ġālīb kim olmaz
5. Perī yüzlüler insāna yaġışmaz
Raġīb-i dīv-sīret ādem olmaz
6. Yıkıldı zāhidün virdüġi tevbe
Dirīġā kışda yapu muġkem olmaz

7. Belā yurdına qonmasun Necātī

Şu ‘āşık kim ğamıla hurrem olmaz

39

NECĀTĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

1. Cihānda ādem olan bī-ġam olmaz

Anuñcün bī-ġam olan ādem olmaz

2. Göñül gözyaşını yağdurmayınca

Muħabbet sebze-zārı muħkem olmaz

3. Güzeller taş baġırlu olmayınca

Binā-yı ‘aşq iñende muħkem olmaz

4. Her İbrāhīm-i ‘izzet Ka‘besinde

Ḥalīlu’llāh yāḥūd Edhem olmaz

5. Dikildüm tırı geldüm serv gibi

İşigüñden bir adım gitsem olmaz

6. Gelem aḥşamlayam dimiṣdi ol māh

Sitāremde dirīgā aḥşam olmaz

7. Necātī tevbeñi bozmaḡ dilerler

Çemende lāle vü gül epsem olmaz

[120b] 40

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. İtmedüm cān içün aḡzuñla nizā'

Yok behāya gitdi ol nāzüg metā'

2. Zülfüñüñ baş oynaram çevgānına

Başdan topı ben itdüm iḥtirā'

3. Kūyuña vardılar andan dūstum

Cennet evṣāfin idenler istimā'

4. Ehl-i şevkı göricek şalma başıñ

Kim kıyāsı olmaz ey şūfī semā'

5. İki olu imesinden ęayrıya
Küllü sirrin cāveze'l-işneyne şā‘
6. Yā gibi bükdüñ Necātīnūñ belin
Bāri ayrıldığda itme imtinā‘
7. Kara bağruma ekeyin oğ gibi
Öpe ęoca eyleyeyin el-vedā‘

[121a] 41

NECĀTĪ

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ulün

1. uluñdur māh eger ac ü eger oę
Ne lāzım söylemek ul eksük artuğ
2. Niün uluñ ura iller uluya
Dimez miydüñ ki ulluędan ululuğ
3. Kim inkār eylerise tütüyāya
Ayaęuñ tozun ilet gözine şoğ

4. Depinmesün iñen minberde vâ'iz
Kimüñle ceng ider aña uyar yok
5. Bizi kendüye çeksün zülfüñ az az
Selâm it bizden ol ıarrâra çok çok
6. Kâra başlu şüfî ayağ ala al
Göñül âyînesi olursa ıonuğ
7. Necâtî kocalıkda oldı 'âşık
Dirîğâ geldi geç vakt irdi konuğ

42

NECÂTÎ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Cânumuñ câanı degül mi leblerüñ
Yüregüm kanı degül mi leblerüñ
2. Ni' metü'llâhî degül mi bûseler
Şâh handanı degül mi leblerüñ

3. H̄usn-i bezminde haṭ-ı müşgīnile
Rāḥ-ı reyḥānī degül mi leblerüñ
4. ‘Aşkıñuñ ölümlerine düstum
Āb-ı Ḥayvānı degül mi leblerüñ
5. Dür dökilür her kaçan gelseñ söze
Cevherüñ kāmı degül mi leblerüñ
6. Zerre-veş eksilmeye biñ buseden
Kudretüñ ḥāmı degül mi leblerüñ
7. Olıcaḳ sīb-i gülābı ğabġabuñ
La‘l-i rummānı degül mi leblerüñ

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Derdile günde biñ keret ölmek

Kime yalanısa baña gerçek

2. Kātı eller boyuñ çınarı kātı

Dilek ey serv-i gül- 'izār dilek

3. Serv-i yāra ayakdaş olmaduñ

Ey şanevber bu şiveden el çek

4. Sākıyā işte buseñe biñ cān

Çifte çifte tölular iç bize tek

5. Azıcuğ cānlusın Necātı sen

Cür' a-i la' l-i yārdan el tiz çek

NECĀTĪ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Gözümi rüşen idübdür yine hāk-i kademün
Hamdülü'llāh bile geldi kademünle keremün
2. Kadd-i zülf ü dehenün oldu elif lāmile mīm
Ol sebebden dil ü cān lezzetin aldı elemün
3. Hele ben çākerüne rāhat-i cāndur cevrün
Hele ben kemterüne mihr-i vefādur sitemün
4. Hüsn yarenlerinün görimemiş kemliğini
Meger ey serv-i cefā-pişe miyānuñla femün
5. Ben gamuñ yeridüm evvel sitem-i hecrüñile
Şimdi yir oldu beni derd-i belāyıla gamuñ
6. Vaşf-ı hālüm yazalı zülfün ucından şanemā
Başı derdle kara kamlara boyandı kalemün

7. Şeb-i miḥnetde neler çekdi Necāṭī dervīş

Demüñ olsun demüñ ey şubḥ-ı cefā-pīşe demüñ

[122a]

45

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gelmemişdür gelmeyiser döneli devr-i felek

Sencileyin bağırı çatı bencileyin cānı pek

2. Yıkılırdı seyl-i eşkümden binā-yı kāyināt

Olmasaydı düd-ı āhum göglere yir yir direk

3. Cevre katlanur diyü yaşumı seylāb eyleme

Kim berāberdür şuya döymekde sükkerle nemek

4. Bulımaz yalvarmayanlar itlerüñ yanunda yir

Manşıb-ı 'ālīdür ol olmayıcağ olmaz dilek

5. Düstum la'lüñ temennāsı gönülde gitmeye

Gide gülden reng mülden şevk deryādan nemek

6. Her kimi görse çeker bağına bir şūretile
Görmedüm ‘ālemde bir āyīne gibi yūzi pek
7. Geh cefāsı hūkm ider mülk-i dile gāhī ğamı
Ol iki zālīm bu bir tīmāra oldu müşterek
8. Zūlfūñ ucundan Necātinūñ neler çekdiklerin
Biñ yıl ‘ömri olsa biñde birin olmazdı dimek

[122b]

46

NECĀTĪ

Mef ūlū Mefā ‘ilū Mefā ‘ilū Fe ‘ülün

1. Baş қоşma mey-i nābıla peymāne degülseñ
Hay uyma delū қanluya dīvāne degülseñ
2. Қувvet şınayub āteş-i hicrāna tūtüşma
Yanmağa heves eyleme pervāne degülseñ
3. Sürdüñ ruḡ-ı yār üzre vefā beydağın ey ḡāl
Murğ-ı dil-i miskīne eger dāne degülseñ

4. Ol  urraları Leyliye Mecn n olımsın

‘ alemde  am-ı ‘aŖkıla efs ne deg lseñ

5. Ey b de-i g l- ihre m d m al geyersin

Bu Ŗive ned r Ŗ hid-i k Ŗ ne deg lseñ

47

NEC Tİ

Mef l  F  il t  Mef  il  F  il n

1. El- amd li’l h eyledi terk-i cef   a uñ

Yazdı nig n-i la’l ne na Ŗ-ı vef   a uñ

2.  s n ñ g nine g z kamaŖur ba amazıdu 

‘ Ŗı ları esirgedi ey meh-lik   a uñ

3. Derc olalı keñ resine d rc-i la’l n ñ

Y k ta  arf atar sen ñ ey dil-r b   a uñ

4. Uyup Ŗab ya ka mıŖıdı kara Ŗa larıñ

Efs nile  ev rdi baŖın m Ŗg-s   a uñ

5. Ğavġa bıraġdı küfrile imān arasına

Zülf-i 'izār içinde ıopaldan ŧehā ħaıuñ

6. Göñlüm çeküb çevürmesün inende düstum

Bir yaña zülf-i serkeş ü bir yaña ħaıuñ

7. Āzād olur ħaııla ıul olan Necātiyi

Āzāde yürür iken ider mübtelā ħaıuñ

[123a]

48

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Elā ey Yūsuf-ı Ken'ānı Mıŧruñ

'Azīzi 'ālemüñ sultānı Mıŧruñ

2. Gözümden gitmesün ħaııuñ ħayāli

Kenār-ı Nıl olur seyrānı Mıŧruñ

3. Beñüñ beglenmesün ħaddüñde zīrā

Ĥabeş olduğı yoğ sultānı Mışruñ

4. Şeb-i zülfüñde ħandīl-i cemālūñ

Ĥo yansun kim budur erkānı Mışruñ

5. Ĥalāş olmaz zenaĥdānuñ esīri

Mü'ebbed ĥabs olur zindānı Mışruñ

6. Ĥavāf-ı Ka'bedür kūyı Necātī

Şaçı şāmuñ ruĥ-ı ĥandānı Mışruñ

49

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Göñül ger ĥulısañ ol şāhıla ol

Belāya şabr ĥıl Allāhıla ol

2. Yalunuzlık bir Allāha yaraşur

Göñül sen giryeyile āhıla ol

3. Şeb-i rihletdür ey şem‘-i hidāyet

Hele bir laḫza ben gümrahıla ol

4. Anuñiçün çeker işkence zāhid

K’ider ikrārını ikrāhile ol

5. Eyā şūfī Kālenderdür Necātī

Ögünmez manşibile cāhile ol

[123b] 50

NECĀTĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

1. Öürsem sen gözi bīmār elinden

Gerekmez Āb-ı Hıẓr aḡyār elinden

2. Şabā gibi nice āh itdüm ey dūst

Alınca dāmenüñi ḫār elinden

3. Gözüñe cān virüb zūlfüñi aldum

Ki misk erzān olur tātār elinden

4. Beni ey kāküli yollar başıcı
Harāmī çeşmüñüñ kırtar elinden
5. Çerāğ irdügiñe yanar bunı kim
Tutuşdum ol yüzi gülnār elinden
6. Şurāhī gibi ben kıanlar yudaram
İçersen ben ayak ağıyār elinden
7. Necātī vaşf-ı la'lüñi yazarken
Kalem zār oldu kıan ağılar elinden

51

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Delü kıanlulara uyduñ delisin
Göñül danışmadın öldürmelüsin
2. Senüñ haţtuñ benüm cânım çıkınca
Efendi çağ ölince sevmelüsin

3. Ne hoş derc eylemiş zülf-i siyāhuñ

Ġubār üstine reyḥān-ı celisin

4. Bu serv-i nergisile bāğ-ı ḥüsnüñ

Bu gün görür gözi tatar elisin

5. Necātī ekmele-i ‘ālem olursañ

Çü yoğ bir ḥabbe ‘aşkuñ ekmelisin

[124a]

52

NECĀTĪ

Mef’ūlü Mefā’ilün Fe’ūlün

1. Revnağ bulalı bu ḥaṭṭ-ı miskīn

Yüz yire ḳodı benefşe miskīn

2. Yir öpdi şu ‘ārızuñ öñinde

Ḥüsnüñe zemāne itdi taḥsīn

3. Olmaycağ ey gönül sitāre

Ne fāide virür eşk-i pervīn

4. Āh eyle gönül ki yār her dem

Āyīne gibi olur nev-āyīn

5. Gün yüzine māh öykünürmiş

Āyīne Necātī gözün aydın

53

NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Göricek yāruñ elde oқыyasın

Benüm çün başla oқи hāce Yāsīn

2. Kıya baқdı baña ol çeşm-i cādū

Bu gün bildüm құлına oқыyasın

3. Bu gün 'uşşāķı zāhid қо ki yārın

Bilesin sen hīsābuñ oқыyasın

4. Kebāb oldı ciger bu hāsretile

Ki beni bezm-i hāşşa oқыyasın

5. Ne yirde varise ‘uŝŝāk-ı ğamġin

Necātinüñ idelüm oġı yāsin

[124b]

54

NECĀTĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Cefā vü şive vü nāz öğrenürsin

Eyü varmaz yaramaz öğrenürsin

2. Maġāmātı ser-ā-ser seyr idersin

Gelürsin bizde ŝehnāz öğrenürsin

3. Gelür gülşende gülden reng alursın

Dehān-ı ğoncadan rāz öğrenürsin

4. Gelürsin bir dem eglenmez gidersin

Cefā vü cevri tırmaz öğrenürsin

5. Daġı muġluf iken il gözedürsin

Gügercin gibi pervāz öğrenürsin

6. Kayurmaz yār çok çok cevri iderse

Necātī sen de az az öğrenürsin

55

NECĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Cām-ı 'aşkuñdur dem-â-dem sırrımı fâş eyleyen

Nâr-ı şevkuñdur hemîşe gözlerüm yaş eyleyen

2. Öykünürmiş leblerüñe la'ı-yâkût ey şanem

Ġalibâ uşbu günehdür anları taş eyleyen

3. Hâk-i pâyuña döküp şaçdum gözüm gevherlerin

Ârzü-yı kîmiyâdur beni qallâş eyleyen

4. Âhumıla işigüñ buklâmuña qomış beni

Bâd-ı şubhı gülşenüñ şahınına ferrâş eyleyen

5. Sâlik-i râh-ı haqîqatdür Necātī qorqusuz

Dil-rübâlar 'aşkıñı kendüye yoldaş eyleyen

NECĀTĪ

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Dūstum serv-i kām̄et olmışsın
Durduġuñla kıyām̄et olmışsın
2. Ğamze vü hāl ü hatt-ı zūlf-i 'izār
Bire zālīm ne āfet olmışsın
3. Leb-i la'li ūşeker-feşānuñla
Yine kān-ı melāhat olmışsın
4. Kānuma aş yirerdi ġamzelerüñ
Hele ey dūst rāhat olmışsın
5. Ey Necātī selāmet ehliyidüñ
Ne 'acāyib melāmet olmışsın

EZ-MUKAṬṬA 'ĀT

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Cān virürin āh u efgān üstine
Yeg görürin derdi dermān üstine
2. Tīr-i ğamzeñle kemend-i zülfüññ
Yiri baş üstine vü cān üstine

VE LEHU

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

1. Güçdür ne kadar diriseñ ey dil
Ṭarz-ı ğazeli re'āyet itmek
2. Her bir kişinüñ murādı üzre
Her beytde bir zerafet itmek
3. Āsān degül'a benüm efendim
Dünyāyı bütün ziyāfet itmek

[125b] NECĀTĪ

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Ey benüm ŧi' rüme nazıre diyen

Çıkma rāh-ı edebden eyle hāzer

2. Dime kim işde nazm u kâfiyede

Oldı ŧi' rüm Necātīye hem-ser

3. Harfı üç olmağıla ikisinün

Bir midür filhākıka 'ayb u hūner

VE LEHU

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Sözüne terbiyet gerek ki sözüñ

Terbiyet filhākıka 'illetidür

2. Her sözüne cihānda bula zuhūr

Pādişāh-ı zemāne himmetidür

3. Yeşerüb bir ağacũ vire yemiş

Nev-bahāruñ kemāl-i kudretidür

VE LEHU

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Benüm hançer-redif ebyātumıla

Bilindi pādīşāhuñ iḥtişāmı

2. Nitekim yılda bir kez halk-ı 'ālem

Hilālıla bulur 'id-i şıyāmı

3. Redifi hançer itdün manşıbı sen

Kılıcuñıla alursın ola mı

[126a] VE LEHU

Mef ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Diyem Cenāb-ı Hāzretde yevm-i su'āl eger

Luṭfıla rahmetile kulından cevāb ala

2. Dünyā evine konduḡ oturduḡ bir iki gün

Bu var mı kim kerim konuḡdan ḥisāb ala

VE LEHU

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Şimdi anlar yarar güzellere kim

Odaya iledüp şarāba çeker

2. Şoḥbete bir kaç aḳçe ḥarc eyler

Sarḥoş eyler döner ḥisāba çeker

VE LEHU

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bir aḳçenüñ bitürdügin bitürmez biñ kişi varsa

‘Aziz itmiş anı Allāh hemānā dest-i ḳudretdür

2. Filürinüñ bitürdügin bitürür aḳçe de ammā

Velikin şol ḳadar var kim filürī sikke-şüretdür

VE LEHU

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Serv-i çemenün şivesi endâzedden aşdı

Nazüglügile kıamet-i dildâra yanaşdı

2. Dīvâne gerekmez mi eyâ hüsn bahârı

Şular bulanı başladı gönlüm yine taşdı

[126b] VE LEHU

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilün Fâ'

1. Her demde elünden işüm âh olmuşdur

‘Ömrüm bu hevâyile tebâh olmuşdur

2. Günden güne âhumı benüm arturı gör

Benden saña bilsem ne günâh olmuşdur

VE LEHU¹²⁰

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. ‘İzzet isterseñ arğa vir arğa

Bir ulu āsitāna bir bāba

2. Ka‘beye virmeseydi arğasını

Kimse baş egmezidi mihrāba

VE LEHU

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Benüm cānum irādet meclisinde

Zelil olan ‘azizüñ ‘izzeti var

2. Ayağa düşdügi için mey-i nāb

El üstinde tutarlar hürmeti var

¹²⁰ Divan’da bulunamamıştır.

VE LEHU

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Mey-i nābuñ ne hikmeti var kim

Acılığında lezzeti biledür

2. Dirhemini ger bir aqçeye alsañ

Yine içinde hõrmeti biledür

[127a] VE LEHU

Mef' ulü Mefā' ilün Fe' ulün

1. Hiç açma Necātī bāb-ı şî'ri

Şol kimesneye ki ola nādān

2. Her beyti ider 'avām şab'ı

İl kõnduđı hāne gibi vīrān

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Nāz eliyle açdı dilber yaqasın

Ben bilürem anca diller yaqasın

2. Dāmen-i dehrün mu'atıtar olmağa

Zeyn ider zülf-i mu'anber yaqasın

VE LEHU

Mef'ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Ögünmege yerersin egerçi Necātiyā

Umar mısın ki halk-ı cihānda temiz ola

2. Mısr-ı hünerde kendüyi şatmak gerek kişi

Yūsuf gibi dilerse ki vara 'aziz ola

VE LEHU

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Atuben āh kemendini bedenden çıkasın

Ɔoyasın benligi ol vaıitde benden çıkasın

2. Yııasın ıorıuluğın ıal' anuñ andan çıkasın

Atasın āh kemendini bedenden çıkasın

[127b] VE LEHU

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Gel ey göñül idelüm laıza laıza derdile āh

Ɔabül-i Ğazret ola gibi rüy-ı zerdile āh

2. Ola mı soñ nefes-i dilde āyet-i tevııid

Cenāb-ı Ğazrete varam mı āh-ı serdile āh

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. El urup reyḥān saçın ruḥsārına dilber saçar
Beñzedür ol ḥaṭṭa kim barmağıla sulṭān yazar

VE LEHU

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Celāle yazmağa dendān-ı ḥāme
Dönübdür āh içinde iki lāme

VE LEHU

Mef ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Ḥüsnüñ kemāle irmege ḥaṭṭuñ ṭuradurur
Bir ḥün gibi ki luṭfıla buğı buradurur

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. 'Aşq-ı dilberden ümīdin kesmesün Ferhāda diñ
Bī-sütün üzre çıķub itsün temennā bir daħı

VE LEHU

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Sākı ol puħteyi şun k'anı helāl itdi āhum
Nice mey nice kadeħ lāle-i nu'māndur bu

[128a] VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yüzüm üzre baş kadem kim kebkebüñ yir eylesün
Ol sa'ādet kebkebi bu ħāke te'şir eylesün

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Didüm ey meh seyre çıķ kim bāğ dil-cūdur bu gün
Dağdub zülfin didi kim gün bulutludur bu gün

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. İpligin ağzıyla ışlatduğça ol derzī püser

Rişte-i 'ömrüm olur perverde-i Āb-ı Hayāt

VE LEHU

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

1. Elma atışup ğayrıla gördüm begüm oynar

Eyvāy kaçan añsam anı yüregüm oynar

VE LEHU

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Nedür ey serv-i çemen şive firāvān degül'e

Bāğ-ı hüsñünde vefā gülleri ħandān degül'e

VE LEHU

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Gendünñ hüsni bahāsımı ziyād itmek için

Kařuñ ayaa urur yāyı kesād itmek için

[128b] VE LEHU

Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1. Eskice kâliçeyi şatarisem

Oda içi inen kalur hālī

VE LEHU

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Çeşme-i Hızır ey habībüm leblerüñe cān virür

Söyledüğüñ derdüme lezzet virür dermān virür

VE LEHU

Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Keşf it cemālūñi k'ola şermende āfitāb

Çöz bend-i zülfüñi kıla dem-beste misk-i nāb

VE LEHU¹²¹

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. alem aldum elüme yazmaa aldum taríf

Bu elif lām ider bendeye veh-i ta' ríf

¹²¹ Divan'da bulunamamıştır.

(Der-kenār) ZĀTĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Na' ralarla mestler oldurdılar meyĥāneyi
Añdılar meclisde beñzer ol gözi mestāneyi
2. Çarĥa ık ey āh 'Īsādan bu derde çāre şor
Görmez olduĥ mürdeler iĥyā iden cānāneyi
3. 'Aşĥ odından derdile yanışmaĥa ben sūĥte
Mūmile her gice ey meh oĥuram pervāneyi
4. Kevkeb-i bürç-i sa'ādetsin nuĥūsetden beni
Ėurtar ey şāhum müşerref eyle bende ĥāneyi
5. Zūlf-i şehde ĥalb-i 'uşşāķı şebĥūn itmege
Zātiyā şaf baĥlamış gördüm bugün ben şāneyi

(Der-kenār) ĞAZEL-İ HĀLETĪ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Kandedür ağzuñ senüñ cānā sözüñden bildiler

Virdi güftāruñ bugün 'uşşāka gāyibden haber

2. Bezmimizde taldı sāgarlar mey-i hamrile

Sākiyā āyīne-i 'ālem-nümāya kim baqar

3. Fitnede oldı ser-i zülfüne gālib gamzesi

Göz yumub açınca zīrā ol niçe başlar keser

4. Görünen encüm degüldür her gice tā şubhdek

Zāhir olur tīġı āhum çarha tutmaqdan şerer

5. Yā ölür yā öldürür etmez taħammül 'āşıkuñ

La' l-i cān baħşuñ alursa ağzuna ağyār eger

6. Hıaçer ü şemşiri neylersün yanında dūstum

'Āşıkı öldürmege bir nāz göstermek yeter

7. Hâletî vaşf-ı leb-i dilberde eş'arum benüm

Öpmege virmez biri birine erbâb-ı hüner

(Der-kenâr) YAḤYÂ EFENDÎ

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Ey kûy-ı harâbatı gezen hâne-be-hâne

Ey derbeder itmiş seni evzâ'-ı zamâne

2. Müşkillerimiz hal itmekçün meyhâneye varduğ¹²²

Hâcet kıomadı muğbeçeler pîr-i muğâne

3. Berg-i rez-i bâğ üzre döküb cur'a-i câmı

Gül mevsimi hükmin virelüm faşl-ı hazâne

4. Pervâne niçün şem'-i şeb-ârâya toğundı

Yoğ tākati çün şu'le-i şemşîr-i zamâne

¹²² Vezin bulunmamaktadır.

5. Yahyā olaşur bir gice eṯrāfını Şem ‘iñ

Pervāne arar varise yanmaĝa bahāne

(Der-kenār)

ZĀTĪ¹²³

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün

1. Şanmanız kim ocalık bükdi belin ZātĪnin

Nağd-i ‘ömr yetürmez arar

MÜFRED¹²⁴

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün

1. Nerede bir aşı mihrāb ola gün gibi ‘ayān

Gözüm ol baña döner ıble-nümā gibi hemān

MÜFRED¹²⁵

Mef ūlü Fā ‘ilātü Mefā ‘ilü Fā ‘ilün

1. Ğavvāş-ı baħr-i ‘aşğ gećersiñ raķĪb eger

‘Uşşāķ içinde olmaya mı bir deriñ

¹²³ Divan’da bulunamamıştır.

¹²⁴ Divan’da bulunamamıştır.

¹²⁵ Divan’da bulunamamıştır.

MÜFRED¹²⁶

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Ocağum tütmez fezādan zevādum yoğ dime ey dil

Ne ğam yirsek yiter yabrağıla şem'e ğanīmet bil

MÜFRED¹²⁷

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Merdüm-i çeşm-i 'alīyle kuḥliçün ezin tozın

Bulmaduğ sulṭānımı dün ḥāk-pāy uğraduğ

MÜFRED¹²⁸

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Naşīhat idecek cānā 'arağ-rīz olma ḥūbuñdur

Ḥaḳīr..... düşme sulṭānım murādum āb-ı rūyuñdur

MÜFRED¹²⁹

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bize gel meygededen genc-i dīv-i ṭa'n eylemez

'Acebdir zāhid-i nādān birin bilür birin bilmez

¹²⁶ Divan'da bulunamamıştır.

¹²⁷ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹²⁸ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹²⁹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

MÜFRED¹³⁰

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. İki destüm taldı mı destimi şındurma benüm

Ṭotalum iki elüm kıandayımış kıanı kerem

MÜFRED¹³¹

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Yana çek sīneme cānānımı ğarķile dime

Yādigāruñ kıala varduķda diyār-ı 'ademe

MÜFRED¹³²

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Ölürsem āh idüb ger görmeden ol serv-i bālasın

Mezārum üstüne ey bağbān servüñ dik ağlasın

¹³⁰ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹³¹ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

¹³² Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

[129a]

KERİMİ¹³³

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Dimâg-ı cânıla ey dil irerse bûy-ı luḫf-ı yâr
Biter her gûşe-i şaḫn-ı cihândan biñ gül-i gülzâr
2. 'Avâmü'n-nâs olanlar vaz'-ı nâ-ma'ḫûl-ı mâ'ildür
Anunçün genc-i 'uzlet ihtiyârın eyledi ebrâr
3. Eger ta'lîm-i keşşâf eylesek ey ḫâce nādâna
Oḫımaz lîs kim fi'd-dârı bilmez 'izz ü nâz-ı yâr
4. Ne bilsünolan anı
Felek mi'râtı içre tut ki ḫurşîd 'arz ide dîdâr
5. Kerîmî derdmendüm ḫâlûmi bilmez benüm yârân
Ĝarîb olmaya kendü şehri içre rabbenâ ḫullar

¹³³ Araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

ĠAZEL-İ TĪĠĪ BEG RAĦĪMALLAHU¹³⁴

Mef'ulü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. ařuñla dil ü cānuma ġamzeñle o urdı
 'Ālemde bugün mihr ü vefā yayın o urdı
2. Olmasa eger yād-ı viřālüñle firāuñ
 Dāstān-ı ġam u ġuřřa-i 'aşı kim ourdı
3. Ġülřende eger meclis-i cānānı ġoreydi
 Vā' iz urub ocaġı bizi aña ourdı
4. Aldanma eger..... baña aġyār
 Kim sen uzucaġım daı bilmez siñ ourdı
5. Īġı şorarısa eger ol ġözleri fettān
 Ġamzeñ ġoreli seyf-i du'āsını ourdı

¹³⁴ Arařtırdıġımız kaynaklarda bulunamamıştır.

SONUÇ

Mecmûalar, edebiyat tarihimize ışık tutan yegâne kaynaklardan biridir. Daha önce hiçbir yerde adı geçmeyen ya da adı geçip şiirleri bulunmayan şairlerin ortaya çıkması bakımından önemli bir kaynaktır. Şairler, şiirlerini “Divan” adını verdikleri eserlerde toplarlar. Kimi şairlerin ise divanı yoktur ya da şiirlerinin hepsini çeşitli sebeplerle divanlarına alamamışlardır. İşte tam bu noktada mecmûaların önemi artmaktadır.

Mecmûalar, yazıldığı devrin edebi zevkini yansıtan bir aynadır. Osmanlı Devletinin büyüme ve gelişmesine paralel olarak varlığını sürdüren Divan şiiri, Osmanlı padişahlarının da desteğiyle yükselmiş yüzlerce şairden binlerce şiir ortaya çıkmıştır.

Tez konumuzu oluşturan TY-615 numaradaki Mecmû‘a-i Gazeliyyat içinde yer alan şairlerin hepsi 16. yy (derkenarlar hariç) şairleridir. Mecmûanın tamamı 129 varaktan oluşmaktadır ve yine tamamı bizim tezimizin konusudur. Çalışmamızın giriş kısmında mecmûanın muhtevasına uyarak 16. yy’ın genel özellikleri ve bu yüzyıla gelene kadar gazel şiir şeklinin gelişimi hakkında bilgi verdik. Mecmûada Hayretî, Amrî, Hayâlî, İshak Çelebi, Kerîmî ve Necâtî’nin şiirleri ayrı ayrı düzenlenmiştir. Her şair için ayrı bölüm tertip edilmiştir. Mecmûa, bu açıdan bakıldığında gayet sistematik ve düzenlidir. 128-129 varaklarında derkenar şeklinde farklı şairlerin şiirlerinden birer örnek alınmıştır. (Zâtî, Hâleti, Yahyâ Efendi, Tıgı Beg)

Mecmûada toplam 10 şairin şiirine yer verilmiştir. Hayretî’nin 145 gazel, 1 müstezâd, 4 müfred, 2 kıt‘a, 1 mev‘izesi; Amrî’nin 82 gazel, 1 müstezad, 1 müfred, 14 kıt‘ası; Hayâlî’nin 82 gazeli; İshak Çelebi’nin 21 gazeli, Kerîmî’nin 8 gazel, 1 murabba‘, 1 muhammes, 1 öZR-hasten, 1 ‘idiyye, 1 şehrengiz, 1 tevhid, 1 na‘t, 1 münâcât, 1 sebep-i te‘lifi; Necâtî’nin 55 gazel, 1 murabba, 15 müfred, , 18 kıt‘ası; Zâtî’nin 10 müfred, 1 gazeli, Tıgı Beg’in 1 gazeli; Yahyâ Efendi’nin 1 gazeli, Hâleti’nin 1 gazeli bulunmaktadır. 486 şiir paraçasına yer verilmiştir.(Şehrengiz bir bütün olarak sayılmıştır ayrı ayrı değerlendirilmemiştir.)

Bu şiirler içinde en büyük paya sahip olan gazeldir(397). Elimizdeki gazel mecmûasında büyük bölümü gazeller kaplamaktadır bunun yanı sıra değişik nazım şekilleri ve türlerinden örnekler bulunmaktadır.

Bu çalışmayı yapmamızın en büyük amacı bir şairin divanında yer almayan bir şiirine rastlamaktı ve bu açıdan epeyce büyük bir malzemeyle karşılaştık. Sözkonusu olan bu şiirler:

	Gazel	Münacat	Na't	İdiyye	Müseddes	Muhammes	Tevhid	Sebeb-i Te'lif	Kıt'a	Ferd	Murabba
Hayali	34										
Kerimi Efendi	8	1	1	1	1	2	1	1	3	7	1
Necati									1	1	
Zati										10	
Tığı Beg	1										

Çalışmamızda Hayālî Bey için ayrılan bölümde ilk 3 gazel Divanda bulunmasına rağmen devamında gelen “4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 56, 57, 58, 59” numaralı gazeller Divanda bulunmamaktadır. Bu gazellerin Bekâr Memi lakaplı Hayālî Bey’e veyahut 16.yüzyılda yaşamış Abdülkerimzâde Hayālî Bey’e ait olup olmadığı net değildir.

TEİS’de ve Edirneli Nazmi’nin şiir mecmuasında aşağıdaki şiirin Abdülkerimzâde Hayālî’ye ait olduğu yazılmıştır:

[72b] 29

ḤAYĀLĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥayret alur ‘aqlumı baqsam gözine kaçuna
Şad hezārān āferin şol şüretün naqqāşına
2. Bâdede çün cilveger gördi cemâlini Ḥaķuñ
Zâhidâ ta‘n eyleme deyr-i fenâ kıllâşına
3. Merķadî taşını Mecnūnuñ ‘alâmet şanmañuz
Seng-i miñnetdür ki yağdurdı zemâne başına

4. Bařumıñ üstinde şerh eyler zebān-ı hālıla
Cevrile cān virdügüm bařsañ mezārum şaşına
5. İřidüp benden rumūz-ı ‘aşkı Ferhād itdi fāř
Sırrını olmazımış açmaķ kişi yoldaşına
6. Aç niķābın yüziñüñ kim hūsn-i ruhsāruñ görüp
Gün cemālūñ řasretinden bulutıla yařına
7. Tāb-ı miřnetden olurdı kūr-ı çeřmüm çeřmesi
Hūn-ı dilden ger meded olmasa gözüm yařına
8. Varını itdi Hāyālī řāh ayağına niřār
Āferīn şad āferīn şol şab‘-ı gevher-pāřına

Divanında bulamadığımız başka bir şiiri 14 numaradaki “bağlanur” redifli gazelidir. Bu şiir için de Edirneli Nazmi şiir mecmuasında Abdulkerīmzāde Hāyālī’ye, Sabahattin Küçük 1984 yılında yayımladığı “Hāyālī Bey’in Yayınlanmamış Gazelleri” adlı makalesinde ise (Bekār Memi) lakaplı Hāyālī Bey’e ait olduğunu zikretmiştir. (Bunlardan 14 numaralı gazel Ahmed Paşa’nın, 21 ve 32 numaralı gazel Necātī’nin şiirlerine naziredir).¹³⁵

14 HAYĀLĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hışmıla ol kāfir-i bed-kīř kim řurbān bağlanur
Vālīh ü ser-geşte dillerde çara řān bağlanur
2. Ğam degüldür müdde‘ī men’ itse kūyuñdan beni
Resmdür çün hārıla rāh-ı gülistān bağlanur
3. Bağladum dilde hāyāl-i la‘ lūñi ağıyār için
Dīvden řorқан belī mühr-i Süleymān bağlanur
4. Her seřer sūz-ı derūnumdan yanar řandīl-i ‘arř
Her gice dūd-ı dilimden rāh-ı keyvān bağlanur

¹³⁵ Sabahattin Küçük, “Hāyālī Bey’in Yayınlanmamış Gazelleri”, 1984.

5. Ey H̄ayālī Őekerin gűftaruña irmez senűn
‘Älem iĉre gerĉi ma‘ nalar firāvān baĝlanur

21

H̄AYĀLĪ

Fā‘ilātűn Fā‘ilātűn Fā‘ilātűn Fā‘ilűn

1. Ğamzeñ oĝından iriűdi sĭneme tĭr-i ecel
Äferin bāzűña kim verdűn dil ű cāna ħalel
2. Ğamzesi sĭnemde yir etdűkde cān olur revān
Őādmān olup dil urur na‘ re-i ni‘ me‘l-bedel
3. Baűnĭn ĉek ħırĝaya var fāriĝ ol ey űeyĝ-i űehr
Eylemez esrār-ı ‘aűĝuñ műűkilini kimse ħal
4. Muĝtesib ĝavl ű ‘amel itmeñi gűrdi nā-revā
Muṭribā hergiz añun ĝavliyile itme ‘amel
5. H̄űnıla ālűde itdűm sĭnede ebyāṭumı
Andan olmuűdur H̄ayālĪ sűzlerűn rengin ĝazel

32

H̄AYĀLĪ

Fā‘ilātűn Fā‘ilātűn Fā‘ilātűn Fā‘ilűn

1. H̄amdű lil’lāh (bu) dil-i miĝnet-zede ħrdi yārına
Cām-ı mey űun sākıyā ĝalmaz bu demler yārına
2. Biñ kez ‘ahd-i bűse ĝıldı lik bir kez virmedi
Dĭni yoĝ kāfirdűr inanmañ anuñ iĝrārına
3. H̄asretile kim miyān-ı yāre dikdűm gűzlerűm
Gűyiyā ĝıldum kemĭn ol kāfirűn zűnnārına
4. űemse-i zerrin degűl(dűr) āb-gűn tĭĝındaki
Rűy-ı zerdűm ‘aksi dűűmiű tĭĝ-i āteűbārına

5. Bir nazarda terk-i cān eyler Hıyālî dilbere
Ol şabîb-i cān niçün kılmaz nazar bîmārına

Mecmū‘amızın Kerimî’ye ait olan kısmında ise çeşitli nazım şekilleri ve türlerinden şiirler bulunmaktadır. Bu şiirler de yine araştırdığımız kaynaklarda bulamadık fakat Zehra Göre’nin makalesinde (Göre, Zehra “*Kerimi’nin Edirne Şh rengizi*”. OMAD, C.2 S.3 ss. 17-41. 2015) bir kısmı bulunmuştur. Aşağıdaki tevhidin ilk beyti hariç hiçbir kaynakta bulunamamıştır.

Mecmūamızda bulunan Şh rengiz:

**[92a] ŞEHR-ENGİZ-İ ŞEHR-İ
EDİRNE**

**‘AFĀ ‘ANHÜ KERİMİ ENDER
TEVHİD-İ**

BĀRĪ ‘AZZE İSMİHU

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

**1. Dilā yād eyle evvel nām-ı ma‘būd
Budur dār-ı cihāndan bāb-ı maķşūd**

2. Oturup mekteb-i tevħide her gāh
Oķut dil şıflına elħamdülillāh
3. Hıdeng-i fikret atub ķavs-i cāndan
Nişāne vir nişān-ı bî-nişāndan
4. Dilerseñ rāh-ı ħalāşa varır rāh
Oķı āyāt-ı remz-i ķulhüvallah
5. Devā-yı Ka‘be-ķavseyn-i ev-ednā
Çeküp her dem oķı innā fetahnā
6. Yazup cān levħine ħařı-ı řenāyı
Lisān-ı şükriile eyle du‘āyı
7. İdüp ħamd āyetin ħıfzında ezber
Yazup esmā-yı ħüsnāyile defter

8. Kemālî ma‘nā olma müsteħaķdan
Getür cān perdesin dīdār-ı Hıķdan
9. Söz açma dāsıtān-ı iftirāķa
Getür vaħdet sözün ehl-i mezāķa
10. Eriseñ dünyede ħoş dirlikile
İkilik şüretinde birlik eyle
11. Budur şer‘î mesā’il mezħeb-i Hıķ
Muķayyed olmaz ol fa‘‘āl-i muřlaķ
12. Kelāmı cān kilidinüñ dilidir
Risālet gülşeninüñ bülbülüdür
13. Cemāl-i mihr-i melekūt-ı kuvvet
Rüsüm-ı nāmıdur ħatem-i nübüvvet
14. Nice medħ ide dil ol pāk zātı
Var iken şad hezārān mu‘cizātı
15. Birünı gül derünı pür-řafādur
Muħammed adı nāmı Muřtafādur
16. Muħammed Aħmed ü Maħmūd u
‘ālem
Murād-ı ins ü cin maķşūd-ı ādem
17. Kelām-ı nuřķ-ı ħaķķıla müberhen
Libās-ı ħüsn-i ħalkķıla müzeyyen
18. Vücūdı mübde-i ‘izz ü sa‘ādāt
Ķapusı ķible-i erbāb-ı ħacāt

19. Du‘ā vü minber-i mihrāb-ı devlet
Şenāyī maḥfil-i āyāt-ı rıf‘at
20. Qabūl-i da‘vetile muḳtedā ol
Huşūl-i ref‘etile müctebā ol
21. Kelāmı nükte-āmiz evzaḥü’n-nās
Vecih-i aḥsenü’l-ḥalk emlaḥü’n-nās
22. Kemālī resmin itmez keyfile kem
Ḥaḳıḳat vaşfına dillerdür ebkem
23. Ğaraż bizden cevāb itmekdür ancak
Edā-yı intisāb itmekdür ancak
24. Selāmyla teḥāyā-yı dürer-bār
Ola aşḥāb ü ālī üzre şad-bār
25. Niyāz-ı dil budur ol bī-niyāza
Kerimī defter-i ümmetde yaza

[93a] SEBEB-İ TE’LİF-İ ANİST

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fa‘ülün

26. *Meger bir şeb bu kalb-i pür-figāra
Urur tiğ-ı melāmet niçe yara*
27. *Tefekkür eyledüm arz u semāvāt
Tağayyür bulmada mecmū‘-ı zerrāt*
28. *Yazıldı levḥ-i cān içre bu methūm
Ki her mevcūd olur elbette ma‘dūm*
29. *Muḳarrer añladum devr-i zamānı
Tenümden ayırur zecrile cānı*
30. *Hemān ol dem ğirivān u ḥurūşān
Nedāmetlerle kıldum āh u efgān*
31. *Qatı yandum yağıldum ağladum çok
Zamirüm niçe fikre bağladum çok*

32. *Buñā irişdi āḥir ihtiyārum
Qala dünyāda bārī yādigārum*
33. *İdem bir gülşen-i zibāyı tezyin
Görenler diye yüz cānıla taḥsīn*
34. *Ki icād eyleyem bir defter-i ḥüb
Bulna anda cümle nām-ı maḥbūb*
35. *Edirne şehriniñ dilberlerini
Semen-simā vü simin-berlerini*
36. *İdem her birine medḥ ü şenālar
Niyāz u sūzıla biñ biñ du‘ālar*
37. Neyi seyreyleriseñ nāzir oldur¹³⁶
Ne menzilde diriseñ nāzir oldur
38. Velī zātında qaşırır ‘ibārāt
Daḥi maḥfi kıılır anı işārāt
39. Dil ü cān dīdesi içre müşāhid
Yazılmaz levḥ-i ‘ayn içre aña ḥadd
40. Bu ma‘nā ehline ḥod günden aḫher
Qılıp dur zātına eşyayı maḫzar
41. Rumūz-ı küntü kenziñ ma‘nāsına
Baḫan añlar bu ḥalkuñ ma‘nāsına
42. Ḥadış-i men‘aref gibi nişāne
Nişān olur mı ehle‘ārifāne
43. Bu sözden rind-i ‘ālem ola ḳānī‘
Muḫaşşal cümle eşyā aña rāci‘
44. Aña ḥāmiddurur arz u semāvāt
Şenā ḥāmıdurur mecmū‘-ı zerrāt

¹³⁶ 11.beyitten sonrası araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır.

45. Bula mı ol başiret nefis-i yâhî
Ki bile Hâk Te'âlâyı kemâhî

46. Feşâhatda ne deñlü ola mâhir
Olur her dil añun vaşfında kâşır

47. Ne deñlü itse kişi ihtimâmı
Şenâsın idemez anuñ tamâmı

48. Budur insâna a'lâ-yı kerâmet
Kuşûrundan kıla 'arz-ı münâcât

49. Nihâyet yok gönül çünkim şenâya
'Ubüdiyyet yüzün sür hâk-i pâya

50. Hemân şimden gerü hatm-i kelâm it
Bu tevîdî du'âyıla tamâm it

[94a] MÜNÂCÂT-I KÂDİYÜ'L-
HÂCÂT¹³⁷

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

51. *İlâhî 'âcizem gâyet fakîrem
Belâ râhında key hâk-i hâkîrem*

52. *Degülem bir nefes zikrüne hem-dem
Velî nefse mu'tî' em şerre şerşem*

53. Hevâyî dil uçar evc-i 'âlâda
Şer işüñ pekidür râh-ı fesâda

54. Şırâţ-ı râh-ı hâkda ayağum leng
Revîşde rûha nefsim olımaz deng

55. *Şu deñlü olmuşam 'işyâna me'lûf
Kamu mechûlüm oldı emr-i ma'rûf*

56. *Namâz içre imâm okırsa âyet
Şanuram hüsni-yâr eyler rivâyet*

57. *Gözüm gördükçe bir âhû nigârı
Seg-i nefsüñ gider elden karârı*

58. *Lebi mey-gün güzel olsa göze tuş
İder cânım maḥabbet câmı serḥoş*

59. *Şalınsa nâzıla bir serv-kâmet
Koparur başuma şevkı kıyâmet*

60. *Şataşsam nâgehân bir gamze-kâra
İder ḥasret kılcı pâre pâre*

61. Ne meh-rûya ki kâşd itsem olam yâr
Sitâremde çıkar ol da cefâ-kâr

62. Ne buldum dünyede bir gam-güsârı
Ne bir dildâr-ı ehl-i mihr-i yârı

63. Kime itsem selâm-ı iltiyâmı
Hâkâretle okur revv-i selâmı

64. Kime zillet iletsem bî-nihâyet
Açar biñ dürlü ebvâb-ı riyâset

65. Mezâk-ı câna irmez 'ayş-ı bî-'ayş
Perişân ḥâtırum ḥâlim müşevveş

66. Elümle cism ü cânım aralardum
Bulaydum kendü kendüm paralardum

67. Ğam u ğuşşa dutarlar çâre yanam
Tenimden uçmağa koşunca cânım

68. Beni şebbâz-ı gamlar mültemes vâre
Belâ minḥârına alur mekes vâre

69. Göre zerreden ednâ-yı za'îfem
Hâkîr-i nâ-tüvânım ki naḥîfem

¹³⁷ Bu münâcâtın bir kısmı Zehra Göre'nin
"Kerîmî'nin Edirne Şehrengizi" makalesinde
bulunmuştur.

70. Yüzüm gören şanurlar levh-i ğamdür
Vücüdüm şanasın resm-i 'ademdür

71. *Gedā-yı sâ 'ilem kapuñda ey Hâk
'İnāyet 'aynıyıla hālūme bak*

72. *Dil ü cānuñ ğamın def' eyle şād it
Baña luḫ u kerem bābın küşād it*

73. *Hālāş eyle mihen ālāyişinden
Ferāgat vir cihān ārāyişinden*

74. Dil ü cān levhine ḫaṭṭ-ı serveri
Yazup vir noḫṭa-i ḫalbe ḫuzūri

75. Meded derbend-i ğamlardan emīn it
Ṭarīḫ-i menzil-i zevḫim yaḫīn it

76. Feraḫ cāmıla mest it bezm-i cānı
Ḫoma dilde ğam-ı fikr-i cihānı

77. Egerçi bī-'aded vardur günāhum
Cenāb-ı 'izzetūñile nişānum

78. Hezārān bende var işler ma'āşī
Ḫuluñam ben daḫi bir 'abd-i 'āşī

79. Ṭolu mektūbumuz ḫaṭṭ-ı şekāvet
Yumazsa vāy eger āb-ı 'ināyet

80. *Hidāyet şem'ini cāna ziyā vir
Ḍalālī zulmete dilden rehā vir*

81. *Müyesser kıl anuñ yā Rabb kāmın
Du'āyı işidüp kim dirse āmīn*

[95a] DER -NA 'T-I SEYYİDÜ'L-EMİN

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

82. Bi-ḫaḫḫ-ı maḫşad-ı ma'nāyı levlāk
Bizi maḫrūm-ı dergāh ide ḫāşāk

83. Emīnü'l-mürselin dālī ḫaḫ-ı dīn
Şefi'ul-müznibin taḫḫīḫ ü ta'yin

84. Beşir-i baĝ-ı ḫuld ü dār-ı bāḫī
Şarāb-ı bezm-i tevḫid üzre sākī

85. Ziyā-yı şem'-i cem'-i nūr-ı esrār
Şafā-yı şuffe-i ezḫār-ı ebrār

86. Delil-i rāh-ı taḫḫīḫ-i hidāyet
Ḫalil-i dergeh-i şāh-ı sa'ādet

87. Oḫıyup niçe 'āşīḫlar ola şād
Kerimiyi du'ādan ideler yād

[95b] DER-MEDḤ-İ ŞEHR-İ EDİRNE

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

88. Egerçi niçe şehr itdüm temāşā
Edirne gibi olmaz cennet-āsā

89. N'ola dirsem aña Firdevs-i şānī
Ki İrem bāĝıdurur her büstānı

90. Aḫar taḫtından enhārı berāber
Şanasın her birisi āb-ı kevşer

91. Niçe yirlerde cārī çeşme-sārı
Dil-i 'uşşāḫa beñzer yoḫ ḫarārı

92. Çekilmiş her biri şancāğ-ı islām
İçinde her menār serv-i endām
93. Nazar kılsañ kıbāb-ı her-mesācid
Sücūd idüp olurlar Hāğğa hāmīd
94. Girüb her bir güzel āb-ı revāna
Od urur āteş-i hāsretle cāna
95. Şanasın hāk-i pāki misk-i ‘ anber
Dimāğ-ı ‘ ālemi eyler mu‘ aṭṭar
96. Ararsañ ser-be-ser mülk-i cihāmı
Bu şehir için bulunmaz daği şānī
97. Hūşūşā ṭoṭolu içi güzeller
Biri birinden a‘ lā bī-bedeller

Sebeb-i te’lifin ilk 11 beyti Zehra Göre’nin makalesinde bulunmuştur, diğer beyitler ise hiçbir kaynakta bulunamamıştır.

Kerimī’ye ait na’t, müseddes, murabba‘, muhammes, īdiyye, kıt’a ve müfredin tamamı araştırdığımız kaynaklarda bulunamamıştır. Zātī’nin 10 müfredine Divan’da rastalanmamıştır. Bu şiirler mecmuanın en son sayfasında derkenar şeklindedir.

Yapılan çalışmalar neticesinde Mecmūa-i Gazeliyyat’da şairlerin Divanlarında yer almayan birçok gazel, tespit edilmiştir. Mecmua çalışmalarının yapılmasının temelinde yatan sebep de bir şairin herhangi bir sebeple gözden kaçan bir şiirini tespit edebilmektir. Biz de bu konu da yaptığımız bu çalışmayla edebiyat dünyasına ufacık da olsa bir katkıda bulunduğumuzu düşünüyoruz.

از غزلهاست

زانش باد و نازک کل ایام با	سرسر و نونکس بر نیل ایام
دینی کجی نسا و کلا و کلا شیح	بن راه شفقن پا در کل ایام با
عالم هنوز آدی او اولی کون	خفا نه و عدتن بر خان ل ایام با
ایسید سوز مجنون اولی کون	بن و ایچی سوزن لایم ایام با
عشق آمدی داری بن شیرینی	هنر نه جانی که پیسجول ایام با

در ایضا

جانی کز زینی شو که اچه عالم بقا	کوی فنا ایچین کور عالم بقا
حسری دن عاشق او در کاه اوله	سنا که ماسوا تو به جگه بقا
عکس دریا اولر سوزن بقا	باطل دکل کجی کور ما انکار ایضا
اوصلو او در جهان که دیوانه کجی	بیچر کی جنتلی شیوه وقت
ایکجه جا بسوزنی صورت پر پیتر	عاشق و ز سیر نه بی جبر پیتر

و ایضا

کون زید که الصی ابرار شار مصطفی	سم تبار و الایس ز لنگه دلا مصطفی
است قدره لیه لیش ووشن	مصطفی چسنگ کجی آیات مصطفی
یولیز اربا عشقک شنه سالانیه	زاید ترمانس کجی قلوب مصطفی
کسر شکم ز لنگه کفر نی مان	اکه نوسن دین ارباب طراوت مصطفی
دال دولت زرد که سر نه سیکان	خشم چک در بکای عین مصطفی
جریه یاز جھندن تره جو اودنه	اتقلک بر دم شفاعت مصطفی

در ایضا

دیم یو که روح او نام زوار اولا	کل کجی بکلمه میری وان اولا
اوله در قیل توقف افیدی کلام	شاید که که آجبه بر زمان اولا
کر چکل او ایدیز ارمز مراد نه	عھدن کر چکل شو کجی نیلان
یک نم یو کجی ننگه که تو کون	بانی قوی اولو رپوتنی ناتوان اولا
جان ان بکشن کجی کر کجی	عاشق او در که داری کجی مراد اولا

۹۴

نه بولدم دین بچک پاری	نبرد لدا را بل محی پاری
که استم سلام التیاسی	حقارت که او قررد سپلاپی
که ذلت اتسم به نجات	اچو بیک در لو اوار بنایت
مذوق جانان بر عیش عیش	پریشان خاطر درم حال مشوش
الک بسم دجانم آره لردم	بواسیدم کند و کندم پاره لردم
غم غصه و تر لر چوره یا غم	تهدن او چغانه قوشه شجر با غم
بخی شجراز غلامت پس و آر	بلا منقارنه آلو کیک پس و آر
کرده فزه دن اذنا غنیغم	حقیر ناتوانم کی بحین غم
یوزم کورن صنور لر غم	وجودم صابنه نیلیم غم عدم
کدای سائیم قایکن ای حق	غایت عین سیکلمه بق
دن چاک عن ذنغ اکر شاکر	بکا لطف و کرم باین کشاوت
خلاص لیلیمن آلا شندن	فرانقت ویر حجان آرا شندن
دل جان لوحن خطر در کجا	یزوب ویر نقطه قلبم حیضوک

مان سندن که تو تم کلام آیت
 بو توحیدی د پایله تمام
مشاجات قای آفتاب
 آتیه عاجزم غایت فقیرم
 بلا را هنج: خاک هستیرم
 دکولم برفش پن کیکم کیکم
 دی نسیه طلیح شتره شرم
 سوت ایله چو اوج عسلاده
 شرایک پکیر بر راه فن
 صراط راه حق ایتیم لک
 روشن روغن چشم اولن
 شود کلو الموشم حصانته تا
 قوجم بولم اولدی عی مشو
 نماز چره امام او قرسه ایت
 صنوم پس بار ایله ترده
 کوزم کوزگه بر اهورن کاری
 سکن فینک کیر الدن ترده
 بی سیکون کوزل اولسه کوزه کوا
 ایبر جانم محبت جای پسته شو
 صالحین نازله بر سر وقت
 صحتش پالم کمان غنزه کاره
 نه مهر و چه که قصه لایتم اولم بار
 پستارین چقر اولن کجا
 اچو پسته طلیح پاره پاره

KAYNAKÇA

Arslan, Mehmet: “*Eski Türk Edebiyatı 1. Sınıf Ders Notları*”.

Ahmed Cevdet: “*Tezkire-i Latîfî*”. İstanbul (H.1314-M.1896).

Aksoyak, İsmail Hakkı: “Kerimî, Kerimî Efendi”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5425>

Bahadır, Savaşkan Cem: “*Hayâlî Bey’in Bilinmeyen Gazelleri*”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7/4: 921-946, 2012.

Canım, Rıdvan (hızl.): “*Latîfî, Tezkiretü’ş-Şu’arâ ve Tabsiratü’n-Nuzemâ*”. Ankara: AKM Yay. 2000.

Coşkun, Vildan S.: “Zâtî”, “*İslam Ansiklopedisi*”. C.44, ss. 150-151 TDV Yay. İstanbul, 1998.

Çavuşoğlu, Mehmet (hızl.): “*Amrî Divanı*”. Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1979.

Çavuşoğlu, Mehmet ve Ali Tanyeri (hızl.): “*Hayretî, Dîvan*”. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

Çavuşoğlu, Mehmed ve Ali Tanyeri (hızl.): “*Üsküblü İshak Çelebi, Divan*”. Mimar Sinan Üniversitesi Yay., İstanbul 1990.

Çavuşoğlu, Mehmed: “Amrî”. “*İslam Ansiklopedisi*”. C.3, ss. 96-97, TDV Yay. İstanbul 1998.

Coşkun, Vildan Serdaroğlu, “Amrî”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=313>,
[25.01.2017]

Durmuş, Tuba, “Hayretî”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2711>,
[25.01.2017]

Durmuş, Tuba, “İshak Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5064>
[26.01.2017]

Devellioğlu, Ferit: “*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*”. Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2015.

Dilçin, Cem: “*Yeni Tarama Sözlüğü*”. Türk Dil Kurumu Yay. Ankara 2013.

Erdoğan, Cengiz Halil: “*Divan Şiiri Antolojisi*”. Bilgi Yay. Ankara 1983.

Göre, Zehra : “*Kerimi'nin Edirne Şehrengizi*”. OMAD, C.2 S.3 ss. 17-41. 2015.

Gürbüz, Mehmet: “*Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine*” . *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* p.315-322. Ankara 2013.

İsen, Mustafa: “*Türk Edebiyatı El Kitabı*”. Grafiker Yay. Ankara 2006.

İbnülemin M.Kemâl İnal: “*Divân-ı Yahyâ*” . Matbaa-i Amire, İstanbul 1334.

İpekten, Halük: Azmizâde Mustafa Hâletî. “*İslam Ansiklopedisi*”. C.4 ss. 348-349, TDV. Yay. İstanbul 1991.

Karagözlü, Volkan, “Hayâlî Bey, Hayâlî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekar Memi”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318>
26.01.2017

Kaplan, Yusus: “*Milli Kütüphane Yz. A7521 Numaralı Şiir Mecmuası Üzerine*”. TAD, 89.

Kavruk, Hasan: “*Şehülislam Yahyâ Dîvânı*”. MEB Yay. Ankara 2001.

Kavruk, Hasan: “Şehülislam Yahyâ Efendi Dîvânı”

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78405/seyhulislam-yahya-divani.html>

Kavruk, Hasan, “Şehülislam Yahyâ”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3604>

Kılıç, Filiz (hızl.): “*Âşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ (İnceleme-Metin)*”. İstanbul Araştırmaları Enst. Yay., İstanbul 2010.

Kılıç, Filiz: “*Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyum Bildirileri*”. AKM Yay. Ankara 2010.

Kılıç, Atabey: “*Mecmûa Tasnifine Dair*”. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları, Turkuaz Yay. Ss.75-96. İstanbul 2012.

Köksal, Mehmet Fatih (hızl.): “*Mecma ‘u’n-Nezâ’ir(İnceleme-Tenkıtlı Metın)*”, Hacettepe Ünı. Sosyál Bılımler Enst., Doktora Tezi, Ankara 2012.

<http://ekıtap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10721,edirneli-nazmi-mecmaun-nezairpdf.pdf?0>

[25.01.2017]

Kurnaz, Cemal: “Hayâli Bey”. “*İslâm Ansiklopedisi*”. C.17. TDV Yay. Ss.5-7. İstanbul 1998.

Kutluk, İbrahim (hızl.) : “*Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü’s-Şu’arâ*”. TTK Yay. Ankara 1978.

http://www.xn--osmanlcaykb.com/index.php?option=com_docman&view=document&alias=906-latifi-tezkiresi&category_slug=divan&layout=default&Itemid=519 [25.01.2017]

Kut, Günay: “*Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*”. Dergâh Yay. C.6 ss. 170-171, İstanbul 1986.

Küçük, Sabahattin : “*Hayâli Bey’in Yayınlanmamış Gazelleri*”. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* XLVIII (394): 418-421, 1984.

Kaya, Bayram Ali: “Necâti Bey, İsâ”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=217> [26.01.2017]

Kaya, Bayram Ali: “Necâti Bey”. “*İslâm Ansiklopedisi*”. C. 36. Ss. 477-478, İstanbul, TDV Yay. 2006.

Kaya, Bayram Ali: “Yahyâ Efendi, Zekeriyâyâde”. “*İslâm Ansiklopedisi*”. C.43 ss.245-246, İstanbul, TDV Yay. 2013.

Kabaklı, Ahmet: “*Türk Edebiyatı*”. C.2. İstanbul 1997.

Kaplan, Mehmet- Tarlan A.Nihat- Banguoğlu, Tahsin- Gökyay, O.Şaik- Enginün, İnci-Kut, Günay- Okay, Orhan- Kerman, Zeynep: “*Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*”. C.6. Dergâh Yay. İstanbul.

Kurtoğlu, Orhan: “Zâti, İvaz”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=802>

Mengi, Mine: “*Eski Türk Edebiyatı Tarihi (Edebiyat Tarihi-Metinler)*”. Akçağ Yay. İstanbul 2004.

Özkan, Abdullah: “*Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi*”. Boyut Yay. İstanbul 2003.

Özkırımlı, Atilla: “*Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*”. Cem Yay. İstanbul, 1982.

Ördek, Şerife: “Tigî, Mehmed Bey”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2365>

Pala, İskender: “*Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*”. Ankara, 2015.

Solmaz, Süleyman (hızl.): “*Ahdî ve Gülşen-i Şu’arâsı*”. AKM Yay., Ankara 2005.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10731,agmpdf.pdf?0> [25.01.2017]

Savaş, Hamdi: “İshak Çelebi, Kılıççızade”. “*İslâm Ansiklopedisi*”. C.22. İstanbul: TDV Yay. 528-529, 2000.

Sungurhan Eydurhan, Aysun (hızl.): “*Beyânî, Tezkiretü’ş-Şu’arâ*”. Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 2008.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10733,metinpdf.pdf?0> [25.01.2017]

Sungurhan Eydurhan, Aysun (hızl.): “*Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü’ş-Şu’arâ*”, *Metin*. Kültür Bakanlığı Yay. 2008.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-219123/h/tsmetinb.pdf> [26.01.2017]

Tarlan, Ali Nihad : “*Necatî Beg Divanı*”. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul 1963.

Tarlan, Ali Nihad: “*Zâtî Divanı*”. İstanbul Üniversitesi Yay. İstanbul 1968.

Tarlan, Ali Nihat : “*Hayâlî Bey Dîvânı*”. Burhaneddin Erenler Matbaası, İstanbul 1945.

Tatçı, Mustafa. “Hayretî”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 17. İstanbul: TDV Yay. 61-62. 1998.

Tekin, Arslan: “*Edebiyatımızda İsimler ve Terimler*”. İstanbul 2010.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Zeynep KILIÇ
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri : 25.08.1993 SİVAS
e-posta : zeynep_tml_93@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	26/06/2015
Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
-------	-------	-------

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı	YDS ()	ÜDS ()	TOEFL ()	EILTS ()
-------------------	---------	---------	-----------	-----------